

100-2

202

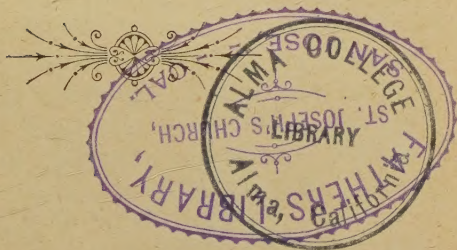
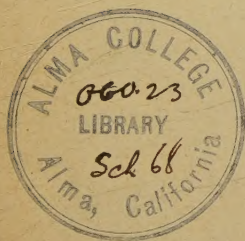
SELECTAE QUAEDAM

DOMESTICAE

EXHORTATIONES

AUCTORE

P. Franc. Xav. Schouppe, S. J.

ANDRIMONT

TYPIS P. KEYEUX

1904

6561 6528

SUPERIORUM PERMISSU

AD USUM NOSTRORUM.

SELECTAE QUAEDAM

Exhortationes domesticae.

I. VOTUM PAUPERTATIS.

Si vis perfectus esse, vade, vende quae habes et da pauperibus,... et veni, sequere me. (MATTH. XIX, 21.)

Non sine causa votum paupertatis primo loco inter vota religionis ponitur : ipse enim Christus paupertatem initio Beatitudinum nominat, insinuans eam esse fundamentum quoddam virtutum christianarum ac sanctitatis. Iis autem qui perfecti esse volunt, paupertatem proponit tanquam conditionem primum complendam ut ipsum in via perfectionis evangelicae sequi possint.

Paupertas porro quatenus virtus est, in contemptu seu nonadhaesione consistit rerum temporalium intuitu bonorum coelestium. Quod si cum hoc interno contemptu conjungitur externa bonorum abdicatio, *paupertas actualis* vocatur, estque consilium evangelicum et primum e tribus votis, quae fundamentum status religiosi constituunt.

Paupertas in S. J. strictissima est *et ab omnibus in sua puritate conservanda*. Cui praecepto ut perfecte pareamus, intelligere nos oportet quae sit nostrae paupertatis, 1. obligatio, 2. perfectio, 3. praxis.

I. **Obligatio.** — 1° *Vi voti paupertatis* religiosus prohibetur possidere et usurpare rem ullam temporalem, saltem jure independenti, seu absque Superioris licentia ; et, si votum sit *solemne*, ut in *professis*, est insuper incapax dominii cujuslibet, vel de ipsius Superioris licentia (*). Itaque peccat contra votum exercendo actum proprietatis : cujusmodi sunt, rem apud se habere, emere, vendere, mutuo dare vel accipere, destruere, in alium usum impendere quam fuit permissum. Materia autem ut gravis habenda est ea quae peccatum mortale in furto constituit : estque casus in Societate reservatus.

Propria manuscripta cum sint aliquid spirituale, non sunt materia voti paupertatis ; at hic obedientia quoque sua jura vindicat.

Hinc facile cernitur quomodo contra paupertatis votum peccetur.

Poenae contra religiosos proprietarios in Jure statuuntur terribiles : « Si deprehensi fuerint in morte habere aliquam proprietatem, debent cum ipsa subterrari extra monasterium, in sterquilinio, in signum suae damnationis aeternae. » (Ferraris, art. votum.)

(*) « Religiosus solemniter professus, vi juris communis, incapax est dominii radicalis in bona temporalia proprio nomine possidenda.... Hodie ob leges civiles quae nullum jus possidendi bona in communi religiosis agnoscunt, Romani Pontifices quandoque indulserunt ut professi, salva votorum solemnitate, bona nomine proprio possiderent : in qua tamen possessione semper servare debent dependentiam a Superioribus, quae essentialis est in omni paupertatis religiosae voto. » (Génicot, *Theologiae Moralis Institutiones*, ed. 3^a, vol. II, n. 91.) Talis concessio facta est omnibus Belgii Regularibus.

2° *Vi regularum* paupertas servanda est illaesa, ut murus religionis; diligenda ut mater; ejusque effectus suis temporibus sunt experiendi.

Omnis quoque superfluitas excluditur: victus, vestitus et lecti ratio erunt ut pauperibus accommodata. Idem dicendum de instrumentis itinerum. Declaratum a Generalibus est, minus congruere nostrae paupertati sedes 1^{ae} classis in viis ferreis, et cubicula 1^{ae} cl. in navibus, seclusa necessitate.

Quaeri potest utrum ad superfluitatem pertineat tabacum fumicum?... Hoc certum est, id prohibitum fuisse responsione data provinciae Tolosanae anno 1750 (*); illud quoque certum, idem in provincia Belgica et alibi prohiberi ob motiva inter quae paupertas suum locum habere existimanda est.

Vult utique Institutum ut non desit quo sustentetur natura ad divinum obsequium (p. 3. c. 2), utque moderata cura valetudinis habeatur; at quam facile sit ad valetudinem necessaria putare quae superflua sunt, nemo est qui non intelligat.

In nostris quoque domibus aedificandis paupertatis memores esse debemus; ita ut utiles, sanae et fortes sint, non sumptuosae et curiosae.

Excluditur etiam per Institutum omnis compensatio pro ministeriis, et quovis officio Societatis; imo pro grammatica aut lectione quacumque: in quo solus R. Pontifex dispensare potest. *Gratis accepistis, gratis date.* (Matth. x, 8.)

(*) P. Ramière, *Compend. Instituti.*

Prohibentur omnia *quae speciem negotiationis habent*: ut vendere libros cum quaestu. Prohibetur pecuniam mutuo accipere sine expressa facultate. Neganda etiam Nostris generalis potestas expendendi pro arbitrio pecuniam acceptam ad pios usus. Itinerantes autem eleemosynas statui paupertatis nostrae convenientes erogare possunt.

II. Perfectio. — Paupertatis perfectio in eo consistit, ut non tantum juxta regulas nihil absque licentia, nihilque superflui habeamus; verum insuper,

1° Ut in necessariis nos restringamus, de iis resecando quantum religiosa decencia et corporis valetudo, ad officia implenda necessaria, patiuntur. Imo, ut libenter necessariis ipsis careamus, etiam tempore infirmitatis... Exultabat S. Franciscus Seraphicus, ubi mensam vacuum cerneret: respiciebat enim Jesum esurientem in deserto et sitientem in cruce.

Non itaque omnia sunt a privatis religiosis acceptanda quae a Superioribus pro suo officio communitati offeruntur.

2° Ut prae oculis habeamus paupertatem Filii Dei quem sequi profiteamur. Quod quidem divinum exemplum contemplari nos oportet in Bethlehem, in Nazareth, in cruce, et in vita evangelica, cum diceret: *Vulpes foveas habent et volucres coeli nidos: Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet.* (Matth. VIII, 20.)

3° Ut prae oculis habeamus paupertatem Apostolorum dicentium: *Argentum et aurum non est mihi: quod autem habeo, hoc tibi do: in nomine Jesu Nazareni surge et ambula.* (Act. III, 6.) — *Sicut egentes, multos autem locupletantes:*

tanquam nihil habentes, et omnia possidentes. (2 Cor. vi, 10.) — Respicientes quoque paupertatem primorum Patrum Societatis, ac tot virorum apostolicorum, ut Xaverii, qui dicebat : « (Quamdiu usum manuum mearum habeo, absit ut famuli ministerio uti velim ! »

An ad hujusmodi paupertatis perfectionem aspiro ? An divitias paupertatis concupisco ? Eas scilicet quas possidebant Sancti, antecessores nostri, qui pauperes erant rebus terrenis, sed divites valde gratia et virtutibus. Foris egebant, sed intus assistentia et consolatione divina reficiebantur ; a paupertate tanquam a matre alebantur, et ex ea mirabiliter hauriebant temporalia subsidia ad salutem animarum et opus evangelicum necessaria. Vere pauperes cum Apostolis dicere poterant : Nihil deficit nobis. (Luc. xii, 36.)

III. **Praxis.** — Ut practice paupertatem quam Deo vovimus rite exerceamus, vitandi sunt defectus, et mores induendi hominum vere pauperum pro amore Christi.

1° Defectus vitandi sunt : rebus uti non tanquam pertinentibus ad pauperes Jesu Christi, sed quasi sibi propriis, et cum quadam prodigalitate ; re quapiam uti absque speciali, vel saltem generali licentia ; accipere vel dare quidpiam ex iis quae domi sunt ; ex una domo in aliam aliquid asportare ; libros piasve imagines habere sine licentia ; rem aliquam, ut lampadem, aliudve instrumentum aut vestimentum, ex domo vel ex alterius cubiculo sibi usurpare ; res quibus uti licet non debita cura servare, sed corrumpere, pessumdare ; regulas bibliothecae negligere ; in itinere expensas inutiles ad

curiosa videnda facere ; rem quamvis ab externo, cognato, amico, sibi aut alii accipere ; alimentis, vestimentis, aliisque rebus uti, sicut divites saeculi, non ut pauperes Jesu Christi ; imo, de iis conqueri quasi viliora essent...

2° Qui paupertatis spiritu sunt animati gerunt se, at excellentiori quodam modo, ut pauperes in saeculo se gerere solent. Homo nimirum pauper et mendicus non conqueritur si vilia sibi dentur ; minimas eleemosynas grato animo accipit. Non erubescit tritis indui pannis, aut infimos sordidosque implere labores. Non utitur veste aut suppellectili divitum. Non, ut divites itinera suscipit delectationis causa. Omnibus reverentiam exhibet, et se ipsum negligi et ab aliis contemni facile patitur...

Similiter religiosi vere spiritu pauperes sunt etiam vere humiles. Non conqueruntur de ulla re ; sed quidquid sibi ad sustentandam vitam detur, optimum existimant, nec sibi debitum ; semperque profitentur se, Christi mendicos, nimis laute tractari.

Hi sunt vere pauperes spiritu, quorum est regnum coelorum ; ipsique ex animo dicere possunt Deo quotidie : *Ego vero egenus et pauper sum : Deus, adjuva me.* (Ps. LXIX, 6.)

2. VOTUM CASTITATIS.

Erunt sicut Angeli Dei in coelo.
MATTH. XXII, 30.

Post votum paupertatis sequitur votum castitatis, quo illa impedimenta perfectionis excluduntur, quae ex carne prodeunt et sensibus. « Hoc votum, inquit S. P. Ignatius, interpretatione non indiget, cum constet quam sit perfecte observandum : nempe enitendo angelicam puritatem imitari et corporis et mentis nostrae munditia. » (Summ. R. 28.)

Hujus voti violatio est peccatum mortale semper, idque duplex ; et si ad actum externum prodit, in S. J. reservatum.

Religiosus enim quomodocumque contra castitatem peccans, committit tum peccatum luxuriae tum violationem voti ; imo, saltem si votum fuerit solemne, accedit tertia malitia, nempe sacrilegii (*).

Obligatio itaque voti castitatis clara est ; sed id accurate explicandum et cognoscendum, quomodo castitas sit illibata servanda. Huc pertinent tria : 1. castitatis praesidia quibus utitur Societas ; et ex parte nostra, 2. castitatis amor ; et 3. castitatis custodia.

I. Praesidia. — Maxima castitatis praesidia a Societate adhibentur, quae sequenti modo recenseri possunt.

1° Sacramentorum frequentatio, ratio conscientiae, orationis usus assiduus, devotio specialis erga B. Virginem.

(*) Sacrilegium intelligitur stricte dictum, quae est violatio rei Deo consecratae. (Cf. **Busenbaum-Ballerini**, t. 2, n. 130, 140.)

2° Regulae modestiae et tactus. Non tamen improbabat S. P. N. manum praebere more Germanorum. At animalia blandiri, tum gravitatis religiosae tum puritatis ratione, juxta mentem priorum Patrum improbandum esse docet Nigronius. (Ad Reg. Comm. 34.)

3° Fuga otii, studiorum labor, poenitentiae ac mortificatio carnis. Ita temperanda est castigatio corporis, ut ad neutrum extremum, rigoris vel dissolutionis declinetur. (p. 3. c. 2. et p. 6. c. 3. ac p. 10. § 10.) « Corporis castigationis, jejuniorum, vigiliarum, aliarumque austeritatum, ne sit usus nimius ac indiscretus... nec contra, tanta in illis sit relaxatio, ut fervore spiritus refrigescente, humani ac inferiores affectus incalescant. » (p. 6. c. 3.)

4° Clausura cujus observantia munitur Ecclesiae censuris, nuper confirmatis Constit. Pii ix, *Apostolicae Sedis*.

5° Regula socii, in visitatione praesertim mulierum ; et ea quae in Regulis sacerdotum 18 et tribus praecedentibus praescribuntur.

6° Libri vani, a fortiori, lascivi, domi non servantur. Libri veterum non expurgati, nec Scholasticis nec ipsis Magistris, nisi maturis permittantur (p. 3 et 4). Imo Theologia Moralis non nisi ex officio, nunquam ex curiositate legenda.

7° Eo quoque spectat quod p. 3. c. 1. n. 14. prohibetur « ne domi nostrae sint instrumenta rerum vanarum, cujusmodi essent instrumenta ad ludendum, vel ad rem musicam ; sed tantum ea quae faciunt ad finem illum divini servitii et laudis, quem sibi praefixit Societas. » Instrumentum musicum hic intelligitur ad usum Nostrorum, non ad usum ecclesiae

(Ramière). Item, quod A. R. P. N. in Encyclica 4 octob. 1896 iterum monuit, ne itinera aut excursiones ad curiosa videnda instituantur.

8° Superioribus commendatur magna diligentia ut omnes occasiones scandali removeant, sedulo vigilant, et si quid minus recti occurrat, remedium efficax adhibeant.

9° Monentur confessarii ne nimis indulgentes sint, omnia benigne interpretantes.

10° Ad custodiam castitatis demum pertinent Regulae Summarii 29 et 30.

II. Castitatis amor. — Ad castitatem servandam multum confert hujus virtutis amor. Est autem castitas amanda quia Christo gratissima, in se excellentissima, et nobis maxime pretiosa.

1° Quomodo non toto cordis affectu amarem virtutem quam Christus Dominus sibi praedilectam esse tam manifeste ostendit? Nonne ubique eligit et praeeligit virgines? In vita sua mortali matrem habere vult virginem, nutritum, praecursorem, discipulum praedilectum, similiter virgines. In vita sua gloriosa, comites *se sequentes quocumque ierit*, iterum virgines. In vita sua eucharistica, clerum vult virgineo candore decoratum. Est enim sponsus ille amabilis qui pascitur inter lilia.

2° Nonne in se excellentissima virtus, quae hominem velut supra naturam suam elevat et Angelis adaequat? *Non nubent neque nubentur, sed erunt sicut Angeli Dei in coelo*: quae divina sunt assidue contemplantes, Dei amore ardentes, ejus laudes celebrantes, ejusque jussa et legationem exequentes. Hujus virtutis

pulchritudine captus exclamat Sapiens : *O quam pulchra est casta generatio cum claritate !* (Sap. iv, 1.)

3° Eadem virtus maxime pretiosa est nobis, cujus fructus inaestimabiles tum in hac tum in futura vita percipimus. Non tantum enim dat animæ pacem, liberat a curis et affectibus multis, quæ spiritualem progressum et exercitium zeli impediunt ; sed insuper inducit virtutes plurimas, juvatque ad omnem animæ sanctificationem ; adeo ut ab Apostolo *sanctificationis* nomine appelletur (1 Thess. iv, 3). Juvat scilicet ad orationem et unionem cum Deo : quia mundi corde Deum resque divinas videbunt. Fecundam reddit animam et velut matrem filiorum Dei. Liliï instar coelestem fragrantiam spargit ac bonum odorem Christi. Demum, hominem terrenum ita elevat, ut dignus Christi minister efficiatur : minister altaris, minister sacramenti poenitentiae, minister verbi evangelici ; dignus, inquam, quia angelica puritate fulgens, vere est et apparet *angelus Domini exercituum*. (Malach. ii, 7.)

Quis itaque virtutem tam amabilem non amet ? Quis non sollicite custodiat ?

III. **Castitatis custodia.** — Ex nostra parte omnino requiritur custodia, juxta monitum Apostoli : *Te ipsum castum custodi.* (1 Tim. v, 22.) Jam vero ut castitas efficaciter custodiatur, implendae sunt certae conditiones, ut sequitur.

1° Quaedam sunt principia tenenda. Impri-
mis unicuique persuasum esse debet, se ferre corpus concupiscentia infectum, et ita infirmum ut facillimè labatur, nisi Dei juvetur

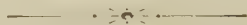
auxilio. Tenendum deinde, necessarium esse virtutem tantopere periclitantem omni sollicitudine custodire; ac proinde omnia esse vitanda pericula, omniaque opportuna media adhibenda. Tenendum denique, Deum, sicut gratiam dedit castitatem vovendi, ita dare gratiam voti explendi, dummodo eidem gratiae cooperari velimus : *Sufficit*, inquit, *tibi gratia mea.* (2 Cor. xii, 9.)

2° Pericula fugere oportet. *Qui enim periculum amat, in illo peribit* (Eccli. iii, 27). Dicitur *qui amat* : qui enim ex necessitate officii in discrimen aliquod deducitur, dummodo Dei adjutorium invocet, non secus ac pueri in camino Babylonis, illaesus servabitur. Porro triplex periculum praecipue fugiendum est : otium, potus, mulier.... Ad haec enim tria velut capita angelicae virtutis offendicula referuntur sequentia : lectiones frivolae, sensualitas in cibo, potu et somno, cursitandi libido, curiositas et incustodia oculorum, commercium cum altero sexu non necessarium, teneiores inclinationes quibus indulgetur etiam erga pueros, superbia et animi temeritas...

3° Media adhibenda indicantur plurima, quae tamen omnia ad tria referri possunt symbola quae in lilio exhibentur. Triplex enim in Scriptura liliū indicatur, videlicet *lilium inter spinas*, quo signatur mortificatio, labor, abstinencia... *lilium convallium*, i. e. humilitas, solitudo sancta, recollectio, modestia... *lilium agri*, quod rore coeli et solis radiis fruitur, innuitque orationem, qua gratiarum abundantia impetratur.

Aliis quoque verbis recensentur media, sequenti modo : oratio et jejunium : *Hoc genus*

non ejicitur nisi per orationem et jejunium (Matth. xvii, 20). Orationis nomine intellige omne devotionis exercitium, praecipue devotionem erga B. Virginem; et nomine jejunii, quamlibet mortificationem et laborem. Dein modestia et gravitas religiosa; memoria divinae praesentiae; resistentia tentationibus prompta, fortis et constans; studium humilitatis: « Ut castitas detur, inquit S. Bernardus, humilitas meretur ».

3. VOTUM OBEDIENTIAE.

Factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. (Phil. II, 8.)

Tertium nobis est votum obedientiae, quod est e tribus votis praecipuum. Nam ut Papa Joannes xxii ait: « Magna quidem *paupertas*, sed major *integritas*; bonum est obedientia maximum, si custodiatur illaesa: nam prima *rebus*, secunda *carni*, tertia vero *menti* dominatur et animo. »

In Soc. Jesu obedientia est virtus characteristicam; quapropter omnes nos, ut genuini Societatis filii, vera et perfecta obedientia volumus esse conspicui. Atque ideo de necessitate et amore hujus virtutis minus est hic loquendum; sed ea proderit explicare quae ad ejus obligationem, perfectionem atque praxim pertinent.

Hinc, 1. obedientiae obligatio; 2. obedientiae perfectio; 3. ejusdem praxis.

I. Obligatio. — 1° Vi voti. Urget obligatio voti quotiescumque Superior, potestate religiosa quae ex voto oritur, seu *in virtute sanctae obedientiae*, aut *in nomine Domini Nostri Jesu Christi* (Constit. p. 6. c. 5) mandatum imponit, in materia Constitutionibus consentanea.

Duo itaque ad obligationem hujusmodi requiruntur : materia legitima et praeceptum in virtute obedientiae.

Materia legitima in Societate sunt, non tantum omnes nostrae Constitutiones et Regulae, sed ea omnia in quibus nullum est manifestum peccatum, quantumvis difficilia et secundum sensualitatem repugnantia fuerint ; dummodo ad propositum Societatis finem conducant. Materia itaque obedientiae nostrae amplissima est, et practice illimitata.

Praeceptum autem in virtute obedientiae raro imponitur.

Hic vero quaestio occurrit, utrum ad meritum speciale virtutis Religionis, quod oritur ex voto, non requiratur ut res vi voti praecipiat? Respondetur autem id non requiri, eo quod votum latius parte positiva quam negativa extenditur.

Est scilicet votum obedientiae virtualiter duplex : promissionem continens obediendi et nunquam inobediendi.

Jam vero quamdiu obedimus auctoritati Communitatis in S. J., etsi absque praecepto, in quo casu obedientia perfectior est, implemus votum ejusque meritum obtinemus. Sin obedire negligimus, quamdiu non datur praeceptum *in virtute obedientiae*, inobedientia nostra, etsi peccaminosa esse potest, non est violatio voti, sed laesio forte virtutis obedi-

tiae, quae vi quarti mandati legitimis Superioribus debetur.

Dico virtutis obedientiae : nam in omni familia et legitima communitate viget lex naturalis et divina obedientiae, quae quarto praecepto Decalogi statuitur. Quapropter omnes Nostri, etiam Novitii, obedire Superiori domus et domesticam disciplinam servare tenentur.

2° Vi regularum, quae per se non obligant sub peccato (p. 6. c. 5), nostra obedientia semper, interne et externe, tum in executione, tum in voluntate, tum in intellectu, omni ex parte perfecta esse debet : secundum exemplar *Ejus qui factus est pro nobis obediens usque ad mortem.*

II. Perfectio.—Quoniam obedientia omnino perfecta a nobis requiritur, videndum est in quo hujusmodi perfectio consistat. Atqui illa complectitur elementa plura, ita ut perfecta obedientia consistere dicenda sit :

1° In motivo supernaturali et intuitu Christi in persona Superiorum, quibus dixit : *Qui vos audit me audit* (Luc. x, 16). « Omnes, dicit regula, perfectae obedientiae se dedant : Superiorem (quicumque ille sit), loco Christi Domini nostri agnoscentes. » (R. 31.)

2° In triplici perfectionis gradu, quem S. P. N. in *Epist. de obed.* describit. Primus, et infimus quidem sed necessarius, est *executionis externae*, secundum Superioris intentionem expletæ. Secundus, *voluntatis*, ut quaecumque jubentur, praesertim repugnantia, libenter faciamus. Tertius, *judicii*, « ut quaecumque superior mandat ac sentit, eadem inferiori et recta et vera esse videantur :

quatenus vi sua potest voluntas intelligentiam flectere. »

3° In obediendo ad nutum, ad signum voluntatis aut desiderii Superioris. Quod contingere solet ubi cujuspiam locus supplendus, et ille qui supplere potest, etsi incommode, generose sese offert. *Quem mittam ? et quis ibit nobis ? Et dixi : Ecce ego, mitte me.* (Is. VI, 8.) Nonne Christus beneplacitum Patris ut in cruce moreretur pro mandato accepit ? (Joan. x, 18.)

4° In celeritate, spirituali gaudio et perseverantia, praecipue ubi graviora occurrunt perficienda. Vult S. P. Ignatius ut in obediendo « quam promptissimi simus : re quavis, atque adeo littera a nobis inchoata, necdum perfecta, relicta. » (Summ. R. 34.)

5° Demum, in imitando Christum Dominum, de quo legimus : *In capite libri scriptum est de me : ut faciam, Deus, voluntatem tuam* (Hebr. x, 7). *Et erat subditus illis* (Luc. II, 51). *Ego quae placita sunt ei facio semper* (Joan. VIII, 29). *Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod et Deus exaltavit illum.* (Philipp. II, 8, 9.)

III. **Praxis.** — In eo practice obedientia consistere debet, ut contrarios defectus vitemus, et obedientiae actus exercere studeamus juxta mentem Instituti. Sic enim ad perfectionem virtutis hujus pervenitur.

1° Qui praeceptum in virtute obedientiae impositum negligeret, supposita gravitate materiae, peccaret mortaliter contra votum. Et qui diceret Superiori, vel etiam Patri ministro rem quamlibet praecipienti : *Nolo parere*, ratione contemptus, committeret peccatum

mortale reservatum, praescindendo a voto obedientiae. At his omissis, juvabit defectus communius occurrentes indicare.

In obedientia deficit ille qui officium sibi demandatum adimplet quidem, sed negligenter, non cogitans se facere opus Dei, a Deo sibi per obedientiam impositum, et cujus Deus est inspector. Item ille qui facit quidem opus accurate, sed intuitu hominis, ne reprehendatur, ad oculum serviens...

Qui murmurat, improbat, in crisim vocat, dijudicat in materia obedientiae, sive id fiat interne, sive, quod pejus est, etiam externe, verba indiscreta miscendo cum aliis...

Qui indifferens non est, nec suo officio contentus; sed mutationes sollicitat...

Qui, dum a Superiore reprehenditur, etsi forte absque causa, sese excusat, animum despondet...

Qui, ubi Superiorem sua opera indigere intelligit; vel, dum sibi aliquid agendum proponitur praeter suum ordinarium officium, se difficilem exhibet, dicendo alium id melius facere posse; aut facile putat vel dicit id sibi impossibile esse... Quae responsiones Superiori amarae sunt... Attamen obedientiae non sunt contrariae repraesentationes debitis sub conditionibus, ut in *Epist. de obed.* statuitur. Patet etiam recursus ad mediatos Superiores; sed his aperienda est sententia Superioris immediati, ejusque rationes; nec inconsiderate aut absque praevia oratione hoc recursu utendum est.

2º Ad obedientiam perfectam pertinent actus sequentes:

Si quis ita obedit in spiritu fidei ut

nunquam intueatur personam ipsam cui obedit, sed in ea Christum Dominum cujus causa obedit.

Si quis, ubi reluctantia oboritur in corde, generose reprimit naturae resistentiam, dicendo cum Jesu : *Non sicut ego volo, Pater, sed sicut tu.* Et ubi murmuratio et objectiones oriuntur in intellectu, si statim silentium proprio sensui imponit, dicens : *O homo, tu quis es qui respondeas Deo ?* (Rom. ix, 20.)

Si quis, ubi vehementius natura gravatur, ubi cor velut agoniam patitur, respicit ad Jesum in horto Olivarum ; et prostratus ad pedes ejus in SS. Sacramento, de manu ejus acceptat calicem ex animo.

Si quis demum toto corde obediens omnem fiduciam in eo constituit qui dixit : *Vir obediens loquetur victoriam.* (Prov. xxi, 28.)

4. REGULAE GENERATIM SPECTATAE.

Inspice et fac secundum exemplar quod tibi
in monte monstratum est. (Exod. XXV, 40.)

Exemplar de quo hic Deus ad Moysen loquitur, erat forma secundum quam Tabernaculum testimonii fabricandum volebat. Hanc formam Moysi ostendens, dixit : *Inspice, et fac secundum exemplar.*

Quae divina verba merito religiosorum Regulis applicantur. Quod enim est aedificio forma ab architecto delineata, id sua cuique

Ordini est Regula : quo nomine hic Ordinis constitutiones, vel saltem earum summarium intelliguntur. Haec sua Regula varios Ordines inter se magis quam color aut habitus distinguit. Totam enim cujusvis Ordinis in Ecclesia operationem, totamque cujusvis membri Ordinis vitam, sicut aedificium forma, ita Regula repraesentat : adeo ut vita hominis religiosi, si perfecta fuerit, perfecta sit et adaequata expressio Regulae.

Quoniam itaque omnes ad hanc perfectionem aspiramus, ideo omne nostrum studium in hoc versari debet, ut perfecte nostras regulas custodiamus, nihilque in nostri Instituti peculiari ratione adimplendum praetermittamus.

Ad hoc autem conferunt tria : 1. regularum amor, 2. earum cognitio, 3. modus eas observandi.

I. Regularum amor. — Tanto melius regulas servabimus quanto majorem earum habebimus amorem. Amor autem regularum minus in affectu esse debet quam in aestimatione earum et in ratione fundatus : scilicet amandae sunt ut amabantur a S. Fratre nostro Joanne, ratione sui, Societatis et nostrimetipsorum.

1° Regulae nostrae amandae sunt ratione sui. Continent enim medullam perfectionis evangelicae, ita quidem ut aliquis Papa dicere non dubitaverit : si homo Societatis perfecte suas regulas servat, eum vivum inter Sanctos referri posse. Deinde, non sine Spiritus sancti peculiari lumine a S. Fundatore conscriptae sunt ; ac demum S. Matris Ecclesiae approbatione et auctoritate firmatae.

2° Ratione Societatis, quam omnes ut matrem amamus, quae pro beneficiis suis erga unumquemque nostrum id unum a nobis per Superiores postulat ut regulas fideliter servemus, quasi dicens : *Audi, fili mi, disciplinam patris tui, et ne dimittas legem matris tuae* (Prov. i, 8). De cetero, nonne in observatione regularum et Instituti Societatis prosperitas continetur? Si omnes Societatis filii ea religiose observarent, nonne omnia officia rite implerentur? Nonne sicut in concentu musico ubi quisque suas partes rite praestat, coelestis quaedam harmonia in toto Societatis corpore?

3° Ratione nostrimetipsorum, regulae sunt via nostra : via scilicet recta et plana sanctitatis, quam Deus nobis paravit sequendam. Hanc qui sequitur, progreditur; qui vero deserit, magnos forte passus faciet, sed extra viam...

Regulae quoque via sunt nostri successus. Quo quis fidelius servat regulas, eo majorem in omnibus nanciscetur successum et fructum pro mensura talenti.

Via demum sunt felicitatis nostrae per vitam et in morte. Nonne regulae nostrae sunt lumen pedibus nostris, quo clare semper nobis divina voluntas innotescit ut in ea ambulemus? Quo quid jucundius animae dari potest? *Beati sumus Israel, quia quae Deo placent manifesta sunt nobis* (Baruch, iv, 4). In morte autem quanta consolatio erit homini regulis obedienti, si totam vitam, qualiscumque haec fuerit, in quocumque officio transacta, secundum regulas ordinaverit !... Nonne erit, sicut vita Jesu, vita obedientiae usque ad mortem?

Quam suave, prout S. Ambrosius de fratre suo Satyro dicebat, si Christo Judici interroganti : « Quid fecisti in terris ? » respondere possit : « Domine, obedivi ! »

II. **Cognitio regularum.** — « Omnes observationi Constitutionum studeant : ad quam easdem scire, saltem quae ad quemlibet pertinent, necesse est. » (Summ. R. 52.)

Cognoscere itaque debemus regulas ; sed non eadem ab omnibus cognitio requiritur. Superiores quidem, quoniam regularum custodiae invigilare tenentur, eas omnes cognoscere debent. Imo universum Institutum ipsis ita familiare sit oportet ut occurrentes quaestionesolvere possint.

Inferiores autem ea scire debent quae libello Regularum singulis tradito continentur. Libellus iste est practicum quoddam Instituti compendium : nimirum, praeter *Summar. Constitutionum* et *Regulas communes*, continet *Monita generalia* quae ad religiosam Nostrorum directionem spectant. Sequuntur *Regulae particulares* Scholasticorum, Sacerdotum, Concionatorum, Missionariorum, Peregrinorum et Officialium specialium. Demum, *Formula scribendi* variaeque *Instructiones* necessariae.

Haec sunt cognoscenda quatenus ad quemlibet pertinent. Pleraque quidem pertinent ad omnes ; alia tamen specialius ad Scholasticos, vel ad Sacerdotes, vel ad particulares officiales spectant.

Omnes itaque et singuli, sive Scholastici, sive Sacerdotes, sive ad quodvis officium deputati, regulas nostras, tum legendo Regularum libellum, tum meditando, ita nobis familiares reddamus, ut eadem in praxi

nobis semper ante oculos versentur. Hic enim sensus est Regulae 49 Communium: « Singuli has regulas et officiorum suorum habeant atque intelligant sibi que faciant familiares. »

III. **Regularum observatio.** — Haec juxta mentem S. P. N. debet esse, quantum fieri potest, perfecta. Vult enim ut « nihil perfectionis in absoluta omnium Constitutionum observatione praetermittamus. » (Summ. R. 16.)

Nihil itaque praetermittere licet. Verum ad hanc perfectionem non omnes eodem modo pertingimus. Omnes quidem regulas servamus, sed alii bene, alii male.

Qui male eas servant, ii sunt qui nunquam firmo proposito cum S. Joanne Berchmans statuerunt regulas omnes, etiam minimas, servare; qui minima non curant, et regulas illas minores, quales modestiae, munditiei, silentii, perperam aestimari solent, facile negligunt; qui in mensa, in incessu, in loquela, in modo sedendi, suam libertatem et sensualitatem intuitu regulae et religiosae decentiae non restringunt; qui passim liberius in agendo procedunt, permissiones petere minime curantes...

Hi male, et non secundum S. Patris mentem regulas servant. Non sunt religiosi ferventes; et si perseverant in sua vocatione, nunquam ad magnam virtutem pervenient.

E contra, ii qui bene et secundum Instituti spiritum regulas custodiunt, earum accuratam observantiam tanquam fundamentum suae vitae ponunt, et cum Sancto nostro Joanne statuunt: *Disrumper potius quam vel minimam regulam violem!* Hinc minima quae ad regulas pertinent maximi faciunt.

Dicebat S. Franciscus Salesius, de condescendentia et concessione charitatis loquens : *Cede semper, usque ad altare* : i. e. usque ad Dei vetitum, usque dum obstat Dei lex et voluntas quam violare non licet. Perfecti observatores regularum similiter omnia fraternae charitati concedunt *usque ad regulam*, i. e. usque dum regula obstat. Tunc absque ullo respectu personarum dicunt cum Apostolis : *Non possumus !*

Nihilque absque legitima permissione faciunt vel usurpant.

Studiosius custodiunt, etiam adhibito examine particulari, regulas modestiae, silentii et exercitiorum pietatis ; quia iis servatis reliquae facilius servantur.

Quod si observantia quaequam restrictionem, privationem, mortificationemve aliquam postulat, hanc sibi libenter imponunt ; cum de cetero continuam in rebus omnibus mortificationem Summ. R. 12 praescribat.

Qui sic agunt exemplum sequuntur Sanctorum qui nos in Soc. praecesserunt : suntque religiosi ferventes. Ipsi plenitudinem benedictionum a Domino recipient, atque ad sanctitatis gradum sibi pro mensura propria gratiae a Deo assignatum pervenient.

5. REGULAE CUJUSQUE OFFICII PROPRIAE.

Pater, opus consummavi quod dedisti
mihi ut faciam. (Joan. XVII, 4.)

Quanta consolatio religioso morienti, si cum Christo Domino dicere possit : *Pater, opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam* in terris ! Hanc sane felicitatem omnes exoptamus, atque ideo Societatem ingressi sumus ut aliquando in ea felicissime moriamur.

Atqui unicuique nostrum conceditur ut certam sibi in futurum hujusmodi felicitatem faciat, si modo officium sibi ab obedientia commissum sanctificare voluerit. Sanctificatio enim, i. e. sancta impletio proprii officii, practice constituit totum illud opus quod Pater coelestis dedit nobis in terris perficiendum.

Ut autem officium nostrum sanctificemus, tria requiruntur : 1. ejusdem sancta acceptatio ; 2. sanctus amor ; 3. sancta adimpletio secundum proprias regulas.

I. Acceptatio sancta. — Acceptandum scilicet est officium tanquam de manu Dei. Quod Reg. comm. 21 significatur : « Unusquisque sibi ac muneri suo attendens, quidquid de se atque aliis constituendum erit, tanquam de manu Dei exspectet. » Et quare sic exspectandum atque acceptandum ? Quia vere a Deo, optimo Patre, cuique officium suum, quodcumque sit, imponitur.

1° Vere a Deo ac Domino nostro imponitur, quidquid nobis Superiorum legitima potestate imponitur. Omnis enim potestas a Deo est ;

et in Ecclesia a Christo derivatur potestas, qui per Vicarium suum, R. Pontificem, universam Ecclesiam, adeoque Ordines religiosos nostramque Societatem gubernat.

Nonne ab ipso Christo plenitudo potestatis constituta est in R. Pontifice, a quo tanquam a fonte in Societatis praepositum Generalem, a Generali in Provinciales Superioresque locales et officiales usque ad infimum derivatur? Ipse itaque Christus per potestatis suae depositarios, quasi per se ipsum gubernat nos, nobisque singulis officium operationemque assignat.

Quapropter oculos fidei aperire, et nostrum officium de manu Domini accipere debemus, dicentes : Tu, Domine Jesu, hoc munus mihi committere dignaris; illud ego, ut opus tuum sanctum, ex animo adimplendum accipio. Tu vero servum tuum velis misericorditer adjuvare.

2º Christus imponit nobis officium ut pater, qui filiorum vires novit et eorum bono semper consulit. Quapropter onus viribus commensurare solet; aut si onus vires excedat, auxilia praestare paratus est. Cum fiducia itaque missionem quamlibet a Domino suscipiamus, dicentes cum Propheta : *Dominus regit me, et nihil mihi deerit.* (Ps. xxii, 1.)

3º Christus imponit officium nobis, *quodcumque fuerit*, et quidem imponit cum omnibus rebus quae cum eodem connexae sunt.

Alia enim sunt officia in collegiis, et alia in ministeriis externis; alia humilia et alia speciosa... At omnia indifferenter de Divina manu acceptanda sunt, quamquam meliora

sunt illa quae nos Christo laboranti et humiliato magis similes efficiunt.

Officium quodcumque non simplex res, sed aliquid complexum est, variis constans actionibus praestandis, laboribus, difficultatibus, tribulationibus perferendis, et vicissitudinibus annexis... quae omnia una cum officio dantur a Domino, et de manu ejus sunt acceptanda: nec acceptanda semel, sed quotidie... (Luc. ix, 23.)

II. **Amor officii.** — Amare debeo officium meum ex animo, quia magna bona continet.

1° Debeo meum officium amare, nec de alio cogitare; sed unice sollicitus esse, ut meum bene, facile et cum pleno merito impleam. « Ubi amatur, dicit S. Augustinus, non laboratur. »

Nec dicat quispiam: Quomodo id amare possum quod meis sensibus et inclinationibus repugnat?... Eo modo id potes quo aegrotus medicinam amat amaram qua sanitatem sibi inesse novit. Non potes quidem id quod repugnat amare amore naturali; verum amore illo supernaturali et aestimativo quem fides et gratia praestat, diligere potes id quod maxime displicet: et quidem majore merito.

2° Amare officium *ex animo* debeo, sicut agricola suum agrum, pastor ovium suum gregem; sicut S. Joseph amabat officinam suam fabrilem, ubi pro Jesu et Maria laborabat; imo, ut ipse Jesus eandem amabat officinam, ubi subditus S. Josepho aeterni Patris beneplacitum implebat.

3° Amare debeo officium ob bona quae continet, non secundum carnem sed secundum spiritum. Est enim opus Dei, illud quod Deus

in hoc mundo a me requirit, quo nihil ipsi acceptabilius facere possum, per quod vult me secundum meam vocationem procurare in hoc mundo gloriam suam et salutem animarum.

Est deinde principium quoddam materiale meae sanctificationis. Nonne ipsa B. Virgo in domesticis curis, item S. Joseph et omnes Sancti officia propria sui status implendo sanctitatis apicem sunt assecuti? Nonne ibi virtutes omnes, etiam heroicas exercuerunt, prout divina Providentia earumdem virtutum occasionem ministrabat? In meo similiter officio, dummodo illud implere perfecte velim, omnium virtutum exercitium inveniam: obedientiae, humilitatis, patientiae, pietatis, fiducia in Deo, mortificationis et charitatis; quibus illum sanctitatis gradum attingam quem Deus, pro mensura gratiae mihi communicatae, a me requirit.

Est demum principium meae in Societate felicitatis. Potestne homo religiosus, Dei servus, majorem felicitatem gustare, quam si quotidie, post labores diei, dicere possit: Domine, opus perficere conatus sum, quod dedisti mihi ut faciam? Si praesertim post totius vitae labores, ad vitae vesperam deductus, dicere possit cum Jesu: *Pater, opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam!*

III. Sancta adimpletio. — Ut officium bene impleamus duo requiruntur, Dei operatio et nostra cooperatio: *Non ego, sed gratia Dei mecum* (1 Cor. xv, 10). Hinc, fiducia in Deo perfecta et applicatio personalis omnimoda.

1° Fiducia in Deo. Oportet ut probe intelligam, me officium meum, vel facillimum, ex

me bene implere non posse; sed tantum in mea potestate esse res corrumpere et perturbare: *Quia sine me nihil potestis facere* (Joan. xv, 5). Ex altera vero parte: *Omnia possum in eo qui me confortat* (Phil. iv, 13). Potest enim Deus dare mihi intellectum, prudentiam, vires animi et corporis requisitas ad opus suum perficiendum. Nec potest tantum, sed paratus est sic juvare, quoniam sapiens Dominus ad impossibilia non mittit. Quapropter dicit: *Ite: ecce ego mitto vos* (Luc. x, 3); *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus.* (Matth. xxviii, 20.)

At sicut ipse paratus est semper nos adjuvare, ita nos oportet semper orare, ejusque adjutorium efflagitare assidue.

2° Applicatio ex parte nostra debet esse omnimoda. Et primo curandum omnibus est, ut bene officium suum cognoscant secundum ejusdem regulas et Superioris mentem. Omnes, Scholastici, Sacerdotes, Concionatores, Professores et quivis officiales, « regulas officiorum suorum habeant atque intelligant, sibi bique faciant familiares. »

Deinde manum operi admoveant, nullique parcant labori.

Nec tantum per se et soli laborent, sed aliorum, praesertim Superiorum consilio et auxilio utantur.

Laborent autem cum ordine...

Laborent serio, sed sine aestu, et cum debita moderatione.

Laborent cum patientia et perseverantia.

Laborent cum humilitate. Si successus faustus, Deo tribuant omnem laudem; sin adversus, sese humilient sub manu Dei, quin tamen animum despondeant unquam: e

contra fortiter et fiducialiter perseverent usque ad mortem. Sic enim opus Domini consummabunt.

6. REGULAE SCHOLASTICORUM.

Vos autem sedete in civitate quoadusque induamini virtute ex alto. (Luc. XXIV, 49.)

Jucundissimi quidem in Societate sunt anni Scholasticatus, at simul ad finem nostrae vocationis essentiales merito habentur. Non enim Scholasticatus tempus dumtaxat studiorum est; sed omnimodae praeparationis, ad sacerdotii dignitatem primo, ac dein ad subsequentes labores apostolicos, omniaque Societatis ministeria.

Scholasticatus velut statio militaris est, in qua militiae sacrae tirones ad gestanda arma exercitantur, et induuntur armatura Dei, virtute nempe ex alto: quam nisi vere induant, inermes erunt, ac inutiles in Societate homines. Tempus enim hoc formationis semel datur, et non redibit. Ideo necesse est ut cum fructu et pleno successu expendatur.

Quod ut fiat, opus est ut intelligantur et custodiantur *Scholasticorum Regulae*. Porro harum regularum duplex est objectum, littera et spiritus, seu studium scientiae et studium sanctitatis. Hinc dicamus, 1. de duplici regularum objecto, 2. de studio scientifico, 3. de studio sanctitatis.

I. Objectum duplex. — Regulae referuntur tum ad scientiam tum ad virtutem acquirendam.

Scientia et virtus ambae sunt necessariae ; sed facile patet utra sit potior : sunt enim inter se sicut anima et corpus. « Omnes qui se Societati addixerunt... in rebus spiritualibus majus momentum, quam in doctrina vel aliis donis naturalibus et humanis constitutum esse ducant : illa enim interiora sunt, ex quibus efficaciam ad exteriora permanare ad finem nobis propositum oportet. » (Summ. R. 16.)

1° Virtus in Societate tam necessaria est ut sine ea scientia potius nociva evadat. Quapropter, ut Institutum habet, Scholastici qui in spiritu nimis relaxati videntur, a studiis ad tempus, vel etiam simpliciter removendi sunt (Instr. 7). Experientia quoque constat, hominem cum mediocri scientia sed magna virtute multum efficere ; hominem vero cum multa doctrina et exigua virtute parum vel nihil ad bonum animarum prodesse.

Qualis autem virtus a Nostris requiritur ? Non exigua, sed perfecta ; non infirma quae passionum impetu vincitur, sed solida. « Omnes in virtutum solidarum ac perfectarum, et spiritualium rerum studium incumbant. » (Summ. R. 16.) Ea scilicet sanctitas nobis acquirenda, qualem postulat sublimis sacerdotii dignitas exemplariter gerenda ; qualem requirunt functiones apostolicae a nobis ad modum S. Francisci Xaverii exercendae.

2° Scientia quoque, etsi secundarie, maxime tamen ad bonum animarum conferre intelligitur. Datur autem scientia communis

et specialis. Prior illa est quae ad fidei doctrinam rite docendam et ad sacramenta ministranda est necessaria, atque ab omnibus obtineri potest; altera paucorum est, qui speciale Dei donum ad certa eruditionis genera investiganda receperunt. Specialia tamen hujusmodi studia non sunt prosequenda nisi Superiore approbante; et licet magnam utilitatem habere possint, non carent periculo: *Scientia inflat, charitas vero aedificat.* (I Cor. VIII, 1.)

De cetero, ut ea quae requiritur, sive sanctitas sive scientia obtineatur, sufficit ut religiose serventur praescriptae Regulae.

II. Regulae pertinentes ad spiritum. — Supposita observatione regularum quae ad omnes spectant et ab omnibus observandae sunt, specialiter Scholasticis (R. 1 et 2) tria commendantur: animi puritas, recta in studiis intentio, et studium solidarum virtutum.

1° Animi puritas, quae in fuga minimarum offensionum consistit, ea est de qua dicitur: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Anima munda, tanquam speculum sine macula, Dei imaginem in se recipit, et velut crystallum perlucidum ejus lumine ac gratia perfunditur.

Non solum autem ad Dei dona recipienda conscientiae puritas est necessaria, sed etiam ad sacras functiones ad quas sese Scholastici praeparare debent, digne adimplendas. Quoniam nihil adeo sanctum ac divinum, aiunt PP. Tridentini, tractari potest quam hoc tremendum altaris mysterium, satis apparet quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia et puritate illud esse peragendum. (Sess. 22. De celebr. M.)

Porro media adhibenda, ut examen conscientiae, sacramentum poenitentiae, aliaque exercitia ad animi puritatem perficiendam juvantia, satis cognita sunt.

2° Recta in studiis intentio in quo sita sit, ipsa Regula explicatur : « Ut Scholastici nihil aliud in iis quam divinam gloriam et animarum fructum quaerant : ad hunc enim scopum Societatis studia diriguntur. »

Finis ille Societatis nobilissimus, ut Deus glorificetur et animae salventur, semper ante oculos versari debet. Non tantum hac intentione labor fit meritorius, sed etiam sustinetur facilius. Etenim nonne taedium et gravamen, quod in scholari vita interdum occurrit, libenter perferamus propter animas Jesu sanguine redemptas ?

At cur dicit Regula : *Nihil aliud quaerentes* ? Quid est illud *aliud* quod perperam quaeri possit ? Sicut mundani scientiam quaerunt intuitu temporali, nempe curiositatis, vanae gloriae aut lucri causa, nonne ita quoque flectere oculos ad humanum quid et profanum possem ? vel ut cum laude et successu examina subeam ? — Quid ? respondeat hic quispiam, nonne successum examinis quaerere debeo ? Id profecto debes. Verum distinctione hic opus est. Examina utique studiose praeparanda ut cum successu fieri possint ; ipse vero successus Deo relinquendus, neque sollicite exoptandus, nisi quatenus ad gloriam Dei et animarum fructum sit profuturus. Sic enim fiet, ut si quis examine cadat, non simul cadat animo, cum magno detrimento spirituali.

3° Virtutum solidarum studium. Hae soli-

dae virtutes sunt humilitas et charitas, obedientia et abnegatio propriae voluntatis atque iudicii, patientia demum et sensuum mortificatio. Quae virtutes ut vere solidae sint, nec facile deficiant, continuo et generoso exercitio firmari debent.

III. Regulae pertinentes ad studium scientificum. — Hae regulae indicant materiam studiorum ac methodum, praescribuntque diligentiam.

1° Indicant materiam : « Iis facultatibus singuli operam dabunt, eosque audient praeceptores quos Superior assignabit. » Hic obedientia, hic indifferentia est exercenda, ut ex animo quae Superior judicaverit, tanquam a Christo Domino accipiantur. Et cavendum omnino est, ne neglectis materiis mihi assignatis, ad aliena quae magis placent animum convertam. Quod si quid temporis liberi supersit, id rebus utilibus cum Superioris approbatione impendatur.

2° Methodus et praxis varia ut cum fructu labor fiat, proponitur. « Scholastici in audiendis lectionibus sint assidui et in eis praevidendis diligentes, et postquam eas audierint, repetendis : in quibus repetitionibus, si quid erit de quo ipsi dubitent, magistrum adeant. » Alia adduntur de notis ordine digerendis, de difficultatibus elucidandis, de disputationibus, de divisione temporis servanda, etc. ; quae omnia sunt sapientissime ordinata.

3° Praescribitur diligentia. « Serio et constanter ad studia animum adjiciant ; » atque id unum caveant, « ne fervore studiorum intepescat solidarum virtutum ac religiosae vitae amor. » Et ne indiscrete laborent :

« Non ultra duas horas labori incumbant ; »
 « nec aliis quam sibi a Praefecto traditis
 utantur libris. »

Has regulas quicumque religiose servave-
 rint, iique soli, plenum Scholasticatus fru-
 ctum feliciter consequentur.

7. SACERDOTIUM.

Mihi autem nimis honorificati sunt amici
 tui, Deus ; nimis confortatus est principa-
 tus eorum. (Ps. CXXXVIII, 17.)

His Prophetæ verbis laudatur apostolica
 et sacerdotalis dignitas ; quæ quidem tanta
 est ut verbis enarrari nequeat. Ideo dicitur :
 honorificati sunt *nimis*, i. e. ultra mensuram,
 ultra limites intellectus et sermonis humani.

At si tam magna est Sacerdotis dignitas,
 magnæ quoque sunt ejus obligationes, ac
 proinde magnæ requiruntur conditiones in
 subjecto, ut sacerdotii dignitatem cum annexis
 obligationibus suscipere ac gerere possit.

Quapropter aspirantibus ad sacerdotalem
 gradum tria sunt consideranda : 1. sacerdotii
 dignitas, 2. onus et obligationes, 3. requisita
 in ordinando.

I. Sacerdotii dignitas. — Haec in hoc
 mundo summa prorsus oculis fidei apparet,
 sive spectetur in se, sive comparative.

1° In se, ratione *characteris*, sacerdotium
 altissima participatio est dignitatis ipsius
 Christi. Praeter dignitatem Personæ suæ,

qua Christus est Filius Dei, et quam fidelibus omnibus communicat in adoptione baptismali, dignitatem alteram possidet, qua Salvator est et regius Sacerdos. Hanc communicat viris dumtaxat electis, quibus imprimit characterem sacerdotii sui. O si hunc characterem animae impressum spectare oculis liceret, quam divinum inde emicare splendorem videremus ! Quam expressam similitudinem Christi ! Quamque verum appareret effatum : *Sacerdos alter Christus !*

Ratione dein functionum quam sublimis quoque est dignitas sacerdotis ! Sunt enim functiones ipsius Christi. Nam sicut Christus sacerdos mediator existit Deum inter et homines. *Omnis namque pontifex, ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis quae sunt ad Deum.* (Hebr. v, 1.)

Sacerdos quoque est sacrificator. At quale sacrificium omnipotenti Deo suis manibus offert ? O ineffabile altaris mysterium ! « Necessario fatendum, inquiunt Tridentini PP., nullum aliud opus adeo sanctum ac divinum a Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum Mysterium, quo vivifica illa Hostia qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur. » (Sess. 22 in Decr.)

Sacerdos praeterea est reconciliator hominum cum Deo. Merito dicebant Judaei : *Quis potest remittere peccata, nisi solus Deus ?*... Atqui haec divina potestas sacerdoti divinitus data est : claves ipsi datae ut claudat infernum et poenitentibus coelum aperiatur.

Sacerdos demum est Christi praeco, et sicut S. Praecursor, *Vox clamantis Dei in deserto*

hujus mundi ad homines. *Pro Christo legatione fungimur, tanquam Deo exhortante per nos.* (2 Cor. v, 20.)

2º Comparative si spectetur sacerdotalis eminentia, non minus admirabilis apparet. Si comparentur sacerdotes Angelis, his quidem cedunt dignitate naturae, praestant vero dignitate ministerii. Si regibus, iis cedunt potestate in corpora, praestant vero potestate in animas bonaque coelestia. Si Apostolis, nonne sunt eorum successores, dignitatis haeredes, in gradu tamen cujusque proprio? Quid, si comparentur ipsi Christo? Nonne sunt ipsius dignitatis participes? Ejus operis in mundo continuatores? *Sicut misit me Pater, et ego mitto vos...* (Joan. xx, 21). Quo spectat et illud : *Pater, claritatem quam dedisti mihi, dedi eis.* (Ibid. xvii, 22.)

At tantae dignitati aequales respondent obligationes.

II. Onus et obligationes. — Sacerdotium, inquit S. Gregorius (*), non tam honor quam onus est aestimandum; imo, onus angelicis humeris formidandum. Nec sine causa presbytero ordinando dicitur : *Accipe jugum Domini*; quod licet per gratiam Dei fiat suave, jugum tamen est et onus. Ecce sacerdos factus es, dicit Auctor libri Imitationis, non alleviasti onus tuum, sed ad majorem teneris perfectionem sanctitatis. (Lib. iv, c. 5.)

Porro sacerdotii onus in obligationibus consistit erga Deum, se ipsum et proximum.

1º Respectu Dei, ut Dei legatus, tenetur digne Deum et Christum repraesentare; ut

(*) Moral. l. 24. c. 25.

Dei minister, tenetur sancte ejus mysteria ministrare : *Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum* (1 Pet. I, 16). « O quam munda debent esse, exclamat Auctor Imitationis, quam munda debent esse manus illae, quam purum os, quam sanctum corpus, quam immaculatum cor erit sacerdotis ad quem toties ingreditur Auctor puritatis » (Lib. IV, c. 11). Nonne ad sacerdotes N. L. praecipue pertinet illud Isaiae : *Mundamini, qui fertis vasa Domini ?* (Is. LII, 11.)

2º Erga se ipsum, cavere debet ne, dum aliorum procurat salutem ipsemet ruinam incurrat. Ideo Apostolus Timotheum monet ne negligat gratiam quae in ipso est per impositionem manuum : *Attende, inquit, tibi et doctrinae : insta in illis. Hoc enim faciens et te ipsum salvum facies et eos qui te audiunt* (1 Tim. IV, 16). De se ipso autem idem Apostolus dicit : *Castigo corpus meum et in servitutem redigo, ne forte, cum aliis praedicaverim, ipse reprobus efficiar* (1 Cor. IX, 27). Quin, ipse Dominus nos admonet, cavendum esse ne mysticum sal in nobis evanescat. (Matth. V, 13.)

Porro periculum habetur praecipue triplex : neglectus orationis et rerum spiritualium, superbia ac vana gloria, sensualitas ac intemperantia. Quae mala ne incurrantur, adhibenda est stricta in spiritualibus exercitiis fidelitas, profunda in omnibus humilitas, mortificatio carnis et labor indefessus.

3º Respectu proximi, sacerdos bonum exemplum dare debet, et magnam exercere charitatem. Sicut enim praepositus est ipse dux et doctor populi christiani, ita debet esse eorum exemplum. Quare Paulus Timotheo

scribit : *Exemplum esto fidelium* (1 Tim. IV, 12). Et PP. Tridentini : « In eos (in ministros sacros) tanquam in speculum reliqui oculos conjiciunt, ex iisque sumunt quod imitentur. » (S. 22, c. 1 Ref.) Sic itaque *luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona et glorificent. Patrem vestrum qui in coelis est.* (Matth. v, 16.)

Praeterea magnam debent habere charitatem, non fraternam tantum, aut etiam paternam... sed pastorem. Sunt enim non patres dumtaxat, sed *pastores* : sicut ipse Christus, *princeps pastorum* (1 Pet. v, 4), *pastor bonus, qui animam suam dat pro ovibus suis.* (Joan. x, 11.)

III. **Requisita in ordinando.** — Ut quis sacros ordines suscipere et sacerdotio initiari possit, supposita vocatione, requiruntur praeter scientiam idoneam, virtutes sacerdotales.

1° De scientia Superiores per examina judicant. Non tamen ita sufficiens judicatur scientia quasi jam completa esset ; sed ita, ut supponatur per subsequenda totius vitae studia et experientiam perficienda. Non enim post susceptum sacerdotium libros claudere licet ; hi semper aperti manere debent.

2° Virtutes sacerdotales requiruntur, si minus perfectae, solidae tamen, jam radicatae et proficientes, quaeque spem praebent fore ut ad debitam perfectionem perveniant. Haec autem perfectio quanta esse deberet, ex verbis Episcopi ordinantis intelligitur. « Servate, inquit, in moribus vestris castae et sanctae vitae integritatem. Agnoscite quod agitis, imitamini quod tractatis (ipsum scilicet Christum in cruce pro nobis immolatum). Sit odor vitae vestrae delectamentum Ecclesiae

Christi ; ut praedicatione et exemplo aedificetis domum, id est, familiam Dei. » Dèinde, orans Pontifex dicit : « Da quaesumus, omnipotens Deus, in hos famulos tuos presbyterii dignitatem : innova in visceribus eorum spiritum sanctitatis... eluceat in eis totius forma justitiae. »

Totius forma justitiae, i. e. virtutes omnes, prout relucent in Sole justitiae Christo. Dantur tamen quinque speciales virtutes, quae praecipuo splendore in sacerdote fulgere debent, ac propterea capitales sacerdotis virtutes vocantur : puritas videlicet, pietas, charitas, spiritus laboris et zelus.

Haec cum ita sint, unusquisque consideret utrum, et quousque has quinque virtutes possideat. Consideret easdem eo magis sibi esse necessarias, quod sacerdotium gerere in Societate Jesu debet : sacerdos enim Societatis Jesu non simpliciter dignus, sed instar SS. Ignatii et Fr. Xaverii, exemplaris esse tenetur.

8. PRAEPARATIO AD SACERDOTIUM.

Sedete in civitate quoadusque induamini
virtute ex alto. (Luc. XXIV, 49.)

His verbis Dominus Apostolis suis praecepit ut ad coelestia Spiritus sancti dona recipiendâ se praepararent. Sedete, inquit, in civitate sancta Jerusalem, et ibi venturo

Paraclito corda vestra praeparate. Cui verbo obediētes manserunt in sacro Coenaculo, perseverantes unanimiter in oratione cum Maria Matre Jesu. Sic autem sancte dispositi *repleti sunt Spiritu sancto*; aut, ut Dominus dicebat, *induti sunt virtute ex alto*, velut armatura divina, ad praeliandum praelia Domini.

Eadem armatura divina nostri Scholastici sunt induendi, eodem Spiritu sancto implendi per impositionem manuum sacrae Ordinationis.

Ut autem sic divinis donis impleri possint, ipsi quoque sedere debent in sancta civitate, i. e. sancte sese ad tantam gratiam praeparare. Remota quidem ad sacerdotium praeparatio ab ipso novitiatu incipit; at praeparationem propinquiorem hic praesertim spectamus, quae in theologia fieri debet.

Consideremus itaque 1. cur praeparatio sit necessaria, 2. qualis requiratur, 3. quomodo praestanda.

I. Praeparatio necessaria est tum ratione sacramenti Ordinis, tum ratione obligationum quae ex eodem consequuntur.

1° Quod Tridentinum de Baptismo dicit, gratiam in eo recipi *secundum propriam cujusque dispositionem et cooperationem* (S. 6. c. 7), id de sacramento Ordinis similiter intelligendum. Character quidem sacerdotalis aequaliter semper imprimitur omnibus, etiam male dispositis; gratia vero sacramentalis sequitur mensuram dispositionis ordinandorum, potestque proinde esse major vel minor, exigua vel copiosa et plena.

Gratia Ordinis in animam cadit sicut semen evangelicum, quod sterile manet si cadat in

terram petrosam et imparatam ; at si ceciderit in terram bonam, si recipiatur corde bono et optimo, fructum facit, aliud trigesimum, aliud sexagesimum, aliud demum centesimum, quod plenitudinem repraesentat. Quam plenitudinem qui exoptat recipere, terram bonam in anima sua praeparet necesse est.

2° Ratione obligationum. Imprimis minister altaris obligatur ad castitatem ; quare in ea virtute firmatus sit oportet. « Nemo ad sacrum Ordinem permittetur accedere, dicunt Canones, nisi aut virgo, aut probatae castitatis. » (Decretal. l. I, tit. 13.) Quae quidem conditio in Societate non deerit, si suscepta jam ex voto obligatio impleatur.

Obligatio deinde assumitur sacras functiones perficiendi rite et digne. Ut eas impleat *rite*, ordinandus scientia indiget : scire debet sacros ritus et ceremonias, non eas tantum quae ad Missae sacrificium, sed quae ad omnem cultum divinum et sacramentorum administrationem pertinent. Scire debet theologiam dogmaticam ac moralem et Scripturam sacram ad docendum populum. Scire quoque debet ex sacris canonibus quae ad ecclesiasticum regimen spectant.

Ut autem functiones sacras impleat *digne*, et ad aedificationem fidelium, sacerdotali indiget virtute, quae solida esse debet. Quapropter in Societate haec lex constituta est : Sacerdotes fieri non expedit eos qui non bene in spiritu et religiosis virtutibus profecerint, aut in vocatione stabiles et firmi non sunt. (Instr. I, n. I.) (*) Oportet itaque ut *in spiritu*

(*) Cf. **Ordinationem** VII, n. 5.

et religiosis virtutibus bene profecerint, quatenus fiant, non sacerdotes qualescumque, sed exemplares, ad normam S. Ignatii et S. Fr. Xaverii.

Ergo praeparatio necessaria est.

II. **Qualis praeparatio?** — Requiritur praeparatio humilis, fiducialis et laboriosa.

1° Humilis. Intueatur unusquisque genuinos ac vere dignos Societatis sacerdotes, Ignatium, Xaverium, Lainium, Canisium, aliosque innumeros, viros doctrina simul et sanctitate conspicuos; et ex animo fateatur se ineptum esse ut talibus tantisque viris succedat et associetur. Quod si suam insufficientiam humiliter agnoscat, Deus qui humilibus dat gratiam, ea quae desunt ei supplere non dedignabitur, ut locum etsi infimum inter Societatis sacerdotes occupare mereatur.

2° Fiducialis. Deus enim qui vocat hominem ad hanc Societatem, paratus est eum juvare, ut eam qua indiget doctrinam et sanctitatem assequatur. Quantum itaque a se ipso et a suis viribus, qualescumque hae esse videantur, quisque diffidere debet, tantum confidere potest in Deo, qui intellectum dat parvulis, i. e. humilibus. *Facile enim est in oculis Dei subito honestare pauperem* (Eccli. xi, 23). Quapropter regula praescribit ut « in suis orationibus gratiam ut in doctrina proficiant crebro petant. » Quod idem de profectu in virtutibus dicendum est.

3° Laboriosa. Frustra tamen quis Dei auxilium peteret, si ipsemet laborare paratus non sit. Deus enim cooperationem creaturarum exigit. Quapropter diligentia et labor requiritur ad proficiendum tum in scientia

tum in sanctitate. Duplici objecto, juxta reg. Scholasticorum 2, doctrinae nempe et solidis virtutibus, serio et constanter animum ad-jicere oportet.

Quapropter cavendum, non dicam ab otio, sed ab usu temporis minus utili; et faciendum ut vel minima temporis particula fructuose expendatur: anteponendo semper *necessarium utili et utile delectabili*. In iis autem actionibus quae liberae electioni relinquuntur, Scholasticus S. J. hanc semper prae oculis habeat quaestionem: *Quid hoc ad formandum dignum Societatis sacerdotem?*

III. **Quomodo?** — Praeparatio fieri debet secundum mentem Ecclesiae et Societatis.

1º Secundum Ecclesiae mentem, dicentis cum Apostolo: *Perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus* (2 Tim. III, 17). Propterea haec debet esse continua ordinandi oratio: « Unum peto a te, Domine, et hoc requiram: ut efficiar vere homo Dei, sacerdos secundum Cor Jesu perfectus. »

Ita tamen perfectio ab ordinando requisita, sive in virtute sive in doctrina, intelligitur, ut ejusdem solidum ponatur ante ordinationem fundamentum, quod deinceps per totam vitam velut inchoatum aedificium perficiatur.

Perfectio quoque intelligenda hominis Dei totius, interni et externi, ut sicut alter Christus appareat. Interna perfectio in magna fide, fiducia et charitate consistit; externa vero, in illa modestia qua, ut Tridentini PP. dicunt, « clericorum mores ita sint compositi, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus, nil nisi grave, moderatum, ac religione plenum prae se ferant... ut eorum

actiones cunctis afferant venerationem. » (S. 22, c. I Ref.)

Huc spectat sacer secessus ante Ordinationem ab Ecclesia praescriptus. Innoc. XI (1680), renovato Alexandri VII decreto, ad sacros Ordines accessuros spiritualem decem dierum secessum obire praecepit.

2° Secundum mentem Societatis, quae alumnos suos formare intendit in sacerdotes non qualescumque, sed exemplares, juxta formam ac normam Ignatii et Xaverii. Nonne hi Patres nostri apparuerunt oculis hominum et Angelorum vere homines Dei, Christi imaginem in se exprimentes? Viri erant orationis, interne uniti cum Deo, externe vero per Deum potentes opere et sermone. Jam vero ut tales efficiat suos filios, totam eorum educationem Societas ordinat, ab ingressu eorum in novitiatum usque ad dies ordinationis.

Cui Societatis disciplinae ac menti ut respondeam, requiritur ex mea parte voluntas, et quidem voluntas efficax. Voluntas haec seu propositum firmum concipiendum est ac statuendum: « Omnino et non ex parte sacerdos Societate Jesu dignus esse volo: homo Dei, Deo prorsus rebusque divinis consecratus, in quo nihil profani inveniatur. »

Id autem si volo serio et efficaciter, adhibebo media ad hoc ordinata, quaeque in omnibus Societatis regulis, nominatim *Regulis Sacerdotum*, perfecte servandis continentur.

9. REGULAE SACERDOTUM.

Quamdiu quidem ego sum gentium apostolus,
ministerium meum honorificabo. (Rom. XI, 13.)

Haec pulcherrima Apostoli verba unusquisque sacerdos usurpare debet, et dicere : Quamdiu ego sacerdos Domini sum, *ministerium meum honorificabo*, i. e. cum laude coram Deo et Ecclesia exercebo.

At vero ut ita sacerdos ministerium suum honorificet, necesse est ut officia omnia quae ad illud pertinent sancte adimpleat. Sunt autem multa et gravia, quae vel in communitate et privatim, vel in templo, vel extra templum sacerdoti Societatis incumbunt ; quae tamen omnia a sacerdotibus nostris sanctissime perficiuntur, nec difficile, si modo suas regulas intelligant et observent.

Idcirco has regulas consideremus, 1. eas quae spectant ad communitatem et privatam vitam, 2. quae ad functiones in templo, 3. quae ad functiones externas referuntur.

1. In communitate. — Tribus prioribus Sacerdotum regulis praecipitur ut nostri Sacerdotes vitam ducant exemplarem oculis hominum et sanctam oculis Dei.

1° « Quae de disciplina religiosa in regulis et Instituto nostro servanda omnibus proposita sunt, ea sacerdotes, pro ratione sui gradus, sibi praecipue dicta existiment et observent. » (R. I.) Itaque regulas omnes, silentii, modestiae, mortificationis... insigni quodam modo custodire debent : idque *pro ratione sui gradus*, quia super alios eminent dignitate et sacerdotalis officii sanctitate.

Postquam enim mane ascenderunt ad altare, crucem Domini oculis exhibentes, an possunt mox levitatis aut sensualitatis exemplum dare? Postquam corpore et sanguine Jesu Christi os eorum, labia et lingua consecrata sunt, possuntne intemperantia, profanis verbis, stultiloquiis quae ad rem non pertinent, os suum contaminare? Nonne eos religiosae humilitatis ac pietatis tanquam Christi odore domum implere decet? Nonne labia eorum melliflua esse debent mansuetudine et charitate Jesu, ut appareat divinum Hospitem quem mane susceperunt apud ipsos manere?

2° Sicut exempla res esse debent oculis hominum, ita sancti et puri sint oportet oculis Dei. Quapropter Reg. 2 devotam praescribit divini Officii recitationem : quod supponit habitualement animi recollectionem. Cui praecepto satisfacere nequit qui vitam ducit dissipatam et ad exteriora effusam.

Regula 3 confessionem saepius in hebdomada instituendam urgenti consilio commendat : « Ita vivere studeant ut quotidie merito celebrare possint. Ad idque conducet (quamvis ex Constitutione octavo, ut minimum, quoque die confiteri teneantur) saepius in hebdomada confiteri. » Notentur haec verba : *ut quotidie merito celebrare possint*. Quanta his verbis continentur ! Vita hic commendatur plus quam angelica, siquidem angeli digni non sunt sacra mysteria celebrare. Quod cum S. Ignatius intelligeret, mirum non est eum per semestre ad primam Missam se praeparasse.

II. Functiones in templo. — Hae sunt Missae sacrificium, poenitentiae aliorumque sacramentorum ministratio, doctrinae chri-

stianae atque Exercitiorum Societatis traditio.

1° Ut Missae sacrificium debita cum devotione propria et adstantium aedificatione offeratur, praecipit Reg. 4 ut ceremoniae accurate observentur, et semihora integra, ut saepius fuit a Generalibus declaratum, non *ab amictu ad amictum*, ut dici solet, sed *ab altari ad altare* computanda impendatur.

Ad accuratam ceremoniarum observationem spectat, ut pronuntiatio verborum omnium sit distincta; signaque crucis, et variae inclinationes, omnisque actio externa cum religiosa reverentia ac dignitate perficiantur. Regula quidem solum de Missa privata agit; sed ob easdem rationes, imo a fortiori, de cantata Missa, de officio Diaconi et Subdiaconi, deque omni publica cultus functione, quatenus a nobis exercenda est, intelligi debet. Quapropter Societatis sacerdotes in hac nostra Missione sacras ceremonias omnes sibi familiares faciant oportet.

2° Sacramenta quorum administratio ad ipsos pertinet, rite ac sancte ministrent. Ideo Rituale Rom. ejusque regulas bene teneant et sequantur. In India collatio ipsius Baptismi, secundum varios casus et circumstantias, ut et Extremae Unctionis ita familiaris eis esse debet, ut in casibus urgentissimae necessitatis ea prompte et validitate non dubia conferre possint. Quae vero ad Matrimonium spectant, non minus accurate tenenda sunt.

Auditio confessionum magni facienda. Ut autem id munus sancte et cum fructu impleatur, non tantum zelus cum patientissima charitate requiritur, sed etiam doctrina ido-

nea et prudentia magna. Eo spectant regulae plures. Undecima sic sonat : « In casibus conscientiae, iisque praesertim qui ad censuras, casus reservatos, restitutiones pertinent, sese diligenter exercent ; earumque rerum compendia, et brevem interrogandi methodum, ac contra singulorum peccatorum species exempla et dicta Sanctorum, atque alia salutaria remedia comparare studeant. » Videat unusquisque utrum haec observaverit ; utrum hujusmodi compendia sibi confecerit... Hanc regulam rite servari non posse intelligitur, nisi Theologiae moralis studium quodammodo per totam vitam continuetur.

3° De concionibus. sacris Regulae Sacerdotum non loquuntur, quia omnes sacerdotes e suggestu concionari non debent ; at omnibus praescribunt, ut tum doctrinam christianam, seu Catechismum, pueris ac rudibus tradendam, tum Exercitia spiritualia Societatis summopere cordi habeant. Ratio hujus specialis praecepti Reg. 6 et 7 explicatur. Videat itaque unusquisque utrum praeparaverit se ut haec duo ministeria pleno cum fructu implere possit.

III. Functiones externae. — Ad duas praecipue reducuntur externae Sacerdotum nostrorum functiones : visitationem infirmorum et curam morientium.

1° Visitationes de quibus agit Reg. 18, etsi non limitantur ad infirmos et extenduntur ad eas quae *alia de causa* a sacerdotibus fiunt, causam hanc supponunt sanctam, causam zeli, ad sacerdotale officium pertinentem. Stricte requirit Regula ut sacerdos socium secum habeat ; simulque supponit, quod alibi

in Instituto praescribitur, visitantem tum religiosa modestia, tum praesertim sermone ita se gerere, ut fructum spirituales seminet : intrando, ut S. Ignatius dicere solebat, per portam aliorum, et egrediendo per suam, quae consistit in verbo aedificationis et salutis.

2º De moribundis haec habet R. 28 et ultima: « Qui vocantur ad juvandos eos qui morti vicini sunt, ea in promptu habeant quae eo tempore, in quo tantum est momenti, usui esse possint; tamdiuque illis adsint, quamdiu sola necessitas postulabit. Ceterum etsi cum opus est, aegrotos ad condenda testamenta hortari conveniat, iis tamen conficiendis non assistant. »

Porro ut salutaria illa verba et bona methodus juvandi ad sancte moriendum aegrotos in promptu habeantur, sequenda sunt monita Ritualis, Tit. *De cura infirmorum*, et *Modus juvandi morientes*.⁽¹⁾ Accurate quoque nosse oportet ea quae pertinent ad lucrandam et applicandam *Indulgentiam plenariam in articulo mortis*, per formulam praescriptam in Bulla Benedicti xiv, *Pia mater*.⁽²⁾

10. REGULAE MAGISTRORUM.

Euntes docete omnes gentes... docentes eos
servare omnia quaecumque mandavi vobis.
(Matth. xxviii, 19, 20.)

Semper educatio juventutis Ecclesiae sum-
mopere cordi fuit : eo quod, sicut educatio

(1) Cf. etiam *Meditationes sacerdotales*, t. 2. Medit. duplex *De cura infirmorum*.

(2) Infra n. 13. *Regulae infirmorum*.

basis est omnis ordinis socialis, ita educatio vere christiana principium et munimen est christianae vitae. Quapropter portae inferi, volentes hoc novissimo tempore supremo impetu Ecclesiam impugnare, inaudita conspiratione educationem ubique corrumpere aggressae sunt.

Praecipuum itaque pondus habet nunc quod Patres nostri, S. Ignatii spiritum sequentes, de institutione juventutis in collegiis statuerunt: « Inter Societatis ministeria, inquit, unum est ex primariis omnes disciplinas Instituto nostro congruentes, ita proximis tradere, ut inde ad Conditoris nostri cognitionem atque amorem excitentur. » (Ratio stud. R. Provinc. I.)

Haec verba principium continent unde fluunt 50 regulae *Magistrorum classium infer.* Porro regulae hujusmodi spectari possunt, 1. universim, in suo objecto totali, 2. quatenus pertinent ad formationem christianam, 3. quatenus pertinent ad formationem mere humanam.

I. Universim spectatae, regulae Magistrorum methodum exhibent formandi juvenes in homines vere christianos, idque efficiendi modo sancto, ut religiosos S. J. decet.

1° Formatio praefata duabus constat partibus intime connexis: parte intellectuali, quae est formatio scientifica; et parte morali, quae est formatio cordis et characteris.

Utraque debet esse christiana, quod omnino prae oculis est habendum. Nisi enim educatio a nobis tam laboriose suppeditata, vere christiana sit, jam non est ministerium sacrum

ad finem Societatis pertinens, sed labor stultus et inanis. Cavendum itaque est ne indoles christiana, quae educationi nostrae est essentialis et characteristica, in disciplinis nostris minus eminens evadat ; et omnino curandum est ut religiosa formatio, si minus in externa specie, re ipsa tamen semper primas partes obtineat.

Jam vero, ut *formatio intellectualis* sit christiana, pro fundamento habere debet christianam doctrinam, solide perceptam ac menti impressam. Nisi enim juvenes religionem ejusque historica fundamenta perspecta habeant, nisi cum convictione intelligant tum Christi Salvatoris Evangelique divinitatem, tum Petri cathedrae primatum, etc. esse facta non minus certa quam Romae et Jerusalem, quas oculis adhuc vident, foundationem ; fieri nequit ut postea, inter scandala incredulitatis et pravarum ephemeridum, in fide non periclitentur, aut etiam naufragium faciant.

Similiter, ut *formatio cordis* sit christiana, pro fundamento habere debet timorem Domini, i. e. fugam peccati intuitu Dei et damnationis aeternae cum peccato connexae. Hunc timorem Domini illa dumtaxat anima possidet, quae alte impressum gerit illud Christi effatum : *Quid prodest homini si mundum universum lucretur, animae vero suae detrimentum patiatur ?* (Matth. xvi, 26.)

Cum formatione cordis connexa est formatio characteris, in eo sita, ut discat juvenis intuitu Dei vincere se ipsum, et in agendo non jactari fluctuatione libidinis ; sed lineam rectam atque auream sequi officii adimplendi, dicendo viriliter : *Non quod placet, sed quod oportet.*

2° Hujusmodi formatio christiana vera est ac perfecta adolescentium ad *humanitatem* institutio, simulque introductio ad eam quae ipsis a Providentia destinatur vocationem, sive in Statu sive in Ecclesia.

Debet autem eadem formatio a nobis fieri sancta et ut religiosos S. J. decet : nimirum in spiritu obedientiae, cum intentione pura divinae gloriae et salutis animarum ; nec non cum humili fiducia in Deo, sine cujus auxilio labores nostri sunt steriles. Quo spectat Reg. 10 : « Oret Deum saepe pro suis discipulis, eosque religiosae suae vitae exemplo aedificet. »

Hac vero sapienti methodo nostri Magistri non tantum obtinebunt maximum discipulorum profectum, sed et ipsi per hoc ministerium docendi multum in spiritu et religiosa vita proficient : cum in eo omnium virtutum exercitium inveniant.

II. Formatio christiana. — Ad vitam vere christianam requiruntur tria : orationis praxis, ecclesiae et sacramentorum frequentatio, solida de religione instructio. De singulis quaedam proderit adnotare.

1° Faciendum est ut discipuli orationem ament. Ad hoc necesse est ut cognoscant, se dum orant, vere alloqui Patrem suum qui est in coelis et praesens cum ipsis in terris ; similiter se alloqui B. Mariam Virginem, coelestem Matrem suam, quae eos audit non secus ac si visibilis adstaret. Necesse quoque est ut oratio quae publice fit, ipsumque signaculum crucis, semper fiat digne, lente, cum illa reverentia qua par est creaturam alloqui Creatorem. Eam orandi mane et vespere formulam

addiscant, quae sat facilis sit ut eam perseveranter in posterum servare possint.

2° Ut sacramenta rite frequentent, oportet ut non solum intelligant bene divinos sacramentorum effectus in anima, verum etiam ut bonam praxim addiscant, quam per totam vitam sequi possint. Idem de sacrificio Missae dicendum.

3° Faciendum quoque ut instructio catechetica et scientia religionis ametur. Propterea hujus explicatio methodica sit et clara, at simul adolescentibus jucunda : quod usu comparationum et exemplorum, si apte selecta sint, praecipue efficitur. Quod quidem diligentem praeparationem requirit. (*)

III. Formatio mere humana seu litteraria. — Huc spectant Regulae 12^a et sequentes usque ad 50^{am}. Iis praescribitur ordo scholarum et exercitiorum; methodus docendi explicatur, et quae esse debeat agendi ratio Magistrorum cum discipulis. Omnia haec, prout sunt a Societate pro temporis moderni exigentia modificata, fideliter servanda sunt. Quod si fiat, maximus in docendo fructus erit.

Nonnulla tamen secundum earumdem regularum spiritum notare juverit.

1° Omnis est impendenda a Magistris opera, ut discipuli studium ament; et ipsi sibi discipulorum reverentiam atque amorem concilient. Quod utrumque assequantur, si doceant *bene*, i. e. ita ut discipuli se proficere sentiant.

(*) Bono usui esse potest libellus : *Avis du P. Barelle*, quo regulae speciales pro subpraefectis continentur probatissimae. Exempla vero diligenter selecta et ordine disposita inveniri possunt in opere : *Instruction religieuse en exemples*.

2º Ut autem sic doceant *bene*, necesse est ut doceant methodice et ad captum discipulorum : quod serium laborem requirit. Oportet enim ut materiam docendam perfecte possideant, eamque deinde ita plane et methodice explicant, ut facillime a discipulis percipiatur. Propterea expedit, ut quantum fieri potest, totius cursus materiam ante scholarum initium dicta ratione praeparare studeant.

3º Praeter hanc praeparationem remotam, nunquam omitti potest praeparatio immediata ante praelectionem.

4º Pensa seu exercitia a discipulis conscribenda peculiari cura seligenda et praeparanda sunt : ut sint sufficientia, nec tamen nimia, simulque utilia et jucunda, qualia in rebus historicis facilius inveniuntur.

Haec religiose servando Magistri nostri ad profectum proprium et ad salutem aliorum, juxta finem vocationis suae, utilissime laborabunt.

II. REGULAE CONCIONATORUM.

Praedicate Evangelium omni creaturae.
(Marc. XVI, 15.)

His verbis Christus Dominus suos Apostolos, nosque omnes, eorum successores, mittit ut praedicationis ministerium impleamus. *Praedicate*, inquit, meo nomine *Evangelium* salutis *omni creaturae* humanae, quibus sanguine meo salutem aeternam promerui ; omni, inquam, creaturae, etiam infimae ac rudissimae.

Quod divinum mandatum ut fideliter servemus, methodus nobis in Concionatorum regulis exhibetur probatissima. Quae quidem regulae numero viginti quatuor, juxta modo citati divini eloquii sensum, dividi possunt in tres partes, prout respiciunt praedicationis animam, materiam et modum.

Hinc intelligere conemur, 1. regulas quae ad praedicationis evangelicae animam, 2. quae ad materiam, 3. quae ad modum spectant.

I. Praedicationis anima. — Anima, spiraculum vitae, sine quo omnis praedicationis mortua manet et sterilis, quodnam est et unde hauriendum?

1° Anima praedicationis est zelus apostolicus, pura illa flamma charitatis de qua Paulus dicebat : *Si linguis hominum loquar et angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum velut aes sonans aut cymbalum tinniens* (1 Cor. XIII, 1). Est zelus ille quo ardebat ipse Salvator, qui venit quaerere et salvum facere quod perierat ; qui sciens quid sit aeterna damnatio et aeterna salus, ut animas nostras ab inferni faucibus eriperet et coelo donaret, in cruce mori ipse Unigenitus Dei Filius non dubitavit. Porro idem ille purus spiritus zeli a Christo, a Corde ejus divino, velut ab ejus fonte hauriendus est.

2° Hunc enim spiritum habere non possumus, nisi a Christo et per unionem cum Christo accipiamus ; sicut palmes nequit habere succum vitalem aut ullum fructum producere, nisi maneat unitus cum vite. *Manete in me et ego in vobis*, dicit Dominus. *Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso, nisi manserit in vite ; sic nec vos, nisi in me manseritis...*

Qui manet in me, et ego in eo, hic fert fructum multum. (Joan. xv, 4, 5.)

At vero, non tantum palmites sumus, qui per continuam orationem Christo, tanquam viti inhaerere debent; verum etiam instrumenta, quibus Christus operatur, quaeque manui ejus conjuncta esse debent, ut ab eo motum suum et efficaciam accipiant. Hinc regula dicit: « Summo studio media illa adhibeant quae instrumentum cum Deo conjungunt: ejusmodi sunt solidae virtutes, ac praecipue charitas, pura intentio divini servitii, familiaritas cum Deo in spiritualibus devotionis exercitiis, et zelus sincerus animarum ad gloriam divinae Majestatis. » (R. 2.)

Vult itaque regula ut qui praedicandi munus suscipit, vitam imprimis ducat interne et externe religiosam: ut interne sit vir orationis, et externe tum Nostros tum ceteros exemplo suo aedificet. Quare ab initio dicitur:

R. 1. « Sacerdotum regulas sibi concionatores imprimis commendatas existiment, nec minori cura quam ceteri observent. »

Et R. 3. « Enitantur cum Dei gratia esse ceteris exemplo: ut non minus vita quam doctrina ad omnem virtutem proximos alligant. »

II. Praedicationis materia. — Haec regulis indicatur tum generaliter, tum quoad puncta quaedam particularia.

1° Generatim tractandae sunt *res ad fidem et christianam vitam necessariae* (R. 4), nempe ut animae salventur. Quae quidem cuncta ad tria capita reduci possunt: 1. quid christiano homini credendum sit, 2. quid faciendum,

3. quae media ei suppetant ad praestandum utrumque....

Primo, quaecumque credenda sunt in Symbolo Apostolorum continentur, si addantur ea quae ad gratiam spectant et sacramenta : haec enim in Symbolo non habentur nisi implicite.

Secundo, quae facienda sunt exhibentur Decalogo et mandatis Ecclesiae ; quibus annectantur peccata, virtutes ac bona opera et perfectio christiana.

Tertio, media sive necessaria sive utilia sunt : divina gratia, et ad eandem consequendam, oratio, sacramenta, publicus Ecclesiae cultus et praxes.

2° Puncta quae specialius tractanda et commendanda praecipiuntur, sunt sequentia : confessionis et Eucharistiae frequens usus, odium et fuga peccati et vitiorum extirpatio, in bonis operibus profectus et perseverantia, ecclesiasticarum ceremoniarum observatio, et cetera quae ad cultum divinum pertinent, eaque obedientia quae principibus et praelatis, qui Dei in terris vices gerunt, exhibenda est. (R. 9 et 10.) Item « peculiari ratione commendabunt poenitentiae et misericordiae opera, sanctarum precum et aliarum piarum devotionum exercitia, utilium librorum lectionem, et bonam filiorum educationem. » (R. 11.)

Insuper praedicationis subjectum semper seligendum quod sit audientibus adaptatum : « Ea populo proponant quae ad captum et utilitatem auditorum erunt accommodata..... et a rerum subtilium curiosa tractatione se abstineant. » (R. 9.)

Quae autem de praecellentia doctrinae christianae, seu Catechismi in Reg. Sacerdotum dicuntur, semper prae oculis habenda sunt ; et cavendum ne, dum altiore sermone dogmata explicantur, populus ea quae ad salutem sunt necessaria ignoret.

Haec si servaverint concionatores, vere Evangelium praedicabunt omni creaturae.

III. Modus praedicandi. — Quod modum spectat quo S. J. concionator sive concionem praeparare debet, sive eam in pulpito pronuntiare, sive se ipsum extra pulpitem gerere, quaedam in regulis praescribuntur praestanda, et quaedam vitanda.

1° Concionum praeparatio est adhibenda diligens, tum remota tum proxima. Fiat remota praeparatio utendo lectione assidua S. Scripturae, praesertim Evangeliorum, et SS. Patrum, item, praeceptionibus, exercitationibus et admonitorum correctionibus. (R. 4 seqq.)

Praeparatio proxima interna esse debet et externa : « Ea quae dicturi sunt, diligenti praemeditatione, et peculiari ad Deum recurso (quatenus per tempus licebit) paranda erunt. » (R. 17.)

Stylus sit planus, simplex, at semper dignus ; eloquentiam sacrae Scripturae et SS. Patrum sectetur potius quam profanum fucum verborum ; atque ita ad docendum sit comparatus, ut ad animorum motum praecipue dirigatur. A reprehensionibus particularibus vel allusionibus quae personam quampiam offendere possint, omnino abstineant. (R. 19, 12 seq.)

2° In pulpito « caveant arrogantiam et

ostentationem; humilitatemque, cui ex intimo cordis affectu studere debent, in omni actione prae se ferant: » ne se ipsos potius quam Christum praedicare videantur. « Gestus corporis sit modestus, et in quo gravitas quaedam religiosa praecipue eluceat. » Demum caveant ne sint in dicendo prolixi. (Reg. 18, 22, 23.)

3° Extra pulpitum se humiles exhibeant, aliis concionatoribus facile locum cedant. In itineribus et apud extraneos « sit victus eorum tenuis et parvus, ut religiosos decet. Viaticum porro non nisi necessarium pro solo itinere admittant. » « Ita operam suam in celebrioribus concionibus libenter impendant, ut non minus se ad docendos pueros et alios rudes instruendos, faciles et paratos exhibeant. » (Reg. 8, 24, 7.)

12. REGULAE ITINERANTIUM ET MISSIONARIORUM.

Qui odorem notitiae suae (Christi) manifestat per nos in omni loco. (2 Cor. II, 14.)

Regulae quae *Peregrinorum* inscribuntur, ut ibi in R. 12 dicitur, ad omnes itinerantes pertinent. *Peregrinationis* autem nomine stricte intelligitur itineratio quaedam religiosa, quae pietatis causa suscipitur, praecipue ad sanctuarium aliquod visitandum, ubi Deus speciales gratias concedere solet.

Hujusmodi peregrinationi affinis est missio apostolica, quae itineratio quoque sacra est,

Dei mandato suscepta, ut certis in locis animae juventur ad salutem. Id autem inter utramque interest, quod prior potius ad propriam, posterior vero ad proximorum utilitatem spirituales pertinet.

De cetero, utrique itinerantes *bonum odorem Jesu Christi manifestare debent in omni loco*; quod quidem has regulas servando efficient.

Dicamus 1. de Regulis peregrinorum, 2. de Reg. Missionariorum.

I. De peregrinis. — Tria peregrinis et itinerantibus praescribuntur: pura intentio, pietas, et aedificatio proximi.

1° In omnibus actionibus rectam habere intentionem debemus, at praecipue in rebus ad religionem pertinentibus intentionis puritas accurate servanda est; et cavendum, ne finem minus rectum intendendo, aut profanum quid ac proprium interesse quaerendo, opus sacrum contaminetur.

Finis autem rectus et principaliter intueendus, est fructus spiritualis. « Persuadeant sibi peregrinationis finem non tam esse corporis defatigationem.... quam ut ex ea fructum aliquem spirituales percipiant: atque ex eo fine, et iter ipsum et ceteros peregrinationis labores moderentur. » (R. 1.)

Respectus porro profanus ac prorsus vitiosus foret, si quis ex itinere vellet vanae curiositati, aut etiam sensualitati indulgere; idque forte cum violatione paupertatis et obedientiae, imo cum periculo castitatis, quod in rebus curiosis non raro latet. Quare in illa admirabili Epistola quam de exemplo SS. Petri, Joannis et Alphonsi dedit, P. Anderledy scribebat: « Odisse ut pestem debemus

quaecumque Instituto nostro sunt aliena. Vota Deo fecimus : odio igitur habere oportet quidquid eis periculum asferre potest. Odisse nos oportet quae sunt inimica paupertati, quae obedientiae obstant, quae Societatis famae detrimentum inferunt ; odisse ut pestem otium, et itinera non necessaria ; odisse ut pestem quaevis mira, rara, vel singularia videndi et audiendi aviditatem, et quaecumque ad delectationem tantum sensuum faciunt, et quibus interdictum est gravibus hisce verbis : *Omnes diligentissime curent portas sensuum suorum, oculorum praecipue, aurium et linguae ab omni inordinatione custodire.* (Const. p. 3, c. 1.)

» Non qualicumque modo sed *diligentissime* id curandum esse a S. Ignatio praecipitur. Cui praecepto certo consentanea non est eorum opinio qui sentiunt, nobis etiam nota et explorata esse oportere omnia quae a profanis hominibus honeste spectari vel audiri posse videntur. » (Fesulis, 8 decemb. 1890.)

2° Pietas. Reg. 2 et 3 sic habent : « Litanias simul omnes quotidie, in ipso itineris ingressu, vel Itinerarium dicant ; nec orationem et consuetam examina praetermittant ; et alias etiam regulas observent, quantum ratio itineris permittet. »

« Studeant frequenti oratione et meditatione comitem itineris sibi Christum facere ; et colloquiis interdum piis et religiosis, ac lectione alicujus libri pii molestias itineris levare poterunt. » Commendatur insuper religiosa paupertas, et charitas, tum in juvando proximo, tum in injuriis aliisque incommodis pro amore Jesu Christi perferendis.

3° Aedificatio. « Si cum externis in via aut

in hospitibus egerint, meminerint pro ratione sui gradus, habita ratione temporis et personarum, sermonem de rebus spiritualibus inducere, et fructum aliquem, quoad poterunt, efficere. » (R. 3.) « Si in via ab honesto et pio amico invitarentur, posset qui praeest hospitalitatis beneficium admittere : tunc autem curare debent verbis et religioso exemplo hospites aedificatos in Domino relinquere. » « Ejusdem aedificationis et exempli in omnibus hospitibus meminisse debent ; sobrietatis etiam in mensa, et modestiae in conversatione nunquam obliviscantur. » « Cum in itinere ad collegia vel domos Societatis divertent, studeant bonum aedificationis odorem exemplo vitae ac morum Nostris relinquere. De rebus vero et personis aliorum collegiorum aut domorum nihil loquantur aut tractent, nisi ad aedificationem. » (R. 8 seqq.)

II. De missionariis. — Quae peregrinis praescribuntur ad missionarios, quatenus frequenter itinerantes sunt, similiter pertinent. Specialia autem insuper eis commendantur propriis Regulis, sive respectu interioris spiritus, sive externae operationis sibi commissae ; quorum haec est summa.

1° Intelligent oportet magnitudinem ac divinitatem operis sibi demandati, et apta se exhibere studeant ad rem tantam instrumenta. Perfectam habeant indifferentiam quoad loca et opera, salva tamen facultate aperiendi Superiori cogitationes contrarias, prout obedientia permittit. In itineribus et alibi paupertatis sint memores. Caveant ne praetextu zeli propriae perfectionis studium negligant, suaeque exercitia spiritualia imminuant ; et in

omni conversatione sese religiosae vitae exemplum praebeant. (R. I seq. 25 seq.)

2º Finem missionis opusque sibi demandatum probe a Superiore intelligant ; nec ulla in re independenter ab obedientia procedant.

Ordinarium loci, si fieri possit, adeant, eique suam operam submitte offerant.

Suis et aliorum precibus pro sua missione divinum auxilium efflagitent.

Cognoscere studeant probatos viros a quibus in opere suo juvari possint.

« Quamquam humana media (qualia sunt artes et scientiae profanae) non solum spernenda non sunt, sed etiam cum opus est prudenter et religiose adhibenda ; divinis tamen et nostri Instituti magis propriis praecipue utendum est, in iisque magis fidendum, orandusque Deus, ut iis omnibus det eam efficaciam quae sit proposito fini consequendo necessaria. » (R. 14.)

Expedit nonnunquam ut ingenio aliorum se, quantum ratio et virtus feret, attemperent ; ut eos ad id quod bonum est perducant. Sic Apostolus se omnia omnibus faciebàt.

Eam animi aequalitatem retineant, qua prosperis successibus et adversis sint superiores.

Pro male affectis et adversantibus non tantum orent, sed eos bonis officiis sibi conciliare studeant.

Rebus a nostro Instituto alienis ne se implicant, nec ullam reformandi cleri, aut monialium aliorumve religiosorum curae partem admittant.

Nullam opportunitatem boni operis, salvo principali opere missionis, praetermittant.

Opera sua perficere studeant et stabilire.

Ad Superiores, prout ipsi statuerint, suis temporibus scribere ne omittant. (R. 4 seqq.)

R. 27. « Praeter haec, si pro ratione diversarum regionum, et missionum qualitate, alia quaedam a Superioribus constituenda videbuntur ; ea in peculiaribus instructionibus addita, pari diligentia observanda erunt. »

13. REGULAE INFIRMORUM.

Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. (Rom. viii, 28.)

Haec Apostoli verba, si vera sunt de omnibus quae nobis contingunt in vita, de infirmitatibus ac morbis intellecta praecipuam veritatem habent.

Magna quaedam res in humana vita est infirmitas, quae summopere confert ad bonum, non solum ipsius infirmi, sed etiam fratrum qui cum eo versantur et agunt. Infirmum enim ut aurum ignis tribulationis purificat, et ad sanctam mortem disponit : qua quid in in conspectu Domini pretiosius ? Confratribus autem occasionem praebet exercendi praestantissimam charitatem, maximumque meritum acquirendi.

At vero ut haec bona ab utrisque percipiantur, infirmitatis tribulatione religiose utendum est. Quo spectant variae regulae

nobis datae, quaeque tum in *Summario Constit.*, tum inter *Regulas Commun.* vel Infirmarii et Praefecti sanitatis inveniuntur.

Referuntur autem vel 1. ad initium infirmitatis, vel 2. ad ejusdem decursum, vel 3. ad ejusdem finem.

I. Initio infirmitatis, quaedam vitanda, alia praestanda praescribuntur.

1° Vitanda nimia circa valetudinem sollicitudo, et circa infirmitatis gravitatem illusio.

« Nimia sollicitudo, inquit regula, in iis quae ad corpus pertinent reprehensibilis est : » quia scilicet defectum continet filialis in Deo fiducia et conformitatis voluntati divinae. Imo, non raro vitiosos effectus producit, ubi praetextu valetudinis sensualitatem fovet, et remedia expensasque requirit quae religiosos homines, mortificationem paupertatemque profitentes, minime decent. Sollicitudo enim paterna ex parte Superiorum non deerit, cum Institutum maximam praescribat infirmorum curam habendam, omniaque eis solamina praestanda quae Societatis paupertas permittere potest.

Illusio quoque illa vitanda, qua aegrotus mox ut antea se sanum fore certo existimat, licet in periculo mortis versetur. Quomodo enim qui de recuperanda mox sanitate unice cogitat, infirmitatem sanctificabit ? Aut quomodo sese ad mortem disponet ?

Ipsae itaque infirmus caveat ; sed et illi qui eum invisunt, ne mollioribus verbis decipiant. S. Alphonsus in *Praxi confessarii* haec praescribit : « Postquam morbum periculosum esse sacerdos deprehenderit, sensim efficiat

ut aegrotus suae infirmitatis periculum agnoscat. Praesertim avertat ne ille omnino fidem praebeat medicis et propinquis, qui forte morbi gravitatem ei celabunt, ne ipsum moerore afficiant. » Nonne monitum istud commune, ad nos religiosos spectat a fortiori ?...

2° Praestanda nobis quoque praescribuntur duo : primum, moderata valetudinis cura, in eo consistens, ut ne quis temere, absque ratione periculo se exponat ; utque sobrietati ac temperantiae studeat : *In multis escis erit infirmitas.... qui autem abstinens est, adjiciet vitam.* (Eccli. xxxvii, 33, 34.) Quod si infirmitas seria supervenerit, remedia ordinaria adhibere non negligat. (R. Comm. 16, 17.)

Secundum est infirmitatis acceptatio sancta. Vult scilicet S. Pater a Nostris « aegritudinem accèptari ut donum de manu Creatoris ac Domini nostri : quandoquidem non minus donum est quam sanitas. » (Summ. R. 5o.) Infirmus itaque ab initio actum hujusmodi acceptationis eliciat oportet, qui non tantum fidem contineat agnoscentis morbum venire de manu Dei, et resignationem humiliter se Deo subjicientis ; sed insuper gratitudinem intelligentis morbum *non minus*, i. e. majus esse donum quam sanitatem.

Et revera, nonne infirmitas est particula crucis Domini ? Quo quid pretiosius ?

Nonne est occasio satisfaciendi pro peccatorum debitis, hic potius quam in purgatorio ?

Nonne materia ingentis lucri meritorum ?

Nonne offerri potest in spiritu zeli, per modum sacrificii, pro salute animarum ?

Nonne est optima praeparatio ad mortem,

ad illam pretiosam mortem qua anima de cruce transit cum Christo ad paradisum?

Acceptetur itaque ab infirmo sua infirmitas de manu Domini, in spiritu gratitudinis et zeli, in unione cum sanctissima Passione Domini. Ita sanctificabitur aegritudinis initium.

II. **In infirmitatis decursu**, quaedam praescribuntur praestanda ab infirmo, quaedam ab infirmariis et a confratribus.

1° Infirmo praescribuntur certae virtutes specialiter exercendae : videlicet, pietas, humilitas, obedientia et patientia. (Summ. R. 50.)

Pietas quidem totam vitam nostram pervadere et in tota conversatione spirare debet. Praecipue tamen, ubi per aegritudinem velut cum Christo cruci affixi sumus, exercenda est ; et ex pietate spirituales vires, tunc necessariae, sunt derivandae. Itaque conscientiae examen et reliqua exercitia, sacramenta, oratio et cum personis coelestibus conversatio, quantum fieri potest, ne omittantur. Nonne haec maxima hominis religiosi in tribulatione consolatio ? Quam jucundum habere secum Patrem coelestem, qui peculiari modo *nobiscum est in tribulatione !* et Matrem, suavissimam Virginem Mariam ! et Angelum custodem ! et S. Ignatium, aliosque Patronos !... Quam facile, saltem corde, dulcia nomina Jesu, Maria, Joseph invocare ! Facile, inquam, praesertim si infirmus pietatem habuit in vita.

Humilitas facit ut religiosus infirmus de nulla re conqueratur, confitens in corde se esse peccatorem et pauperem... Ut peccator, omni afflictione dignus est ; ut pauper Christi, omnem privationem est amplexus. Semper

contentus, in omnibus incommodis et carentiis se pauperculum nimis bene tractari, sive a Deo sive ab hominibus, existimat et dicit.

Obedientiam infirmus « non solum magna cum puritate observare debet erga Superiores spirituales, ut ejus animam regant ; sed cum eadem humilitate erga medicos corporales et infirmarios, ut corpus ejus regant. » (Summ. R. 49.)

Patientiam demum, sicut Martyres, quales Patres nostri in carcere Ulissiponensi, e vulneribus crucifixi Jesu praecipue hauriet.

2° « Qui facultate accepta aegrotos invisent, non solum demissa voce loquantur, sed tanta etiam moderatione ut illis molesti non sint ; atque de iis agant quae et consolari aegrotos, circumstantesque aedificare in Domino possint. » (Commun. R. 29.)

De cetero, ut variis Instituti locis patet, aegrotorum maxima cura est habenda : laxantur spatia charitatis erga infirma membra Societatis nostrae (Const. p. 3, c. 2). Est enim infirmorum cura praecipuum quoddam opus misericordiae : *Infirmus fui et visitastis me.* (Matth. xxv, 36.)

III. **In fine.** — Finis aegritudinis sanctae mors sancta est et similis morti Salvatoris in cruce. Ut autem revera talis sit, tria sunt sollicite providenda : sacramenta, Indulgentia plenaria, et animae commendatio.

1° Sacramenta infirmorum, i. e. non S. Viaticum dumtaxat, sed etiam Extrema Unctio, tempestive sunt conferenda, ut plena devotione plenoque fructu recipiantur. Ipse infirmus ea petat. A Superiore scilicet vel confessario de suo statu inquirat ; et ubi periculum adesse

cognovit, primo mortem ex animo acceptet in unione cum morte Salvatoris et tanquam beneficium, quo possit ipsi mortem pro morte reddere. Dein sacramenta recipiat cum ea pietate qua divina dona recipienda sunt, a misericordissimo Domino ordinata ut nos ultimatum et penitus purificando ad suum adventum disponant.

2° Indulgentiam plenariam vario ex capite moribundi lucrari possunt; ita tamen ut semel dumtaxat ejus applicationem, idque in *vero articulo* seu in momento *mortis* percipiant. Ea Indulgentia plenaria peculiari sollicitudine procuranda est quae *Benedictio Apostolica* vocatur, et juxta formulam praescriptam a Ben. xiv in Bulla *Pia mater* est impertienda (1). Haec indulgentia dari potest post ministrata ultima sacramenta. Sunt autem conditiones sequentes: 1° infirmus sit sacramentis refectus, si fieri possit; secus saltem contritus; 2° sit humiliter resignatus, ipsamque mortem aequo ac libenti animo de manu Domini suscipiat; 3° ore vel corde invocet nomen Jesu (2).

3° His peractis opportuno tempore accendatur candela benedicta et fiat *animae commendatio*. Ex parte sua moribundus fiducialiter

(1) Hanc Indulgentiam impertiendi facultatem Nostris morientibus P. Generalis delegat Provincialibus, cujusque domus Superiori et Praefecto spiritus; his autem absentibus, cuilibet Societatis sacerdoti qui moribundo adsit.

(2) Beringer, S. J. *Les indulgences*. Eaedem tres conditiones requiruntur ad lucrandam indulg. plen. in articulo mortis quae annexa est crucibus, numismatibus, etc., benedictione pontificia benedici solitis.

expectet adventum Domini, qui veniens veniet et non tardabit. *Ecce venio cito, et merces mea mecum est.... Et spiritus et sponsa dicunt: veni..... veni, Domine Jesu.* (Apoc. XXII, 12, 17, 20.)

14. REGULAE MODESTIAE, RECREATIONIS, COMMERCII EPISTOLARIS.

Secundum eum qui vocavit vos, Sanctum;
et ipsi in omni conversatione sancti sitis.
(1 Pet. I, 15.)

Haec tria, modestia, recreatio, commercium epistolare, ad externam nostram conversationem pertinent, licet non eodem modo. Nam modestia habitum corporis usumque sensuum respicit; recreatione autem loquendo, et epistolis scribendo cum proximis agimus. Jam vero vocatio nostra atque professio requirit, ut omnis nostra conversatio, tum interna tum externa, sancta sit. *Secundum eum qui vocavit vos, Sanctum*, ait S. Petrus, *et ipsi in omni conversatione sancti sitis.*

Tales revera erimus, si fideliter servamus regulas 1. modestiae, 2. recreationis seu colloquii, 3. commercii epistolaris.

I. Modestia. — Regulae quae ad modestiam spectant studiose sunt servandae, nec sunt servatu difficiles.

1° Studiose, i. e. praecipuo quodam studio et diligentia sunt servandae, nec sine causa

statuitur: « Omnes diligentissime curent portas sensuum suorum... ab omni inordinatione custodire. » (Summ. R. 29.) Modestiae regulas S. P. Ignatius summopere cordi habebat, summique momenti esse ducebat; propterea tam sollicite ab antiquae Societatis Patribus custoditae, et renatae Societati jam a prima Congregatione generali (xx^a, habita anno 1820) fuere vehementer commendatae.

Porro hujus rei rationes non ignorantur. Necessaria enim est religiosa modestia ad nostrum spirituale bonum et ad aedificationem proximi.

Necessaria nobis est castitas et quidem angelica: at sine modestia periclitabitur castitas, cujus modestia custos est.

Necessarius est nobis spiritus orationis et unio cum Deo. Quid enim est homo Societatis si orandi spiritu careat? Ille scilicet qui parum orat, qui negligenter et distracte orat, quid est, nisi vas vacuum, Dei donis et religiosis virtutibus destitutum?... Atqui talis erit quicumque modestiam negligit. Sine modestia enim nulla animi recollectio; et sine recollectione orationis spiritus impossibilis est. *Cum oraveris*, ait Dominus, *intra in cubiculum tuum, et clauso ostio, ora.* (Matth. vi, 6.)

Modestia autem si bene servetur, inducit animi pacem ac recollectionem; unde orandi facilitas, orationis spiritus et omnia bona cum eo.

Non minus confert modestia ad bonum proximi. Est enim praedicatio quaedam tacita, quae alios ad pietatem virtutemque movet, et simul erga religiosum modestum quadam afficit reverentia, qua fit ut dociliter verba

exhortationis audiant de ore ejus ; dum e contra, omnis mundana levitas in religioso homine parit contemptum.

2° Regulae modestiae non sunt difficiles. Quid enim arduum in praeceptis hujusmodi : Nemo cubiculo egrediatur nisi decenter vestitus ; mundities, quae ad valetudinem et ad aedificationem confert, omnibus curae sit ; nemo alium etiam joco tangat ; incessus sit moderatus, modusque sedendi decens ; oculi plerumque demissi teneantur, nec circumflectantur in omnes partes ; manus sint decenter quietae.... Num haec tam difficilia ? Cur tamen facilius negliguntur ?... Quia aliquam mortificationem suique restrictionem requirunt....

A quibusnam enim violari solent ? Nonne ab iis qui frenum religiosi moderaminis respuunt vel aegre ferunt, et libertati mundanae in corporis habitu commodisque suis indulgere quaerunt ?

Da mihi religiosum qui mortificationem quam profitetur revera amat ; hic modestiam accurate servabit. Itaque spiritus mortificationis modestiam facilem reddit.

Ad eandem facilitatem quoque juvat, bene tenere principium generale quod R. I enunciatur : « In omnibus externis actionibus appareat in Nostris modestia (i. e. moderatio secundum decorum) et humilitas, conjuncta cum religiosa maturitate. » Et R. II : « Omnes gestus ac motus ejusmodi sint, qui apud omnes aedificationem pariant. » Quae omnia consonant cum iis quae ab ipsa Ecclesia omnibus clericis commendantur. (Trid. Sess. 22. Cap. I Reform.)

II. **Recreatio.** — Reg. 13 modestiae ita sonat : « Si loquendum fuerit, meminerint modestiae et aedificationis, tum in verbis, tum in ratione ac modo loquendi. » Et Summ. R. 29 pacem et humilitatem exhiberi praecipit, « in silentio, cum id observandum est ; cum autem loquendum, in circumspectione et aedificatione verborum. »

Haec ad omnem nostrum sermonem pertinent, et concordant cum S. Petri monito : *Si quis loquitur, quasi sermones Dei* (1 Pet. iv, 11). Praescribuntur autem specialia nobis pro tempore recreationis. Recreatio enim unum est ex nostris Communitatis exercitiis, quod in colloquio fraterno, simul jucundo et religioso consistit.

Ut autem colloquium istud vere tale sit, recreativum nimirum et religiosum, regulae dantur praeceptivae et prohibitivae, sive ad materiam spectantes sive ad loquendi modum.

1º Praecipitur charitas, unio et conformitas mutua : Ut « idem sapiamus, idem, quoad ejus fieri possit, dicamus omnes, juxta Apostolum ». (Summ. R. 40.) « Omnes demissa voce, ut religiosos decet, loquantur ; nullusque cum alio contendat ; sed si qua in re nobis est diversa sententia eaque videtur manifestanda, rationes modeste et cum charitate afferantur, eo animo, ut suus veritati sit locus ; non ut in ea re superiores videantur » (Commun. R. 28). Curent omnes ut recreationis tempus religiose transigant. De iis generatim rebus loquantur, quae possint simul et relaxare animos et ad spiritualem aedificationem facere : ut de vita Christi et Sanctorum, deque

historiis ecclesiasticis, etc. quae in *Catalogo P. Natalis* recensentur. (Instruct. 13, c. 9.)

2° Prohibita. Praeter contentiones vitandas, « ne sint Nostri in recreatione singulares, solitarii aut tetrici (i. e. inurbani, morosi); ne leves in actione, ne immodesti, verbosi, iracundi; ne contentiosi et ironici; ne in incessu incitati; ne molesti et acerbi; ne voce utantur elatiore aut cachinnis. » (Instruct. 13, c. 9.) « Saeculares autem rumores qui foris audiuntur, ne temere et sine fructu narrentur. » (Comm. R. 37.)

Item, Instr. 13, c. 9. statutum est: Non solum oblocutiones exterminantur, sed et ludicrae narratiunculae, et libertas atque saecularitas indecora amandentur: ne spiritus refrigescat, et huiusmodi colloquiis assueti, dediscamus etiam cum externis eum loquendi modum qui aedificet et pietatem redoleat.

Quae omnia facile servabuntur, si non immemores sinus Deum adesse in medio nostrum, nostramque linguam esse Christi corpore et sanguine consecratam.

III. **Commercium epistolare.** — Si omnis sermo et conversatio nostra religiosa esse debet, id praesertim de sermone scripto seu de epistolis est intelligendum: quia scripta manent, dum verba volant. Quapropter regulae circa hanc materiam diligenter servandae.

Sunt autem sequentes.

1° Epistolas scribere, nisi ad Superiores, nemo potest nisi obtenta facultate, et litteris ei ostensis quem Superior destinaverit. (Summ. R. 39.)

2° Scholastici epistolas latine scribere debent. (Ratio Stud. R. Rect. 8.)

3° Scribendum autem non est nisi rationali de causa, ad finem vocationis nostrae pertinente. Hoc eruitur ex R. Schol. 9, ob paritatem rationis : « Eorum colloquia qui cum externis loquendi facultatem habuerint, sint solum de rebus ad litteras vel ad profectum spiritus pertinentibus, prout ad majorem Dei gloriam omnibus utilius fore judicabitur. »

4° « In litteris scribendis.... curandum erit diligenter ne de saecularibus negotiis, aut inutilibus, aut ab eo qui scribit alienis, litterae quidquam contineant : cujusmodi essent rumusculi, nuntii de rebus viro religioso non consentaneis ; quin etiam formae quaedam scribendi, et figurae locutionesque saecularem et aulicam consuetudinem olentes ; inania officia et affectatae assentatiunculae, et id genus alia, quae haud parum dedecent. Sed potius ita a Nostris scribatur, ut non res solum sed ipse etiam scribendi modus aedificationi sit legenti. » (Monita gen. 4.)

Prudens quoque consilium est ita scribere epistolas, ut sine detrimento gloriae Dei publicae fieri possint.

Exemplo sunt epistolae Patrum nostrorum, praecipue S. Francisci Xaverii, quae etiamnum legentes devotione inflammant.

15. REGULAE OBEDIENTIAE.

Vir obediens loquatur victoriam.
(Prov. XXI, 28.)

V Si nullas obedientiae regulas haberemus, adhuc nobis obedientia exercenda esset du-

plici ex capite : voti nimirum et quarti mandati Decalogi. Vi voti obedire tenemur Superioribus nostri Instituti ; vi quarti mandati, quod obedientiam praecipit omnibus legitimis Superioribus, obedire tenemur iis qui communitatem regunt cujus membra sumus.

At vero, nos etiam regulas habemus quibus obedientia praescribitur perfectissima, quasque studiose servare debemus, tum amore Societatis, tum propter nosmetipsos : cum omne bonum Societatis et nostrum a perfecta obedientia pendeat.

Consideremus 1. qualis obedientiae perfectio regulis praescribatur, 2. quomodo hanc perfectionem attingere debeamus.

I. Obedientiae perfectio. — Requirunt regulae obedientiam *omni ex parte* perfectam, i. e. perfectam externe et interne, atque defectibus carentem.

1° Perfectio externa in executione consistit accurata eorum quae a Superiore, sive expresse sive tacite, facienda proponuntur. « Omnes in executione externa eorum quae Superior injungit, integre, prompte, fortiter, et cum humilitate debita, cum spirituali gaudio et perseverantia, sine excusationibus obediunt, licet difficilia et secundum sensualitatem repugnantia jubeat... nec solum in rebus obligatoriis, sed etiam in aliis, licet nihil aliud quam signum voluntatis Superioris, sine ullo expresso praecepto videretur.

» Liberam sui ipsorum rerumque suarum dispositionem, cum vera obedientia Superiori relinquunt : nihil ei clausum tenendo...

» Se regi a divina Providentia per Superiores suos sinere debent, perinde ac si cadaver

essent, quod quoquo versus ferri, et quacumque ratione tractari se sinit ; vel similiter atque senis baculus, qui ubicumque et quacumque in re velit eo uti qui eum manu tenet, ei inservit. » (Summ. R. 31, 32, 33, 35, 36.)

Harum regularum verba unusquisque ponderet, simul examinans suam agendi rationem ; et nisi cuncta se fideliter observare inveniat, sciat se perfectionem externae obedientiae nondum esse assecutum.

2° Perfectio interna duplicem habet gradum, voluntatis et iudicii. Per obedientiam *voluntatis* religiosus voluntatem suam non solum subicit voluntati Superioris, quam ipsius Dei voluntatem esse novit, sed prorsus conformat, ita ut idem velit ac nolit quod Superior, hujus voluntatem faciendo suam ; atque id quod Superior injungit, quamvis *naturaliter* displiceat, exequatur *libenter*, omnem suam praeferentiam conculcando. Per obedientiam *iudicii* religiosus, praeter voluntatem, intelligentiam quoque immolat Deo : ita ut non solum idem velit, sed etiam ut idem sentiat quod Superior ; ejusque iudicio subiciat suum, quoad potest devota voluntas intelligentiam inflectere.

✓✓ 3° Defectibus carens. Sunt autem vitandi defectus externi et interni. Externi defectus sunt verba murmurationis, criticismi, improbationis ; vel in agendo tarditas, tristitia, negligentia, ita ut mandatum saepius sit repetendum ; aut, ubi correptio vel monitum non humiliter accipitur, vel absque debita reverentia Superiori respondetur ; vel ubi officium quodpiam aegre acceptatur : quod tunc praesertim accidere solet, quando praeter consueta

opera res agenda postulatur. Si frater aliqua infirmitate ab officio sit impeditus, et Superior significet gratum sibi fore ut tu locum ejus suppleas ; tunc si respondes hoc tibi impossibile esse vel difficile, te jam nimis oneratum, alium id commodius praestiturum.... defectum obedientiae manifestas. Religiosus enim perfectae obedientiae studiosus, etsi gravius oneratus, primo Superioris signo, imo perspecto ejus desiderio, rem libenter accipiet, et Deo juvante implebit.

Defectus interni sunt tacitae obmurmurationes, improbationes, molestiae, tristitiae, ut, dum quis apud se cogitat : cur istud ita et ita ?... cur talis et non alius ad hoc deputatur ?... Vel, ubi constantia, perseverantia, fiducia in Deo deficit ; aut Deus non respicitur in persona Superioris ; aut existimatur Superior persecutorio vel minus benevolo animo erga se, subditum, in agendo duci....

Haec obedientia perfecta et defectibus immunis, quam regulae requirunt, extenditur latissime : ad omnia nempe quae Dei vel Ecclesiae legi non sunt contraria.

II. Perfectae obedientiae assecutio. — Quoniam obedientiam perfectam a nobis Dominus juxta vocationem requirit, necessariam profecto gratiam dabit, ut eo pervenire possimus. At cooperationem nostram postulat, quae in sequentibus consistit.

1° Simus, ut S. P. Ignatius, humiles et mites : quia nihil arduum est humilibus et nihil asperum mitibus. Porro has virtutes facile hauriemus e SS. Corde ejus qui dicit : *Discite a me quia mitis sum et humilis corde.* (Matth. XI, 29.)

2º Idem S. P. N. tria proponit quae ad obedientiam iudicii comparandam multum juvant. Primum est, ut oculo fidei intueamur in persona Superioris ipsum Christum, qui est sapientia summa, charitas infinita, qui nec decipi potest, nec nos vult ipse decipere. Nonne verum est, si Christus ipse visibilis adstans, quidlibet a nobis peteret, id toto assensu intellectus, totoque affectu voluntatis statim cum gaudio praestaremus? Atqui, aperiamus oculos fidei, et videbimus eum, et dicemus gaudentes : *Dominus regit me, et nihil mihi deerit.* (Ps. xxii, i.)

Secundum est, ut quod Superior mandat vel sentit defendere semper apud animos nostros studiose nitamur, improbare autem nequaquam. Quod si obiectio quaeque menti occurrat, si intellectus incipit suggerere cogitationes contrarias, suggestioni huiusmodi aures sunt claudendae, imponendumque statim intellectui silentium, dicendo : Quis ego sum ut meum Superiorem dijudicem? Non hominem ad meum tribunal vocare praesumo, sed Deum...

Postremum subijciendi iudicii medium est, ut statuamus nobiscum ipsi, quidquid Superior praecipit, ipsius Dei praeceptum esse et voluntatem. Haec obedientia caeca vocari solet, et sic a S. Parente nostro explicatur : « Ut ad credenda, inquit, quae catholica fides proponit, toto animo assensuque vestro statim incumbitis ; sic ad ea facienda quaecumque Superior dixerit, caeco quodam impetu voluntatis parendi cupidae sine ulla prorsus disquisitione feramini. »

3º Ut perfecte obediamus in omnibus,

necesse est ut instrumentum spiritualis progressus semper manu teneamus : quod aliud non est quam generositas in nosmetipsos vincendo. Illud *vince te ipsum*, quo S. Fr. Xaverius brevi tempore tam magnus sanctus factus est, nobis ad obediendum perfecte in omnibus, etiam minimis regulis inserviet.

4° Juvabit plurimum intueri exemplum Christi Domini, qui sese non modo praeceptorem sed etiam exemplar praebeuit obedientiae; qui humanum genus neglectae obedientiae scelere afflictum ac perditum salutare ipsemet obedientia reparavit, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Nonne fuit ipse subditus creaturis suis Mariae et Joseph?... Nonne Ecclesiam suam in obedientia fundavit, dum eam in principatu S. Petri aedificavit, et dixit : *Qui Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus* (Matth. XVIII, 17)? Exemplum itaque incarnatae Sapientiae sequamur; et sicut ipse dicit : *In capite libri scriptum est de me : ut faciam, Deus, voluntatem tuam* (Hebr. x, 7); ita quoque in capite libri vitae nostrae scripta sit *obedientia*.

5° Juvant quoque exempla patrum nostrorum, qui quotquot sanctitate eminentiores fuere, sese viros perfectae obedientiae exhibuerunt : ut B. Petrus Faber, qui dicebat : « Non necesse est vivere, sed necesse est obedire. » Ut S. Fr. Xaverius, qui ad S. Ignatium non aliter litteras scribebat quam genibus flexis.

6° Juvat demum considerare fructus et praemium obedientiae. Hoc scilicet in veritate dici potest, principium omnis in Societate successus, omnisque felicitatis, esse obedi-

tiam. Qui cum Christo obediens fuerit usque ad mortem, ille cum Christo quoque exaltabitur. *Vir obediens loquetur victoriam.*

Quae cum ita sint, cum S. P. Ignatio vos, FF. charissimi, per Christum Dominum nostrum obtestor, ut ad virtutem obedientiae toto pectore incumbatis ; et gloriosae victoriae appetentes atque avidi, voluntatem vestram atque iudicium subicere studeatis : quo Dei Domini nostri solida veraque cognitio atque amor vestros ad se animos penitus trahat.

16. REGULAE CHARITATIS.

Deus charitas est ; et qui manet in charitate in Deo manet, et Deus in eo. (1 Joan. IV, 16.)

Inter virtutes omnes eminent tres virtutes theologicae : fides, spes, charitas ; in his tribus autem praeeminet charitas, ut Apostolus docet : *Major horum est charitas* (1 Cor. XIII, 13). Hinc charitas *regina virtutum* merito appellatur. Sicut enim virtutum omnium omnisque sanctitatis fundamentum est humilitas ; ita omnium culmen est charitas. Quapropter Deus, qui omnis sanctitatis plenitudinem continet, charitas esse dicitur : *Deus charitas est.*

Non ergo sine causa haec virtus in regulis tam enixe commendatur. At vero una charitatis virtus duplicem actum habet : dilectionem Dei et dilectionem proximi. Cum autem amor proximi propter Deum amorem Dei contineat, hinc amorem proximi seu charitatem fraternam peculiariter nobis regulae praescribunt.

Consideremus 1. quomodo fraterna charitas nobis regulis commendetur, 2. quare commendetur tam enixe, 3. quomodo tali commendationi respondere debeamus.

I. **Regulae charitatis.** — Praescribitur 1° ut in concionibus domesticis fraternae charitatis studium praecipue promoveatur : ut de iis tractetur « quae ad omnimodam perfectionem attinent, et praecipue ad unionem et charitatem fraternam. » (Summ. R. 18.)

2° Magnopere conferre docemur, « devote quoad fieri poterit ea munera obire in quibus magis exercetur humilitas et charitas. » (Summ. R. 19.)

3° Enixe commendatur unio et conformitas mutua. « Idem sapiamus, idem, quoad ejus fieri possit, dicamus omnes, juxta Apostolum. Doctrinae igitur differentes non admittantur... Imo et judiciorum de rebus agendis diversitas, quae mater esse solet discordiae et inimica unionis voluntatum, quantum fieri potest evitari debet. Unio vero et conformitas mutua diligentissime curanda est, nec quae ei adversantur permittenda : quo juncti invicem fraternae charitatis vinculo, melius et efficacius possint se divino obsequio et auxilio proximorum impendere. » (Summ. R. 42.)

Ad eandem fraternam unionem pertinet quod prohibetur ne animorum propensio sentiatur ad partem alterutram factionis, quae esset fortassis inter principes christianos ; sed potius sit quidam universalis amor, qui partes omnes in Domino nostro amplectatur. (Summ. R. 43.)

Proinde orandum pro omnibus, pro iis praecipue, qui multum prodesse vel obesse

bono animarum possunt ; et pro male affectis erga nostram Societatem.

Gravius etiam proscribitur ille affectus mundanus et a vera charitate alienus, qui *nationalis* vocari solet. « Caveant sibi omnes ab illo affectu, quo aliae de aliis nationibus sinistre sentire aut loqui solent : quin potius bene sentiant, et peculiari affectu diversas a sua nationes prosequantur in Domino : ac proinde nemo bella contentionesve inter christianos principes in colloquium inducat. » (Commun. R. 30.)

Ideo quoque lingua regionis addiscenda. « Ad majorem unionem eorum qui in Societate vivunt, majusque auxilium eorum apud quos habitant, singuli addiscant ejus regionis linguam in qua resident. » (Comm. R. 10.)

4° Ad charitatem quoque non parum confert, ut quisque erga alios reverentiam exhibeat. Haec reverentia familiaritatem excludit, qua nomine non suo fratres appellentur... haec quoque fraterna obsequia etiam minima praestare curat. Sic, « cum aliquid in mensa cuiquam deest, is qui illi assidet admoneat eum qui ministrat. » (Comm. R. 35.) Omnes jubentur aliis honorem ac reverentiam quam exigit cujusque status exhibere : quo fiet ut se mutuo considerantes in devotione crescant. (Summ. R. 29.)

De cetero, universo Societatis Instituto commendantur opera zeli, quae continent eminentissimam charitatem.

II. Charitatis motiva. — Cur nobis Societas tam sollicite charitatem commendat ? Motiva sunt plurima.

1° Quia virtus haec dici potest et vere est

virtus Cordis Jesu : non tantum quia SS. istud Cor ardentissima charitate flagrat, verum etiam quia singulari modo nobis charitatem praecipit. *Hoc est praeceptum meum*, inquit, *ut diligatis invicem sicut dilexi vos. In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem.* (Joan. xv, 12 ; XIII, 35.)

2° Charitas viris apostolicis est maxime necessaria. Ut enim S. Gregorius docet : « Binos ad praedicandum discipulos Dominus mittit, quatenus hoc nobis tacitus innuat, quia qui charitatem erga alterum non habet, praedicationis officium suscipere nullatenus debet. » (Homil. 17.)

3° Charitas est principium roboris et potentiae. Amor enim corda lucratur, magna operatur et cum facilitate. « Magna res est amor, dicit liber Imitationis, magnum omnino bonum, quod solum leve facit omne onerosum... Valet ad omnia, et multa implet et effectui mancipat, ubi non amans deficit et jacet. » (Lib. III, c. 5.)

4° Charitas est principium successus. Concordia enim parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur. Et Spiritus sanctus dicit : *Frater qui adjuvatur a fratre quasi civitas firma* (Prov. xviii, 19). Praeterea charitas praecipue proximos aedificat et convertit.

5° Charitas fraterna fons est suavissimae felicitatis. Verissima enim haec Spiritus sancti verba : *Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum* (Ps. cxxxii, 1). *Beatus qui invenit amicum verum. Qui invenit illum invenit thesaurum* (Eccli. xxv, 12 ; vi, 14.) Verus enim amicus est in dubiis consilium, in ne-

cessitate auxilium, in prosperis gaudium, in adversis solatium.

At in communitate ubi charitas regnat, omnes amici sunt, habentes cor unum et animam unam. Ibi proinde invenitur quasi paradisus. E contra, illa communitas ex qua charitas exularet, intolerabilis foret infernus.

Nonne ergo omni studio perfecta unio et charitas sectanda?

III. Charitatis studium. — Ut secundum Societatis regulas charitatem sectemur, oportet ut simus humiles, ut oremus, et charitatis actus exerceamus.

1° Humilitas necessaria est ut charitas esse possit. Sine humilitate non erit abnegatio, et sine abnegatione dominatur *egoismus* seu amor sui, qui quaerit quae sua sunt; qui sicut frigus calori, ita charitati prorsus contrarius est.

2° Orandum. Charitas enim donum Dei est, oratione efflagitandum. Quapropter praesertim adeundum est SS. Cor Jesu, quod sicut exemplar exhibet charitatis, ita ejusdem fons est uberrimus.

3° Exercenda est charitas. Sicut enim loquendo discimus loqui, et scribendo scribere; ita exercendo charitatis actus in hac virtute proficere et usque ad perfectionem procedere debemus.

Sunt autem charitatis actus varii et multi, prout ab Apostolo (I Cor. XIII) indicantur; qui tamen generatim omnes vel negativi sunt vel positivi, prout vel ad ea quae charitas *non facit*, vel ad ea quae *facere studet* referuntur.

Quaenam ea sunt quae charitas non facit? *Non aemulatur invidia, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quaerit quae sua*

sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate. Itaque charitas sollicitè invigilat cogitationibus mentis, affectibus cordis, totique conversandi modo, sed praecipue verbis, ne quid excidat quod quempiam laedere possit.

Quaenam ea sunt quae charitas facit? *Charitas patiens est, benigna est, congaudet veritati* et omni bono; *omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet*; omnia demum charitas facit quae Christus facit: diligit *sicut ipse dilexit nos.*

Homo spiritu charitatis animatus cor suum conformat Cordi Jesu, in quo amaritudo nulla, iracundia nulla; in quo nihil nisi amor, misericordia, benevolentia, bonitas; ex quo procedunt omnia verba et opera, ut omnia excuset, condonet, sufferat; ut pro persecutoribus oret et reddat bonum pro malo, ut omnia det et sacrificet: eleemosynas, labores, sanitatem, famam, sanguinem et vitam...

Fortis enim ut mors dilectio, et aquae multae non potuerunt extinguere charitatem. (Cant. VIII, 6, 7.)

17. REGULAE MORTIFICATIONIS.

Si quis vult post me venire, abneget semetipsum et tollat crucem suam quotidie, et sequatur me. (Luc. IX, 23.)

His verbis conditio enuntiatur requisita ut quis Christum Dominum sequi possit; et quoniam vocatio nostra et Institutum non

aliud est quam Christi sequela, ideo eadem conditio in regulis praestituitur his verbis : « Majus ac impensius studium cujusque sit, quaerere in Domino majorem sui abnegationem, et continuam in rebus omnibus quoad poterit mortificationem. » (Summ. R. 12.)

Praescribit regula tum abnegationem tum mortificationem : quae duo ita connexa sunt, ut practice confundi possint ; quamquam vi verborum abnegatio *abstentionem* sonat, mortificatio vero abstentioni *afflictionem* superaddit.

Quo melius id quod haec materia a nobis postulat intelligamus, consideremus, 1. quam necessaria nobis sit mortificatio, 2. qualis a nobis requiratur, 3. quomodo practice sit consequenda.

I. Mortificationis necessitas. — Necessaria mortificatio ut sim secundum vocationem meam religiosus fervens et apostolicus.

1° Ut sim *religiosus*, vere religiosus, i. e. homo sibi ac mundo mortuus et Deo vivens. Mortuus *sibi*, i. e. suae voluntati et judicio, ita ut se ferri ac regi a divina Providentia per obedientiam sinat perinde ac si cadaver esset, quod quoquo versus ferri et quacumque ratione tractari se sinit. Mortuus *sibi*, i. e. sensualitati, ut non tantum sensuum blandimentis libenter careat, sed quae aspera et amara sunt libenter patiatur.

Mortuus *mundo*, i. e. iis quae mundus amat et amplectitur : ita ut non modo humanam aestimationem non quaerat, sed obscuritatem et contemptum concupiscat.

Vivens *Deo*, i. e. divinae voluntati ac beneplacito intentus, tum in operando tum in patiando.... Vivens *Deo*, i. e. conversationem

habens minus cum hominibus quam cum Deo: *Nostra conversatio in coelis est.* (Phil. III, 20.)

Nonne haec omnia mortificationem requirunt?

2° Necessaria est mortificatio ut sim religiosus *fervens*. Quis velit esse religiosus tepidus? *Quia tepidus es*, ait Dominus, *et nec frigidus nec calidus, incipiam te evomere ex ore meo* (Apoc. III, 16). Atqui religiosus immortificatus necessario in teporem delabitur.

Quid enim est fervor, nisi diligentia et alacritas in divino servitio, in servandis regulis?... Id autem requirit ut homo semper sit paratus ad faciendum id quod praescribit regula, quodque Deo placet, potius quam id quod placet naturali inclinationi et sensibus; adeoque requirit ut homo sese vincat et mortificet...

3° Necessaria est mortificatio ut sim religiosus *apostolicus*, qualem me esse vocatio postulat. Vir autem apostolicus ille est qui animas salvare studet *in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis* (2 Cor. VI, 4 seq.). Jam vero quomodo se talem exhibebit homo, nisi fuerit mortificationis exercitio instructus?

Patet itaque quam sit nobis mortificatio necessaria.

II. Qualis a nobis mortificatio requiritur? — Triplex a nobis mortificatio requiritur, videlicet

1° Mortificatio *interna et externa*. Interna quidem, ut simus perfecte obedientes; externa deinde, ne caro adversus spiritum insolescat.

Hanc externam mortificationem et corporis castigationem negligi non posse, exemplum

omnium Patrum nostrorum demonstrat; hanc et Institutum omnino requirit, etsi mensuram non determinat. In Const. p. VI, c. 3, n. 1. de corporis castigatione et exercitatione jejuniorum, vigiliarum, aliarumque austeritatum dicitur, eam esse debere moderatam, ita ut non nimium vires corporis debilitet, atque spirituali proximorum auxilio impares reddat; « nec contra, inquit S. P. Ignatius, tanta in illis sit relaxatio, ut fervore spiritus refrigerescente, humani ac inferiores affectus incallescant. »

2º Requiritur a nobis mortificatio *omnimoda*, qua scilicet vetus homo non deprimatur tantum, sed quoad fieri potest, extinguitur.

Vult S. P. N. (Reg. Summ. 11), nos *omnino et non ex parte* abhorre ab iis quae mundus amat, et ea quaerere quae Christus amavit et amplexus est; ut mundo ac proprio amor mortui, Christo Domino nostro soli vivamus (R. 8), simusque ejus veri ac perfecti discipuli, secundum illud: *Omnis ex vobis qui non renuntiat omnibus quae possidet, non potest meus esse discipulus.* (Luc. XIV, 33.)

3º Requiritur ut sit *continua* in rebus omnibus, usque ad ultimum *consummatum* est. « Majus, dicitur, ac impensius studium cujusque sit, quaerere in Domino majorem sui abnegationem et continuam in rebus omnibus, quoad poterit, mortificationem. » (Summ. R. 12.) Porro continua erit mortificatio, si regulas omnes, non qualicumque modo, sed perfecte voluerimus custodire.

III. **Praxis.** — Quomodo practice hujusmodi mortificationis perfectio est consequenda?

Juxta Sanctorum exemplum procedendum est modo sequenti.

1° Exercitium mortificationis suscipiendum est cum fiducia. Mortificatio utique apparet ut spinarum fasciculus, quem nudis manibus tractare, imo comprimere et amplecti debemus: a quo natura utique abhorret. Sed Deus adest cum suae gratiae auxilio, et per hanc gratiam spinae mollescent, ita ut quasi lana tractentur. *Quae impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum* (Luc. XVIII, 27). *Omnia possum in eo qui me confortat* (Phil. IV, 13). Quare,

2° Ubi vetus homo resistit, orandum; simulque exemplo S. Francisci Xav. generose se vincendum. De cetero, in hac via primus, ut aiunt, passus dumtaxat difficilis est.

3° Prae oculis habenda regula Thomae Kempensis: « Frena gulam, et omnem carnis inclinationem facilius frenabis. » (Imit. I, 19.) Quam ceteroquin regulam Christus Dominus exemplo suo et verbis insinuat: *Auferetur ab eis sponsus*, post meam scilicet ascensionem, *et tunc jejunabunt discipuli mei in illis diebus.* (Marc. II, 20.)

4° Respicienda emolumenta pretiosissima quae e mortificatione carnis oriuntur. *Semper mortificationem Jesu in corpore nostro circumferentes, ut et vita Jesu manifestetur in corporibus nostris* (2 Cor. IV, 10, 11). Audiamus ipsum Dominum: *Amen, amen, dico vobis, nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum affert.* (Joan. XII, 24, 25.)

5° Respicienda exempla Christi, Apostolorum, Sanctorum omnium, praecipue nostro-

rum... Imprimis S. Fr. Xaverii, qui regulam a S. Ignatio acceptam : *vince te ipsum*, constanter sequebatur ; qui gratias insignes quas a Domino accepit, magnis sui corporis cruciatibus merebatur ; qui interdicto sibi, non carnis solum et vini, sed panis triticei usu, vilibus cibus vesci solebat, variisque insuper utebatur asperitatibus. (Cf. infra n. 21.)

6° Respicienda merces, et quomodo *id quod in praesenti est momentaneum et leve tribulationis nostrae, supra modum in sublimitate aeternum gloriae pondus operatur in nobis, non contemplantibus nobis quae videntur, sed quae non videntur.* (2 Cor. iv, 17, 18.)

18. SUI ABNEGATIO, SUI CONTEMPTUS ET ODIUM, SUI CRUCIFIXIO.

Si quis vult post me venire, abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me. (Matth. XVI, 24.)

Duplici via Christum sequi possumus, via mandatorum vel via consiliorum. Qui vult salvare animam suam, debet mandata servare ; atque abnegare semetipsum et tollere crucem suam quantum necesse est ut ea per peccatum mortale non transgrediatur. Qui vero vult Christum sequi in via perfectionis, debet servare consilia evangelica, et abnegationem sui amplecti simpliciter, quatenus porrigit se usque ad sui contemptum ac odium, et sui crucifixionem.

Quomodo autem potest homo, contra se ipsum agere et sibi adversari? Nonne debemus nosmetipsos amare? Dictum est enim: *Diliges proximum tuum sicut te ipsum* diligis. Utique nosmetipsos amare debemus, sed amore vero ac recto, quo veram nobis beatitudinem comparemus. Jam vero quae nobis proponitur in nosmetipsos hostilitas, verissima nostrimetipsorum dilectio est.

Quod ut rite intelligatur, considerandum 1. quomodo nostra persona sit virtualiter duplex, 2. quomodo unus homo in nobis adversus alterum pugnet, 3. quomodo per veteris hominis abnegationem, contemptum ac odium, et crucifixionem, victoria sit referenda.

I. In una persona homo duplex. — Persona nostra quae dicitur *ego*, etsi in se simplicissima, virtualiter est duplex, quia duplicem quasi naturam regit.

1° Natura humana quasi duplex est, quia duplici substantia incompleta constat, seu potius, duplici parte: rationali et animali. Quae quidem partes aliud non sunt quam ejusdem animae diversae facultates, aliae spirituales, aliae sensibiles seu mere animales.

Pars spiritualis seu rationalis vocatur pars superior, ratio, vel *spiritus*; animalis vero, pars inferior, sensibilitas, passiones vel *caro*. Spiritus quandoque etiam *homo spiritualis* dicitur; et caro, *homo carnalis*. Ab Apostolo autem caro vocatur *vetus homo*, qualis per Adami peccatum factus est; spiritus autem, *novus homo*, qualis fuit per Christum renovatus. (Rom. VI, VII.)

Spiritus naturaliter tendit sursum in verum et bonum honestum, tanquam in proprium

objectum ac finem hominis. Caro tendit deorsum, appetendo bonum sensibile, quod est objectum dumtaxat secundarium hominis, et subordinatum.

Praeter hunc utriusque partis motum naturalem et intrinsecum, accedere potest influxus ab extrinseco: impulsio nimirum impressa ab adventitio spiritu, sive bono sive malo. Bonus spiritus, qui Spiritus sanctus est, non movet nisi ad bonum honestum et supernum: estque hic motus divinae gratiae. Permittere tamen potest motiones contrarias. Malus vero spiritus, qui diabolus est, movet ad malum et bona infima; quandoque tamen etiam ad bonum superius: sed in malum finem.

S. Ignatius in *Regulis de discretionem spirituum*, vocat *consolationem* omnem motum ad bonum, ad res supernas; *desolationem* vero, motum oppositum. Quoniam autem consolatio, licet propria sit operatio boni spiritus, aliquando tamen a maligno procedere potest, ideo prudenti discretionem opus est: quo spectant *Regulae in Libro Exercit. traditae*.

Haec itaque est duplex naturae nostrae pars; et sic utraque operatur, sive propria vi, sive sub influxu spiritus adventitii. At vero neutra operatio est plane independens, sicut sensibilitas in animalibus; sed subjecta est personalitati.

2° Utramque partem regit persona. Totius namque naturae domina est *persona* mea, *ego*, qui libere motioni, sive rationali sive animali, assentior aut resisto: vel spiritum sequor vel carnem. Quatenus ago secundum spiritum, dicor homo spiritualis; quatenus secundum

carnem, homo carnalis. Atque ita in unica persona humana duplex velut homo distinguitur.

II. Inter utrumque hominem pugna.—

Inter spiritum et carnem, hominem nostrum spirituales et carnales, seu hominem *novum* et *veterem*, experimur oppositionem et pugnam. Haec autem pugna non fuit ab initio, sed orta est ex peccato Adamico.

1° Humana scilicet natura ita a Conditor constituta est, ut ratio seu spiritus obediret Deo, et caro spiritui esset subdita. Ratio erat domina, caro ancilla; spiritus erat agens, corpus instrumentum quasi passivum in manu ejus. Ordo autem ille per peccatum turbatus est: postquam rationalis homo inobedivit Deo, homo animalis contra rationalem hominem rebellis factus est.

Scilicet debilitatus est spiritus, invaluit autem caro. Subintravit enim in carnem concupiscentia, seu fomes peccati: quo nomine intelligitur inordinatus appetitus honoris, vindictae, divitiarum et voluptatum terrenarum, quem experimur in nobis. Est autem appetitus iste inordinatus, eo quod jam non rationis imperio subjacet, sed independentem a ratione, sicut in brutis animalibus sese exercet. Hinc Apostolus dicebat: Factus sum *carnalis*, *venundatus sub peccato*.... *Non habitat in me, hoc est in carne mea, bonum*;.... *sed habitat in me peccatum* (i. e. concupiscentia).... *Condelector legi Dei secundum interiorem hominem: video autem aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meae, et captivantem me in lege peccati quae est in membris meis*.... Igitur ego ipse mente servio

legi Dei : carne autem legi peccati. (Rom. VII, 14, 17, 20, 22 seqq.)

Et ita quidem caro, vetus homo, adversus spiritum ac hominem in Christo novum invalescit, ut nisi hic per gratiam roboretur, ille non possit non praevalere. Quod quidem etiam Apostolus significat, dum exclamat : *Infelix ego homo ! Quis me liberabit de corpore mortis hujus ?* Respondet autem : *Gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum* (Ibid. 24, 25). Gratia tamen non sola, sed cum nostra cooperatione, de qua jam loquendum.

III. Hominis novi victoria. — Duellum de quo supra, est inter vitam et mortem, atque de morte ac vita certatur : victoria veteris hominis mors est ; victoria novi, vita. *Deo autem gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Christum* (1 Cor. xv, 57) : i. e. per Jesu Christi gratiam.

At cum gratia unusquisque cooperari debet : quae cooperatio fit per *sui*, i. e. veteris hominis *abnegationem, contemptum atque odium, et crucifixionem*, prout SS. Litterae docent : quae tria perfectam veteris hominis mortificationem constituunt.

1° Quid est sui abnegatio? — Haec in eo sita est, ut veteri homini suas exigentias ac desideria denegemus. Porro gradus hic distinguuntur. Primus est, ut reprimantur desideria graviter illicita, quae passionum refrenatio vocatur. Secundus, ut affectus inordinati quidem, sed non graviter vitiosi restringantur : cujusmodi sunt, levis impatientia, intemperantia, vanitas... Tertius, ut desideria carnis quae in se honesta sunt, ut manducandi, dor-

miendi quantum conveniens est, etiam, saltem partim, abnegentur.

In hoc tertio gradu sita est abnegationis evangelicae perfectio, qua primaevum rationis in sensus imperium asseritur. Huc spectat quod S. Ignatius in Libro Exercit. statuit : « Hoc unusquisque persuasum habeat, tantum se in rebus spiritualibus profecturum esse, quantum ab amore sui ipsius, a propria voluntate et interesse proprio se abstraxerit. » (2 hebdomadae in fine.) Adde quod per hoc rationis imperium Spiritus Dei efficitur hominis rector ; quoniam ratio ab ipso regitur. *Dominus regit me et nihil mihi deerit.* (Ps. xxii, i.)

2° Quid sui contemptus et odium ? — Contemnitur id quod nullius est valoris ; odio habetur quod nocivum. Vetus autem homo contemnendus, quia non tantum in se et ex se valorem nullum habet, sed audet in sua nullitate gloriari. *Quid gloriaris quasi non acceperis* (I Cor. iv, 7). Odio autem prosequendus ob suam pessimam malignitatem.

Nemo contemptibilior homine paupere ac miserabili, et tamen ita superbo ut alios despiciat. At vero nihil miserabilius oculis Dei quam homo in praesenti statu. Est enim ex se merum nihilum, a Deo sua existentia immensisque beneficiis donatus : quo fit ut debitum gratitudinis contraxerit insolubile ; at pro eo nihil reddidit nisi offensiones et peccata. Hinc in abyssum vilitatis descendit, cujus Filius prodigus inter porcos tenuem tantum imaginem exhibet. Et in hac abjectione sua sordescens vetus homo gloriatur !... Hunc ergo ratio per gratiam illuminata satis contemnere et humiliare non potest.

At insuper idem vetus homo malignus est : per continua sua tentamina impedit dona Dei, inducit peccata universaque mala. Hinc hominis superioris odium quo domesticum hunc inimicum prosequitur, omnique mortificatione et omni poenitentia exercere studet.

3° Quid sui crucifixio ? — Haec est veteris hominis destructio, extinctio, secundum exemplar et per gratiam Christi crucifixi. Id autem fit per violentam vitiorum et sensuum repressionem, per patientiam et fortitudinem in omni tribulatione, per voluntarium amplexum crucis Domini in hoc mundo, prout in tertio humilitatis modo a S. Patre nostro proponitur.

Huc spectant haec Apostoli verba : *Qui Christi sunt carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis* (Galat. v, 24). *Vetus homo noster simul crucifixus est* (Rom. vi, 6). *Christo confixus sum cruci* (Galat. ii, 19).

Haec itaque tria : sui abnegatio, sui contemptus et odium, suique crucifixio, sunt verus sui amor, quoniam per ea stabilimus regnum Christi in nobis, et sequimur Christum ad gloriam.

19. REGULAE HUMILITATIS.

Omnis qui se exaltat humiliabitur, et qui se humiliat exaltabitur. (Luc. XIV, 11.)

Humilitatis virtus peculiari modo in Regulis praescribitur et docetur. Quod quidem mirum non est, cum humilitas una ex illis

virtutibus sit quae solidae vocantur et in quarum studium omnes incumbere jubemur (Summ. R. 16) ; imo praecipuum quemdam locum tenet, ceterarumque fundamentum appellatur. Et merito. De humilitate enim dici potest quod de obedientia S. P. Ignatius statuit : Si adsit humilitas, florebunt virtutes reliquae ; si humilitas desit, reliquae deficient ; aut si quaedam haberi videntur, hae non verae virtutes, sed inanes virtutum species esse reperientur.

Ut itaque in humilitate firmemur, regulae nobis sapientissimae dantur. Consideremus, 1. quae sint hae humilitatis regulae, 2. cur humilitas nobis tam enixe commendetur, 3. quomodo perfectam humilitatem consequi debeamus.

I. **Regulae humilitatis**, prout e variis Constitutionum locis colliguntur, sunt sequentes.

1° Ab ipso Constitutionum initio S. P. N. humilitatem nobis insinuat, dum Societatem Jesu *minimam Societatem* appellat. Non enim alio sensu hic loqui censendus est quam Christus Dominus, qui Ecclesiam suam *pusillum gregem* nominavit : quia, ut S. Beda docet, Ecclesiam, quantumvis numero dilatatam, semper humilitate vult crescere. Quod si hanc S. Patris humilitatem in loquendo de Societate ac rebus nostris imitamur, eo magis hominum reverentiam atque benevolentiam Societati conciliabimus.

2° Vult regula nos esse contentos ut defectus nostri Superiori manifestentur, ad majorem submissionem et humilitatem propriam (Summ. R. 9) ; imo nosmetipsos in ratione

conscientiae reddenda defectus nostros manifestare, magna cum humilitate et charitate, re nulla qua Dominum universorum offenderimus celata (Summ. R. 40).

3° Vult ut cum Christo ludibrii vestibus induto, ita mundanum honorem conculcemus, ut injurias et contemptus avidè appetamus (Summ. R. 11).

4° Vult ut officia abjecta et humilia, ac munera quaelibet humiliora promptius suscipiamus (Summ. R. 13 et 19); utque ad humiliandum nos rebus abjectioribus exerceamur (Summ. R. 14).

5° Vult ut curent omnes sese in vera humilitate interna conservare, nullum superbiae signum habitu vel verbis exhibendo; in omnibus rebus procurando atque optando potiores partes aliis deferre, omnes in animo suo tanquam sibi superiores ducendo; et exterius honorem ac reverentiam quam exigit cujusque status, cum simplicitate et moderatione religiosa exhibendo (Summ. R. 29). Huc demum spectant circa dignitates vota et censurae.

Haec sunt quae in regulis de humilitate docemur. Eadem autem quae docent regulae, S. P. Ignatius tum exemplo suo exhibuit, tum in Libro Exerc. juxta exemplum Christi sectanda proponit.

II. Humilitatis sectandae motiva. — Cur humilitas nobis tam enixe praecipitur? Respondendum id fieri ratione ipsius humilitatis, ratione Societatis, et ratione uniuscujusque nostrum.

1° Humilitas in se spectata nonne virtus praestantissima et summe necessaria est? Non enim minus quam charitas, humilitas

virtus Cordis Jesu dicenda : *Discite a me quia mitis sum et humilis corde* (Matth. XI, 29). Parvulos divinis manibus voluit amplecti, non tantum ratione innocentiae eorum, sed ut eos tanquam humilitatis symbolum nobis proponat. Humilitatis nobis insignia exempla dedit, et post lotionem pedum dixit : *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita et vos faciatis*. (Joan. XIII, 15.)

Humilitas fundamentum est reliquarum virtutum totiusque aedificii sanctitatis. Quare bene S. Augustinus : « Magnus esse vis ? a minimo incipe. Cogitas magnam fabricam construere celsitudinis ? de fundamento prius cogita humilitatis. Et quanto majus quis vult superimponere aedificium, tanto altius fodit fundamentum ». (Serm. 10 de verb. Dni.)

Humilitas quasi fons gratiarum vocari potest ; nec sine causa dicitur vallis irrigua, quo rivuli coelestes affluunt. Cadunt quidem, ut S. Augustinus quoque adnotat, gratiarum pluviae in superba cacumina ; sed ibi recipi nequeunt, et defluunt ad humiles convalles. *Deus enim superbis resistit, humilibus autem dat gratiam* (1 Pet. v, 5) : gratiam intellige omnigenam, speciatim castitatis ac luminis et orationis : *Revelasti ea parvulis* (Matth. XI, 25). *Cum simplicibus sermocinatio ejus* (Prov. III, 32).

2º Ratione Societatis. Absque humilitate enim nemo genuinus Societatis filius esse potest. Quod facile patet : quandoquidem nullus est verus Societatis religiosus sine obedientia, nulla autem vera obedientia sine humilitate.

Praeterea, absque solida humilitate homo Societatis omnia per vanitatem corrumpet : regimen corrumpet praesumptione ; praedi-

cationem verbi Dei corrumpet vana suimet-ipsius praedicatione ; scientiam corrumpet vana gloria ; corrumpet Societatis famam, dum loquela sua fumum quemdam vanitatis sparget quae toti Societati tribuetur.

3° Ratione uniuscujusque in particulari. Si enim humilitate careas, et fueris vanus ac superbus, Deo et hominibus displicebis. Homines enim superbum, praesertim si religiosam humilitatem profitetur, contemnunt ; Deus vero superbis resistit eosque humiliat. Hinc nisi vere humilis fueris, nulla pace aut felicitate frueris. Quibus incommodis universis te liberabit humilitas.

Homo namque humilis ab hominibus diligitur, a Deo benedicitur, et fruitur vera pace ; humilibus enim Dominus dicit : *Invenietis requiem animabus vestris* (Matth. xi, 29). Homo humilis demum exaltabitur, et quidem a Deo semper : *Qui se humiliat exaltabitur* ; et frequenter etiam ab hominibus. Nam gloria umbra est, quae prosequentem fugit, fugientem sequitur.

III. **Humilitatis assecutio.** — Quomodo humilitatis perfectio assequenda ? Hoc Dei donum est et gratia magna, imprimis oratione assidue expetenda. Ex parte vero nostra, tria principaliter conferunt : nostrimetipsorum cognitio, humilitatis exercitium, Christi et Sanctorum exempla.

1° Cognitio *sui*, i. e. sui nihili, suae indignitatis, suaeque infirmitatis. Quid *es* a te ipso ? Nonne id quod ab aeterno fuisti, merum nihilum ? Nihilum, inquam, nunc quidem existentia vestitum, sed ea dependente a Deo, sicut a sole radius dependet. Quid *habes* quod

non accepisti?... Unum habes a te, peccatum. Quid a te ipso *potes*? Nonne omnis sufficientia tua a Deo est?...

Agnosce itaque te esse nihil, imo minus quam nihil, debitorem... Onustum scilicet duplici debito: gratitudinis erga Deum et peccati... cui duplici debito solvendo impar existis.

Ubi est ergo gloriatio tua?

2° Exercitium humilitatis complectitur fugam superbiae et humiliationis studium. *Superbiam nunquam in tuo sensu aut in tuo verbo dominari permittas: in ipsa enim initium sumpsit omnis perditio* (Tob. iv, 14).

Studium humiliationis in regulis supra citatis exponitur. Consistit autem in hoc, ut omnem humiliationem sponte nobis obvenientem libenter, cum gratiarum actione de manu Dei suscipiamus, in unione cum humiliationibus Christi, et dicendo: non est quod conquerar ego, Christus innocens longe aliter humiliatus est... ego pejora merui... Insuper, ut exoptemus, et quantum fieri potest, eligamus semper novissimum locum, sive in externis rebus, sive in aestimatione hominum: *Non discumbas in primo loco.... sed vade, recumbe in novissimo loco* (Luc. xiv, 8, 10). Quapropter Kempis hanc regulam statuit: « Élige semper minus quam plus habere; quaere semper inferiorem locum et omnibus subesse. » (Lib. iii, 23).

3° Demum, maximopere juvat ad humilitatem consequendam, oculis fidei spectare unigenitum Dei Filium, descendantem in humiliationis abyssos, a praesepti usque ad sepulchrum... Deinde, etiam prae oculis sem-

per habenda exempla S. P. Ignatii, Xaverii, aliorumque Patrum nostrorum, qui Christi humiliati et exinaniti vestigia secuti sunt.

20. REGULAE PIETATIS, RECOLLECTIONIS ET SILENTII.

Pietas ad omnia utilis est, promissionem
habens vitae quae nunc est et futurae.
(† Tim. IV, 8.)

Quam necessaria nobis sit eximia pietas, intelliget quicumque cogitabit nos esse professione nostra pietatis duces et magistros. Vera autem et magna pietas haberi nequit, si animi recollectio defuerit. Quapropter de utraque tractare utilissimum erit et Instituti spiritui consentaneum.

Loquamur itaque 1. de pietate, 2. de recollectione et silentio.

I. Pietas. — Quid est pietas? Qualis pietas a nobis secundum regulas requiritur? Et quomodo acquirenda?

1° Pietatis notio ut bene percipiatur, a pietate naturali ad supernaturalem ac religiosam pietatem cogitatione ascendendum est. Pietas naturalis intelligitur esse amor filiorum erga parentes; unde pietas religiosa de qua loquimur, est *filialis amor erga Patrem coelestem*. Quem quidem pium amorem nobis suggerit divinus Magister, dum in Oratione Dominica nos docet dicere: *Pater noster, qui es in coelis!*

Extenditur autem pietatis amor ad omnia quae ad Deum ejusque cultum pertinent, estque conjunctus cum reverentia et fiducia.

Respectu exercitii et actuum suorum, distinguitur pietas in internam et externam. Pietas interna in triplici virtute fidei, fiducialis spei, et amoris erga Deum sita est. Fide apprehendit Deum ut optimum Patrem, ubique praesentem. Spe ac fiducia ad eum in omni necessitate recurrit. Amore quaerit in omnibus beneplacitum ejus.

Pietas vero externa, quae est internae manifestatio, complectitur primo exercitia quaecumque divini cultus, tum publica tum privata, sive praecepta sint sive supererogatoria; secundo, reverentiam in iisdem; tertio, reverentiam quoque in communi conversatione, ut nunquam nisi sancte de rebus sanctis loquamur. Hinc efficitur ut, exemplo Christi et sanctorum, in toto nostro exteriori homine pietatis spiritus manifestetur.

2º Qualis a nobis pietas secundum Institutum et regulas requiritur? — Pietas requiritur solida et exemplaris.

Solida, i. e. vera nec tantum apparens; item firma et constans, non mutabilis, et facile ob desolationem aut quodvis obstaculum deficiens. Talis autem erit, si fundatur in fide vivida, qua Deus in omnibus spectetur: Deus, inquam, ac Dominus noster Jesus Christus, praesertim in corpore suo mystico Ecclesiae. Quae fides tunc perfecta erit, si conjuncta sit cum oratione assidua, unione cum Deo, atque illa cum Deo familiaritate qua filii cum parentibus uti solent, secundum illud: *Nostra conversatio in coelis est* (Phil. III, 20).

Exemplaris erit, si apparet conspicua et aedificans in omnibus functionibus et exercitiis publicis, etiam in oratione ad mensam, « quam omnes facere debent cum ea qua par est devotione ac reverentia » ; etiam in faciendo signo crucis, praesertim in sacro pulpito... Omnium enim in nos tunc defixi sunt oculi. Nihil cum praecipitantia aut levitate fiat, quae reverentiae est prorsus contraria.

Huc accedere debet pietatis quaedam expressio in tota nostra externa conversatione : ut aliquid de Deo dicamus, sive verbo in recreatione et colloquiis, sive scripto in epistolis. « Ita a Nostris scribatur, ut non res solum, sed ipse etiam scribendi modus aedificationi sit legenti. » (Monita gen. 4.)

3° Quomodo haec pietas acquirenda et servanda ? — Dicitur esse servanda, nec tantum acquirenda : quia minui et amitti potest, praesertim dissipatione et rerum spiritualium neglectu.

Acquiritur autem, servatur atque ad perfectionem crescit, exercitio et praxi. Nimirum, 1° fiant frequenter actus interni, praesertim fidei ; 2° impleantur fideliter omnia pietatis exercitia quae praescripta sunt ; 3° addantur quaedam supererogatoria, ut pia aspirationes, ut devotiones erga Jesum ejusque Cor SS., item erga B. Virginem, S. Joseph, Angelumque custodem...

At vero haec parum efficacia invenientur, nisi accedat externa modestia et animi recollectio, de qua jam agendum.

II. Recollectio. — Si necessaria nobis pietas, necessaria quoque recollectio, sine qua requisita pietas haberi nequit. Quid au-

tem est recollectio ? et quomodo acquirenda atque conservanda ?

1° Recollectio ea virtus est qua animae nostrae facultates a rebus externis avertimus, ut eas interioribus intentas habeamus. Anima recollecta in cordis sui sanctuario habitat, ibique conversatur cum Patre suo, Deo, ac Domino nostro Jesu Christo, aliisque personis coelestibus ; ita ut vere conversatio ejus in coelis sit. Quo spectat et illud : *Ducam eam in solitudinem et loquar ad cor ejus* (Osee, II, 14) ; et hoc ipsius Christi monitum : *Cum oraveris, intra in cubiculum tuum, et clauso ostio ora Patrem tuum in abscondito* (Matth. VI, 6). Ad cubiculum enim cordis haec verba etiam referri debent. Si hiemali tempore esses cum patre tuo in cubiculo sedens ubi ignis ardet et lampas accensa lucet, num portas et fenestras aperires ?... Et cur non ?... Anima recollecta istud cubiculum inhabitat, in quod eam sua recollectio introduxit.

Hactenus descriptae recollectioni opponitur *obstaculum* dissipatio.

Recollectionis *comites* et *adjutrices* necessariae sunt modestia, solitudo, et silentii custodia : tria recollectionis habendae media.

Modestia praecipue in custodia sensuum sita est : oculorum praesertim, aurium et linguae.

Solitudo alia est externa, alia interna. Haec posterior unicuique est possibilis, sita in corde, ubi anima cum Deo et in ejus praesentia manet.

Silentium facit ut parum loquamur cum hominibus, et non nisi de rebus necessariis vel utilibus ; utque dum accusamur, silentium Christi in ejus passione imitemur.

Haec tria : modestia, solitudo et silentium, illam recollectionem producunt, conjunctam cum animi pace ac tranquillitate, qua homo ad orationem omneque pietatis exercitium apte disponitur.

2° Quomodo recollectio consequenda ? — Ut ex dictis sequitur, removendum est obstaculum, dissipatio ; et adhibendum triplex medium, modestia, silentium, solitudo.

Dissipata anima merito comparatur vasi, operculo carenti, in quo nihil pretiosi habetur ; vel, si quid insit, non diu servabitur. Jam vero dissipatione seu effusione ad extra laborat religiosus qui omnia vult videre et audire ; qui excursionibus, visitationibus et colloquiis inutilibus, lectionibusve futilibus delectatur ; qui nunquam vel raro de praesentia Dei cogitat ; qui occupationibus nimis voluntarie sese onerat, iisque non se commodat moderate, sed tradit cum aestu... Hoc obstaculum tollendum è medio.

Modestia remedium affert dissipationi, si accurate regulae de modestia nobis datae serventur.

Silentium imprimis servandum eo tempore et iis in locis ubi praeceptum est. Deinde, ubi loquendum, id fiat moderate, sine loquacitate et ostentatione, cum religiosa modestia, charitate, circumspectione et aedificatione verborum. (Summ. R. 29.)

Solitudo externa, quantum id regula, officium et opera zeli permittunt, amanda et sectanda est. Vocatur amor cubiculi, amor cellae. *Cella continuata dulcescit* (Imit. I, 20). Solitudo autem *interna* perpetuo servari potest, vel in ipsis operibus exterioribus. « Obruor variis

negotiis, scribebat ad S. Joannam Chantal S. Fr. Salesius, in varias partes distrahor, in medio tumultu vivo; nihilominus cor meum est solitarium. » Cumque S. Catharina Sen. conquereretur Domino quod a cella sua jubente patre suo exularet, hoc responsum tulit: « Aedifica tibi cellam in corde, ibi tecum faciam mansionem. »

Quomodo autem cella haec spiritualis aedificanda? In quo solitudo interna consistit? In praesentia consistit Dei et Christi vivide apprehensa. *Mundus me jam non videt*, dicebat Dominus. *Vos autem videtis me: quia ego vivo et vos vivetis..... quia ego sum in Patre meo, et vos in me et ego in vobis.* (Joan. XIV, 19, 20.) Haec vivida fides et velut visio Christi praesentis est perfectae recollectionis quasi anima: cujus nequaquam desunt exempla domestica...

Utinam per hanc recollectionem perfectam pietatem quoque perfectam consequamur, *quae promissionem habet vitae quae nunc est et futurae.*

21. SPIRITUS RELIGIOSUS, APOSTOLICUS.

Quicumque Spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei. (Rom. VIII, 14.)

De spiritu religioso saepe sermo est, quo qui sunt animati, vere religiosi sunt; qui autem carent, nomine dumtaxat non re religiosi sunt reputandi. Similiter spiritus apostolicus dicitur facere hominem apostolicum, ut et

spiritus christianus facit hominem vere ac formaliter christianum.

Quid autem proprie ille spiritus sit, non semper clare percipitur. Spiritum hunc esse principium quoddam internum, operativum, ex quo tanquam e semine vita christiana, religiosa, apostolica procedit, satis apparet. Principium scilicet intelligitur a Spiritu sancto diffusum in animam sicut vitalis succus in palmitem, ignis in ferrum, lumen in crystal- lum, et admittens intensitatis gradus. Satis, inquam, apparet spiritum de quo loquimur, esse huiusmodi principium.

At vero in quo principium istud consistat, non ita facile videmus. Dicendum autem consistere in gratia Spiritus sancti, unde *spiritus* vocatur. Porro gratia haec in fide, spe et charitate continetur, efficitque in quolibet homine christiano ut hic christiane vivat. In homine autem religioso et apostolico eadem quidem gratia diffusa est, sed modo excellentiori, et cum virtute speciali superaddita : unde specialis *spiritus religiosus* et *apostolicus* exoritur.

Nos homines religiosi et simul apostolici sumus ; ideoque qualis noster duplex spiritus sit, intelligere debemus.

Consideremus itaque tum, 1. quae ad spiritum religiosum, tum, 2. quae ad spiritum apostolicum pertinent.

1. **Spiritus religiosus.** — Hic spiritus in quo consistit ? Quos effectus operatur ? Quomodo acquiritur.

1° Religiosus spiritus consistit in speciali gratia, qua homo movetur ad renuntiandum omnibus quae in hoc mundo possidet, ut Deo perfecte serviat, eique soli vivat. Hinc duae

partes. Prior, ut omnia relinquantur : quae perfecta abnegatio dici potest, et velut basis est ; altera, velut superstructum aedificium, consistit in vita Deo omnino dicata et consecrata, vita charitatis, qua religiosus homo, sicut ipse Christus, *quae placita sunt coelesti Patri faciat semper*. Abnegatione mundo sibi-que moritur, charitate Deo vivit. Quanto autem plenior abnegatio, tanto fervidior charitas.

Porro abnegatio perfecta tribus votis continetur ; charitas vero in Dei voluntate perficienda sita est, quod per obedientiam praesertim fit et observantiam regularum.

Hoc est sublime Dei donum qui vocatur religiosus spiritus.

2° Quinam ejusdem effectus ? — Religiosus spiritus operativus est, et eatenus dici potest esse studium ac tendentia sancta. Operatur autem et producit vitam vere religiosam : vitam ex una parte humilitatis et poenitentiae, vitam mortificationis pravorum affectuum ac sensualitatis : *Semper mortificationem Jesu in corpore nostro circumferentes, ut et vita Jesu manifestetur in corporibus nostris* (2 Cor. IV, 10) ; vitam conjunctam cum fuga mundi et amore solitudinis ; ex altera parte, vitam orationis, unionis cum Deo, obedientiae et charitatis.

Quae vita tanquam in imagine spectari potest in S. P. Ignatio, aliisque PP. nostris qui post ipsum Christi vestigia sunt secuti...

Hinc vitam vere religiosam ille non ducit, nec religiosum spiritum habet, qui sensuum blandimenta sectatur... qui non omnino sed ex parte tantum a rebus mundanis abhorret...

3° Quomodo religiosus spiritus acquiritur ?

Quomodo roboratur, perficitur? — Dei illud donum est omnino gratuitum, quod in ipso dono vocationis religiosae continetur. At vero donum idem conferri solet per modum seminis, nostra cooperatione excolendi.

Atqui cultura hujusmodi efficitur vitia et defectus corrigendo, orando assidue, adhibendo media omnia, nominatim examen conscientiae particulare; fugiendo omnem dissipationem, et accurate servando omnes regulas, etiam minimas; imitando demum exempla Sanctorum.

Hinc facile intelligitur cur non omnes qui religiosi vocantur, religiosum spiritum habeant; cur quidam eodem prorsus careant, vel languido dumtaxat ac debili animentur...

II. Spiritus apostolicus. — In quo spiritus apostolicus consistit? Qui effectus ejus? Quomodo acquiritur?

1° Ex notione spiritus religiosi facilius spiritus apostolicus cognoscitur, qualis in nobis vigere debet. Est enim gratia Spiritus sancti, complectens spiritum religiosum eique superaddens zelum animarum. Nam postquam Apostoli *reliquerunt omnia et secuti sunt Christum*, nec antea, *induuntur virtute ex alto*, et zelo pleni apostolicum munus exequentur.

Zelus autem est purissima flamma charitatis: quae flamma oritur ex fide vivida, qua clare intelligitur mysterium regni Dei, et quid sit anima immortalis Christi sanguine redempta; quid ejusdem aeterna salvatio, et quid damnatio aeterna...

2° Effectus. — Apostolicus spiritus operativus quoque est. Quid autem operatur? Vitam operatur vere apostolicam, qualem in Christo

Domino videmus, et post eum in B. Paulo, in S. Fr. Xaverio...

Respiciamus Christum Dominum in vita ejus publica: noctes transigit in oratione Dei; interdium quaerit ovem perditam, eamque reportat in humeris suis; curat infirmos; evangelizat pauperes; docet omnes, sanat omnes, non parcens labori, ita ut neque spatium manducandi habeat; neminem repellit, omnes ad se benevole allicit: *Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos... Discite a me quia mitis sum et humilis corde.* (Matth. xi, 28, 29.) Et quodnam emolumentum, quam gratitudinem recipit?

Audiamus apostolum Paulum: *In omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis, in castitate, in scientia, in longanimitate, in suavitate, in Spiritu sancto, in charitate non ficta, in verbo veritatis, in virtute Dei... per gloriam et ignobilitatem... quasi morientes, et ecce vivimus... tanquam nihil habentes, et omnia possidentes.* (2 Cor. vi, 4 seqq.)

Spectemus exemplar nostrum domesticum, S. Franc. Xaverium. Vir erat orationis et mortificationis eximiae, regulam a S. P. Ignatio acceptam, *Vince te ipsum*, constanter sequens. Ex oratione et perpetua cum Deo conjunctione gratias derivabat insignes, quas, ut in ejus Officio legimus, magnis sui corporis cruciatibus merebatur. Nam interdicto sibi non carnis solum et vini, sed panis triticei usu, vilibus cibis vesci solebat. Itinera fere continua faciebat pedibus, sine calceis ince-

dendo per arenam torridam Indiae et gelidam nivem Japoniae, praesertim ubi cruentis crucibus Meacum petiit.

In itineribus suis alium non habebat cibum praeter orizani quam mendicabat. Raro ultra duas horas somno dabat, reliquum noctis tempus orationi tribuens. Decumbebat autem humi, capite super lapidem reclinato. Interdium vero, ab initio anni usque ad finem, indefessim laborabat in docendo, baptizando, omnibus sive corporaliter sive praesertim spiritualiter benefaciendo; atque ita inter tribulationes multas laborare perseveravit, donec exhaustis viribus, in Sanciana insula, omni humano subsidio destitutus, sicut Christus in cruce, pretiosam Deo animam reddidit.

En vita, en mors viri apostolici; en quid spiritus apostolicus in homine fragili operatur.

3° Quomodo hic spiritus acquirendus? — Sicut spiritus religiosus ita apostolicus spiritus gratia est, quae datur per modum seminis ab unoquoque excolendi.

Excolitur autem imprimis per orationem. Nam Apostoli, postquam cum Maria, matre Jesu, orantes, *virtutem* illam ex *alto* acceperunt, deinceps orationi instantes manserunt in mediis suis ministeriis. Dein roborandus est per exercitium: sive in collegiis, praesertim doctrinam christianam bene docendo, exemplum pietatis dando... tum in studiis, sedulo nos praeparando ad apostolica munera postmodum obeunda; orando pro operariorum successu... tum demum, si ad hoc mittimur, in ipso ministerio externo animarum.

Quam pretiosus ille noster duplex spiritus,

quo ipsi Christo similes efficimur ! Quam necessarius nobis ! Quam ardentem itaque, FF. dilectissimi, eum a Deo efflagitare, qui *dabit spiritum bonum petentibus se* (Luc. XI, 13), et nostra virili cooperatione corroborare debemus !

22. SPIRITUS SOCIETATIS JESU.

Imitatores mei estote sicut et ego Christi.
1 Cor. XI, I.)

Nemo profecto inveniatur inter nos qui non velit esse verus ac genuinus Societatis Jesu filius, prout suo nomine profitetur. Ut autem talis sit, necesse est eum proprio Societatis spiritu animari. Illi enim soli qui spiritum Societatis habent, genuini sunt Societatis filii, quemadmodum Apostolus de filiis Dei dicit : *Qui Spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei.* (Rom. VIII, 14.)

Quilibet enim religiosus ordo proprium spiritum habet, quo ejusdem religiosi magis quam nomine vel habitu distinguuntur ; eumque possidere debent, ut vere sint qui se nomine suo esse declarant.

Itaque spiritus proprius Ordinis nostri, i. e. Societatis Jesu a nobis cognoscendus est, et quomodo ejus perfectionem assequi possimus intelligendum.

1. In quo spiritus Societatis consistit ?
2. Quomodo acquirendus et conservandus ?

I. **Notio spiritus S. J.** — Si quis diceret

spiritum S. J. esse spiritum religiosum et apostolicum simul conjugatum, recte loquere-
tur. Rectius tamen definiet, si dicat eum con-
sistere in speciali gratia imitationis Christi :
in gratia scilicet qua homo fit imitator Christi
perfectus, non tantum quoad vitam et mores,
verum etiam quoad officium quod Christus in
terris implevit.

Hanc imitationem Christi sibi S. P. Igna-
tius tanquam vitae regulam elegit ; hanc So-
cietati Jesu in Libro Exerc. et in toto Insti-
tuto constituit. Porro hujusmodi imitatio
comprehendit tria, quae in exemplari Christo
imitanda apparent. Christus enim 1° nihil
terreni quaesivit ; 2° sectatus est autem sim-
pliciter Patris sui gloriam ac voluntatem in
salvando id quod perierat ; et 3° haec omnia
fecit per obedientiam usque ad mortem.

1° Christus, inquam, nihil terreni quaesivit :
nihil honoris vel oblectamenti aut divitiarum.
Num haec appetivit in Bethlehem ? in exilio
Aegypti ? in officina Nazareth ? in vita evan-
gelica, cum non haberet ubi reclinaret caput ?
num in passione sua ?... Jam vero, qui S. J.
spiritum habet, similiter nihil terreni com-
modi vel mundani honoris in sua scientia et
eloquentia, aut alio quolibet dono personali,
nec in operibus quae adimplet persequitur...
Quid ego ?... An hunc spiritum habeo ?...

At nonne Christus Dominus sicut nos mor-
tale corpus sustentare debebat ? Nonne cibo,
potu, somno utebatur ? — Utique utebatur
rebus necessariis ; sed quam parce ! quam
frugaliter ! Vix ea quae naturae necessitas
postulabat admittere voluit...

2° Unice quaesivit gloriam Patris. Haec

quidem in eo sita est ut Deus a suis creaturis agnoscatur et laudetur ; practice autem, pro Christo gloria Patris procuranda erat opus Redemptionis et salutis nostrae. Quare dicebat : Pater, *ego te clarificavi super terram : opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam* (Joan. xvii, 4). Hinc nihil cogitat, nihil agit, nihil loquitur nisi ut animae salventur. Si nascitur et vivit in paupertate, id eligit ut animae salventur. Si laborat in Nazareth, si jejunit in deserto, si pernoctat in oratione, si fatigatur in itineribus, si esurit et sitit : id omne facit ut ovem perditam Pastor bonus inveniat, et super humeros suos reducat. *Pertransiit benefaciendo* (Act. x, 38).

Itaque a Bethlehem usque ad Calvarium, num vel unum Christi verbum, vel unum gressum invenias qui non ad gloriam Patris nostramque salutem dirigatur ?

Nec tantum Patris gloriam eamque unice, sed eandem prorsus gratuito et pure quaesivit. Quam enim retributionem, quodve emolumentum pro tot laboribus recepit ? quamve gratitudinem pro tot beneficiis ?... Nonne potius indifferentiam, ingratitude, injurias summas, quibus charitas ejus et zelus nequaquam extinguere potuit ?...

At quonam modo, quave regula nostram salutem prosecutus est ? — Non pro arbitrio aut secundum voluntatem suam operando, verum secundum voluntatem et beneplacitum Patris ; adeoque per obedientiam : *Quae placita sunt ei facio semper* (Joan. viii, 29).

3º Per obedientiam. Tota haec Christi vita qua salutem nostram operatus est, summam ab Apostolo describitur ut vita obedientiae :

Factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis (Phil. II, 8). Si per triginta annos in Nazareth mansit absconditus, obedivit ; si calicem tam amarum accepit atque ad faecem usque exhaustit, obedivit... Nonne puer divinus, adolescentulus tam sapiens, qui duodecennis in templo doctores Judaeorum in admirationem sui rapuit, potuisset jam tunc homines docere, miracula patrare, gentes convertere ? Quid si populi, Athenienses, Romani, vidissent puerum hunc mirabilem ac plane coelestem, et audivissent de ore ejus verba sapientiae inauditae, spectassent miracula patrantem quae solus Deus operari potest ?... Nonne missionem ejus divinam agnovissent ? Nonne Deum glorificassent ?... Quantum inde bonum !... At majus ac melius est obedientia, quae manet in silentio, in abscondito, per triginta annos...

Nonne potuisset mundum redimere exiguo labore ? Poterat utique unica oratione ad Patrem, unica gutta sudoris, lacrymarum, sanguinis, salutis opus perficere ; sed beneplacitum Patris ut totum biberet passionis calicem, pro mandato accepit, cui obedire voluit : *Factus obediens usque ad mortem*.

Atque hujusmodi est exemplum nobis a Christo datum, ad quod perfecte imitandum spiritus Societatis movet ; quodque perfecte imitari studet quicumque hoc spiritu animatur.

II. Quomodo S. J. spiritus acquiritur et conservatur ? — Medium datur generale et media particularia.

1° Generale medium est amor et accurata observatio Instituti omniumque regularum.

Totum enim Institutum, omnesque regulae nostrae ad hoc sunt ordinatae, ut Nostri in perfectos Christi imitatores formentur.

2° In particulari, prae oculis habere nos oportet semper et in omnibus locis, in omnibusque ministeriis ac circumstantiis, Jesum Christum, exemplar nostrum, in omnibus imitandum.

Imprimis eum imitari debemus in sua abnegatione, ut sicut ipse omnino et non ex parte abhorreamus ab omnibus quae mundus amat et amplectitur; utque hoc mundo rebusque necessariis *utamur tanquam non utentes*, i. e. quam minimum: terram dumtaxat imis pedibus attingentes.

Deinde eum imitari debemus tanquam exemplar zeli purissimi. Sicut vita Jesu fuit impensa totaliter et gratuito, sine ulla humana retributione, in animarum salutem, ita socii Jesu vita in animarum salutem est impendenda *totaliter et gratis*.

Totaliter, i. e. omne tempus, sive valetudinis bonae sive infirmae, tempus prosperum vel adversum, et quovis in loco est impendendum. Similiter omnis activitas, cogitationes, verba, opera vel scripta quaelibet. Omnis potentia passiva, omnes tribulationes, vicissitudines, occurrentia quaelibet ea intentione sunt acceptanda ac dirigenda, ut coeperentur in bonum animarum.

Gratis. Nulla compensatio, gratitudo, emolumentum quaeratur; sed sola gloria Dei, Christique beneplacitum ac negotium.

Simplex sit oculus: nihil praeter animarum bonum respiciat. Nec propter ingrati-

dinem desistendum : *Vincendum vero in bono malum* (Rom. xii, 21).

Quae corpori sunt necessaria accipi possunt, sed parce, exemplo Domini, et quatenus ut pauperibus accommodata. Valetudinis quidem est adhibenda cura, sed moderata. Quanta autem sit moderationis mensura, qualisve regula, non determinatur, et sensualitatis illusioni obnoxia est : invenitur autem a respicientibus exempla Xaverii, Pauli, Domini Jesu Christi...

Demum imitari Jesum debemus ut exemplum obedientiae usque ad mortem : obediendo regulis, Superioribus quoad officium et locum ; obediendo quoad omnia opera.

Servandae itaque regulae et constitutiones omnes, praecipue quae ad pietatem spectant et charitatem fraternam.

Quodvis officium, sive in collegiis sive in externo ministerio, aequali amore tanquam de manu Dei accipiendum.

Nullum opus suscipiendum, nisi vel dirigente vel approbante Superiore.

Haec faciendo secundum Societatis spiritum agemus; atque ita idem spiritus in nobis non tantum conservabitur, sed corroborabitur et perficietur.

23. ZELUS ANIMARUM.

Zelus domus tuae comedit me. (Joan. ii, 17.)

Societas Jesu, cujus per divinam misericordiam membra sumus, non tantum religiosus Ordo est ad sanctificandam animam nostram;

sed simul Institutum apostolicum ad salvandas animas proximorum. Quapropter sicut obedientia perfecta virtus nostra propria est qua religiosi sumus, ita zelus quoque nobis propria virtus est, quatenus sumus homines apostolici. Zelus enim apostolos facit.

Ut itaque pleno sensu genuini simus Societatis Jesu viri, oportet ut, sicut S. P. Ignatius, S. Fr. Xaverius, Patresque omnes qui nobis exemplo praefulserunt, apostolico zelo simus animati.

Conemur igitur magis magisque zelum in nobis excitare, considerando, 1. quam necessarius nobis sit apostolicus zelus; 2. qualis esse debeat; 3. quomodo sit inflammandus.

I. Zeli necessitas. — Necessarius mihi zelus ratione vocationis meae, ratione ministerii, ratione meimetipsius.

1° Ratione vocationis. Nam sicut de se dicebat Apostolus Paulus: *Necessitas*, i. e. obligatio, *mihi incumbit* (1 Cor. ix, 16). Praeclara profecto vocatio apostolica est, ut cum Deo laborem ad salvandas animas. At si magna est hujus vocationis gratia, magnam quoque continet obligationem, de qua Paulus dicit: *Vae mihi est si non evangelizavero*, i. e. si non strenue et efficaciter me impendero in animarum salutem procurandam: quae res sine zelo fieri nequit.

Hanc porro obligationem in mea professione contineri facile patet; eo quod finis Societatis cui nomen dedi est, non meae tantum, sed proximorum quoque saluti impense incumbere.

2° Ratione ministerii. Etenim sanctum ministerium nostrum requirit ut simus operarii

boni, quales sine zelo non erimus. Quid enim zelus est nisi ardens quoddam studium lucrandi animas, simile studio lucrandi pecunias quo animantur mercatores? Hoc genus homines diu noctuque laborant, omnique utuntur industria ut lucrum faciant. Quodnam autem tantae activitatis principium est? Nonne lucri cupido? Auri sacra fames? Tolle istum lucrandi ardorem, et cessabit mercatoris activitas, eritque sine motu, velut machina motrix extincto igne. Similiter, tolle ab homine apostolico ignem zeli, et cessabit ejus labor: fietque servus piger in agro Domini; aut si laboret, pro se ipso, non pro Christo et animabus, adeoque steriliter laborabit.

3° Ratione meimetipsius. Homo Societatis zelo carens, inutilis evadit et miserrimus. Est enim negotiator piger, qui talentum suum abscondit in terra, et ejicitur in tenebras exteriores. Est agricola piger, de quo dicitur: *Per agrum hominis pigri transivi et per vineam viri stulti: et ecce totum repleverant urticae, et operuerant superficiem ejus spinae, et maceria lapidum destructa erat.* (Prov. xxiv, 30, 31.)

Est demum sal infatuatum, quod *ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras et conculcetur ab hominibus.* (Matth. v, 13.)

Nonne ergo necesse omnino est ut non infatuemur, i. e. ut non careamus virtute saliendo, qui apostolicus zelus est?

II. **Zeli qualitas.** — Qualis zelus noster esse debet?

Ut zelus noster sit *secundum scientiam* (Rom. x, 2), et qualem Institutum requirit, oportet ut sit ex omni parte perfectus: ex parte videlicet subjecti, objecti et exercitii.

1° Ex parte subjecti, i. e. spectatus in religioso S. J., zelus debet esse obediens, purus et ardens.

Si fuerit *obediens*, in omni officio, tanquam divinitus sibi demandato, sive inter alumnos collegii, sive inter fideles parochiarum, sive inter haereticos et infideles, aequaliter et indifferenter laborabit; nec quidquam suscipiet nisi secundum regulas et approbante Superiore.

Si fuerit *purus*, non quaeret quae sua sunt, sed quae Jesu Christi et animarum; nec corrodetur verme inanis gloriae; nec occupabitur in rebus a sacro ministerio alienis; nec erit invidiosus, sed gaudebit quod a quocumque confratre bonum animarum promoveatur. *Quid enim?* aiebat Paulus. *Dum omni modo, sive per occasionem sive per veritatem Christus annuntietur: et in hoc gaudeo sed et gaudebo* (Phil. I, 18). Si zelus purus, libenter quoque acceptabit officium humiliter, et potiores partes aliis cedit; nec erit acceptor personarum, sciens tanti valere animam pauperis quanti valet anima divitis, et Christum pauperes praedilexisse...

Si zelus fuerit *ardens*, erit sicut ignis. Zelus enim ignis est, *qui nunquam dicit sufficit* (Prov. xxx, 16); qui tunc solummodo lucet et calefacit, cum ardet... Zelus ardens nunquam est otiosus. Zelus ardens se libenter consumit et sacrificat: sicut Christus; sicut Praecursor, de quo Salvator: *Erat lucerna ardens et lucens*. (Joan. v, 35.)

2° Ex parte objecti, zelus debet esse *universalis*, extendens se ad omnes et ad omnia... Peculiariter tamen amat pauperes et misera-

biles personas. Porrigit se ad omnia : scilicet ad quascumque hominum necessitates, etiam corporales ; ad omnia media, remedia, opera sancta...

3° Ex parte exercitii, zelus debet esse prudens, humilis, suavis simul et fortis ; debetque procedere in unione cum collaboratoribus, confidenter et constanter.

Quas virtutes ut vir apostolicus possideat, necesse est ut sit vir orationis et patientiae, juxta Apostoli monitum : *Exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros in multa patientia* (2 Cor. VI, 4) (*).

III. **Quomodo zelus inflammandus ?** — Ad hunc effectum tria concurrunt : nostrae regulae, exercitium et consideratio fidei.

1° Zelus fovetur observatione regularum, quae ad formandos homines apostolicos ordinantur. Specialius id efficiunt regulae pietatis, regulae sacerdotum, exercitia S. P. N. de Regno Christi, de Duobus vexillis : *In meditatione mea exardescet ignis.* (Ps. xxxviii, 4.) Huc spectat quoque devotio erga SS. Cor Jesu, et B. Virginem, reginam Apostolorum.

2° Zelus perficitur exercitio. Est autem exercendus ab omnibus Societatis hominibus, singulis secundum suum gradum et officium, per actus internos et externos : scilicet tum per orationes et sancta desideria ; tum per ministeria sacra, sancta colloquia, studia, poenitentias, labores quoscumque : in omnibus respiciendo animas salvandas.

3° Consideratio fidei. In spiritu fidei considerandae sunt animae, meaque erga eas

(*) Cfr. *Meditationes sacerdotales*. t. 2. De zeli dotibus.

obligatio ; consideranda quoque exëmpla zelatorum.

Oculis fidei spectare debeo pretium animae immortalis, quam tanti fecit Filius Dei ut pro ea mori dignatus sit. Quod si pro vita corporali hominis tam multa fiunt, tanta in medicos expenduntur ; quid pro aeterna ejus vita et existentia faciendum ?... Item spectare debeo quid sit animae aeterna salus et aeterna damnatio... quanta res procurare animae salutem, aut ejusdem non impedire damnationem, ubi id possum...

Mihi autem incumbit gloriosa quidem, sed gravis obligatio ad animarum salutem laborandi. Si ferventi zelo laboravero, omnes animae quae juxta divinae Providentiae ordinationes per me salvandae sunt, revera salvabuntur ; sin zelo defecero, quaedam saltem non salvabuntur !... Nonne tunc ad me pertinebunt verba illa : *Sanguinem ejus de manu tua requiram ?* (Ezech. xxxiii, 8.)

At e contra, quanta erit merces si cum Paulo Apostolo cursum apostolici laboris strenue implevero !

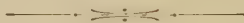
Spectare demum debeo exempla eorum qui zelo accensi laborarunt, aut etiamnum laborant. Sunt autem zelatores alii boni alii mali.

Zelatores boni, habentes zelum Dei et salutis animarum, sunt imprimis ipse Christus Dominus, dein Apostoli omnesque viri apostolici post eos, praecipue Societatis Jesu. Nonne eorum ardore inflamamur, dum lectione audimus et spectamus quomodo laboraverint, et pro Dei opere periclitati, consumpti sint ?... S. Fr. Salesius dicenti cuipiam : « Si ita laborare pergis, non diu vives. — Non

est necesse, inquit, me diu vivere ; sed donec vixero, ferventer Ecclesiae ministrare. »

Zelatores mali, habentes zelum mendacii et iniquitatis, laborantes ad destruendum opus Dei et animas perdendas, sunt daemones, eorumque ministri visibiles in terra, franco-muratores, haeretici, omnesque mundani ea quae mundi sunt sectantes. Quanta ipsi sustinent, moliuntur, sacrificant pro malo !

Nos autem, num segniores erimus pro bona causa, pro veritate ?...

24. ZELI EXERCITIUM.

Ille erat lucerna ardens et lucens. (Joan. V, 35.)

Ut homo Societatis Jesu vere sit vir apostolicus prout ejus vocatio postulat, facile intelligitur necessarium esse ut apostolico zelo sit animatus. Id tamen non sufficit. Fieri enim potest ut quis zelum Dei habeat, *sed non secundum scientiam* (Rom. x, 2). Necesse itaque est ut zelus recte et perfecte exerceatur.

Jam vero perfectum erit exercitium zeli, si vir apostolicus sicut Praecursor Domini fuerit lucerna ardens et lucens. Aspice luminare in altari accensum, quod ibi in gloriam Dei consumitur, et videbis imaginem zeli perfecti.

Haec porro perfectio zeli complectitur tria :
1. ut zelus sit ordinatus, 2. ut sit continuus,
3. ut sit perseverans.

I. **Zelus sit ordinatus**, nempe talis ut nihil inordinati contineat ; sed sicut zelus Christi sit omni ex parte sanctus, vel, ut Apostolus dicit, *secundum scientiam*, secundum Spiritus sancti veritatem et regulam. Ad hoc autem requiruntur conditiones sequentes : ut sit Ecclesiae doctrinae conformis, ut sit obediens, purus, prudens, non solitarie sed conjunctim procedens.

1° Secundum sanam doctrinam. — Quapropter Theologiam tum dogmaticam tum moralem, nec non regulas Juris Canonici, respectu praesertim episcopalis potestatis, missionarius tenere debet : ut non nisi solide instructos ac bene probatos catechumenos baptizet ; ut matrimoniales casus debita prudentia tractet ; ut sacramentum poenitentiae aliaque sacramenta rite ministret...(*)

2° Obediens. — Nisi opera nostra secundum Dei voluntatem fiant, quae nobis per sanctam obedientiam manifestatur, Deo placere Deique benedictionem mereri non possunt. Quapropter nullum opus zeli suscipiendum nisi vel a Superioribus ordinetur, vel ad injunctum officium ac munus pertineat, vel saltem Superioris consensu approbatione non careat.

3° Purus. — Opus zeli purum est, si pura intentione ad majorem Dei gloriam perficitur, nec vanitate aut proprii interesse intuitu corrumpitur. *Gratis accepistis, gratis date.* (Matth. x, 8.)

4° Prudens. — *Ecce ego mitto vos sicut agnos*

(*) Ad Ecclesiae praescripta servanda multum juvare potest opusculum **Monita ad missionarios**, a S. C. Propag. Fidei editum.

in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbae (Matth. x, 16). Prudentia requiritur in viro apostolico tum circa opus suum tum circa se ipsum. Circa opus, ut certum faciat successum : ac propterea, non tantum matura consideratio et cum Deo consultatio est adhibenda, verum etiam consilium petendum ab iis qui experientia et sapientia pollent. *Ne innitaris prudentiae tuae* (Prov. iii, 5), et *consilium semper a sapiente perquire.* (Tob. iv, 19.)

Sit prudens et cautus circa se ipsum, ne sui obliviscatur, et dum alios salvare studet, ipsemet pereat. Nonne magnus Apostolus gentium de se ipso dicebat : *Castigo corpus meum et in servitutem redigo, ne forte, cum aliis praedicaverim, ipse reprobus efficiar* (1 Cor. ix, 27). Nonne Timotheum de eodem periculo monet, dum scribit : *Attende tibi et doctrinae : insta in illis. Hoc enim faciens, et te ipsum salvum facies et eos qui te audiunt* (1 Tim. iv, 16). Pericula enim in animarum ministerio non desunt ; et nisi missionarius totius religiosae disciplinae tenacissimus observator sit, facile in negligentiam, teporem et animae suae detrimentum labetur.

5º Operetur conjunctim : videlicet conjunctim cum Deo et cum confratribus. Cum Deo laboret : *Nisi enim Dominus aedificaverit domum, homo frustra laborabit ; nisi cum Christo piscationem faciat, per totam noctem laborabit et nihil capiet* (Luc. v). Cum suis fratribus sit unitus in charitate, eos ubi res postulaverit adjuvando, vel ad eorum auxilium recurrendo. Quocirca non inepte dici solet : *Homo unus, homo nullus.* Et, ut S. Greg. docet, « binos

ad praedicandum discipulos Dominus mittit, quatenus hoc nobis tacitus innuat, quia qui charitatem erga alterum non habet, praedicationis officium suscipere nullatenus debet.» (Hom. 17.) Demum Spiritu sancto loquente: *Frater qui adjuratur a fratre, quasi civitas firma* (Prov. xviii, 19). Nonne ipsi gentiles hoc ut sapientiae effatum tenebant: *Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur?*

Variae hactenus recensitae dotes si adfuerint, erit zelus secundum Deum ordinatus et sanctus. Sed insuper esse debet in exercitio continuus.

II. **Zelus sit continuus**, i. e. sine interruptione laboret, ita ut nullum sit tempus, locus aut actio ubi zelus non exerceatur; totaque vita omnino in promovendam gloriam Dei et bonum animarum impendatur.

1° Omni tempore. Tempus in vita nostra occurrit varium; quantumvis autem ineptum ad opus animarum quandoque videatur, ad illud omnino impendi potest et debet. Adeo ut hic quoque verum sit quod dicit Apostolus: *Diligentibus Deum omnia coöperantur in bonum* (Rom. viii, 28). Jam vero tempus distingui potest sanitatis et infirmitatis; tempus laboris et recreationis, imo aliquando cessationis, ubi a laborando impedimur; tempus studiorum ac formationis et probationis: ut in tertio anno; atque tempus sacri ministerii exercendi. Atqui consideranti facile patet quomodo varia illa tempora, directe vel indirecte impendi bono animarum possint: omnia enim in hunc finem, praecipue vero tribulationes licet offerre, et per orationem pro salute animarum sanctificare.

2º In omni loco similiter opus animarum prosequi possum : sive domi, sive foris aut in itinere ; in collegiis vel residentiis ; in cubiculo seu cella mea, in templo, in confessionali, in cathedra ; in domo pauperum ac aegrotorum. Nonne ubique consolari, exhortari, bonum exemplum dare, pati, vel orare pro animabus possum ?

3º In omni demum actione atque officio implendo. Officium unicuique ab obedientia impositum continet multitudinem actionum, quae ad tres reducuntur, et sunt : oratio, operatio et perpressio.

Cum Ecclesia oramus, dicentes : « Omnis nostra oratio et operatio a te, Domine, semper incipiat, et per te coepta finiatur ». Quod respectu vocationis nostrae significat : omnis actio et operatio nostra ab initio usque ad finem sit ad gloriam tuam et salutem animarum.

Orationis nomine intelligendae omnes res pietatis.

Ad operationes referuntur, non tantum quaecumque ad officium nostrum spectant, sed res etiam in se indifferentes, praecipue verba, sive ore prolata sive in epistolis scripta. Omnia aedificare et Christum spirare debent. *Ex abundantia autem cordis os loquitur.* (Matth. XII, 34.)

Perpressio demum quaelibet facile intelligitur quomodo in unione cum Christi passionibus ad animarum salutem offerri possit.

III. **Zelus sit perseverans.** — Duplex datur perseverantia : particularis, in singulis operibus perficiendis ; et generalis, in persequendo opus Dei usque ad finem vitae.

1° Ad perseverantiam particularem pertinet ut, antequam opus suscipiatur, exploratam circa illud divinam voluntatem habeamus ; et postquam, hac voluntate cognita, incepimus, nullo obstaculo deterreamur aut desistamus : omni fiducia pergentes, donec absolutum omnibus numeris sit.

2° Ad perseverantiam generalem spectat, ut non cessemus pro animabus laborare, orare, vel pati, donec veniat Dominus, nostraeque operationi finem imponat, secundum illud : *Negotiamini dum venio* (Luc. XIX, 13). Tunc profecto adjiciet haec jucundissima verba : *Euge, serve bone et fidelis...* (Matth. XXV, 21).

25. ZELI EXERCITIUM IN SCHOLASTICATU.

Vos autem sedete in civitate, quoadusque induamini virtute ex alto. (Luc. XXIV, 49.)

Quoniam vita nostra integra est vita zeli, jam in scholasticatu zelus divinae gloriae et salutis animarum est exercendus ; sed velut in actu primo et praeparatorio modo. Nam sicut Christus per triennium Apostolos suos praeparavit, nec eos antequam induerentur virtute ex alto, aggredi apostolicos labores permisit ; ita Societatis religiosi ceu spirituales milites in scholasticatu praeparare se debent et armare, ut aliquando induti et ipsi virtute ex alto, et facti instrumenta in manu

Dei, apostolica ministeria sancte implere possint.

Est itaque scholasticatus noster tirocinium quoddam apostolicum. Quod ut debite peragatur, tria juxta regulas nostras requiruntur : 1. conditio duplex ; 2. formatio scientifica ; 3. formatio spiritualis.

I. Conditio duplex. — Requisita duplex conditio ut scholasticatus suum finem attingere possit, sic enuntiatur in regula : « Animi puritatem custodire et rectam in studiis intentionem habere, Scholastici nostri conentur ; nihil aliud in his quam divinam gloriam et animarum fructum quaerentes ; ad hunc enim scopum studia Societatis diriguntur : et in suis orationibus gratiam ut in doctrina proficiant crebro petant. » (R. Schol. 1.)

1° Prima conditio est conscientiae puritas, i. e. fuga omnis inquinamenti peccatorum, etiam levissimorum. Si enim volumus sub Christi vexillo militare ut destruamus imperium peccati, quomodo ipsimet peccatum committere possemus ? At vero, homines sumus, in nobis fomitem peccati habentes, nec ejus inquinamenta vitare possumus, nisi per auxilium divinae gratiae, cui serio cooperari debemus.

Cooperamur autem adhibendo media, quae sunt sacramenta, praesertim sacramentum Poenitentiae ; examen conscientiae bis quotidie instituendum ; examen particulare ad extirpanda vitia in quae procliviores sumus ; generosa sui victoria, secundum S. Ignatii monitum : *Vince te ipsum* ; oratio demum assidua. Quae cuncta continentur in verbo Domini ad Apostolos : *Vigilate et orate, ut non*

intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. (Matth. xxvi, 41.)

At vero media haec efficacia tantum erunt, quatenus accurate et rite adhibebuntur.

2° Altera conditio est intentio purissima, ut in studiis unice spectemus Dei gloriam et animarum fructum, nihilque aliud. Intendere debemus gloriam Dei, i. e. ut per nostra studia Deus, Dominus ac Creator noster, a suis creaturis cognoscatur, laudetur ac debita obedientia honoretur : ut adveniat regnum ejus, ejusque voluntas fiat sicut in cœlo et in terra.

Cum hac autem Dei gloria intime connexus est fructus animarum, quandoquidem fructus seu bonum animarum id omne est quod animas ad Dei servitium reducit vel in eo promovet. Quidquid igitur confert ad animas Deo lucrandas, instruendas in doctrina christiana, retrahendas a peccato, confirmandas ac perficiendas in virtutibus et bonis operibus, id omne ad animarum fructum pertinet.

Hunc itaque animarum fructum in studiis spectare nos oportet, sicut mercatores in negotiatione sua lucrum spectant pecuniarum ; et, ut addit regula : *nihil aliud.*

Id autem *aliud* quid est quod spectari possit ? Emolumentum id est aliquod humanum, temporale aliquod bonum vel commodum : non quidem in re pecuniaria, cui per votum paupertatis renuntiavimus ; sed in re honoris ac laudis humanae. Si quis, exempli gratia, *principaliter* intendat examina cum laude subire, viri docti ac eloquentis sibi nomen acquirere, praeclariora officia consequi ; ille intentionem nequaquam puram habet, bene-

dictione Dei non fruetur, et forte intento suo frustratus de ipsa sua vocatione periclitabitur.

Necesse itaque est ut in scholasticatu duplex adsit conditio : animi puritas et in studiis intentio recta.

II. Formatio scientifica. — Quare Scholastici Societatis studiis applicantur ? Quodnam studiorum objectum ? Qua diligentia id prosequendum ?

1° Quare ? — *Ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus* (2 Tim. III, 17), atque aptum instrumentum in manu Dei, duplex requiritur formatio seu institutio : una externa et scientifica, altera interna et spiritualis. Prior velut corpus est, posterior autem anima, quae potior est et primas partes sibi vindicat. Consistit enim in solidis virtutibus et spiritualibus mediis, in quibus, ut S. Pater noster ait, « majus momentum quam in doctrina, vel aliis donis naturalibus et humanis constitutum esse ducant : illa enim interiora sunt, ex quibus efficaciam ad exteriora permanere ad finem nobis propositum oportet. » (Summ. R. 16.) Cavendum itaque « ne fervore studiorum intepescat solidarum virtutum ac religiosae vitae amor. » (R. Schol. 2.)

2° Quodnam autem est objectum studiorum ? Quae materia ?

Primo, ea est « quam Superior singulis assignabit. » (R. Schol. 3.)

At secundo, quaeri potest quid faciendum tempore libero, ut cum ambulatio libera datur qua quis non indiget ? Hoc tempus, si repetendis praelectionibus non sit necessarium, impendendum quoque ad finem nostrum apostolicum : nimirum, imprimis, vel ad ea

quae spectant Exercitia spirit. ritè tradenda, vel doctrinam christianam bene docendam; vel ad exempla colligenda, vel linguas vernaculas discendas, vel ea quae ad collegiorum disciplinas pertinent. Deinde, secundo modo, approbante Superiore, aliquatenus excoli possunt pulchrae artes, ut musica, delineatio, quae usui esse possint; at parce, utpote res per se a sacra nostra missione alienae. Non enim ad ista mittit nos Dominus, sed ut *doceamus homines servare omnia quaecumque* ipse mandavit nobis. (Matth. ult.)

Ea autem quae mere recreativa sunt et unice ad oblectationem pertinent, mundanis hominibus relinquenda.

3° Jam vero objectum istud, haec studia, applicatione seria sunt persequenda (R. Schol. 2), intuitu sancto animarum; nec tantum proprio labore successus petendus, sed simul et praecipue Spiritus sancti adjutorio. Quare « in suis orationibus gratiam ut in doctrina proficiant crebro petant ».

III. Formatio spiritualis. — Haec in studio virtutum solidarum ac perfectarum versatur, quas ex una parte, sacri Ordines suscipiendi, ex altera vero professio religiosa in Societate, seu ultima vota mox emittenda requirunt. Virtutes autem hujusmodi in Nostri exemplares esse debent.

1° Quam solidam et eminentem sanctitatem postulent sacri Ordines intelligitur, si quis sacerdotii functiones, sive corporis et sanguinis Domini consecrandi, sive peccata remittendi, sive verbum Dei praedicandi consideraverit.

Ipsam Concilium Trid. Sess. 22, non tantum sanctitatem in ministris sacris requirit, sed etiam externam conversationem prorsus exemplarem. De exemplari vita sic loquitur : « Nihil est quod alios magis ad pietatem et Dei cultum assidue instruat quam eorum vita et exemplum, qui se divino ministerio dedicarunt. Cum enim a rebus saeculi in altiore sublato locum conspiciuntur, in eos tanquam in speculum reliqui oculos conjiciunt, ex iisque sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino clericos, in sortem Domini vocatos, vitam moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus nil nisi grave, moderatum ac religione plenum prae se ferant ; levia etiam delicta quae in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. » Quae doctrina est Apostoli Pauli, praesertim ad Timoth. et Titum scribentis. (Cf. etiam *Ord. Generalium* c. 7.)

2º Qualem virtutem requirat Societas ad ultima vota patet ex Congr. ix Decr. 6. Oportet, dicunt PP., ut admittendi ad gradum excedant mediocritatem in virtute. Tales autem censendi sunt ii soli « qui regulariter et ut plurimum in rebus quae occurrunt, operantur secundum exigentiam virtutis : » nempe humilitatis, pietatis, obedientiae, patientiae, etc.

Summatim, ex mente Ecclesiae et Societatis, formatio interna in scholasticatu eo tendere debet, ut Nostri fiant, qua sacerdotes et qua religiosi, homines spirituales et exemplares.

Atque in persequendo hunc finem *intuitu animarum*, exercitium zeli in Scholasticatu situm est.

26. ZELI EXERCITIUM IN COLLEGIIS.

Euntes docete omnes gentes... docentes
eos servare omnia quaecumque mandavi
vobis. (Matth. ult.)

Error foret gravis et nocivus, si quis putaret zelum animarum dumtaxat exerceri in sacerdotio, aut officiis stricte sacris, ut praedicatione aut sacramentorum administratione. Omnia enim, etiam infima FF. Coadjutorum officia, sancta sunt, ad animarum salutem ordinata; et omnes, vel ipsi Novitii, saltem orationibus ac sanctis desideriis ad id cooperari possunt et debent.

Sunt tamen quaedam officia et opera quae directius et efficacius animarum bonum procurant. Inter haec conspicuum locum obtinent collegia, in quibus juvenes a Societate educantur.

Quapropter intelligendum a nobis est, 1. quomodo collegia nostra sint opera zeli; 2. quomodo zelus ibi sit exercendus bene docendo; et 3. quomodo praecipue zelus ibi exercendus sit sancte docendo.

1. **Collegia sunt opera zeli.** — Esse collegia nostra opera zeli imprimis rite est intelligendum, ne quis erga collegiorum laborem male aversione afficiatur. Porro functiones in

collegiis esse vere opera zeli multiplici ratione manifestum fit.

1° In Instituto legitur : « Habita ratione... profectus in litteris et moribus externorum... scholae publicae... aperiuntur. » (Const. p. 4. c. 7. n. 1.) Et alibi : Inter Societatis ministeria unum est ex primariis, « omnes disciplinas Instituto nostro congruentes, ita proximis tradere, ut inde ad Conditoris ac Redemptoris nostri cognitionem atque amorem excitentur. » (*Rat. Stud. R. Prov.* 1.)

2° Ex natura rei. Nonne liquet bonam ac solide christianam educationem basim esse christianae vitae omnisque boni ?

3° Nonne Christus Dominus bonas scholas et educationem commendat dum dicit : *Sinite parvulos venire ad me* (Marc. x, 14) ; et : *Qui susceperit unum parvulum talem in nomine meo, me suscipit* (Matth. xviii, 5) ? Nonne idem mirabilius docet opere dum divinis manibus complexans eos, et imponens manus super illos, benedicebat eos (Marc. x, 16) ? Nonne scholae aperiendae continentur mandato universali : *Euntes docete omnes gentes* ?...

4° Quis negabit ad scholas et educationem extendi haec verba Spiritus sancti : *Qui ad justitiam erudiunt multos, (fulgebunt) quasi stellae in perpetuas aeternitates* ? (Dan. xii, 3.)

5° Nonne Ecclesia semper muneris sui ac missionis esse censuit, ut scholas aperiret, Universitates institueret, omni modo christianam educationem promoveret ?

6° Nonne antiqua Societas Jesu scholas et collegia maxime cordi habuit ? et Patres nostri, insigniores quoque et sanctiores sese huic ministerio devoverunt ?

7° Nonne moderno tempore per scholas pravas, et, ut aiunt, neutras, Ecclesiam impugnant inferorum portae, et per hanc novam strategiam vix non praevalent adversus eam?

Quis itaque non videt collegia nostra praestantissima esse opera zeli?

II. In collegiis bene docendum. — Zelus in collegiis exercendus est docendo bene. Quid est docere bene? Quare et quomodo id efficiendum?

1° Docere *bene* est ita disciplinas tradere, ut hae discipulis simul *pateant* et *placeant*. Patebunt autem, si doceantur clare, distincte, methodice, ad captum, atque ita ut discipuli non tantum facile res memoria retineant, sed et intellectu percipiant: sive explicetur materia litteraria, sive christiana doctrina.

Res insuper placebunt, si non modo clare exponantur, sed, quantum fieri potest, jucunde; non abstracte, sed concrete, sub forma sensibili, historica, adhibitis exemplis, comparisonibus quae imaginationi arrideant; imo cum puerorum ludis, animalibus aliisque rebus quae ipsis familiares sunt, relationem habeant.

2° Cur omnis diligentia adhibenda est ad docendum bene? — Quia non tantum id obedientiae ac divinae voluntati conforme; verum etiam quia sic fiet ut discipuli praelectiones ament, melius laborent, cum successu examina subeant, et bonum nomen collegio concilient. Hinc quoque fiet ut magistrum suum ament ac revereantur, eumque de moralibus et religiosis rebus agentem dociliter audiant.

3° Quomodo id consequendum? — Ut quis

bene et optime doceat, orare debet et laborare. Cum fiducia Dei auxilium imploret, ut officium suum ad ejus gloriam implere possit; simulque cum Dei auxilio ex animo coopere-tur, juxta regulas semper et ordinationes Superiorum.

Praeparet, si fieri possit, ante initium scholarum, cursum integrum, quae praeparatio remota erit; singulis autem diebus praelectiones habendas recolat, quae est praeparatio proxima, nunquam omittenda. Quo melius materiam possidebit, eo facilius et clarius exponet: quod enim clare mente perspicitur, id clare enuntiatur. Pensa seu themata discipulis tradat plerumque historica, utilia simul et jucunda: « Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci. » Exercitia quoque adhibeat quae aemulationem excitent.

Haec autem requirunt ut magister officium suum cordi habeat, ex animo laboret, sitque totus in illo; imo, ut quam diutissime in eodem officio permaneat.

Quae de magistris dicta sunt, ad subpraefectos aliosque officiales, mutatis mutandis, similiter pertinent.

III. Docendum sancte. — Docere *sancte*, i. e. docere ad Societatis finem: ad animas salvandas et sanctificandas. Quod ut efficiat, observet magister sequentia.

1° Sicut pastor animarum in parochia sibi proponere debet et intendere sanctificationem suae parochiae, ita magister sibi proponat sanctificationem suae scholae; et sicut idem pastor cognoscere debet oves suas, ita magister discipulos, ut eos apte regere possit.

2° Media ad sanctificationem scholae adhibenda summatim continentur in *Regulis communibus professorum classium inferiorum* (Rat. Stud., Instit. t. 3).

Reg. 1. « Adolescentes qui in Societatis disciplinam traditi sunt, sic magister instituat, ut una cum litteris mores etiam christianis dignos imprimis hauriant.

» Feratur autem ejus peculiaris intentio, tam in lectionibus cum se occasio obtulerit, quam extra eas, ad teneras adolescentium mentes obsequio et amoris Dei, ac virtutum quibus ei placere oportet, praeparandas : sed praecipue ea quae sequuntur observet. »

Sequuntur autem regulae (2-11) de oratione ante lectionem, de Missa et concione ; de doctrina christiana, adhortatione et colloquiis spiritualibus ; item de litaniiis B. M. V. in sabbato, deque devotione erga SS. Dei Genitricem et Angelum Custodem ; de librorum lectione tum bona tum periculosa ; de sacramentis suscipiendis ; de oratione pro discipulis, et obedientia Praefecto studiorum praestanda.

Dein ibidem (12-49) ordo scholarum, exercitiorum, ac methodus docendi evolvitur, nec non agendi ratio sequenda cum alumnis.

Demum reg. 50 sic concluditur : « Sit denique (magister) in omnibus, divina aspirante gratia, diligens et assiduus, profectus studentium tum in lectionibus, tum in aliis litterariis exercitationibus studiosus. Contemnat neminem, pauperum studiis aequae ac divitum bene prospiciat, profectumque uniuscujusque e suis scholasticis speciatim procuret. »

Quae omnia ut intentum ab Instituto successum, praesertim moderno tempore, consequantur, necesse est primo, ut magister discipulos exemplo vitae vere religiosae aedificet; secundo, ut orationem publicam semper fieri curet lente ac pie, quo discipuli vere orare Deum suum discant; tertio, ut eis inspiret profundum horrorem de peccato; demum, ut studiosissime christianam doctrinam doceat.

Oportet enim ut juvenes non solum dogmata clare percipiant, sed etiam, ne postea a fide deficient, necesse est ut solide ipsa fidei fundamenta teneant, atque intelligant quomodo christiana revelatio, seu Dei ad homines per Christum locutio, sit historicum factum, alia quaecumque facta testimoniorum evidentialia superans...

Haec est methodus docendi sancte, cum profectu discipulorum, et magno ipsius magistri spirituali emolumento. Atque ita secundum finem vocationis nostrae zelus in collegiis exercetur.

27. ZELI EXERCITIUM IN RESIDENTIIS PAROCHIALIBUS.

Ego veni ut vitam habeant et abundantius habeant. Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis.
(Joan. X, 10, 11.)

Sicut Princeps pastorum, Christus Dominus, non venit nisi ut oves suae vivant, vita gratiae in hoc saeculo et vita gloriae in futuro:

ita vult ut Ecclesiae suae pastores id unum agant, ut animae sibi concreditaе vitam aeternam consequantur, nulla ex eis pereat culpa aut negligentia pastoris. Aliis verbis, oportet ut Ecclesiae pastori, seu cuilibet *animarum curam* gerenti, id unum propositum sit: *sanctificatio* scilicet *parochiae suae*.

1. In quo sanctificatio parochiae consistit ?
2. Quomodo ea procuranda in templo ? 3. Quomodo extra templum ?

I. In quo consistit sanctificatio parochiae ? — Consistit in removendo ab ea omne malum et promovendo omne bonum, praesertim spirituale. Dicimus praesertim spirituale bonum, quoniam nequaquam excluditur bonum corporale. Verum hoc, juxta exemplum Domini, secundarie prosequendum, et cum respectu ad bonum spirituale ut animae lucrifiant.

1° Impugnandum animarum malum. Id aliud non est quam peccatum, unicum salutis obstaculum, et quidquid ad peccatum inducit, aut homines in eo retinet. Hujusmodi incitamenta et retinacula quatenus sunt ?

Imprimis, nostro praesertim tempore, homines a salute prohibet ignorantia doctrinae christianae. Ex ignorantia enim sequitur deficientia fidei, et inde neglectus mandatorum Dei atque Ecclesiae.

Praeter ignorantiam, animarum pestis sunt lectiones futes ac pravae ; item pravae scholae, pravae recreationes et spectacula ; dein pravae vel liberiores conversationes, et quilibet abusus christianae vitae detrimentum inferentes.

2° Bonum primo loco et super omnia promovendum, est instructio christiana solida. Erit autem solida, si intelligant fideles magnum credibilitatis motivum, quod ipse Christus et Apostoli ut argumentum divinitatis Evangelii exhibuerunt: factum nempe omni alio facto historico evidentius resurrectionis Jesu Christi; simulque percipiatur necessitas ejusdem Christi, Filii Dei, mandata in ipsius Ecclesia catholica servandi, sub poena aeternae damnationis.

Solida instructio quoque requirit ut omnia christianae vitae officia distincte cognoscantur.

Ad instructionem accedere debet vita vere christiana. Hanc autem efficiunt domus Dei frequentatio, bonus sacramentorum et orationis usus, virtutum cultura, puerorum bona educatio, opera charitatis et misericordiae. Hujusmodi praxes vitam vere christianam constituunt, qua, ut Apostolus loquitur, fideles conversantur in hoc mundo *sine querela et ut simplices filii Dei, sine reprehensione, in medio nationis pravae et perversae, inter quos lucent sicut luminaria in mundo, verbum vitae continentes* (Phil. II, 15); atque ita *reportabunt finem fidei suae, salutem animarum.* (I Pet. I, 9.)

Atque haec est sanctificatio parochiae ab animarum pastore operanda ministerio sacro, tum in templo tum extra templum.

II. Quomodo haec sanctificatio procuranda in templo? — Sanctificationem parochiae suae Christi minister imprimis procurare debet in templo per orationem; deinde per splendorem divini cultus, per instructionem idoneam, sacramenta, confraternitates, et missionem certis temporibus praedicandam.

1° Oratio. Non tantum Missae sacrificium pastor pro grege celebret ; sed incessanter, praesertim quando post Missam, ad pedes praesentis Jesu Christi gratiarum actionem peragit, omnia parochiae negotia et necessitates ei fiducialiter exponat. Omnia enim Domino sunt possible ; sed homo frustra in aedificando laborabit, nisi Dominus aedificaverit domum.

2° Splendor divini cultus requiritur, ut populus trahatur ad domum Dei ibique aedificetur. Ex animo sacerdos dicat cum propheta : *Domine, dilexi decorem domus tuae* (Ps. xxv, 8) ; faciatque quod in se est ut ecclesia ejus ornatur. At vero ornamentum praecipuum ipsemet sacerdos esse debet, per dignitatem ac pietatem qua functiones sacras omnes secundum rubricas peragat. Magnam curam habeat cantus Missalis et Ritualis. Sit quoque cantus chori juxta Ecclesiae mentem pius, ab omni profana levitate alienus.

3° Instructio, sive praedicatione sive catechismo fiat, sit idonea : i. e. clara, ad captum et utilitatem audientium ; sit jucunda, selectis exemplis illustrata ; potius brevior quam longior, ne fastidium sed divini alimenti appetitio generetur. Id omne, ut patet, praeparationem requirit.

4° Sacramenta ut rite frequententur, oportet tum ut fideles de eorum pretio et receptione bene sint instructi, tum ut ea recipiendi facilitatem habeant. Quapropter curet sacerdos ut non diu debeant ad confessionale expectare ; ipsemet eos expectet paratus, magnaue bonitate ut amantissimus pater excipiat.

5° Confraternitates quaedam selectae, ut SS. Sacramenti, SS. Rosarii ad fovendam pietatem canonice erectae existant, vel erigantur, commendentur, suaeque exercitia et festa habeant. Multum quoque devotio Viae crucis promovenda.

6° Missio denique, seu extraordinariae de magnis fidei veritatibus praedicationes suo tempore fiant, singulis fere septenniis. Quae si rite, cum praevia per tres saltem hebdomadas annuntiatione, et cum magnae crucis in medio ecclesiae spectaculo perficiantur, copiosum semper fructum producant.

Haec sunt praecipua opera in templo praestanda.

III. **Extra templum.** — Quomodo sanctificatio parochiae procuranda extra templum? Ubi dicitur *extra templum*, significatur in sacerdotis domo et in ambitu parochiae: in domibus aegrotorum, pauperum aliorumve parochianorum ubi bonum animarum est promovendum; in scholis, in hospitalibus, in religiosis communitatibus vel associationibus, si quae in parochia existant.

Quae autem agenda sunt ad tria possunt reduci: vigilantiam, curam miserabilium personarum, et pacificam conversationem.

1° *Vigilantia pastoralis* consistit in studiosa cognitione parochiae; nec solum personarum, sed etiam rerum quae in ea sive ad bonum sive ad malum aguntur. Eo spectant verba Spiritus sancti in Prov. xxvii, 23: *Diligenter agnosce vultum pecoris tui, tuosque greges considera.*

Haec vigilantia imprimis requirit ut sacerdos, juxta Ecclesiae ordinationem in Rituali,

habeat quinque libros pastorales, in iisque scribenda inscribat accurate, secundum formulas in eodem Rituali exhibitas.

Deinde vigilanter ac sollicitè curet ut tempestive de infirmis moneatur, utque parvulorum baptismus non differatur : ne quis moriatur absque baptismo aut ultimis sacramentis.

2º Inter alias obligationes pastorales quas Trid. (S. 23. c. 1. Reform.) enumerat, debet rector parochiae *pauperum aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere*. Miserabiles autem personae, praeter pauperes, sunt infirmi ac moribundi, aliique afflicti ; pueri, ut bene educentur, ad confessionem suo tempore veniant et ad primam communionem praeparentur ; magni quoque peccatores, ut convertantur.

Eleemosynae dentur non parca manu. Absit omnis species vel umbra avaritiae ac tenacitatis. Omnia danda : *Omni petenti te, tribue* (Luc. vi, 30). *Date, et dabitur vobis*. (Ibid. 38.)

3º *Pacifica conversatio* sacerdoti servanda, ut omnium, quantum fieri potest, benevolentiam et reverentiam sibi conciliet, quae necessaria ei est ut cum fructu laborare possit.

Haec autem bona conversatio requirit ut Auctoritatibus debitum honorem deferat ; ut omnes ad se venientes, nominatim pauperes, benigne excipiat et audiat, nec impatienter excipi permittat ; ut sit omnibus omnia ; semper affabilis, cum simplicitate urbanus, neminem offendat ; circumspectus sit in verbis ; injurias sibi illatas dissimulet et condonet ; bonum pro malo rependat ; semperque paratus sit, die ac nocte, ut omnibus, etiam

infirmis, ministerium suum et auxilium prae-
stet.

Sic fiet ut sacerdos bonum Pastorem imi-
tetur ; sic quoque parochiam suam, quantum
fieri potest, sanctificabit, animasque sibi
concreditas ad salutem perducet.

28. ZELI EXERCITIUM IN STATIONIBUS INTER INFIDELES.

*Factus sum infirmis infirmus, ut infirmos
lucrifacerem. Omnibus omnia factus sum, ut
omnes facerem salvos. (1 Cor. IX, 22.)*

Quae superiore exhortatione dicta sunt de
sanctificanda parochia, ad eos quoque perti-
nent qui inter infideles ac neophytos anima-
rum curam gerunt. Hic tamen peculiare
quaedam circumstantiae occurrunt, quae pe-
culiarem quoque considerationem postulant.
Hujusmodi circumstantiae variae referuntur
ad idioma seu linguam, ad divinum cultum,
et ad sacramentorum administrationem.

Hinc dicemus; 1. de lingua, 2. de cultu
divino, 3. de sacramentis.

I. Lingua. — Vernacula lingua est scitu
necessaria, et cum divino auxilio addiscenda
ad salutem animarum.

1° Necessitas callendi linguam eorum qui
evangelizandi sunt facile intelligitur. Quo-
modo enim docere possumus ignota lingua?
Propterea primis apostolis scientia lingua-
rum per miraculum data est. Idem donum

S. Fr. Xaverius in India accepit; non tamen ab initio, nec sine ipsius labore.

2° Nam juxta providentiam ordinariam debemus nostro studio linguas addiscere, quia Deus cooperationem nostram requirit. Ideo Xaverius idioma populi laboriose addiscere coepit, simul implorans auxilium Spiritus sancti; atque adeo coelitus adjutus est, ut brevi tempore quae necessaria sunt ad salutem docere posset; imo postea per miraculum scientia linguarum donatus sit.

Simili modo nos laborare debemus et linguas diligenter addiscere, at simul Dei adjutorium fiducialiter implorare. Deus enim qui mittit nos, si fiduciam habuerimus, mirabiliter juvabit operarios suos; et ubi necesse erit, etiam per miraculum nobis adesse non dedignabitur. Nonne id promisit ubi dixit: *Signa sequentur... linguis loquentur novis* (Marc. xvi, 17)? Sed fidem a nobis et fiduciam tanquam conditionem exigit.

3° Quatenus et qualiter linguae cognoscendae? Non loquimur de peritia perfecta, quam utilissimam profecto esse fatemur, et comparari ab iis posse, qui ad hoc peculiari ingenio sunt donati. Notitia autem communiter assequenda ea est quae ad salvandas animas est necessaria: talis scilicet qua plane a populo intelligamur, quaque apte docere possimus et explicare orationes christiani hominis, et quaecumque de necessitate medii vel de praecepto sciri debent.

Juxta methodum S. Francisci Xaverii, orationes communes, elementa catechismi, brevesque exhortationes, imo methodum interrogatoriam ad confessiones excipiendas in

linguam vernaculam vertere, nisi versio jam existat, et memoriae mandare utile erit. Solebat etiam Xaverius cum fructu uti canticis, faciendo ut orationes et christiana doctrina vernaculo idiomate, praesertim a pueris cantarentur.

Ejusdem Xaverii exemplo studeat quoque missionarius habere catechistas fide dignos et bene instructos, qui maximo imo necessario adjutorio sibi erunt.

II. Divinus cultus. — Ita divinum cultum neophyti, tum intra tum extra templum docendi sunt, ut vita plane christiana secundum Ecclesiae catholicae morem vivere assuescant.

1° In templo, supposita in omnibus Episcopi approbatione, officia divina ac caeremoniae sacrae fiant prout in Missali et Rituali praescribuntur; atque ita ut ea populus intelligat iisque delectetur.

Ornetur ecclesia et altare quantum pro paupertate fieri potest; saltem omnia munda sint ac decentia. Die dominica Missa semper cantetur quam dignissime, aspersio fiat aquae benedictae et instructio ad populum brevis. Vesperae quoque post meridiem celebrentur, cum benedictione SS. Sacramenti et Rosario B. V. M. Colantur quoque reliquiae Sanctorum. Sacrae imagines paucae, quarum significatio a populo intelligatur, exponantur suo tempore. Coemeterii peculiaris habenda est cura: quod si pie ornatum fuerit, multum ad christiane vivendum conferet.

Festa majora, ut et caeremoniae diei Purificationis, Cinerum, Palmarum, ultimi tridui Majoris hebdomadae; item caeremoniae sacramenti Baptismatis, Matrimonii, Benedictionis

mulieris post partum, Extremae Uctionis et Viatici, atque sepulturae rite servantur et ad captum populi explicentur. Ea praesertim juxta Conc. Trid. explicanda quae ad altare et Missae sacrificium pertinent.

Non omittantur Litaniae majores, Rogationes, aliaeque processiones. In festo autem Corporis Christi processio quam solemnissime fiat. Viam crucis interdum cum solemnitate obire laudabile est.

2° Extra templum, in neophytorum domibus ea pie servantur quae in christianis familiis servari solent. Habeatur imago Crucifixi et imago B. M. V. ; habeatur rosarium et, si fieri possit, sit unicuique personae suum ; habeatur aqua benedicta, cujus fiat frequens usus, non solum mane et vespere, ut formetur signum crucis, sed etiam ut aspergatur domus contra timores diabolicos : quod erit antidotum contra superstitionis pestem. Oratio fiat mane et vespere, uti ante et post refectionem. Parentes bonum exemplum dent filiis ; filii vero parentibus cum reverentia obediant, eorumque benedictionem mane et vespere accipiant.

Sit etiam in domo liber vel libellus utilis et jucundus, in quo, si quis legere noverit, opportuno tempore lectionem pro tota familia instituat. Habeantur et bona cantica, et honestae recreationes, quibus diebus dominicis praesertim vacare possint. Regnet in domibus mundities, ordo, oeconomia et spiritus laboris.

III. **Sacramenta.** — Sancta sancte sunt tractanda ; et maledictus in sacris Litteris vocatur qui facit opus Dei negligenter (Trid.

S. 22). Et quoniam inter infideles non omnia, ut in regione catholica, ad sanctam sacramentorum ministrationem ordinata inveniuntur, summopere vigilandum est ne negligentia vel defectus in res sacras irrepat. Quapropter Theologia moralis de sacramentis, variique casus qui inter gentiles occurrunt cognoscendi sunt.

1° Circa Baptismum, vigilandum ut catechumeni solide ac diu praeparentur quoad doctrinam et quoad mores ; severe et solerter inquiratur de eorum statu matrimoniali. Quae praeparatio quomodo juxta Ecclesiae mentem peragi debeat, explicatur in opusculo : *Monita S. C. de Prop. Fide ad Missionarios*, quod in cujusque missionarii manibus esse oporteret. Deinde providendum est ut ipsa Baptismatis ministratio quam decentissime fiat, et ceremoniae serventur aut suppleantur, juxta praeceptum Ecclesiae et formas in Rituali propositas.

2° Circa Confirmationem, curandum est ut hoc sacramentum non praetermittatur, et ad id suscipiendum neophyti rite praeparentur.

3° Circa Eucharistiam, religiose curandum est, ut erga hoc divinum mysterium decentia illa ac reverentia servetur, quae etiam inter infideles, in tuguriis quoque et cavernis terrae eidem debetur ; imo potiore jure est exhibenda. Quod quidem diligentissime servandum est, sive Missae sacrificium sit celebrandum, sive SS. Sacramentum tractandum aut servandum.

4° Ad sacramentum Poenitentiae inter Indos administrandum prodesse possunt observationes variae, quas legere est in opere

P. Gallo S. J. *Suppetiae missionarii in India*. Referuntur autem praecipue ad populi ruditatem ac bonam fidem, ad superstitiones aliaque vitia in quae procliviores esse solent; item, ad modum servandi legem de cratibus in audiendis confessionibus feminarum.

5° Circa Extremam Unctionem, curandum missionario ut de infirmorum periculo moneatur, et sciendum quatenus hoc sacramentum recens baptizatis conferendum sit.

6° Circa Matrimonium, doctrinam theologicam variosque casus solvendos scire oportet. Ubi quis matrimonio est jungendus, inquirendum praecipue et subtiliter, utrum sit vere liber et non teneatur impedimento ligaminis. Itelligenda quoque penitus quae ad cognationem, affinitatem aliaque impedimenta spectant, necnon ad privilegium Paulinum et interpellationem faciendam.

Haec omnia, ut patet, assiduum laborem, et unionem cum Deo adiutore postulant; sed necessaria sunt, ut zelus cum vero animarum fructu, ac proprio missionarii profectu exerceatur.

29. ZELUS ERGA MISERABILES PERSONAS.

Spiritus Domini super me, propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde. (Luc. IV, 18.)

Dominus Jesus, princeps pastorum atque exemplar nostrum, venit salvare omnes homi-

nes, omnesque universim ad se vocat et benigne excipit ; videmus tamen in Evangelio eum quamdam habere praedilectionem erga pauperes et infirmos, erga peccatores quoque et parvulos. Hae sunt miserabiles illae personae quas, juxta divini sui Sponsi mentem, sancta Mater Ecclesia peculiariter curae nostrae commendat, dum pastoralia munia recensens, signate animarum rectoribus praecipit « pauperum aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere. » (Trid. S. 23. c. 1.)

Considerandum itaque quare et quomodo specialis haec cura sit exercenda, 1. erga pauperes, infirmos, aliosque corporaliter afflictos, 2. erga peccatores, 3. erga parvulos.

I. Pauperes, infirmi, aliique afflicti. — 1° Amare debemus pauperes ; nec solum quia humanitas et benignitas vult ut omnium afflictorum misereamur, verum etiam quia ipsemet Christus Dominus propter nos egenus factus est : adeo ut persona pauperis Christum nobis velut in imagine repraesentet. Deinde Dominus pauperes amat, pauperes evangelizat, eosque nobis juvandos commendat. *Omni petenti te, inquit, tribue... Date, et dabitur vobis* (Luc. VI, 30, 38). Nonne itaque juxta Sanctorum exempla etiam de necessariis dabimus, si opus fuerit?... Dicebat S. Petrus Claver pauperibus nigritis suis « primum loquendum esse manu », i. e. beneficentia. Nonne idem de omnibus indigentibus dicendum quos volumus cum fructu evangelizare ?

2° Infirmorum praecipua cura est habenda, tum quia hoc opus praecellens est charitatis

et misericordiae, peculiariter Ecclesiae a Christo commendatum per haec verba : *Infirmos curate* (Matth. x, 8) ; tum etiam quia infirmitas corporalis christiane tolerata et sancta praeparatio ad mortem maximum continent spirituale bonum.

Quam bene Domini de infirmis mandatum intellexerunt anteriores Patres nostri ! Quanta charitate in hospitalibus versabantur ! Quanta devotione sese tempore pestis sacrificaverunt ! Quot centeni in hoc pietatis officio martyres ceciderunt !

Cognoscat itaque sacerdos quinam in morbum inciderint, eos assidue visitet, eisque sacramenta ministret juxta praescripta Ritualis, cujus regulae ipsi familiares esse debent. Aegrotos paterne consoletur et animet. Eos autem qui morti vicini sunt, adjuvare, quoad fieri potest, ne omittat : ideoque « in promptu habeat quae eo tempore, in quo tantum est momenti, usui esse possint. » (Reg. Sacerd. ult.)

3° Alios quocumque casu vel quacumque miseria afflictos, quantum potest consoletur et confirmet in Domino. Visitatio opportuna in domo luctus gratissime recipitur, et velut semen est ex quo fructus spiritualis optimus nasci solet. Inimicos quoque omni charitate pacificare et reconciliare studeat.

II. Peccatores. — De Domino Jesu dicebant : *Quia hic peccatores recipit et manducat cum eis.* Cui vituperationi Phariseorum respondebat Jesus : *Non veni vocare justos, sed peccatores* (Luc. xv. Matth. ix). Similiter pastor animarum Christi spiritu animatus, quanto

magis detestatur peccatum, tanto magis amat peccatores eorumque miseretur.

Peccatores autem qui in peccato mortali et statu damnationis vivunt, alii sunt occulti, alii publici seu notorii, qui nempe a sacramentis abstinent vel scandalose vivunt.

1º Utrique salvandi sunt duplici modo : oratione et exhortatione. Imprimis, juxta exemplum Sanctorum, sacerdos multum orare debet pro conversione peccatorum, Deoque cum oratione jejunia offerre : *Hoc genus non ejicitur nisi per orationem et jejunium* (Matth. xvii, 20). Dein cognoscat existentia scandala et peccati occasiones. Remedia quoque tum praeventiva tum curativa perspecta habeat, eaque in exhortationibus et in confessionali apte proponat. Praecipuae autem efficaciae erit *missio*, singulis fere septenniis celebranda.

2º In particulari, quoad peccatores publicos, ut hi convertantur, praeter orationem, consideret pro circumstantiis quomodo eos directe, vel indirecte per alias personas lucrari possit. Eorum benevolentiam ac fiduciam omni prudenti ac decenti obsequio sibi conciliare studeat. Caveat ne eos offendat, injurias si ab eis inferantur dissimulet et condonet, bonumque pro malo reddat. Momentum autem opportunum expectet ut eorum vulnera attingat. Nec ob insuccessum desperet, sed perseveret semper. S. Petrus Claver per triginta annos mahumetani cujusdam conversionem quaesivit et tandem obtinuit.

3º Quoad peccatores occultos qui in confessionali sese offerunt, eos benigne semper et paterne excipiat ; maxima patientia audiat

et adjuvet ; compatiatur infirmitatibus ; animum ac fiduciam miseris ingerat. Sit demum bonus Samaritanus, oleum et vinum vulneribus infundens, animaeque curam gerens donec perfecte sanetur.

III. **Parvuli.** — Quanti momenti sit puerorum educatio et instructio vere christiana, satis intelligitur. Sed quoniam nostro aevo inferni portae per pravam educationem bellum Ecclesiae inferunt, ideo Ecclesia majorem in hac parte zelum a nobis requirit.

Juventus autem ad christianam vitam est instituenda et in eadem variis mediis conservanda, quorum praecipua sunt sequentia.

1° Domestica ac prima educatio. De hac sollicite curanda parentes tam publice concione quam privatim monendi sunt. Consistit autem in eo, ut a tenella aetate pueri elementa christianae fidei et praxes pietatis doceantur. Discant pronuntiare sanctissima Jesu et Mariae nomina, formare signaculum crucis ; paulatim ac per partes memoria apprehendant Orationem dominicam, Salutationem angelicam, Symbolum Apostolorum et alia quae omnes christiani scire debent. Discant et assuescant orare mane et vespere, ante et post comestionem. Discant obedire parentibus exemplo pueri Jesu. Exemplo quoque Jesu ascendentis cum Maria et Joseph in templum Domini, discant cum parentibus ecclesiam frequentare.

Sciant autem parentes necesse esse ut filios suos non minus exemplo quam verbis doceant.

2° Bonae scholae. Curandum ut hae non desint, utque ad eas, non ad pravos pueri mittantur. Visitandae sunt scholae frequenter,

juvandi et animandi magistri, interrogandi discipuli, et praemiolis remunerandi...

Scholae dominicales quoque magno saepe cum fructu constitui possunt.

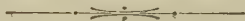
3° Solida ad primam communionem praeparatio. Cum prima communio bene facta christianae vitae velut fundamentum sit, nihil negligat sacerdos ut per se et per alios, catechistas vel pias mulieres, pueri bene doceantur et praeparentur.

4° Sodalitas B. M. V. opportune instituta.

5° Associationes beneficae, qualis Societas S. Vincentii a Paulo.

6° Patrocinia juniorum opificum, quae velut loca christianae recreationis sint, quo diebus dominicis convenient.

Alia pro circumstantiis media zelus et ingeniosa charitas inveniet, ut juvenus a perversione protegatur, et miserabiles quaecumque personae opportuna juvamina recipiant.

30. STIMULI ET FOMENTA ZELI.

Concaluit cor meum intra me, et in meditatione mea exardescet ignis. (Ps. XXXVIII, 4.)

Quoniam zelus animarum juxta vocationem nostram tantopere necessarius nobis est, oportet ut non tantum assidue eum a Deo postulemus; sed insuper necesse est ut studeamus pro viribus eum excitare ac fovere in nobis. Ad hoc autem adhibenda est meditatio: i. e. consideratio sancta veritatum gravissimarum

quas nobis fides proponit; imo et rerum quas sub oculis videmus, quaeque tales sunt ut zelum nostrum debeant inflammare. Si enim frigescentis zeli sicut omnis mali causa est *quia nullus est qui recogitet corde* (Jer. XII, 11), zeli ardentis principium erit recogitatio sancta, secundum Psalmistae verbum: *In meditatione mea exardescet ignis.*

Porro tria sunt considerata praecipua zeli fomenta: 1. excellentia operis apostolici; 2. ejusdem necessitas; 3. exempla zeli.

I. Excellentia apostolici operis. — Haec tanta est ut merito Dionysius Areopagita dicat: « Omnium divinorum divinissimum esse cooperari cum Deo ad salutem animarum. » Cujus rei veritas patet consideranti objectum quod zelus persequitur, nempe salutem animarum. Quid enim est anima? et quid animae salus?

Anima hic intelligitur totus homo, prout est immortalis, et immortalitatis vel beatae vel miserrimae capax. Scimus enim hominem post transitoriam hanc vitam *intrare in domum aeternitatis suae* (Eccl. XII, 5), ubi necessario erit vel salvus vel damnatus: nullum medium datur.

Quid animae salus? Quid salvare animam?

1° Animam salvare est ovem perditam redde-
dere bono Pastori, qui suam pro ea animam posuit. O Deus! quid Christus fecit, quid pertulit laborum, aerumnarum, pro animabus nostris singulis? *Qui dilexit me et tradidit semetipsum pro me* (Galat. II, 20). Nonne unaquaeque anima divini sanguinis pretium est? Nonne sub omni cortice vilitatis et peccatorum lucere videmus sanguinem Christi? Quid igitur

gratius Domino facere possumus quam animae salvandae laborare? Quid pretiosius offerre quam animam, oviculam perditam pro qua sanguinem fudit? Nonne anima plus est quam calix aquae frigidae, qui non perdet mercedem suam?

2° Animam salvare est eam ab aeterna damnatione liberare. Num haec verba Veritatis intelligo: *Mitti in gehennam ignis inextinguibilis, ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur* (Marc. ix, 44, 45)? Haec verba si credo et intelligo, etiam intelligam quod verbis significari non potest, quanta res sit animam a tanto malo liberare.

Quid si homo quispiam dormiret in domo quae incendio invaditur, nonne omni medio eripiendus? Nonne laude dignus quicumque salvaverit eum, ne vivus comburatur?... Merito sane laudatur S. Joannes de Deo, qui in nosocomii Granatensis incendio, suis humeris infirmos in locum tutum portavit, ne perirent in flammis: quem Deus etiam miraculose inter flammis protexit et juvit. Sed quid est transitoria crematio in hoc mundo, si comparatur igni inextinguibili in futuro?

Nonne igitur omni zelo omnibusque mediis animas juvare debemus, ne incidunt in istum inextinguibilem ignem?

3° Animam salvare est eam in regnum coelorum introducere et in throno gloriae perenniter collocare. Quid putas? Si quis regem legitimum, a rebellibus expulsum, devictis inimicis in tronum restitueret, nonne ob tale facinus omni laude per historiam celebraretur? At quid est temporale regnum si regno coelorum comparetur? Et qui vel unam ani-

mam, vel unum hominem in aeternale illud regnum Patris sui introducit, nonne plus facit quam si centum reges terrenos in throno collocaret?

Ex his patet quanti pretii oculis Dei sit cooperari ad salutem animarum; et quanti meriti, sive docendo, sive catechizando, sive alio quocumque nostrae Societatis opere etiam indirecte ad illud conferre.

II. Operis apostolici necessitas. — Necessarius est apostolicus labor, tum ex parte mea, tum ex parte animarum.

1° Necessarius ex parte mea : quia vi vocationis ad eum sum obligatus, sicut apostolus Paulus, qui dicebat : *Necessitas mihi incumbit : vae enim mihi est, si non evangelizavero* (1 Cor. ix, 16). Si enim gloriosum est omnique remuneratione dignum munus cooperandi cum Christo ad salvandas animas, graves quoque annexas habet obligationes : propterea quod ab hoc munere bene vel male implendo animarum salvatio vel damnatio pendet. *Si non fueris locutus, dicit Dominus, ut se custodiat impius a via sua, ipse impius in iniquitate sua morietur, sanguinem autem ejus de manu tua requiram.* (Ezech. xxxiii, 8.)

Nec putet quis nos in India qui sacrum ministerium ex charitate suscepimus, ideo non obligari : charitas enim auget quidem meritum, sed obligatoria et ipsa. Quod expresse S. Congregationis de Prop. Fide consultor anno 1863 declaravit. « Missionarii, ait, in partibus infidelium, ubi ordinariae parochiae non sunt constitutae, in loco sibi commisso animarum curam habent, et ad sacramenta ministranda sicut pastores obligantur, si

minus ex justitia, saltem ex charitate et obedientia (1). »

Itaque pastoralis cura et obligatio ex praecepto divino (2) nobis incumbit, urgetque eo magis quo major hic est animarum indigentia.

2° Ex parte animarum, stimulare zelum nostrum debet maxima earum indigentia, maximumque periculum nisi juventur.

Nonne in magna versantur ignorantia circa fidei doctrinam? in magnis scandalis et illecebris circa mores? in maximo periculo damnationis? Si videres hominem caecum in via quae ducit ad abyssum, nonne viam rectam ei ostenderes? Si videres hominem dormientem in margine fluminis, aut in via ferrea, certo periturus, nonne e somno excitareres?... Majus autem est periculum animarum. Quare Apostolus scribit: *Testificor coram Deo et Jesu Christo, qui judicaturus est vivos et mortuos, per adventum ipsius et regnum ejus: praedica verbum, insta opportune, importune; argue, obsecra, increpa in omni patientia et doctrina.* (2 Tim. IV, 1.)

III. **Exempla zeli.** — Praeclara exempla zeli habemus in Christo et Apostolis, in hominibus mundanis, in ipsis adversariis Evangelii.

1° De Christo Jesu scriptum est: *Zelus domus tuae comedit me* (Joan. II, 17); quia revera omnia fecit, omnia et seipsum sacrificavit pro salute nostra. Nos ergo sentiamus in nobis quod et in Christo Jesu: *Quoniam ille animam suam pro nobis posuit, et nos debemus*

(1) *Acta S. Sedis*, t. 1, pag. 397 (apud P. Gallo).

(2) *Trid. S.* 23, c. 1.

pro fratribus animas ponere (I Joan. III, 16). Nonne idem exemplum nobis SS. Apostoli reliquerunt? Nonne ad unum omnes sanguinem suum pro animabus effuderunt?

2° De zelo autem Patrum nostrorum quid dicemus? Nonne insignia zeli eorum vestigia ubique terrarum conspiciamus? Alii in evangelica cathedra, alii velut sepulti in confessionalis aut in collegiis, alii in sollicitudine regiminis, alii in missionibus inter fideles aut infideles et barbaros laborantes, desudantes, sanguinem fundentes: nonne eos omnes videmus, pro varia sanctae obedientiae directione, exercere zelum, seseque pro salute animarum impendere ac devovere?

At nos in India exempla S. Francisci Xav. et Martyrum Antonii Criminalis, atque BB. Joannis de Britto, Rodulfi Aquaviva et sociorum prae oculis habere decet. Ne degeneres simus tantorum Patrum filii: memores semper apostolici zeli symbolum, ut sacra Liturgia demonstrat, esse colorem rubrum.

3° Ipsi homines mundani nonne stimulare nos debent exemplo suo? Exemplo, inquam, quod indirecte et per viam confusionis nos movebit, si consideremus quae et quanta faciant et tolerant pro lucro temporali. Nonne turpe foret si nos minus faciamus pro lucro animarum, quas Christus suo sanguine redemit?

4° Sed et adversarii salutis, diabolus, ejusque ministri et instrumenta in terris, francmuratores, ministelli et pseudo missionarii protestantes, quae et quanta moliuntur ad animas perdendas!... Et nos otiabimur? nos dormiemus?... Ah! ne mereamur Domini

exprobrationem hanc : *Dormite jam et requiescite...* Judas non dormit : *Ecce appropinquavit qui me tradet.* (Matth. xxvi, 45, 46.)

31. EXEMPLUM S. P. IGNATII.

Quid retribuam Domino pro omnibus quae
retribuit mihi : (Ps. CXV.)

Quantam S. Patri Ignatio nos S. J. homines gratitudinem debeamus, quis verbis eloqui possit ? Nonne nostra ad hanc Societatem vocatio maximum est vitae nostrae bonum, imo principium nobis omnis boni pro tempore et aeternitate ?

Atqui omnia haec S. Ignatio debemus.

Deus quidem fons est bonorum omnium, a quo omne datum optimum ac donum perfectum descendit ; at per subordinatos benefactores sua dona effundit, quibus etiam gratitudo debetur ; et nos non essemus hic tam feliciter congregati, homines S. J., nisi S. Ignatius Societatem instituisset. Quapropter post Deum S. Ignatio quoque gratitudinem rependere debemus.

Quod utrumque simul secundum Dei voluntatem praestabimus, si dignos nos Ignatii filios exhibeamus, ejus virtutes imitando, ejusque velut imagini nos conformando.

Porro hanc imaginem sui in Instituto expressit, praescribendo nobis, 1. ut simus homines sibi ac mundo mortui ; 2. soli Deo viventes ; 3. unice gloriam Dei et animarum salutem procurantes.

I. **Homines sibi ac mundo mortui.** — Homo sibi moritur dum interne propter Deum proprio judicio et voluntate se exuit, externe autem sensuum inordinato usui renuntiat. Moritur mundo, dum mundi divitias, voluptates et honores ita abjicit et conculcat, ut neque illecebris ejus neque insultibus moveatur. Hujus rei exemplum praebeuit Jesus, factus obediens usque ad mortem, et *positus in signum contradictionis*, cui mundus contradicere potuit quantum voluit : positus ut petra, ut rupes in mari, in quam mundus suos fluctus omnes impellere, omnemque spumam et furorem exhaustire potuit quin moveretur. Quocirca dicebat : *Ego vici mundum.* (Joan. xvi, 33.)

1° Hoc Christi exemplum secutus Ignatius sibi mundoque plane, *omnino et non ex parte* mori voluit. Quare ab initio conversionis omne suum judicium totamque animam subjecit confessario, in quo Christum intuebatur et cui tanquam Christo obediebat. Quoad sensus, ita omnem inordinationem repressit, ut etiam corpori gravissimas poenitentias infligeret. Novimus quam arctam vitam variis in locis ac peregrinationibus duxerit : ut Manresae, ubi jejunabat totam hebdomadam exceptis dominicis ; nec tantum cilicio, sed cruentis flagellationibus se affligebat. Septem horas quotidie genuflexus orationi, brevissimum vero tempus somno humi jacens tribuebat. Demum sic carnem domuit ut, fere sicut in Jesu ipso, perfecte caro spiritui obediret.

Atque S. Pater noster mortuus est sibi. Quomodo autem mortuus est et mundo ?

2° Ea quae mundus quaerit, ita abjicit ut

nihil de mundanis divitiis aut commoditatibus sibi voluerit retinere. Pauper, mendicus factus est, quotidianum victum Deo fretus ostiatim quaerens.

Honorem mundanum penitus conculcavit, quando splendida exuens vestes sacco pauperis, seu potius Christi insignibus indutus est; et ex nobili equite factus mendicus, imo stultus propter Christum, inter ludibria et injurias sicut Christus in die passionis publice incessit.

Ita sibi ac mundo mortuus, omni obstaculo sublato, Ignatius divino Spiritu impletus est; nobisque hoc solemne documentum reliquit: « Diligenter animadvertant oportet, quanto pere juvet ac conferat ad vitae spiritualis profectum, omnino et non ex parte abhorre ab omnibus quae mundus amat et amplectitur. » (Summ. R. II.)

II. Soli Deo viventes. — Soli Deo vivit ille homo cujus vita tam interna quam externa pro Deo exercetur, Deoque devota est et consecrata: ita ut in eo nihil jam profani sit, sed omnes cogitationes et affectus, omniaque verba et opera ad Deum Deique obsequium referantur. Talis homo unice cogitat ac desiderat Deum et quae Dei sunt; externe autem in omnibus Dei regitur voluntate ac beneplacito.

Talis fuit vita Christi in terra; talis exemplo Christi facta est vita Ignatii tum *interna* tum *externa*.

1° Quoad vitam internam. Ignatius interne vivebat soli Deo, quia animam ejus mundo vacuam Spiritus sanctus lumine et amore divino impleverat. Hoc lumine videbat viva

fide Deum, Christum, ejus opus et regnum in mundo; videbat animas earumque salutem vel damnationem... Divino autem amore accensus, Deum et Christum, animasque Christi sanguine redemptas unice amabat, unice spirabat. Semperque Deo sic unitus amore, eum in omnibus creaturis videbat et amabat. Hinc non tantum aspectu solis et stellarum, sed sola contemplatione flosculi in extasim rapiebatur.

2° Externe. Verba et opera ex tali spiritu promanantia, quomodo poterant non esse similiter sancta? *Ex abundantia enim cordis os loquitur* (Matth. XII, 34). Semper ambulans coram Deo in lumine et praesentia Dei, quomodo poterat non in omnibus verbis, operibus atque motibus divinam sequi voluntatem? aut non in omnibus intendere et quaerere majorem Dei gloriam?...

Hanc suam vitam depinxit S. Pater, quando praescripsit nobis documenta hujusmodi: « Omnes rectam habere intentionem studeant, non solum circa vitae suae statum, verum etiam circa res omnes particulares: id semper in eis sincere spectantes ut serviant et placeant divinae bonitati... Et in omnibus quaerant Deum, exuentes se, quantum fieri potest, amore omnium creaturarum, ut affectum universum in ipsarum Creatorem conferant: eum in omnibus creaturis amando, et omnes in eo, juxta sanctissimam ac divinam ipsius voluntatem. » (Summ. R. 17.)

Alibi docet nos speculari et contemplari, quomodo Deus in singulis existat et operetur creaturis suis: in coelis, in terrae frugibus, in animantibus, et praesertim in hominibus;

et quo pacto munera et bona omnia coelitus descendant et promanent ab infinito illo totius boni Oceano, sicut radii a sole et rivuli a fonte derivantur.

Haec documenta sequendo, et nos sicut S. P. Ignatius soli Deo vivemus.

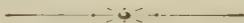
III. Unice gloriam Dei et animarum salutem procurantes. — Qui Dei amore Deique voluntate vivit, nihil in hoc mundo, praeter gloriam Dei et animarum salutem, quod unicum divinae voluntatis objectum est, persequi potest. Dico objectum unicum, quia gloria Dei ad extra per animarum salutem manifestatur et refulget in mundo. Unde tota Christi vita in salute nostra procuranda impensa fuit. *Venit, ait, Filius hominis quaerere et salvum facere quod perierat* (Luc. XIX, 10). Et in fine vitae dicebat : *Pater, te clarificari super terram : opus* (redemptionis) *consummavi quod dedisti mihi ut faciam.* (Joan, XVII, 4.)

Divinum hoc Filii Dei exemplum secutus, S. P. Ignatius nihil in hoc mundo praeter gloriam Dei et salutem animarum quaesivit. Ab ipso die conversionis usque ad diem obitus ejus, num vel unica actio ipsius, vel verbum, vel gressus inveniri possit qui non eo tendat ? Societas Jesu, quae est totius vitae ejus opus, quaestioni positae responsio est.

Porro sicut Christus animarum salutem procuravit eas a peccatis retrahendo et promovendo in justitia, et sicut id perfecit verbo et exemplo : nempe orando, docendo, laborando, benefaciendo et patiando ; similiter Ignatius eodem modo, iisdemque mediis se totum animarum saluti impendit. Quod quidem effecit praecipue societatem instituendo

ad hunc finem ordinatam, « ut non solum saluti et perfectioni propriarum animarum cum divina gratia vacent ; sed cum eadem impense in salutem et perfectionem proximorum incumbant. »

Nos itaque ut vera simus hujus Societatis membra et genuini S. Ignatii filii, necesse est ut S. Patris exempla sequentes, nobismetipsis mundoque mortui, Deo soli vivamus, et unice majorem Dei gloriam et animarum salutem procurare studeamus : quod quidem efficiemus juvante gratia Dei, quae bene volentibus non denegatur.

32. EXEMPLUM S. FRANCISCI XAVERII, B. JOANNIS DE BRITTO ALIORUM- QUE MARTYRUM.

Imitatores mei estote sicut et ego Christi.
(1 Cor. XI, 1.)

Omnes sane quotquot in his infidelium partibus versamur, ex animo volumus missionem implere quam perfectissime, atque ita ut in vitae exitu dicere cum Domino possimus : *Pater, opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam.* (Joan. xvii, 4.)

Atqui ad hunc felicem finem consequendum optima via, quaeque omnia media comprehendit, est imitari Patres nostros qui nobis in his partibus exemplo praefulserunt. Longior enim via est per praecepta, brevis et planior per exempla.

Jam vero illustria nobis exempla dantur, praecipue in S. Fr. Xaverio, B. Joanne de Britto, aliisque Martyribus nostris. Quae si imitari contendimus, plenitudinem fructus quem a nobis hic Dominus expectat afferemus.

Quapropter exempla haec intueamur : 1. exemplum S. Francisci Xaverii, 2. exempla BB. Martyrum.

I. Exemplum S. Francisci Xaverii. — Indiarum Apostolus, Xaverius, sese nobis imprimis exhibet imitandum, quatenus fuit vir orationis, vir mortificationis, vir charitatis.

1° Intelligebat Xaverius orandi necessitatem, ideoque auxilium Dei assidue implorabat. Tam necessaria enim est oratio viris apostolicis, ut nisi ea velut irrigetur praedicatio eorum, haec sterilis omnino futura sit. Similis enim est seminatio evangelica seminationi agricolarum : nisi pluviis semen fecundetur, *ipsum solum manet*. Atque ideo Dominus, postquam dixit Apostolis : *Posui vos... ut fructum afferatis*, addidit quasi conditionem afferendi fructus indicando : *Ut quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, det vobis* (Joan. xv, 16). Ideo ipsi Apostoli dicebant : *Nos vero orationi et ministerio verbi instantes erimus.* (Act. vi, 4.)

Necessitatem itaque orationis intelligebat Xaverius ; nec tam mirabiles fructus in India producere potuisset, si minus orationi deditus fuisset. Sciens autem omnem sufficientiam a Deo esse, auxilium Dei assidue petebat. Ut enim historia vitae ejus testatur, quidquid temporis a labore liberum ei relinquebatur, orationi dabat ; nec tantum de die, sed etiam

noctibus orare consueverat, sicut in Meliapore ad sepulchrum S. Thomae fecisse perhibetur.

Petebat autem a Deo duplicem gratiam : luminis, ut quid faciendum esset cognosceret; et juvaminis, ut opus implere valeret. Preces hujusmodi exaudiebantur, utpote Dei gloriam unice spectantes, fusae cum fiducia et lacrymis, ac jejunio confirmatae : *Bona est enim oratio cum jejunio* (Tob. XII, 8). Hinc Xaverio tanti a Deo favores atque continua cum Deo unio concessa est.

Quomodo haec exemplà sequor?...

2º Vir mortificationis. — Si spiritu orationis repletus fuit Xaverius, vir recollectionis et mortificationis fuisse profecto dicendus est : cum spiritus orationis mortificationem supponat. A S. Ignatio didicerat breve verbum quo totius spiritualis progressus secretum continetur : *Vince te ipsum*. Quod quidem praecipue ad mortificationem internam superbiae, omnisque inordinati affectus pertinet ; unde ex homine vano et ambitioso Xaverius vir humillimus et velut omnium servus factus est.

Mortificatio autem interior sine exteriori subsistere nequit. Quapropter videmus eum sensus suos refrenare et corpus in servitutem redigere. Si magnas a Deo gratias pro se et pro conversione animarum accepit, has, ut in Officio ejus legitur, magnis sui corporis cruciatibus merebatur. Nam, interdicto sibi non carnis solum et vini, sed panis quoque triticeï usu, vilibus cibis vesci solebat. Ferreis in se flagellis ita saeviit, ut saepe copioso

cruore diffunderet. Somnum brevissimum humi jacens carpebat.

Sic ille vivebat in India, in mediis laboribus ; sic Deo placuit et fructum uberrimum fecit. Et nos similiter in India, num a longe saltem ejus vestigia sequimur?... Num alia via, via latiore fructum facere praesumimus?...

3° Vir charitatis. — Ex quo Xaverius Christum Dominum bene cognovit, ita ejus amore raptus est ut sicut Ignatius eum solum in mundo videret, solum spirare videretur. Hinc illa ejus exclamatio : « O Deus, ego amo te ! Nec amo te ut salves me... Tu, mi Jesu, totum me amplexus es in cruce !... Cur igitur non amem te, o Jesu amantissime !... Sicut tu amasti me, sic amo et amabo te : solum quia Rex meus es, et solum quia Deus es. »

Ex hoc amore Dei ac Domini nostri Jesu Christi tanquam ex fonte fluebat tota Xaverii externa operatio. Hinc amat et persequitur quidquid Christus Dominus amavit et amat, praecipue animas salvandas. Hinc ejus zelus et labores indefessi. Hinc ejus amor Societatis, quae salvationi animarum totam se devovet. « O Societas Jesu, aiebat, quid digne dicam de te?... Si oblitus fuero tui, Societas Jesu, oblivioni detur dextera mea ; adhaereat lingua mea faucibus meis si non meminero tui ! » Hinc ita impendit se et superimpendit pro animabus Christi sanguine redemptis, ut zelo consumptus in insula Sancian exspiraverit : consummatus in brevi, sed quasi explesset tempora multa.

En exemplum missionarii Indici : quomodo illud sequor?... Quid ego sum, ipsi compa-

ratus?... Num saltem vir orationis, mortificationis et charitatis similiter esse contendo?...

II. **BB. nostri Martyres.** — Praeter S. Franciscum Nav. prae oculis nobis in India sunt Martyres missionarii, qui et ipsi exempla nobis praebent : exemplum nimirum fervoris et exemplum fortitudinis. Fervore suo in divino servitio et religiosa observantia meruerunt quam fortitudine retulerunt palmarum martyrii.

1º Iis qui sunt spiritu ferventes, non tepidis, speciales gratias Deus concedere solet. Homini enim tepido et negligenti dicit : *Quia tepidus es... incipiam te evomere ex ore meo* (Apoc. III, 16). Religioso ferventi e contra, qui diligenter, ex animo et cum amore, regulas custodit ; qui se ipsum generose vincit, ut obedientiam, paupertatem, aliasque virtutes secundum vocationem suam exerceat ; qui denique liberalem se erga Deum praestat, divinam quoque largitatem cum gratiarum copia experietur. Quanto enim, ut S. Ignatius dicit, aliquis se liberaliorem erga summam Majestatem praestiterit, tanto eam in se liberaliorem experietur (Summ. R. 19). Atqui Martyres nostri omnes, B. Joannes, BB. Rodulfus ejusque socii, ut ex eorum Officio patet, erant ab initio religiosi ferventes, obedientia, humilitate ac pietate conspicui.

Et ego itaque, si gratias speciales et insignem justitiae coronam accipere cupio, Martyrum nostrorum fervorem debeo imitari. Quod si neminem e nobis, sicut tam multos ex antiquis nostris Patribus Deus martyrio coronat, nonne ideo forte quia non invenit nos sicut illos tantopere in suo servitio ferventes?

2º Fortitudinis exemplum dederunt, tormenta patiendo et sanguinem suum fundendo pro animabus et Deo suo. Ne tamen putemus eos suis viribus passos esse quae humanis viribus sustineri nequeunt. A Deo enim sunt adjuti ac roborati, *qui vincit inter martyres*, ut Ecclesia cantat. Propterea dicebat Dominus: *Cum tradent vos, nolite cogitare quomodo aut quid loquamini; dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini* (Matth. x, 19). *Ne ergo timueritis eos* (Ibid. 26). Dabitur, inquit, *quid loquamini*: i. e. dabitur gratia et robur, ut fortiter sustineatis quaecumque Dominus vobis infligi permiserit (1 Cor. x, 13). Dominus scilicet martyrii fortitudinem tribuit iis quos martyr-rio invenerit dignos.

Non omnibus tamen etiam aliunde dignis martyrii cruenti corona conceditur: quod in ipsa Martyrum Regina manifestum est. Verum omnes aliquo modo, cum Maria cruci adstante, martyrium cordis et amoris obtinere possumus, et *animam dare pro Amico nostro* crucifixo. Ad hoc sufficit, ut *omnino et non ex parte* terrena conculcantes, Jesum cum sua cruce sequamur, facti obedientes usque ad mortem: prout in R. Summ. 11, in *tertio Humilitatis modo*, et in oratione *Sume, Domine, et suscipe* docemur. Id autem insignem quoque fortitudinem requirit, quae iis qui Martyrum nostrorum in religiosa vita fervorem imitari voluerint non negabitur.

33. NATIVITAS D. N. JESU CHRISTI.

Natus est vobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus. (Luc. II, 11.)

Inter res memorabiles eaque omnia quae in mundo evenerunt ex quo homines esse coeperunt, unus eventus est qui reliquos eventus immense supereminet, visibilis nempe adventus Dei in terram. Venit autem Deus noster ad nos per viam nativitatis ex Virgine, quam ita S. Lucas evangelista describit : Ascendit Joseph a Galilaea in civitatem David quae vocatur Bethlehem, cum Maria, desponsata sua uxore praegnante. Factum est autem cum essent ibi, impleti sunt dies ut pareret. Et peperit filium suum primogenitum, et pannis eum involvit, et reclinavit eum in praesepio : quia non erat eis locus in diversorio. Et pastores erant in regione eadem vigilantes, et custodientes vigilias noctis super gregem suum. Et ecce Angelus Domini stetit juxta illos, et claritas Dei circumfulsit illos, et timuerunt timore magno. Et dixit illis Angelus : Nolite timere : ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo : quia natus est vobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus, in civitate David (Luc. II).

Tres quaestiones hic possumus considerare : 1. quid hic sit a nobis credendum ? 2. quid amandum ? 3. quid discendum in scientia Sanctorum.

I. Quid hic credendum ? — Credendum est infantem istum esse aeternum Dei Filium, mundi Salvatorem.

1° Aspiciamus infantem illum pauperculum, pannis involutum et positum in prae-sepio : ipse est aeternus Deus, aeternique Patris Filius : Deus de Deo, lumen de lumine... Ipse est qui fecit nos... qui fecit coelum et terram et omnia quae in mundo sunt... Ipse est solus Dominus omnium, solus Altissimus cum sancto Spiritu in gloria Dei Patris... An hoc mysterium credo?...

Majestatem ejus adorant omnes Angeli in coelo : at hic nihil de majestate aut gloria ejus effulget. Immensa Deitas in hoc infantulo invisibilis latet. Divinitatem non videmus, credere debemus... Credo, et adoro te, latens Deitas, quae in infantulo hoc vere latitas !...

Credenda quia non videtur ; sed manifestissime revelatur Divinitas. Hic enim puer est de quo Propheta dixit : *Ecce virgo concipiet et pariet filium, et vocabitur nomen ejus Emmanuel, quod est interpretatum Nobiscum Deus* (Matth. I. 23. Isaï. VII, 14). Hic est quem Angeli *Christum Dominum* annuntiant, quique mox miraculis suis se omnium creaturarum Dominum monstrabit. *Et vidimus gloriam ejus*, ait S. Joannes, *gloriam quasi Unigeniti a Patre* (Joan. I, 14).

2° Credendum quoque hunc esse mundi Salvatorem. *Gaudium magnum*, ait Angelus, *quod erit omni populo : quia natus est vobis hodie Salvator*. Ita autem salvare venit, ut mundum ab omnibus suis malis prorsus liberet, et bonis ac felicitate repleat.

Immersum est humanum genus in peccatis, in discordiis ac bellis, in doloribus ac aerumnis, et in terrore mortis : ab omnibus his

liberationem affert. Eorum autem loco, justitiam, pacem, felicissimam immortalitatem largitur. Quod si multi, si *mundus* pene universus adhuc *in maligno positus* est (1 Joan. v, 19), si in suis miseriis, in tenebris et umbra mortis sedet; hoc ideo fit, quia *mundus eum non cognovit*, nec vult cognoscere. In alio salutem suam et remedium malis suis quaerit: *Et non est in alio aliquo salus* (Act. iv, 12). *Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri* (Joan. i, 12), haeredes Dei et regni coelorum: *ut gaudium eorum impleatur* (Ibid. xv, 11). Et hoc est quod Angelus dicebat: *Et angelizo vobis gaudium magnum.*

Num ego bona quae mihi Salvator attulit, omnia recipio?...

II. **Quid hic amandum?** — Omnia hic amorem spirant, et ad amandum invitant. Aspice nativitatis stabulum, quale invenerunt illud pastores: *Venerunt festinantes, et inven-
runt Mariam et Joseph et infantem positum in praesepio.* En personae amandae, quia vere amabiles.

1° Amandus divinus Infans, *parvulus qui natus est nobis, qui datus est nobis, et factus est principatus super humerum ejus, et vocabitur nomen ejus Admirabilis* (Isaï. ix, 6). Quid amabilius infante parvulo, praesertim si fuerit de stirpe nobili, de sanguine regio, si aspectu pulcherrimus?...

Nonne Parvulus noster est de stirpe regia?... Nonne ipse *speciosus forma prae filiis hominum, diffusa gratia in labiis ejus?* (Ps. XLIV, 3.)

Quid, si persona tam amabilis praedita sit omni virtute et sanctitate?... Quid, si in ea

sint *omnes thesauri sapientiae et scientiae absconditi* (Coloss. II, 3)? Quid, si sit *imago Dei invisibilis* (Coloss. I, 15), et *splendor gloriae ejus* (Hebr. I, 3), adeoque Deus noster, visibiliter veniens ad nos, ut habitet nobiscum: nonne rapiemur amore? In eo enim visibiliter Deum cognoscimus, ut per hunc in invisibilium amorem rapiamur.

At vero, si visibilis ille Deus amat ipse me, si vocat me amanter, paterne, ut me bonis repleat, me extollat, me quantum potest sibi similem efficiat: *Dabo ei, inquit, sedere mecum in throno meo* (Apoc. III, 21); quis, quaeso, tam amantem tamque amabilem Jesum, non toto corde, tota anima, totisque viribus redamet?... O Jesu dulcis memoria! Jesu dulcis praesentia!... O Jesu, mi dulcissime, spes suspirantis animae!...

2º Adest Mater Jesu, Virgo sanctissima. Quid et ipsa amabilius? Nonne Maria, etsi mera creatura, omni gloria, omnibus dotibus ornata quae amorem rapiunt?... Et ipsa materna bonitate nos vocat, ut ab ea amare Jesum discamus...

3º Adest S. Joseph, dignus talis Virginis sponsus, dignus talis Pueri nutritius pater. Et ipse nobis pater est, filiali pietate amandus. Ipse paterna bonitate nos vocat ad se, ut ab eo discamus Jesum cognoscere et amare...

III. **Quid hic discendum?** — Divinus Infans, aeterna Sapiencia incarnata, salvare nos venit, non tantum suo sanguine redimendo; sed et docendo viam justitiae omnisque sanctitatis.

Docet autem non solum verbis, verum etiam

silentio, lacrymis, exemplo virtutum, omnibus demum quae per totam vitam in terris agit vel patitur. Est enim *Verbum*, et omnia in ipso loquuntur.

Nonne in hac sua nativitate tacite loquitur, et docet nos contemptum rerum terrenarum... humilitatem cum paupertate... ac demum charitatem perfectissimam ?...

1° Res terrenae quas homines passim unice sectantur, sunt divitiae, sensuum commoditates, et exaltatio in oculis hominum. Harum omnium rerum cum esset supremus Dominus, nihil admittere voluit ; sed iis despectis, in stabulo nasci, i. e. in novissimo loco, in paupertate et omnibus corporis commoditatibus privatus. Cur ita ? Ut doceat homines non haec esse bona sectanda, quia vana sunt et tanquam flores peritura... sed ea quaerenda quae aeterna sunt. Quin, illa potius abjicienda, quia maxima obstacula salutis, et verae vitae quam ipse hominibus affert, impedimenta. Rebus autem terrenis utantur, quatenus ad temporalem vitam sustentandam necessariae sunt.

Hoc Jesu nascentis divino documento non obstante, quomodo mundani homines vivere pergunt?... Ah ! veniat cum fastu suo mortalis et moriturus homunculus in stabulum Nativitatis : intueatur Regem gloriae, Factorem suum, in praesepio jacentem !... Quanta confusio !... Veniat quoque religiosus, qui Regem hunc sequi se profitetur, et videat quousque eum revera sequatur... Utrum *omnino* et non ex parte terrena despiciat ? Utrum iis utatur dumtaxat quatenus vitae sunt necessaria ?... Ipse quoque Dominus usus est habitatione,

sed quali?... lectulo, sed quali?... cibo et potu, sed qualibus?... Nonne ego, servus, supra Dominum meum sum positus?...

2° Docet humilitatem et paupertatem: quae duo intime conjuncta simul complexus est. Jamque in nativitate sua loquitur exemplo, quod postea verbis praedicavit: *Beati pauperes spiritu... Vade, recumbe in novissimo loco... Quicumque humiliaverit se sicut parvulus iste, hic major est in regno coelorum*: ut intelligamus eum qui cupit crescere *in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi* (Eph. iv, 13), oportere cum Christo nasci in humilitate...

3° Docet charitatem. Quare aeternus Dei Filius, cum in forma Dei esset, ita semetipsum exinanivit, formam servi accipiens?... Nonne amore nostri, ut vitam habeamus et abundantius habeamus?...

O! si cor divini Infantis possemus intueri, nihil profecto in eo videremus nisi amorem et charitatem.

Huic amori quomodo respondebo? Nonne redamando eum... ac diligendo in se... in proximis meis... praesertim in pauperibus?...

34. PASSIO DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI.

Vidimus eum... despectum et novissimum virorum, virum dolorum et scientem infirmitatem. (Isaï. LIII, 3.)

Instituti Societatis Jesu summa et scopus est perfecta Christi Domini sequela et imi-

tatio : ut nimirum divinum hoc exemplar, aeternalem hunc Regem quam proxime sequamur, vitam ejus quam perfectissime imitantes. At vero perfecti imitatores Christi ii sunt, qui non tantum eum in oratione transfiguratum, sed etiam adversa omnigena patientem imitantur.

Oportet itaque ut S. J. homines Christi patientis sint socii et imitatores, nec tantum orantis et praedicantis. Quod quidem Dominus significare voluisse videtur, quando S. Patri Ignatio ut dux et protector apparuit, sed cruce incedens onustus.

Sit itaque Christus patiens exemplar nostrum imitandum.

Quapropter consideremus, 1. quae et quanta Christus Dominus passus sit, 2. quare ea omnia voluerit pati, 3. quid haec Domini passio a nobis requirat.

I. Quaenam Christus passus est ? — Responderi potest Christum passum esse omnia et omni vitae suae tempore. Tota ejus mortalis vita dolorosa fuit : adeo ut Propheta eum, quasi nihil in terra fecisset nisi pati, *virum dolorum* appellet.

Non itaque ultimo dumtaxat vitae die, sed toto vitae tempore Dominus in patientia fuit.

1° Quaenam passus est in decursu vitae? — Primo, privationes omnigenas, rebus stricte necessariis vix utens. Num ullum externum oblectamentum unquam acceptavit, sive in Bethlehem, sive in Aegypto, sive in Nazareth, sive in laboribus evangelicis?...

Secundo, afflictiones, incommoda pertulit interne et externe continua. Quid enim in corde patiebatur cum videret hominum quos

tantopere amabat, miserias corporales, et praecipue spirituales ac peccata : *Videns civitatem flevit super eam* (Luc. XIX, 41)... Cum videret eos non recipere Salvatorem : *Sui eum non receperunt. Mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit* (Joan. 1)... Cum videret, et semper prae oculis haberet suam instantem passionem ac mortem sibi a suis inferendam...

Quid autem passus est externe, sive in vita privata et abscondita, sive in vita publica ? Quid in Bethlehem, in Aegypto, in officina fabrilis ?... Quid in vita evangelica ?... Nonne privationes, labores, fatigationes, famem et sitim ? *Vulpes foveas habent, aiebat, et volucres coeli nidos : Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet* (Matth. VIII, 20). Et pro tot laboribus ac sacrificiis quam gratitudinem aut retributionem retulit ? Nonne contradictiones, calumnias, persecutiones ? *Ecce positus est hic... in signum cui contradicetur.* (Luc. II, 34.)

2º Quae passus est in fine vitae ? — In vitae vespera, ut Ecclesia canit, in die passionis, calicem amaritudinis exhausit, i. e. omnia quae humana natura pati potest, passus est : in amoris affectu, in sensibus cordis ac tristitia, in honore, in carne et sensibus externis... in spiritus desolatione... Haec ut intelligantur, sufficit considerare quid passus sit a suis discipulis, a populo suo, ab omnibus charis suis ; quomodo spectando peccata hominum, et, non obstante sua dolorosa redemptione, tot animarum ruinam, factus sit in agonia sanguinemque sudaverit ; quomodo fuerit falso accusatus, contumeliis affectus, ludibrio habitus, Barabbae postpositus ; quomodo

flagellatus, spinis coronatus, cruci clavis affixus, amaritudine potatus; quomodo demum in cruce, in mediis tormentis et inimicorum ludibriis, fuerit interne derelictus: *Deus meus, Deus meus! ut quid dereliquisti me!*

Quis oceanum hunc amaritudinis mensurabit?... praesertim si personam consideret quae patitur, et personas a quibus passio infligitur... Quid sunt omnes tribulationes nostrae, si fuerint illis comparatae?... *O vos omnes qui transitis per viam, attendite, et videte si est dolor sicut dolor meus* (Thren. I, 12).

II. Cur voluit haec pati? — Potuisset utique Dominus passionem suam et aerumnosam vitam evitare, quippe quam libere accepit; potuisset etiam leviori negotio nos redimere; sed pati voluit atque abundantissime pati ob rationes sequentes.

1° Ut nos salvaret: Qui propter nos homines, et propter nostram salutem... homo factus est... crucifixus etiam pro nobis...

2° Ut suum erga nos amorem expleret. Ad redimendum nos unica divini ejus sanguinis stilla sufficiebat; ad satisfaciendum autem amoris Cordis ejus non sufficiebat.

3° Ut nos insigniter doceret de peccato. Ut scilicet intelligamus quantum malum sit quod ita a Dei Filio expiatur; quid sit unumquodque peccatorum genus, quod proprio quodam supplicio in Dei Filium puniatur: per sputa et alapas, per flagellationem et coronam spinis...

4° Ut nos doceret de virtute, et omnium virtutum nobis praeclarissima exempla daret: charitatis, patientiae...

5° Ut nos doceret de misericordia Dei, no-

bisque peccatoribus fiduciam daret, cum tam copiose, tamque misericorditer pro peccatis nostris satisfaciat...

III. Quid passio Domini a nobis postulat? — Quatuor officia a nobis Dominica passio praecipue requirit.

1° Requirit gratam tanti beneficii memoriam. Hanc autem habebo et exhibebo si non amplius peccem. Quid? Fierine posset ut per peccatum iterum crucifigam Filium Dei?... Dein, digne celebrando mortem Domini per Missae sacrificium, per sacram communionem, magnamque erga SS. Sacramentum, quod Dominicae mortis memoriale est, venerationem. Praeterea, devotione erga SS. Cor Jesu, in quo non sine causa Passionis insignia exhibentur. Item, frequentando Viam Crucis; venerando imaginem Crucifixi sicut ipsum Christum Dominum per eam repraesentatum; devote faciendo signaculum crucis, etc.

2° Requirit participationem aliquam dolorum Domini: ut nempe nos peccatores libenter aliquid pro amantissimo Domino patiamur, qui tot ac tanta pro nobis innocens pati dignatus est. Quam turpe, ut S. Bernardus dicit, sub capite spinoso esse membrum delictatum! Semper ante oculos nobis versetur Christus crucifixus, Rex noster, spineam coronam gestans, ludibrio habitus, ignominiis affectus, aceto ac felle potatus, sub pedibus omnium conculcatus... et quidquid adversi occurrat, sive hoc sit humiliatio, sive privatio, sive molestia ac dolor in corpore: id omne tanquam pretiosam particulam Dominicae crucis spectemus, Fratres mei, et cum

gratiarum actione suscipiamus; idque in unione cum tot ac tantis Domini passionibus toleremus.

Nec timeamus: adjutrix gratia infirmitati nostrae non deerit; nam juxta vocationem nostram oportet ut unusquisque nostrum cum Apostolo dicere possit: *Christo confixus sum cruci.* (Gal. II, 19.)

3° Requirit fiduciam in meritis infinitis Salvatoris. In omni tentatione et periculo, in omni peccato et abyssio peccatorum, in omni angustia et difficultate inextricabili, in opere conversionis animarum maxime rebellium: ad sanguinem, ad vulnera Domini, ad Cor ejus lancea transfixum recurramus, dicentes cum S. Parente: « Sanguis Christi, inebria me! Passio Christi, conforta me! Intra tua vulnera absconde me! Ab hoste maligno defende me! » *Verbum crucis*, inquit Apostolus, Christus crucifixus, *iis qui salvi fiunt, id est nobis, Dei virtus est* (I Cor. I, 18). Nonne praesertim in cruce brachia expandens dicit: *Venite ad me omnes?*...

4° Requirit demum ut passionem Domini praedicemus: *Nos autem*, dicit Apostolus, *praedicamus Christum crucifixum* (I Cor. I, 23). *Non enim judicavi me scire aliquid inter vos, nisi Jesum, et hunc crucifixum* (I Cor. II, 2). Praedicandus autem Jesus crucifixus, non solum verbo, sed multo magis exemplo; crucisque imago non tantum in vestimentis sacris est monstranda, sed in tota vitae conversatione: *semper cum Apostolo mortificationem Jesu in corpore nostro circumferentes.* (2 Cor. IV, 10.)

35. RESURRECTIO DOMINI.

Gavisi sunt ergo discipuli viso Domino.
(Joan. XX, 20.)

Discipuli ob mortem dilectissimi sui Magistri tristitia magna afflicti erant; et cum Jesus eis post resurrectionem appareret, oculis suis primum credere non poterant, putaruntque se non Jesum ipsum sed ejus spiritum videre. At Jesus eis sua vulnera ostendit atque tangenda dedit. Adhuc illis non credentibus et mirantibus præ gaudio, cum eis dignatus est manducare et bibere, familiariterque locutus est; donec tandem rei evidentia victi, omni-que tristitia liberati, gaudio ingenti gavisi sint : *Gavisi sunt ergo discipuli viso Domino.*

Gavisi autem sunt non tantum de gloria Magistri ac Domini sui, sed etiam quia videbant vera esse omnia quae docuerat et promiserat de vita aeterna.

Et nos, Fratres dilecti, summopere gaudere debemus de resurrectione Domini, quia 1. fundamentum est firmissimum nostrae fidei; 2. quia vera causa laetitiae; 3. quia principium sanctificationis nostrae.

I. Fundamentum fidei. — Resurrectio enim Domini est simul factum certissimum et evidens veritatis evangelicae argumentum.

1º Resurrectio factum est historicum certissimum, quod non tantum auctoritate divina ut fidei dogma proponitur, sed etiam auctoritate humana historiae ita proclamatur, ut nullus in historia eventus tanta testimonii evidentia fulgeat. Sunt equidem alia historica facta celeberrima, ut Caesaris in romano senatu occisio, et Alexandri victoriae, quae

multis testimoniis innotescunt et negari nullatenus possunt ; nullum autem quod sicut crucifixio et resurrectio Christi totius mundi testimonio ab octodecim et amplius saeculis demonstratur.

Quid ? Non tantum audimus testimonia, verum resurrectionem Christi perpetuo velut praesentem nostris oculis spectamus. Etenim nonne videmus Christi religionem per orbem diffusam, ejusque Ecclesiam Catholicam firmissime stantem in conspectu mundi et in medio inimicorum ? Sed haec neque videri neque existere possent, nisi subesset Christi resurrectio : sicut existere nequit aedificium, nisi subsit fundamentum.

Etenim, si gentiles populi omnigenae nationis Evangelio crediderunt, id ob evidentiam resurrectionis contigit, quae ut veritatis argumentum dabatur ; et si Ecclesia erecta et aedificata est, super fidem est aedificata resurrectionis, cujus anniversarius dies paschatis ab initio fuit celebratus, prout celebrari hodie videmus per orbem universum. Resurrectio Christi est ergo factum historice certissimum.

2º Idemque est evidens veritatis evangelicae argumentum. Dixit Jesus incredulis Judaeis : « Ego sum Pastor bonus et animam meam ponam pro ovibus meis. Vos interficietis me, sed post tres dies resurgam. Et hoc erit signum digiti Dei ac divinitatis doctrinae meae. » Quae praedictio tam clara fuit, ut auditores Judaei post Jesu mortem Pilato dixerint : *Domine, recordati sumus quia seductor ille dixit, adhuc vivens : post tres dies resurgam* (Matth. xxvii, 63). Quoniam itaque Jesus suae futurae resurrectionis miraculum dedit ut

esset divinae suae missionis signum ac demonstratio, et hoc miraculum vere operatus est, missio ejus et doctrina nequit non esse verissima ac divina : cum Deus in favorem falsitatis miraculum operari non possit.

Hujus porro veritatis consequentiae sunt gravissimae et oculis patent. Qui non crediderit Christi doctrinam, condemnabitur ; qui vero crediderit fideliterque servaverit quae Dominus mandavit, salvus erit...

Est itaque resurrectio Christi christianae fidei fundamentum.

II. Vera causa laetitiae. — Resurrectio Domini laetandi causa nobis est, quia triumphus dilectissimi Salvatoris nostri, simulque triumphus justitiae de iniquitate et pignus futurae gloriae nostrae.

1° *Si quis non amat D. N. Jesum Christum, dicebat Apostolus, sit anathema* (I Cor. xvi, 22). Quis Jesum Dei Filium, in se tam amabilem, nostrique tam amantem cognoscere potest et non amare ? Quis videns eum propter salutem nostram humiliatum usque ad mortem crucis, non magis dolet quam ob mortem sui patris aut matris ?... Quis dein videns eum gloria coronatum, non cum Apostolis gaudebit ? *Gavisi sunt ergo discipuli viso Domino.*

Gaudeamus igitur de triumpho et gloria Jesu, et gratias aeterno Patri agamus, qui eum sic post humiliationes exaltavit.

2° Gaudeamus et ob triumphum justitiae de iniquitate. Tristari solent animae rectae, dum vident iniquos ubique dominari et Dei servos opprimere ; at consolentur : Christus mundum ejusque iniquitatem devicit ac profligavit.

Christus, repraesentans justitiam, totius iniquitatis mundi et inferni impetum sustinuit. Potuerunt *in ista hora sua et potestate tenebrarum*, explere in ipsum omnem furorem... Sed justitia vicit, et iniquitas triumphali resurrectione victimae suae devicta est, atque ignominia cooperta. *Mors et vita duello conflixere mirando : dux vitae mortuus regnat vivus.*

Sicut Christus in sua persona refert justitiam, ita Christi discipuli, ejus Ecclesia, constituunt velut castra justitiae, causam bonam in mundo : Ecclesia enim humani generis illa pars est quae justitiam sectatur. Divisum est scilicet humanum genus ab initio, a diebus Cain et Abel, in duas partes adversas, in duo velut castra hostilia : hinc filii Dei, filii lucis ; inde vero filii saeculi hujus, filii tenebrarum. Venit Christus, et filios Dei ante dispersos congregavit in unum (Joan. xi, 52). Hi vero ab adversariis in Ecclesia militante, ut videmus, persecutiones patiuntur ; sed per Christi gratiam laboriose triumphant, postea plene et gloriose triumphaturi. Scilicet quando *omnes qui in monumentis sunt, audient vocem Filii Dei*, tunc *procedent qui bona fecerunt, in resurrectionem vitae ; qui vero mala egerunt, in resurrectionem judicii* (Joan. v, 28, 29). Tunc *justi fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum ; impii vero confundentur : Ibunt hi in supplicium aeternum ; justi autem in vitam aeternam.* (Matth. xiii, 43 ; xxv, 46.)

3° Hinc apparet tertia causa gaudii. Christi enim resurrectio pignus est resurrectionis nostrae, prout Ecclesia cantat : *Qui mortem nostram moriendo destruxit, et vitam resurgendo reparavit.* Imo in Dominica resurrectione habe-

mus non modo promissae nobis resurrectionis certitudinem, sed etiam specimen et exemplar. Sicut Christus resurrexit, ita resurgent discipuli ejus; sicut caput, ita et membra. Surrexit Christus gloriosus, spiritualis, impassibilis, immortalis: ita et nos, si ipsum fideliter sequamur, aliquando apparebimus.

III. **Principium sanctificationis.** — Est enim resurrectio motivum efficax sanctitatem sectandi, simulque exhibet christianae sanctitatis exemplar.

1° Motivum proponitur nobis immortalitas, et quidem immortalitas beatissima. Quid desiderabilius? Si pro hac misera vita conservanda, si ad recuperandam valetudinem homines tantas faciunt expensas; si remedia tam amara, tamque gravia adhibent, etsi incerta, idque ut paulo diutius in hoc corpore mortis possint vivere: quid non pro vita immortalis faciendum quam Christus offert nobis? Ecce adstat nobis Medicus divinus, infallibile exhibens remedium ut vita fruamur aeterna et beata: nonne omnia tanquam guttula aquae sacrificanda ut ea digni efficiamur?

2° Sanctitatis exemplar. *Consepulti sumus cum illo*, inquit Apostolus, *per baptismum in mortem; ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate vitae ambulemus* (Rom. vi, 4). His verbis duae exhibentur partes christianae sanctitatis: spiritualis quaedam mors et extinctio veteris vitae, et vitae novae assumptio. Prius moriendum, dein resurgendum.

Moriendum scilicet peccato, quod ab Apostolo *vetus homo* appellatur, et vita vetus qua nati sumus, quaeque aliud non est quam ori-

ginale peccatum, et ex eo procedens concupiscentia cum omni peccato actuali. Vetus ille homo, homo peccati debet mori, mori per poenitentiam et omnimodam mortificationem.

Post hanc mysticam mortem sequitur resurrectio ad novam vitam : novus homo *de coelo coelestis* nascitur secundum imaginem Jesu Christi. Ejus similitudinem interne et externe exprimere debet. *Interne* quidem, in cogitationibus mentis ; in voluntate, affectibus ac desideriis cordis, ut in iis nihil nisi sanctum inveniatur : *Hoc sentite in vobis quod et in Christo Jesu* (Phil. II, 5). *Externe*, in usu sensuum et linguae, in usu rerum hujus mundi, in tota externa conversatione : ut nihil in iis sit quod non fiat exemplo Christi conforme, juxta illud : *Conformes fieri imaginis Filii Dei, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus.* (Rom. VIII, 29.)

Atque ita Christi resurrectio principium sanctificationis est, prout Apostolus significat, dicens : *Resurrexit propter justificationem nostram.* (Rom. IV, 25.)

36. ASCENSIO DOMINI.

Vado ad Patrem... et iterum venio et accipiam
vos ad me ipsum, ut ubi sum ego et vos sitis.
(Joan. XIV, 28, 3.)

Post resurrectionem suam Dominus Jesus, glorioso corpore indutus, jam non erat homo terrenus, sed coelestis plane, qui non jam terram hanc sed coelum habitare debebat.

Remansit tamen adhuc 40 dies cum discipulis, propter nos ; et quadragesimo die, cum discipulorum multitudine conscendit montem Olivarum, et, *elevatis manibus suis, benedixit eis. Et factum est dum benediceret illis, recessit ab eis, et ferebatur in coelum.* (Luc. xxiv, 50, 51.)

Quam gloriosus de hoc mundo exitus ! Quamque differens ab exitu aliorum hominum, ipsorum principum terrae !... Ascensio in coelum, en terminus vitae Christi.

At idem erit exitus vitae christiani. Nos quoque, FF., si fideliter divinum Magistrum sequimur, cum ipso in coelum ascendemus. Coelum patria nostra est in quam tendimus. Quod quidem rite intelligendum et prae oculis habendum, ut digne nos ad tantam destinationem praeparemus.

Quapropter consideremus 1. quomodo nostra patria sit coelum ; 2. quid sit coelum quod inhabitaturi sumus ; 3. quomodo nos ad illud praeparare debeamus.

I. Coelum est patria nostra. — Utique, non terra, sed coelum nostra patria est, seu, quod est idem, paterna domus nostra a Christo nobis aperta ; terra autem via dumtaxat transitoria.

1° Coelum est patria, ad quam habitandam creati sumus. Etsi enim terrestris creatura homo est, per gratiam tamen Dei elevatus est ut cum Angelis viveret in coelo. Hanc quidem gratiam per Adami peccatum amisit, sed per Salvatoris sanguinem recuperavit. Coelum peccato clausum Christi morte reclusum est. Ipse in sua ascensione primus intravit, et post eum introeunt omnes discipuli ejus.

Praecursor, inquit Apostolus, pro nobis introivit Jesus ad interiora velaminis (Heb. vi, 20) : i. e. in coelum, quod per Sancta Sanctorum Veteris Legis figurabatur. Propterea ipse Jesus de ascensione sua loquens, dicebat : *Vado parare vobis locum... ut ubi sum ego et vos sitis* (Joan. xiv, 2). Propterea quoque docuit nos sic orare : *Pater noster, qui es in coelis*, tanquam filios ad paternam domum aspirantes.

2° Terra est via transitus. Si enim patria nostra est coelum, mundus ista est terra aliena per quam transimus et ad propria pergimus. *Non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus* (Heb. xiii, 14), sicut jam antiqui Patriarchae, confitentes *quia peregrini et hospites sunt super terram* (Ib. xi, 13). Quod si peregrini sumus et viatores, ut tales profecto nos gerere debemus.

Atqui viator ad desideratam patriam revertens, nonne ita se gerit ut eo secure et cito perveniat ? Nonne viam eligit quae simul tutior sit et brevior ? Num periculo latronum vel bestiarum sponte se exponit ? Num longiorem capessit viam ? Nonne progredi semper studet et quam expeditissime ? Si aliter ageret, nonne hoc ipso ostenderet se patriae desiderio non urgeri ?

Quid de illo diceres qui in loco transitus sineret se curiosis et jucundis rebus detineri ? Qui flores colligeret, vel thesauros quos asportare non poterit?... Nonne sapiens viator omittit quidquam ex itinere suo colligere, nisi forte margaritas pretiosas quas secum feret in patriam ? Nonne omni sarcina non necessaria sese expedit ? Nonne ipsa quiete,

cibo potuque moderate utitur, ad corpus dumtaxat reficiendum et laborem itineris sustinendum?... Nonne obstacula maxime ardua fortiter superat, et per omnes viae ac tempestatis varietates progredi semper conatur, donec ad terminum exoptatum perveniat?

Hunc nos sapientem viatorem imitari debemus.

II. Quid est coelum quo tendimus? — Coelum est vera patria nostra, terra justitiae, terra viventium.

1° Vera patria: ubi Patrem habemus Deum ac D. N. Jesum Christum, nostri tam amantem, tamque dignum omni nostro amore; ubi Matrem habemus B. V. Mariam, quae est vita, dulcedo et spes nostra nunc: tunc autem causa erit gaudii inenarrabilis; ubi fratres habemus ac sorores, omnes Angelos, omnes Sanctos et Sanctas Dei, intra quorum consortium tanquam ejusdem familiae membra recipiemur.

2° Est terra justitiae: nova terra, ut S. Petrus docet, ubi justitia habitat (2 Pet. III, 13). Recte vocatur *terra nova*; nam vetus nostra terra non justitiae, sed omnis potius nequitiae habitaculum est: ubi vera virtus rara, sicut aurum exiguum in arena copiosa invenitur. Nonne *totus mundus in maligno positus*? Nonne *omne quod est in mundo concupiscentia carnis est, et concupiscentia oculorum, et superbia vitae*? (1 Joan. II, 16; V, 19.) Terra autem nova, coelum, domus Dei est quae habitatur a justis: nullus ibi iniquus admittitur; civitas sanctorum est, quo *non intrabit aliquod coinquinatum* (Apoc. XXI, 27). Illic omnes boni, omnes pii, omnes casti, omnes charitate pleni,

Deum, et se invicem in Deo suavissime amantes.

3° Est terra viventium : i. e. vita fruentium vera, beata, immortalis. Nihil illic de miseriis hujus mundi : *Mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra* (Apoc. xxi, 4). Omnes sunt in gaudio sempiterno, quia perpetuo *inebriabuntur ab ubertate domus Dei* (Ps. xxxv, 9). Bibunt de aqua illa viva Christi, quae animae sitim penitus extinguit. (Joan. iv.)

Quantopere hic homines laborant, et quidem frustra, ut desideria expleant intellectus per scientiam, desideria cordis et sensuum per bona hujus mundi !... At illic, unico intuitu videbunt omnem splendorem veritatis. In una possessione Dei cuncta desiderabilia cordis possidebunt ; et mundus corporeus universus in tota sua pulchritudine patebit oculis eorum, sensibusque gloriosi eorum corporis purissimas suavissimasque praebebit jucunditates.

Atque haec sunt quae de coelo dicere possumus : nam plene mysteria gloriae aperire humanae linguae datum non est.

III. **Ad coelum praeparatio.** — Quomodo nos ad supernam habitationem praeparare oportet ? — Non solum viam arctam quae ducit ad vitam post Christum inire, in eaque ut gnavi viatores procedere ; verum etiam, ut coeli cives mox futuri, coelestes mores jam induere, et sicut Dominus post resurrectionem, ut homines coelestes jam vivere debemus. *Si consurrexistis cum Christo, quae sursum sunt quaerite, ubi Christus est in dextera Dei sedens ; quae sursum sunt sapite, non quae super*

*terram. Mortui enim estis, et vita vestra est abscondita cum Christo in Deo. Cum Christus appa-
ruerit, vita vestra, tunc et vos apparebitis cum illo
in gloria. (Coloss. III, 1 seq.)*

Tales autem erimus si, ut Ecclesia orat, *mente in coelestibus habitemus*; et *nostra conversatio*, ut Apostoli Pauli, *sit in coelis*. Ad hoc autem practice requiruntur tria:

1° Ut in omnibus videamus Deum: Deum, inquam, praesentem, operantem, suam voluntatem homini manifestantem, praesertim per vicarios suos, legitimos superiores.

2° Ut in omnibus Dei voluntatem ac beneplacitum quaeramus, atque nostram voluntatem, omniaque desideria et opera eidem conformare studeamus.

3° Ut indesinenter cum Deo personisque coelestibus loquamur et conversemur...

Quod si cum Christo homines coelestes effecti fuerimus in terra, cum Christo quoque coelestem patriam incolemus.

37. FESTUM PENTECOSTES.

Repleti sunt omnes Spiritu sancto. (Act. II, 4.)

Magna sunt et mirabilia opera quae SS. Apostoli effecerunt: Evangelium praedicaverunt per orbem, populos idololatria corruptos converterunt ad fidem, labores ac persecutiones sustinuerunt, Ecclesiamque plantaverunt in sanguine suo, quam videmus stantem ac

radicatam in medio terrae. Magna quidem haec et mirabilia ; sed nihil hujusmodi fecissent nisi repleti Spiritu sancto fuissent.

Etenim electi a Christo Apostoli erant simplices piscatores, homines rudes, timidi, neque defectibus carentes, ad propositum opus omnino inepti. At per Spiritum sanctum mutati sunt in viros alios, sanctos, fortes, instructos scientia Dei, potentes opere et sermone.

Et nos similiter nihil pro Deo ejusque regno faciemus, nisi Spiritu sancto fuerimus repleti.

Quapropter bene consideremus, 1. quam necessarium nobis sit repleri Spiritu sancto ; 2. quomodo Spiritus sancti plenitudinem accipere debeamus ; 3. quomodo nos oporteat cum Spiritu sancto cooperari.

I. Necessitas habendi plenitudinem Spiritus sancti. — Sicut primis Christi Apostolis, sicut S. P. Ignatio, Xaverio, aliisque Patribus nostris ad operanda opera Dei necessaria fuit, ita necessaria nobis est Spiritus sancti virtus et gratia, eaque copiosa : quia ex nobis nihil valemus, et omnis sufficientia nostra ex Deo est.

1° Necesse est ut Spiritus sancti virtute ac gratia repleamur in intellectu, in corde, in fortitudine, tanto copiosius quo sumus ad majora magisque ardua vocati : nempe ad Apostolorum opus proseguendum, missi quoque *sicut agni in medio luporum*, ut lupos in agnos convertamus...

2° Ex nobis autem et humanis viribus nihil in opere Dei valemus, ut Ecclesia definivit : « Si quis per naturae vigorem bonum aliquod quod ad salutem pertinet vitae aeternae, co-

gitare ut expedit, aut eligere... posse confirmat, absque illuminatione et inspiratione Spiritus sancti, haeretico fallitur spiritu. » (Araus. 2, can. 7.) Quam veritatem variis in locis Scriptura docet. *Sine me*, dicit Dominus, *nihil potestis facere*. (Joan. xv, 5.) Et Paulus : *Non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis ; sed sufficientia nostra ex Deo est*. (2 Cor. III, 5.)

3° Omnis sufficientia nostra est ex Deo : i. e. ex Spiritu sancto ejusque virtute ac gratia. Si nihil possumus, neque magnum quid neque parvum ex nobis, omnia possumus in eo qui nos confortat (Phil. iv, 13). Cum enim Dominus de obstaculis in via salutis loqueretur, et dicerent audientes : *Quis potest salvus fieri ?* Ipse ait : *Apud homines impossibile est, sed non apud Deum : omnia enimabilia sunt apud Deum* (Marc. x, 27) : i. e. per Dei ac Spiritus sancti auxilium.

« Pauci sunt, dicebat S. P. Ignatius, qui intelligant quanta Deus per ipsos operaretur, si ipsimet non opponerent obstaculum. »

Necessaria itaque nobis Spiritus sancti effusio copiosa ; nec minus quam vita in corpore ad agendum, aut ignis in machina motrice.

II. Spiritus sancti obtentio. — Quomodo hanc Spiritus sancti plenitudinem consequemur ? Tota res hic a nobis pendet. Nam ex parte Dei Spiritus sanctus datur omnibus, sicut dictum est per prophetam Joel : *Et erit in novissimis diebus, dicit Dominus, effundam de Spiritu meo super omnem carnem* (Act. II, 16). Christus scilicet hunc Fontem vivum in Ecclesia sua aperuit perenniter manantem. Ubi autem aqua fluit a fonte per canalem, ut ex

ea vas impleatur, oportet ut neque canalis obstructus sit, neque vas clausum, sed apertum. Similiter ut cor nostrum Spiritu sancto repleatur, obstacula externa removenda sunt, et ipsum cor nostrum superno influxui aperiendum.

1° Obstacula externa removenda : dissipatio, carnalitas et omnis mundanitas rejicienda. Ut Apostoli Spiritum sanctum reciperent, jussi sunt sedere in sancta Civitate, nempe inclusi in Coenaculo. Nonne S. P. N. Ignatius in solitudine Manresana Spiritus abundantia perfusus est? Carnalitas, seu sensualitas, qua quis sensuum blandimentis indulget, animam velut obducit crassitudine quam divini radii penetrare nequeunt. *Animalis homo non percipit ea quae sunt Spiritus Dei... et non potest intelligere* (I Cor. II, 14). Mundanitatem omnem, i. e. mundanam vanamque gloriam fugit Dei Spiritus. Quo spectant haec Domini verba : *Ego rogabo Patrem et alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in aeternum : Spiritum veritatis quem mundus non potest accipere* (Joan. XIV, 16, 17). Et haec alia : *Confiteor tibi, Pater, Domine coeli et terrae, quia abscondisti haec a sapientibus et prudentibus, et revelasti ea parvulis. Ita, Pater, quoniam sic fuit placitum ante te.* (Matth. XI, 25, 26.)

2° Cor nostrum tanquam spirituale vas Spiritui sancto aperiendum, prout Propheta dicit : *Os meum aperui et attraxi spiritum.* (Ps. CXVIII, 131.)

Animam autem nostram Deo aperimus per orationem et sancta desideria. Oratio necessaria est et a Domino praecepta, eaque assi-

dua : *Oportet semper orare et non deficere* (Luc. XVIII, 1). Orantibus autem dabitur : *Pater vester de coelo dabit Spiritum bonum petentibus se* (Luc. XI, 13). Nonne in Apostolos Spiritus sanctus descendit, quum essent *perseverantes unanimiter in oratione* ? (Act. 1, 14.)

Procedat autem oratio ex ardenti desiderio, ex illa fame et siti justitiae quae saturabitur. *Si quis sitit, dicit Dominus, veniat ad me et bibat... Hoc autem dixit de Spiritu quem accepturi erant credentes in eum* (Joan. VII, 38). Quapropter cum Ecclesia ingeminandum : « Veni, sancte Spiritus ! Veni, pater pauperum ! Veni, dator munerum ! Veni, lumen cordium ! »

III. **Cooperatio.** — Quomodo cum Spiritu sancto cooperandum ? Cooperatio cum Spiritu sancto idem sonat ac cooperatio cum ejus gratia.

Haec cooperatio necessaria est et a Spiritu sancto requiritur. Nam licet ipse potiores omnino partes in operibus sanctis habeat, solus tamen ea non perficiet. *Gratia Dei sum id quod sum.* Sed si abundantius laboravi, *non ego autem, sed gratia Dei mecum.* (1 Cor. XV, 10.)

Cooperatio itaque nostra requiritur. Haec vero in quo practice sita est ? Quomodo cooperandum ?

Spiritus sancti gratiae cooperamur, dum obedimus inspirationibus ejus, dum facimus ex animo quod in nobis est, dum adhibemus media nobis suppeditata.

1° Inspiratio Spiritus sancti est bona cogitatio, suggestio sancta et velut invitatio ad opus aliquod faciendum. Quoties sufficienter mihi constat Deum aliquid velle a me faciendum, et velut audio vocem ejus dicentis :

« Haec mea voluntas est, hoc mihi placitum, » quando, inquam, id constat mihi, tunc gratia mihi offertur cui cooperandum est. Haec Dei voluntas amplectenda generose, exequenda fiducialiter et perseveranter.

2° Qua in executione faciendum quod in nobis est, omnesque vires corporis et mentis exercendae sunt. Quod si possibilitas nostra sit insufficiens, Deus supplebit. Facienti enim quod est in se coelestis Pater non deerit, praesertim tunc oranti. Quomodo enim Deus servum suum, pro se laborantem sibi obediens derelinquat?... Quapropter S. Patris Ignatii sequenda est regula : « In opere Dei proseguendo, aiebat, debemus ita laborare, quasi soli, sine Dei adjutorio, rem perficiendam haberemus ; et ex altera parte, ita ejus adjutorio inniti, quasi ipse solus, nos nihil efficere possemus. »

3° Demum media sunt adhibenda, per quae juxta Dei ordinationem, auxilia gratiae semper majora accipere debeamus. Haec autem media sunt oratio et sacramenta cum sacrificio Missae.

His mediis assidue sancteque utendum, ut sint nobis, prout Sanctis omnibus fuerunt, fontes illius virtutis Spiritus sancti, qua sicut Apostoli impleri debemus, ut sicut ipsi magna pro gloria Dei operari valeamus.

38. FESTUM SS. CORPORIS CHRISTI, SEU SS. EUCHARISTIAE SACRAMENTI.

Accipite et manducate: hoc est corpus
meum quod pro vobis tradetur. (1 Cor. XI, 24.)

Tantum tamque inaestimabile donum in SS. Eucharistiae sacramento nobis Dominus tradidit, ut solus Deus tam magnum, imo neque majus dare possit. Unigenitus Dei Filius, D. N. Jesus Christus, pro nobis homo factus, assumptum suum corpus et sanguinem, i. e. semetipsum, nobis sub panis et vini speciebus reliquit: ut sit animarum nostrarum cibus et sustentatio, dignum Divinae Majestatis sacrificium, suis fidelibus perpetuum in hac vita solatium, et passionis suae memoriale perenne.

At vero tantae Salvatoris liberalitati quomodo respondebimus? Quid ipsemet in hoc sacramento a nobis postulat?

Ad tria reduci possunt quaecumque juxta divini Institutoris mentem hic a nobis sunt praestanda: fidem videlicet, fiduciam et amorem.

Quare consideremus quomodo SS. Sacramentum honorare debeamus, 1. per fidem, 2. per fiduciam, 3. per amorem.

I. Fides. — Imprimis fides requiritur de reali Christi praesentia, et quidem fides vividissima.

1° Credere debemus ipsius Veritatis verbo, sub speciebus panis et vini Hominem esse invisibiliter praesentem, Hominem-Deum,

Jesum Christum, eundem identicum qui olim in hac terra vixit, qui nunc in coelis ad dexteram Dei Patris sedet, et postea venturus est ut judicet universum mundum.

Ne itaque dicamus : utinam mihi datum fuisset videre Jesum, infantem in stabulo, adolescentem in Nazareth, evangelizantem in Galilaea, morientem in cruce, et post resurrectionem in coelum ascendentem !... Aperiamus fidei oculos, et videbimus eundem Jesum, in tabernaculo suo nobiscum habitantem.

Aperiendi autem sunt fidei oculi : secus ad nos spectabunt haec sancti Praecursoris verba ad Judaeos : *Medius vestrum stetit quem vos nescitis.* (Joan. I, 26.)

Sub speciebus panis et vini idem ille invisibiliter, velata gloria sua, latet, qui in summo coelo sedet ad dexteram Dei Patris, ibique una cum Patre et Spiritu sancto mundum universum gubernans, ab Angelis atque Archangelis universaque curia coelesti adoratur et conglorificatur. Hunc Hominem, divinis splendoribus circumdatum, Angelorum exercitus tanquam regem suum agnoscunt ; hunc in terram, in altaria nostra descendentem comitantur. O, si oculos haberemus Angelorum, si velamina removerentur sacramentalia, quale spectaculum... velut coelum in terra videremus !

In divina Eucharistia idem Christus nobiscum manet qui constitutus est judex vivorum et mortuorum : nam *Pater omne judicium dedit Filio* (Joan. v, 22). Sedet nunc in throno misericordiae ; mox autem videbimus eum in sede justitiae, tam pro particulari quam pro

universali iudicio. Nunc ut pater hortatur nos et adjuvat ad praeparandas animas nostras in illum diem, dicitque omnibus : *Estote parati, quia qua hora non putatis Filius hominis veniet.* (Luc. XII, 40.)

Credo, Domine : adjuva incredulitatem meam (Marc. IX, 23), i. e. confirma, adauge, perfice fidem meam, imperfectam nimis.

2º Credere debemus fide vividissima. Scilicet non tantum recta et orthodoxa esse debet fides nostra, sed vivida : non languida, debilis et infirma. Magna interest differentia inter fidem debilem et fidem vividam : prior est velut vita in aegroto, altera ut vita in homine valido. Prior videt res dumtaxat indistincte, ut ille caecus Bethsaïdae, qui videbat *homines velut arbores ambulantes* (Marc. VIII, 24) ; altera autem clare videt omnia. Illa videt Christum praesentem velut in distantia nebulosa ; haec ut hominem coram, quocum colloquitur. Illa videt Christum prorsus absconditum, velut in tenebris praesentem ; haec, tanquam visibilem : sic Moyses invisibilem Deum tanquam videns sustinuit (Hebr. XI, 27). Illa Christum videt sub denso velamine ; haec, quasi sine velamine eum intuetur.

Fidei quidem velamen semper manet ; sed tam tenue efficitur ut jam ab oculo mentis Christum non abscondat.

Hujusmodi oculus vividae fidei datur humilibus : *Revelasti ea parvulis.* (Matth. XI, 25.)

II. **Fiducia.** — Dominum eucharisticum per fiduciam honoramus, dum ad ipsum vocantem nos accedimus. Nonne ideo nobiscum manet ut nobis beneficiat ? Nonne in hoc

throno misericordiae clamat : *Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos ?* (Matth. XI, 28.) Adimus autem eum, quoties in sacra Communione vel in Missae sacrificio vel in visitatione et adoratione Sacramenti eum alloquimur ut patrem, ut amicum, ut auxiliatorem.

1º Alloquendus est ut pater, et pro beneficiis suis ei gratiae referendae ; pro peccatis autem nostris venia petenda. Est enim ipse pater filii prodigi misericordiam praestans cuivis dicenti : *Pater, peccavi in coelum et coram te...*

2º Alloquendus ut amicus. Ipse enim amicus verus est, suos in adversitate non derelinquens, quique omnibus necessitatibus nostris opitulari potest. Nonne consilio indigemus in difficultatibus ? Nonne in afflictionibus consolatione ?... Quare ergo, Frater mi, moerore consumeris ? Vade ad amicum, loquere ad Cor ejus : ipse, omnibus te dereliquentibus, juvabit et consolabitur.

3º Adeundus ut auxiliator. Nonne auxilio indigemus, sive in certamine contra diabolum et passiones nostras ; sive ad ambulandum constanter in via justitiae et regularum nostrarum ; sive ad lucrandas animas et opera perficienda quae pro Dei gloria suscepimus, vel quae nobis exequenda commissa sunt ?... Porro tempus maxime opportunum de his cum Domino agendi, illud est quod S. Communionem consequitur...

III. **Amor.** — Merito sane evangelista Joannes ad Eucharistiam respexisse existimatur, ubi scripsit : *Jesus cum dilexisset suos*

qui erant in mundo, in finem dilexit eos (Joan. XIII, 1.) Amantem autem redamare debemus; amoremque nostrum secundum Domini mentem ac voluntatem exhibere : nimirum recolendo passionem ejus, imitando exempla ejus, praecipue charitatis exempla.

1° Dominus cum hoc Sacramentum instituerit ut sit memoriale passionis suae, acceptum omnino habet ut in eodem adorando, quae pro nobis pati dignatus est recolamus. Id autem faciemus, primo, si Missae sacrificio, quod ipsius Dominicae mortis renovatio est, operam damus vel assistimus intimo devotionis sensu, quasi cum B. Virgine in Calvario staremus. Deinde si, dum Sacramentum adoramus, vel post S. Communionem gratias agimus, in spiritu intuemur et osculamur sacra vulnera ejus.

2° Exempla Domini, in Eucharistia cum hominibus manentis, multa sunt, quae contemplari et imitari nos exoptat. Quanta humilitas ! Non tantum suam gloriam omnem abscondit, sed in pauperrimo tabernaculo habitare non gravatur, ut infimis fidelibus suis prosit ac ministret. Quanta obedientia ! Ad vocem hominis de coelo descendit... Quanta quamque omnimoda a terrenis oblectamentis segregatio !...

3° At praecipue, quanta charitas ! Quantus amor erga unumquemque nostrum ! *Dilexit me, et tradidit semetipsum pro me* (Galat. II, 20). Merito SS. Eucharistia Sacramentum amoris appellatur : eo quod non solum ineffabilem Dei amorem demonstrat, sed etiam natum est corda nostra charitatis igne inflammare, ut omnes diligamus nos invicem sicut ipse

dilexit nos ; ut viri apostolici animentur spiritu zeli et sacrificii, *ambulantes in dilectione, sicut et Christus dilexit nos et tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis.* (Eph. v, 2.)

39. SS. COR JESU.

Dilexit me et tradidit semetipsum pro me.
(Gal. II, 20.)

Devotio SS. Cordis Jesu, quoniam honorat amorem Salvatoris erga homines, estque cultus quidam eximius Christo praestitus, ad omnes profecto pertinet christianos. Ad nos tamen, homines Societatis Jesu, modo quodam speciali spectat ; imo SS. Cordis cultum exercere et propagare Societati proprium esse, P. Joannes Roothaan, in sua Encyclica anni 1848, *De cultu SS. Cordis Jesu*, fusius ostendit.

Oportet itaque omnes Societatis filios devotionem hanc in corde suo fovere et perficere ; ad quod conferet considerare tum motiva quae nos ad eam urgent, tum opera quibus eam exercere debemus.

Haec ergo duo conemur intelligere : 1. motiva devotionis SS. Cordis Jesu, 2. ejusdem praxes.

I. Motiva. — Tria praecipue sunt motiva, propter quae devotio, eaque specialis esse nobis debeat erga SS. Cor Jesu : ipsius devotionis praestantia, Christi Domini voluntas, et fructus inde nobis obventuri.

1° Praestantia. Spectari potest SS. Cor Jesu, vel ut est in se adorabile et sedes ac speculum

omnium virtutum, vel ut est symbolum amoris.

Si spectetur in se, nonne Cor Jesu nobilissima pars est adorabilis humanitatis ejus? Nonne velut Sancta Sanctorum, sanctuarium divini illius templi, in quo sunt *omnes thesauri sapientiae et scientiae absconditi* (Coloss. II, 3)? Quodnam ergo objectum magis dignum omni cultu, contemplatione et veneratione nostra esse possit?

Quod si spectetur non jam materialiter, sed ut est symbolum amoris Jesu erga nos, quid excellentius et justius? Nonne omnem amorem reddere debemus Domino qui nos tantopere dilexit? Nonne omnem ei gratitudinem debemus pro beneficiis quae in nos contulit? Jam vero in SS. Corde Jesu praecipua ejus beneficia, mortis nempe in cruce et SS. Eucharistiae institutionis recolimus. Quid sanctius quam ita amorem nostrum et gratitudinem Salvatori rependere?

2º Accedit Christi voluntas. Dominus enim per miracula, perque famulam suam, B. Mariam Margaritam, Ecclesiae suae manifestavit suum esse desiderium ac voluntatem, ut Cor suum divinum, tum in se tum in ejus imagine a fidelibus honoraretur; utque festum speciale, in 1º die Veneris post octavam Corporis Christi celebrandum, in hunc finem institueretur.

Insuper eidem suae famulae significavit, velle se ut per PP. Societatis Jesu haec devotio ubique propagaretur ac celebraretur.

Hujusmodi divinae manifestationis rationem perspicuens P. Roothaan aperuit nobis. Voluit scilicet Christi misericordia inter

scandala *defectionis magnae* quam incipere videmus, in SS. Corde suo remedia praestare ne perirent etiam electi ; et Societatem Jesu, cujus ipse dux est, et cujus finis est animas salvare, hoc remedium omnibus offerre et ministrare ordinavit. Neque erit quisquam, addit idem Pater Generalis, inter nos, qui invitanti et vocanti Jesu ad Cordis sui cultum sic exercendum et propagandum, non promptissimo animo sibi respondendum esse sentiat.

3° Tertium motivum : fructus pretiosi. Hic enim inveniemus sanctificationem nostram, simulque fecunditatem ac successum nostri ministerii.

Si sanctitatem illam altiore quam vocatio nostra requirit, quaerimus, ea nobis a Christo promittitur. Dixit enim, famulae suae B. Mar. Margaritae loquens : « Omnibus Cor meum devote colentibus dabo gratias uberes bene secundum statum suum vivendi. Faciam ut animae tepidae fiant ferventes, et ferventes ad magnam perfectionem celeriter perveniant. »

Itaque si progressum spirituales exoptamus, eamus ad Cor Jesu. Cor illud ejusque virtutes omnes contemplando, ita Spiritus sancti gratia juvabimur ut eas quam perfectissime imitemur, et velut imaginem earum in nobis exprimamus. Veri enim SS. Cordis cultores sibi applicare possunt haec Apostoli verba : Nos autem *revelata facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur, a claritate in claritatem, tanquam a Domini spiritu.* (2 Cor. III, 18.)

Virtutes itaque illas, tum religiosas tum apostolicas, nobis tam necessarias, si possi-

dere volumus, thesaurum infinitum omnium virtutum et gratiarum adeamus. Volumus humilitatem? mansuetudinem? benignitatem?... Volumus in Patris coelestis voluntatem resignationem et obedientiam?... Volumus zelum, praecipue erga pauperes, rudes, parvulos, miserrimosque peccatores?... Volumus virtutes ad alios gubernandos specialiter requisitas?... Contemplemur SS. Cor Salvatoris, totius vitae suae actionibus et verbis manifestatum : illic exempla simul et gratiae ut ea imitemur, offeruntur nobis.

In eodem Divinitatis sacrario inveniemus fecunditatem ministerii nostri. Hanc enim specialem promissionem fecit Dominus in gratiam sacerdotum, Cor suum devote colentium. « Dabo eis, inquit, potentiam corda vel durissima emolliendi. »

Hujusmodi motiva nonne urgent nos ut omni studio devotionem SS. Cordis et colamus ipsimet et propagemus?

II. Praxis. — Quod si ad praxim veniamus, duo a nobis devotio SS. Cordis requirit : ut nimirum ipsimet SS. Cor digne colamus, et idem ab aliis colendum procuremus.

1° Colere debemus SS. Cor in se et in imagine. In se, i. e. obsequia nostra directe exhibendo Cordi divino quod actu vivit ac palpitat in pectore Jesu, sedentis ad dexteram Patris in coelo, et praecipue residentis nobiscum in adorabili Eucharistiae sacramento. Hic, in Sacramento amoris, Cor suum passionis et charitatis symbolis circumdatum manifestavit, ut ibidem quoque praecipue nostra obsequia recipiat. In Sacramento itaque ei preces nostras, gratiarum actiones et

reparationes offerre debemus : reparationes, inquam, pro indifferentia hominum et pro injuriis ipsi a nobis et ab aliis illatis. Haec autem in Missae sacrificio, in gratiarum actione post S. Communionem, et in quavis Sacramenti adoratione praestari possunt.

Colendum quoque SS. Cor in ejus imagine. Voluit enim Dominus ut divinum Cor suum, prout illud ostendit cum symbolis luminis, passionis atque flammaram, in imagine depingeretur ; promittens fore ut, ubicumque haec imago honoris causa collocaretur, induceret omnigenas benedictiones.

Quomodo autem imaginem hanc honorifice collocatam, vel potius quomodo in ea Christum Dominum colemus ? Efficiemus illud, non tantum ante eam preces offerendo, sed multo magis imaginem hanc divinitus depictam intelligere conando. Mirabilis enim in ea quaedam praedicatio est, loquens de Christo et de nobis. Ostendit enim ex una parte quae Dominus pro nobis fecerit, et ex altera, quid nos vicissim facere debeamus. Lux illa purissima, spinae cum cruce, et flammae partim sursum partim deorsum tendentes, summam exhibent oculis Christi et christiani sanctitatis.

2º Cultum SS. Cordis propagare debemus, ope praesertim imaginis tantopere a Domino commendatae. At nihil prodesset hanc sanctam imaginem spargere, nisi ejusdem significatio explicaretur. In explicando autem potissimum in Domini erga nos amore insistendum est, et quomodo nos tam amantem redamare debeamus. Addendaque semper

oratio a B. Maria Margarita multum usitata :
*Pater, Ave, Credo, cum invocatione : Cor Jesu,
 flagrans amore mei, inflamma cor meum amore tui.*

40. B. VIRGO MARIA (*).

Ecce mater tua. (Joan. XIX, 27)

Nullus est inter Christi fideles, si modo christiano spiritu sit animatus, qui non peculiari devotione et prae omnibus Sanctis beatissimam Dei Genitricem, Virginem Mariam honoret. Omnes, sicut in templis vident passim altare secundarium ad dextram altaris majoris erectum et B. Virgini dedicatum, ita in corde suo velut duplex altare gerunt : unum in medio, in quo Deus ac Dominus noster Jesus Christus adoratur ; alterum a dextris positum, B. M. Virginis cultui destinatum.

Quod si hoc universim facit christiana pietas, quid nos, pietatis duces, facere oportet ? Nonne devotio nostra erga B. Virginem prorsus specialissima esse debet ?

Hanc devotionem ut habeamus, considerare proderit ejusdem 1. motiva, 2. essentiam, 3. praxim.

(*) Pro mense mariano, indulgentia 300 dierum quotidie, et plenaria in ejusdem mensis decursu semel, a Pio VII concessa est eundem mensem in honorem B. M. Virginis celebrantibus. Porro celebrare eum possunt publice, per exercitia quae fiunt in templo ; vel privatim, piis orationibus, lectionibus sanctisque operibus B. Virginem honorando.

I. **Motiva.** — Ut B. Virginem devotione maxima colamus, motiva plurima nos urgent, praesertim sequentia.

1° Primum est ipsius S. Matris Ecclesiae erga Dei Genitricem pietas, quam ei a Spiritu sancto infundi non ignoramus. Haec autem Ecclesiae pietas ex festorum frequentia, precibusque liturgicis et quotidiana praxi manifestissima est...

2° Accedit voluntas Dei et D. N. Jesu Christi, qui nequit non velle ut sua dilectissima Mater, quam ipse tantopere exaltavit, ab omnibus honoretur. Quid gratius Christo facere possumus quam ut Matrem ejus omni obsequio veneremur? Nonne haec divina voluntas innumeris miraculis gratiisque demonstratur?

3° Tertium motivum est ipsius Virginis excellentia, ratione tum sanctitatis tum dignitatis omnino singularis ejus. Quae enim sanctitas post ipsum Christum, cum Mariae sanctitate comparari potest, quae ab ipso Deo, per Angelum loquente, dicta est *gratia plena et benedicta in mulieribus*? Quis hanc Mariae plenitudinem gratiae et sanctitatis enarrabit? Plenitudinem, inquam, ab instanti conceptionis immaculatae ei datam, et deinceps per omnes annos longaevae vitae constanter adauctam? Nonne fuit virtutibus omnibus divino Filio suo simillima? Nonne velut in speculo, ita in ejus purissima anima Sol justitiae refulsit?

Et de dignitate ejus, qua Dei Mater est, quid dicemus? Quid de gloria ejus, qua ut coelorum Regina super choros Angelorum est exaltata?... Nonne quidquid in laudem ejus

vel dicemus vel faciemus, insufficiens erit et modicum? Nonne merito Ecclesia suam in ea laudanda impotentiam confitetur, dicens: « Dignare me laudare te, Virgo sacrata... omni laude dignissima... quibus te laudibus efferam nescio?... »

4° Accedit nostra in Mariae cultu utilitas. De devotione hac dici potest: *Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa* (Sap. VII, 11); nec tantum spiritualia, sed etiam temporalia... Ergo urget nos ad colendam B. Virginem nostra utilitas.

5° Nec utilitas tantum sed necessitas. « Sic est, ait S. Bernardus, voluntas ejus qui totum nos habere voluit per Mariam. » (De Nativ.) Vocatur Maria et est *dispensatrix gratiarum Dei*, ad quam in omni necessitate recurrere nos oportet.

Praeterea in ipsa sua persona B. Virgo habet id omne quo nos in nostra vocatione indigemus. Nonne indigemus matre, quae nos in tribulationibus consoletur? Ipsa autem est Consolatrix afflictorum. Nonne indigemus protectrice castitatis, qua Angelorum puritatem aemulari debemus? Sed ipsa Virgo potens est, quae defendet nos, et immaculatos custodiet in hoc saeculo. Nonne adjutrice indigemus in opere apostolico ad convertendas obcaecatas et obduratas animas? At ipsa est Regina Apostolorum, Refugium peccatorum. Beatissima Virgine demum indigemus in hac lacrymarum valle, ubi data est nobis ut vita, dulcedo et certa spes in quacumque indigentia nostra.

6° Demum urget nos exemplum Patrum nostrorum, qui omnes cultui B. Virginis fuere

singulariter addicti, eamque ut Reginam Societatis Jesu invocandam voluere.

II. **Essentia.** — In quo nostra erga B. V. devotio consistere debet? Essentia ejusdem et velut anima est debita fides, fiducia et amor erga SS. Jesu Matrem; ex qua interiore pietate praxis externa sanctissime procedit.

1° Fides. Credere fide vivida debeo, non tantum quae de Mariae excellentia Ecclesia docet, verum etiam et praecipue, eam esse nobis a Jesu datam in matrem, maternumque affectum gerere erga unumquemque nostrum. Hoc Domini morientis verbum: *Mulier, ecce filius tuus*, et: *Ecce mater tua*, verbum fuit divinitus efficax, quo in B. Virginis corde novus affectus maternus creatus est, ut unumquemque e Christi discipulis cognosceret et amaret quasi unumquemque genuisset.

Hinc quemadmodum carnalis mater se habet erga prolem, ita coelestis illa mater habet se, at excellentius, erga nos. Itaque B. Virgo novit me sicut mater puerum; amat me, sed ita ut praecipue solida bona mihi studeat procurare: educationis videlicet, seu formationis ad sanctitatem; et status vitae, vitae nempe beatae in aeterna haereditate.

Nec refert me esse peccatorem et spiritualiter infirmum: nam bona mater puerum aegrotum non derelinquit, nec filium prodigum humiliantem se repellit.

At si filius prodigus non revertatur, aut matrem non agnoscat, maternae bonitatis effectus sua culpa recipere non poterit.

2° Quapropter magnam debemus habere in ea fiduciam, imo fiduciam plenam, omnimodam: prout quisque recordari potest se fidu-

ciam habuisse in sua matre, dum in infantiae simplicitate ad eam confugeret...

3° Quomodo debemus coelestem nostram Matrem amare? Si tenerrime amavimus matrem nostram in terra, qualis erit amor noster erga illam quae merito Mater amabilis appellatur? Inflammata facies velut angeli apparebat S. Stanislai, cum diceret: « Quomodo B. Virginem non amarem? Est enim Mater mea!... »

Si affectus cordis nostri sponte fertur in personam amabilem, praesertim si ab ipsa nos diligimur; quantopere amare debemus Virginem super omnem amabilitatem amabilem, nosque prae omnibus amicis amantem?

At vero non tantum affectu tenerrimo, sed multo magis effectum Mariam amare nos oportet, faciendo id omne quod ipsi placeat, et quod displiceat ei fugiendo... Hujusmodi amor perfectus a Filio ejus petendus est: « O Domine Jesu, qui tam sancte dilexisti, et etiamnum diligis benedictam Matrem tuam, da mihi scintillam hujus amoris filialis tui. »

III. Praxis. — Duo a nobis mariana devotio requirit: ut nimirum ipsimet Virginem digne colamus, et cultum ejus debito zelo propagemus.

1° Nostra devotio exercenda per pias ad B. Virginem preces, et virtutum ejus imitationem. Preces sint invocatio frequentissima nominis ejus, in omni praesertim tentatione et difficultate; dein Salutatio angelica et sacratissimum Rosarium. Quaecumque autem preces adhibeantur, recitentur pie, tanquam ad pedes Virginis Mariae praesentis.

Gratissimum quoque B. Virgini obsequium est, si honoretur imago ejus, Conceptio immaculata et Septem Dolores ejus.

Imitandae sunt virtutes B. Virginis : humilitas, charitas, amor erga Jesum... Exercenda opera quae ipsi placent : qualia praesertim opera humilitatis, pietatis et zeli, quae ad honorandam Filii sui passionem et Corpus ejus eucharisticum pertinent ; aut ad salvandas animas, pro quibus Filius ejus mortuus est.

2º Ad propagandam B. Virginis devotionem confert de ipsa frequenter loqui pro concione et in confessionali ; ejus imaginem venerationi exponere ; ejus festa pia solemnitate celebrare ; ejus sodalitia promovere, nec non Confraternitatem S. Scapularis de Monte Carmelo ; at praecipue coronas precatorias distribuere (*), omnique modo laborare ut sacratissimum Rosarium cum 15 mysteriis intelligatur, ametur et recitetur.

De cetero, si magnam ac teneram, ut debemus, devotionem erga dulcissimam Matrem habuerimus, ipsa nos juvabit ut cultum suum cum fructu propagemus.

41. S. JOSEPH.

Jacob autem genuit Joseph, virum Mariae, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus. (Matth. I, 16.)

Si speciali cultu B. Virgo Maria honoranda est ob ejus cum Jesu maternam conjunctio-

(*) S. Petrus Claver quotannis 8 vel 9 millia rosariorum distribuere solebat. (Ejus vita.)

nem, specialis quoque honor, etsi gradu inferior, sancto Joseph debetur ob ejus unionem cum Jesu et Maria, qua pater nutritius est Jesu et sponsus Virginis Matris. Intima namque haec unio est : ideoque haec tria nomina, Jesus, Maria et Joseph, a Spiritu sancto in Evangelio conjuncta esse videntur, ut quod Deus conjunxit in Incarnationis mysterio, fideles in sua devotione non separent.

Est autem nobis, religiosis hominibus, peculiaris sanctum Joseph colendi ratio : ut nimirum per eum triplicem qua indigemus perfectionem consequamur, perfectionem dico vitae interioris, vitae laboriosae et vitae domesticae. Etsi enim S. Joseph omnem et quamlibet gratiam ad se recurrentibus impetrat, nobis tamen peculiariter vitae interioris, laboriosae et domesticae exemplar est et patronus.

Consideremus igitur S. Joseph sub triplici hoc respectu : 1. vitae interioris, 2. vitae laboriosae, 3. vitae domesticae.

I. Vita interior. — Haec illa vita est qua homo habitualiter vivit et conversatur cum Deo personisque coelestibus in sanctuario cordis, et inde dumtaxat egreditur ad opera Dei perficienda ad extra. Hujus felicissimae vitae S. Joseph nobis est exemplar et patronus.

1° Internam vitam eo excellentius S. Joseph coluit, quod cum coelestibus personis Maria et Jesu non solum conversaretur interne per fidem, sed externe, idque permanenter, visibili earum cohabitatione frueretur. Per fidem cognoscebat quae et qualis esset sua virginea sponsa : illuminatus a Spiritu sancto videbat

thesauros in ea absconditos, quae erat gratia plena, Genitrix Dei et futura coelorum Regina. Per fidem quoque cognoscebat mysterium illius Pueri qui sibi subditus crescebat et *proficiebat sapientia, et aetate, et gratia apud Deum et homines.* (Luc. II, 52.)

Talis autem est illa Virgo, talis ille Puer, ut, si quando simplici apparitione servos suos visitare dignantur, hac momentanea visitatione eorum animas gratia impleant et gaudiis quibus tota vita fruuntur. Jam vero Joseph non transitoria apparitione eorum est recreatus, sed perpetuo consortio atque convivio usus per annos quasi triginta !...

Illius fruebatur colloquio quae est Sedes sapientiae, cujus aspectus in extasim rapit animas. Ipsum diebus singulis revelata facie contemplabatur, in quem desiderant Angeli prospicere, speciosum forma praë filiis hominum, Filium Dei dilectum, in quo sibi Pater bene complacuit. Cum illo conversabatur, qui est lux mundi, in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae absconditi, et cui omnia in manu data sunt a Patre.

Mariae et Jesu societate gaudebat inseparabiliter : sive in stabulo Bethlehem, sive in exilio Aegypti, sive in quiete domestica, sive in itinere paschali ; in laboribus, in gaudiis, in tribulationibus ; demum in beata morte cum Jesu et Maria S. Joseph invenitur.

Quantam autem inde sanctificationem, quantamque felicitatem hauserit, quis enarrabit ? Quanto cum ardore, quanto cum amore gravissimos labores sustinuerit pro Jesu et Maria, ut eis victum et vestitum compararet, quis intelliget ?... Nonne tota Beati Joseph

vita perpetua oratio, contemplatio, imo extasis fuisse censenda est? An mirum si nullum ab ipso verbum prolatum in Evangelio legimus? Non multum cum hominibus loquitur cujus conversatio in coelis est.

2° Atqui si nos ad interioris vitae, nobis tam necessariae, sanctitatem et felicitatem volumus pervenire; si cum Jesu et Maria conversari cupimus in fide, sicut S. Joseph cum eis simul in fide et in specie versatus est: devotionem erga S. Joseph intimam foveamus: ipse interioris vitae gratiam suis clientibus infallibiliter impetrat. Ex parte autem nostra duo requiruntur: videlicet ut a corde excludamus amorem terrenorum, et Jesum totis viribus amemus. (Cf. Joan. xiv. 21.)

II. Vita laboriosa. — S. Joseph quoque vitae pie laboriosae exemplar et patronus nobis est. Nostria enim vita laboriosa esse debet: « Omnes quamdiu corpore bene valent, in spiritualibus vel exterioribus habeant in quo occupentur » (Summ. R. 44). At labor noster ut reliqua omnia sanctus esse et sanctificari debet.

Quod ut fiat, laboris nostri objectum laborandique intentio et modus, secundum exemplum sancti Joseph sancta sint oportet.

1° Quodnam erat objectum laboris sancti Joseph? Labor ejus fabrilis erat, i. e. gravis et humilis, sed divina voluntate sanctificatus.

Res enim in se indifferens et vilis, si Dei voluntati conformis est, materia operis fit pretiosi et sancti. Quapropter labor noster ille esse debet qui nobis Dei voluntate per obedientiam assignatur, non vero quem ipsimet naturali propensione elegimus. Quod si

quandoque eligere debemus, electio nostra intuitu gloriae Dei dirigatur, nec Superiorum approbatione careat. Opus porro quod sic ex Dei voluntate suscipitur, eo sanctius erit quo humiliter et gravius.

2° Intentio sancti Joseph erat sanctissima et purissima; siquidem non pro suo lucro vel emolumento proprio, sed unice pro Jesu et Maria laboraret. Ita nos intentionem puram habeamus, nihil quod nostrum est, sive laudis, sive curiositatis, sive sensualitatis quærentes; sed unice laborantes et desudantes intuitu Jesu et animarum.

3° Modus laborandi Sancti Joseph sanctus fuit, quia cum Jesu et juxta exemplum Jesu, patienter et constanter laborabat. Et nos cum Jesu, non soli, scilicet ejus auxilio suppliciter innixi laborare debemus. Secus enim, sicut Petrus (Luc. v), per totam noctem soli fatigantes, nihil capiemus. Simulque laborantes, Jesu exemplum semper prae oculis habentes, omnia laboris incommoda patienter atque constanter toleremus.

Quae omnia sub patrocínio S. Joseph perficiemus facilius.

III. Vita domestica. — Perfectio vitae domesticae, quae pro nobis vita communitatis est; duo respicit: bonam in familia conversationem, et officia domestica sancte adimplenda.

1° Domesticae conversationis si quaerimus exemplar, sanctum Joseph respiciamus, quomodo in Nazarethana domo se gerat, quomodo cum Maria et Jesu mensae accumbat, oret, colloquatur; qua reverentia eos audiat loquentes, qua mansuetudine eos alloquatur,

eisve respondeat ; quanta charitate quidquid eis utile vel gratum esse possit, facere studeat aut dicat ; quantam in facie aequanimitatem in omni prospero vel adverso eventu exhibeat ; nunquam vel levissima impatientia, aut querela, aut asperitas : omnia in ipso moderata, suavia et sancta.

Has si prae oculis habeamus virtutes, et nos in communitate cum charitate religiosa et aedificatione, sive in agendo sive in loquendo nos geremus ; et quisque fratribus suis, uti debet, bonae vitae religiosae exemplum dabit.

2° Officia domestica varia esse possunt, quorum duo maxima S. Joseph implevit : educationis nempe et oeconomiae.

Educator enim fuit ipsius Filii Dei, qui ei subditus esse, et sub ejus disciplina proficere sapientia et gratia voluit. Cur autem sic educari voluit Sapiientia incarnata ? Nonne ut ostenderet quanta res sit bona educatio, et ut hac in re sanctum Joseph adiutorem habeamus ? Quare, cum educatio juventutis sit unum ex operibus nostris praecipuis, idemque sit difficillimum, sancti Joseph patrocinio utamur.

Ad oeconomiam et rerum temporalium curam quod spectat, hoc officium S. Joseph implevit sanctissime, assiduo labori et diligenti curae conjungens plenam in Deo de necessitatibus temporalibus fiduciam.

Et nos, dummodo simus vere religiosi et vere pauperes, plenam in Deo fiduciam habeamus. Non enim coelestis Pater quotidianum panem negabit nobis, si modo nos ejus filios fideles praebeamus ; nec iis quae ad opus

apostolicum promovendum necessaria sunt nos carere patietur, si modo vere viri apostolici simus. Nonne ad nos quoque pertinet illud : *Quaerite primum regnum Dei et justitiam ejus, et haec omnia adjicientur vobis?* (Matth. vi, 33.) Vult tamen coelestis Pater ut ex parte nostra accuratam in rebus temporalibus diligentiam habeamus, paupertatem secundum R. 25 Summ. custodiamus, et ad S. Joseph patrocinium in urgente praesertim necessitate recurramus.

42. SS. ANGELI CUSTODES.

Angeli eorum in coelis semper vident faciem Patris mei qui in coelis est. (Matth. XVIII, 10.)

Cultus SS. Angelorum, speciatim Angelorum Custodum, una est ex devotionibus illis praecipuis quas ipsimet exercere et inter fideles fovere debemus. Commendatur haec devotio nostris Novitiis in *Documentis vitae spiritualis*, quae ipsis traduntur; commendatur Scholasticis in *Thesauro magistrorum*, ubi praecipitur tenerrimus amor erga S. Angelum tutelarem discipulis inculcandus; commendatur demum Missionariis et Operariis nostris exemplo Patrum antiquae Societatis, nominatim B. Petri Faber, primi S. P. N. Ignatii discipuli.

Hanc itaque devotionem corde fovere et habere perfectam studeamus. Quapropter considerare proderit, 1. motiva, 2. exercitium ejusdem devotionis.

I. **Motiva.** — Ut sanctos Angelos, praesertim Angelos Custodes devote colamus tria motiva suadent : Ecclesiae spiritus, Angelorum dignitas et utilitas nostra.

1° Ecclesia, quae a Spiritu sancto in omnibus regitur, magna pietate SS. Angelos colere nos docet. Nonne festa plura eaque solemnia in hunc finem instituit ? Nonne omnes Angelos et Archangelos, omnesque Beatorum spirituum ordines in Litaniis aliisque precibus publicis invocat ? Nonne in ipso Missae sacrificio, cum Angelis et Archangelis, cum Thronis et Dominationibus, cum Cherubim et Seraphim, cumque omni militia coelestis exercitus sese consociat, ut Dei laudes celebret Deique sanctitatem sine fine proclamet ?

Nonne ergo nos, Ecclesiae filii, Matris nostrae pietatem sequi debemus ? Nonne ipse Dominus se id velle insinuat, dum nobis commendat pueros propter reverentiam Angelis eorum debitam ? *Quia Angeli eorum, inquit, in coelis semper vident faciem Patris mei qui in coelis est.*

2° Angelorum dignitas. *Cui honorem, honorem* (Rom. XIII, 7), ait Apostolus. Debemus autem honorem SS. Angelis quia honore digni sunt, tum ratione excellentiae ac sanctitatis suae, tum ratione beneficentiae suae erga nos.

Imperfecte valde et obscure Angelorum magnitudinem cognovimus ; et si ille invisibilis spiritus qui nobiscum est, nobis, prout S. Franciscae et aliis aliquando contigit, visibiliter se ostenderet, procideremus majestate ejus prostrati ad pedes ejus. Ita Daniel prostratus ante pedes Gabriel emarcuit ; ita Joannes Apostolus, cum unus de Angelis ve-

niret ad eum : *Cecidi, inquit, ante pedes ejus ut adorarem eum* (Apoc. xix, 10). Quanta vel unius Angeli gloria ! Sufficit illuminando orbi terrae. *Vidi, inquit idem Joannes, alium Angelum descendentem de coelo... et terra illuminata est a gloria ejus* (Apoc. xviii, 1). Quanta unius Angeli potentia ! Ecce integrum exercitum regis Sennacherib, centum octoginta quinque millia virorum, unus Angelus una nocte destruxit.

Miramur hic in terra reges et aulam eorum, ministros et exercitus, quia nihil grandius videmus. Sic homo natus et educatus in silva, si forte in aliquod oppidum ingreditur, miratur domos lapidibus extructas... Quid si videat palatium regis ?... Quid si nos, sicut Joannes et Daniel, videremus coelum apertum et Regem immortalem, Antiquum dierum, sedentem in throno ; et in circuitu throni innumerabiles coeli principes, ministros ejus ?... *Aspiciebam, inquit Daniel, et Antiquus dierum sedit... Thronus ejus flammae ignis... Fluvius igneus rapidusque egrediebatur a facie ejus ; millia millium ministrabant ei, et decies millies centena millia assistebant ei.* (Dan. vii, 9, 10.)

Nonne magni sunt angelici spiritus, potentes virtute, dignique omnipotentis Dei ministri ? Nonne sanctitate sua et gloria sunt digni conspectu Altissimi ?... Digni igitur honore nostro et obsequio...

Accedit quod iidem nobis sunt maxime benevoli. Cum enim in omnibus Dei voluntatem sequantur, sicut ipse Deus et Christus Dominus, ita et Angeli volunt hominum salutem. Animas nostras amant, nosque juvare et

pro nobis intercedere parati sunt. Imo Angeli Custodes maximis nos beneficiis cumulant.

3° Tertium motivum est nostra utilitas. Angelorum enim cultu fides et pietas nutritur; et quicumque Angelum suum Custodem fiducialiter honorant, in eo inveniunt fidelissimum amicum, consolatorem et protectorem in vita et in morte...

Devotionem ergo tam salubrem ipsimet exercere et in aliis promovere studeamus. At quomodo?

II. **Exercitium.** — Devotio erga SS. Angelos exercenda per actus internos et externos.

1° Interne colam Angelos sanctos actibus fidei, fiduciae et charitatis.

Fidei oculos aperire debeo ut in mundo visibili invisibiles Angelos, eosque innumera-biles, nobiscum versantes aspiciam. Sicut servus Elisei in oppido Dothan. Ibi cum Eliseus hostili exercitu circumdaretur, videns servus ejus turmas, equos et currus, territus exclamavit: *Heu! Domine mi, quid faciemus?* At ille respondit: *Noli timere: plures enim nobiscum sunt quam cum illis.* Tunc aperti sunt oculi servi, et vidit: et ecce mons plenus equorum et curruum igneorum in circuitu Elisei. (4 Reg. VI, 17.)

Ita si aperiamus oculos fidei, Angelum Custodem semper videbimus praesentem; et cum S. Fr. Salesio ac B. patre nostro Petro Faber, videbimus quoque Angelos aliorum hominum, nec non civitatum et communitatum; videbimus coelestis aulae principes cum rege suo Christo in altari, nobiscum Dominum adorantes, nostrasque preces Domino offerentes.

Eos quoque invocabimus cum fiducia, ut adjuvent nos in nostris orationibus, in periculis, in itineribus, in tentationibus, in operibus nostris pro divino servitio susceptis : in opere praesertim educationis puerorum et conversionis peccatorum, quorum ipsi custodes sunt ut salventur.

Eos quoque magna charitate, ut sanctissimos Dei amicos nostrique amantissimos amabimus, cum gratitudine pro beneficiis ; eosque reverebimur, familiariter alloquemur ; eorum consiliis et inspirationibus obediemus ; eorumque exempla imitari conabimur.

Quanta enim et quam suavia dant exempla virtutum !... Quoniam in futura resurrectione erimus *sicut Angeli Dei in coelo* (Matth. xxii, 30), ideo jam nunc eorum exemplo nostra puritate, pietate et obedientia atque charitate, esse angeli in terra studeamus.

2º Externe SS. Angelos colere debeo orando et praedicando.

Angelum Custodem certis temporibus orabo, praesertim mane et vespere, in adversis rebus, in tentationibus, in necessitatibus, in adventu mortis, quando praecipue mihi adjutorio et solatio erit.

In oratione matutina dicam : « Angele Dei qui custos est mei, me tibi commissum pietate superna, hodie illumina, custodi, rege et governa. » Vespere autem : « Angele sancte, quem Deus mihi in custodem dedit, adsis mihi et custodi ab omni malo. » In Completorio quoque recitando SS. Angelos devote cum Ecclesia invocabo.

Familiaris etiam mihi sit simplex haec in-

vocatio : « Sancte Angele Custos, adjuva me, ora pro me, protege me ab omni malo. »

Festa SS. Angelorum pie celebrabo, Deoque gratias agam quod tam misericorditer SS. Angelos suos ad nostram custodiam et juvamen mittere dignatur.

Ad promovendam SS. Angelorum devotionem in populo et inter scholarum alumnos, conferet doctrinam fidei de SS. Angelis bene explicare, praesertim occasione eorum festi ; item, commendare Angeli Custodis invocationem mane et vespere ; suggerere quoque brevem invocationis formulam ; demum, distribuere imagunculas S. Angeli Custodis, vel statuas conspicuas publice exponere, sive Angeli Custodis cum suo cliente, sive Angelorum adoratorum ad altare.

43. ANIMAE PURGATORII.

Sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare ut a peccatis solvantur. (2 Machab. XII, 46.)

Oratio pro defunctis et pietas erga animas purgatorii substantialis quoque devotio est, quam ipsimet exercere et inter fideles promoveri debemus. Ab ipso enim Spiritu sancto commendatur ut *sancta et salubris cogitatio* : sancta quidem, quia opus charitatis et misericordiae, Deo gratissimum ; salutaris vero, quia maxime confert ad salutem et spirituale bonum eorum qui illam devotionem frequentant. Qui enim animas purgatorii juvare

student, ad sibimet in futurum providendum facile moventur.

Ut itaque hujus devotionis spiritu ut par est impleamur, consideramus haec tria : 1. quid fides doceat de purgatorio ; 2. cur debeamus animas in purgatorio juvare ; 3. quomodo nos oporteat nobismetipsis providere.

1. **Doctrina de purgatorio.** — Sacrosanctum Trid. Concilium, Sess. 25. *Decreto de purgatorio*, docet : « Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis, potissimum vero acceptabili altaris sacrificio juvari. »

Praeter haec duo dogmata, quibus qualibusve poenis animae in purgatorio expiuntur Ecclesia non definivit ; Ecclesiae autem Theologi et Doctores explicatius tradunt. Poena scilicet purgatorii est duplex : damni et sensus, utraque temporalis. Poena damni est visionis beatificae in vindictam peccatorum retardatio. Ad poenam sensus quod attinet, constans et retinenda est latinorum Doctorum sententia, in purgatorio esse ignem, non metaphoricum, sed verum ac materiale, similem igni infernali. Sententia tamen Gracorum, verum ignem in purgatorio non esse, sed cruciatus alios qui poenam sensus constituunt, damnata non est.

Circa poenarum gravitatem docet S. Thomas, utramque poenam, tam damni quam sensus, omni poena hujus vitae esse majorem. Censent tamen S. Bonaventura et Bellarminus, animas quasdam sanctas leviora pati quam quae in hac vita crudelissima sunt. Illud certum est, poenas purgatorii esse acerbissimas, tum ex mente SS. Patrum, tum ex

eo quod morte finitur tempus misericordiae, et expiatio purgatorii fit in toto rigore justitiae : usque ad *novissimum quadrantem* (Matth. v, 26) ; demum id patet ex sollicitudine qua pia Mater Ecclesia nos ad opera satisfactoria et indulgentias pro defunctis lucrandas hortatur.

Totam hanc doctrinam generatim complecti videtur Kempensis, ubi de poenis futurae vitae agens, dicit : « Ibi erit una hora gravior in poena quam hic centum anni in gravissima poenitentia. » (Imit. I, 24.)

Duratio poenarum incerta est ; verumtamen aliquas animas ibi multos annos detineri sensus habet fidelium et Ecclesiae.

Alleviantur autem patientes animae, tum securitate qua gaudent adipiscendae aliquando gloriae, tum conformitate voluntatis suae cum sanctissimo Dei beneplacito ; demum juvamine quod accipiunt ex suffragiis viventium.

II. Quare debemus animas juvare ? — Praeter Ecclesiae spiritum, qui ex continuis ejus pro defunctis orationibus manifestus est, multae nos ad hoc rationes urgent : sive ex parte operis, sive ex parte animarum, sive ex parte nostra.

1° Est opus misericordiae eximium, simulque facillimum. Etenim in se uno opus istud omnia misericordiae opera continet quae miseris in terra praestantur, imo excellentius continet. Si dare panem esurienti, potum sitiendi tam gratum Deo est, si ipse Christus eleemosynam accipit in persona pauperis, etiam vilissimi, etiam peccatoris : quid di-

cendum de beneficio maximo animabus sanctis, Christo Domino charissimis collato?...

Dico beneficium esse maximum, quia eo miseriae maximae solamen affertur. Nonne miseria maxima est defunctorum fratrum nostrorum, qui longe acerbiora patiuntur quam famelici, sitientes, incarcerati, aegroti, ac miserrimi exules hujus mundi? Quorum « una hora poenarum gravior est quam hic centum anni in gravissima poenitentia »... Adde his poenis physicis dolorem moralem amarissimum, quod cum in terris agerent non melius sibi providerint, evitando culpas ob quas nunc tam severe puniuntur, vel saltem expiando, dum tempus misericordiae maneret... Adde demum tantae miseriae, quod jam semetipsos juvare non possunt. In terris, per confessionem, jejunia, lacrymas, omniaque charitatis opera divinae potuerunt satisfacere justitiae: hic autem lacrymae et poenitentiae jam non valent...

Nonne animae tam afflictae nostra sunt commiseratione dignissimae? Nonne eis opitulari opus est eximiae charitatis?

Quod quidem eo propensius praestare debemus quo facilius est. Quis enim orare non potest pro defunctis? indulgentias lucrari? eleemosynas erogare? Sacrificium Missae vel sacram Communionem offerre, Viam crucis obire, opera profecto sunt minime ardua... Quid, si tam levi negotio aegrotantem patrem vel matrem posses restituere sanitati?... Quis, si videret fratrem suum incendio cruciatum, possetque aquae calice extinguere flammam, id facere renueret?...

2º Animae autem ipsae nonne merito a no-

bis juvamen expectant? Quaenam enim animae in purgatorio detinentur? Nonne sunt omnes sanctificante gratia ornatae, Christi sponsae, Deo charissimae? Nonne animae fratrum, propinquorum et benefactorum nostrorum?... patris fortassis et matris, quos tantopere dileximus in terris?...

3° Nostra quoque maxime interest defunctis misericordiam praestare, ut et ipsi aliquando misericordiam consequamur. Nonne animae a nobis adjutae et liberatae, pro tanto beneficio magnam referent gratitudinem? Nonne misericordes misericordiam consequentur?...

Nova itaque charitate, novo fervore animas purgatorii juvemus et ab aliis juvandas procuremus. Interim vero nobismetipsis providere ne omittamus.

III. Quomodo nobismet providebimus?

Debeo sane, si prudens sum, mihi providere dum tempus habeo, juxta monitum quod unicuique ab animabus purgatorii datur: *Memor esto judicii mei, sic enim erit et tuum: mihi heri, et tibi hodie* (Eccli. xxxviii, 23). Sicut ego mortuus sum, ait defunctus frater, ita et tu morieris; sicut ego judicatus sum, ita et tu judicaberis; sicut ego crucior, ita tu, nisi omnia expiaveris in terra, mox cruciaberis.

Num itaque purgatorium me manet? Utique: saltem probabilissime. Etenim, dic mihi: num damnaberis?... Absit, ut homo Deo consecratus pereat. Num recta in coelum conscendes?... Id quis audeat praesumere? Restat ergo purgatorium. Itaque ego brevi, cras fortassis, in formidolosa illa expiatione me inveniam.

Quid ergo faciendum, dum tempus datur?

Nonne omni conatu me a severa illa poena eximere debeo? vel saltem satagere ut brevis mihi sit et mitior? Ad hoc conferent sequentia.

1° Vitare ulteriora peccata per accuratam regularum observationem, et studiosum conscientiae examen bis quotidie instituendum...

2° Expiare praeterita: non tantum per confessionem pie faciendam, sed etiam per mortificationem et poenitentiae opera.

3° Animas purgantes misericorditer juvare: *Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.* (Matth. v, 7.)

44. TRES MISSIONARIORUM CLASSES.

Omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium.
(1 Cor. IX, 24.)

Quod Paulus de omnibus universim christianis dicit, eos quidem omnes aeternae vitae praemium appetere, sed non omnes eodem successu, id ad operarios evangelicos in particulari referendum est; et ad ipsos pertinet ejusdem Apostoli monitum: *Sic currite ut comprehendatis.* Quod monitum suo exemplo confirmat, dum addit: *Ego sic curro, non quasi in incertum; sic pugno, non quasi aërem verberans: sed castigo corpus meum et in servitutem redigo, ne forte cum aliis praedicaverim, ipse reprobus efficiar.* (1 Cor. ix, 26, 27.)

Ut autem cognoscamus utrum nos curramus bene, et non quasi in incertum, secundum

S. P. Ignatii methodum, consideremus tres missionariorum classes : ita ut 1. ad primam classem pertineant *homines velleitatis* ; 2. ad secundam, homines *dimidiaae voluntatis* ; 3. ad tertiam, homines *voluntatis perfectae*. Quae tres classes repraesentant missionarios inutiles, mediocres et perfectos.

I. Homines velleitatis. — Tales sunt qui finem volunt, sed media non adhibent. Volunt scilicet esse viri apostolici et vitam suam Evangelii propagationi consecrare. Quid pulchrius, inquiunt, munere apostolico ? *Quam speciosi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona !* (Rom. x, 15 ; Isaï. LII, 7.) Quapropter gloriosa vestigia S. Francisci Xaverii et successorum ejus sequi se velle laudabiliter profitentur.

At, qui vult finem debet velle media ; et qui serio statuit vir apostolicus esse sicut Indiarum Apostolus et successores ejus, debet sicut ipse esse vir orationis, mortificationis et laboris apostolici.

Utique, inquiunt, haec media adhibere curabo... Hoc dicunt, sed non faciunt : hoc illudentes sibi et absque seria voluntate dicunt, si minus ore, at saltem opere.

Quomodo enim orant ? Parum orant, et quantum necesse, ac sine animi recollectione : orationis studium et spiritum non habent. Verumtamen sic agentes existimant se esse sufficienter orationi deditos. Quomodo mortificationem exercent ? Interdum in refectorio brachiis extensis orant ; de cetero dicunt totam missionarii vitam esse mortificationem, valetudinem esse curandam, nequaquam S. Fr. Xaverii exemplum respicientes. Vel si

exemplum illud eis proponitur, mirandum esse aiunt, non omnibus imitandum. Interim in omnibus quantum possunt sua commoda quaerunt, sensualitati, curiositatie indulgent.

Quomodo laborant ? Si quidem laborant nec tempus otiose consumunt, labor eorum nequaquam est apostolicus, sed mere humanus. Apostolicus enim labor ille est, sive in collegiis sive in sacris ministeriis, quo pure ac solide animarum fructus quaeritur ; ipsi autem quaerunt quae sua sunt, et laborem, etsi forte gravem, animabus vix aut ne vix quidem proficuum sustinent.

Frustra itaque hi homines existimant se esse S. Fr. Xaverii successores. Non sunt *de semine virorum illorum per quos salus facta est in Israel* (1 Machab. v, 62). Sunt servi inutiles, qui talentum acceptum in terra recondunt. Utinam brevi non audiant illud : « Serve male et piger, quare non dedisti pecuniam meam ad mensam ?... Inutilem servum ejicite in tenebras exteriores. » (Matth. xxv ; Luc. xix.)

En prima classis. Absit, FF. dilectissimi, ut ullus e nobis ad eam unquam pertineat. At pervenitur ad eam per secundam classem, quae propterea bene cognoscenda.

II. Homines voluntatis dimidiatae. —

Hi sunt qui voluntate quadam bona, sed imperfecta minimeque generosa, media aliqua adhibent, non vero illa quae idonea et efficacia eis assignantur. Volunt utique finem, ideoque trajecerunt in Indiam. Unam, inquit, tantum vitam habeo ; hanc ita volo transigere ut sit quasi lux splendens oculis Dei : ideo viam S. Francisci Xav. ejusque successorum

decurrere statui. At, Frater, si ipsorum intendis assequi apostolicam gloriam, oportet ut eorum mores imiteris, et sicut ipsi vir orationis, mortificationis et laboris apostolici efficiaris... Omnino, inquit, talis esse conabor.

Et revera *conabitur* ; sed non procedet voluntate victrici : non vult *omnino*, sed *ex parte* tantum. Orabit utique, et sat multum orabit ; intellexit enim verbum Apostolorum : *Nos orationi et ministerio verbi instantes erimus* (Act. VI, 4) ; intellexit, inquam, verbum praedicationis absque oratione esse dumtaxat aes sonans et cymbalum tinniens. Propterea orat ; sed non est *vir orationis* habens orationis spiritum : quia non accurate servat modestiae et silentii regulas, nec manet in solitudine cordis ac praesentia Dei. Effundit se in res externas, ac proin internam cum Deo unionem et conversationem assequi non potest.

Mortificationem exercet ; sed vir omnimodae mortificationis non est, sicut illi quorum se vestigia sequi profitetur. Scilicet propriam voluntatem non omnino resignat. Varias sibi fingit rationes, quibus acquiescit ut veteri homini indulgeat. « Exemplum, inquit, sequor aliorum. » At non quaerit utrum illud aliorum exemplum cum exemplo Xaverii consonet. — « Moderatam, inquit, valetudinis curam Regula praescribit. » Moderatam utique ac talem quae non contradicat alteri Regulae de superfluis secludendis, de paupertate amanda, de fiducia in Deo, de continua in omnibus mortificatione. *Qui abstinens est, dicit Spiritus sanctus, adjiciet vitam. Et in multis escis erit infirmitas* (Eccli. xxxvii, 34, 33). — « Potior, inquit, est mortificatio interna. » At haec absque

externa nullibi vera invenitur, ut patet exemplo Christi et omnium Sanctorum; semperque viget genus illud quod *non ejicitur nisi per orationem et jejunium*. (Matth. xvii, 20.)

Laborat quoque; sed num laborem suum apostolico spiritu sustinet? An genuino zelo ea munera exercet quae secundum hominem minus placent? Indifferentiam respectu operum nequaquam habet; naturalis inclinatio, propria voluntas, spes retributionis cujuspiam, affectus commoditatum... semper laborem contaminat.

Itaque homo dimidiaae voluntatis non est genuinus de stirpe Xaveriana missionarius; quia non genere, non omnino, sed ex parte tantum sese Christi operi tradit ac mancipat. Multum forte laborabit, sed parce metet; nec erit felix; nec in morte dicere poterit cum Paulo: *Bonum certamen certavi, cursum consummavi... in reliquo reposita est mihi corona justitiae*. (2 Tim. iv, 7, 8.)

III. Homines voluntatis perfectae. — Hi non tantum ex animo volunt finem, i. e. Xaverii viam sequi; sed omnia ad id perficiendum media cum divina gratia adhibere, voluntate fixa ac determinata, absoluta et efficaci statuerunt. Ex animo illud S. Ignatii: *Omnino et non ex parte* pronuntiant; et illud: *Domine, quid me vis facere?* (Act. ix, 6.) *Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum*. (Ps. lvi, 8.)

Scilicet quaecumque ad bonum animarum sive obedientia sive Providentia postulat, quantumvis ardua, alacriter suscipere aut subire festinant; tantaque cum fiducia, ut cum propheta Job dicere non dubitent:

Et imsi occiderit me, in ipso sperabo... Et ipse erit salvator meus. (Job, XIII, 15, 16.)

Cum sciant ad munus suum requiri ut sint viri orationis, mortificationis et laboris apostolici : ut tales sint ex animo satagunt. Ita student orationi, ut in ea perpetuo versentur. E mundo externo velut egressi, in sanctuario cordis sui cum Deo vivunt, conversantur, quae externe agenda sunt filialiter conferunt ; cum Moyse intrant in Tabernaculum, ut Deum consulant, atque ab eo lumen et juvamen ad opera perficienda recipiant. Ita mortificationem exercent, ut sibi ac mundo mortui Christo Domino soli vivant. Ita laborant tanquam boni milites Christi (2 Tim. II, 3), ut nullam temporis particulam amittant, quam pro gloria Dei et utilitate animarum, suimet obliti, non impendant.

Hi sunt veri nominis missionarii apostolici, viri de Xaveriano semine ; hi sunt servi boni et fideles, qui pro talentis acceptis duplum superlucratur ; hi sunt felicissimi in laboribus quantumvis humilibus, toto vitae tempore ; feliciores autem in morte et adventu Domini sui.

45. BONI OPERARII MERCES.

Euge, serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam : intra in gaudium domini tui. (Matth. XXV, 21.)

Quamvis Deo servire ex motivo purae charitatis et absque mercedis intuitu perfectissimum sit, respicere tamen nos etiam oportet

promissa praemia, ut fervorem nostrum in laborando excitemus. Ipse Dominus nos ita tribulationes cum gaudio tolerandas proponit, ut simul mercedem ostendat: *Quoniam merces vestra*, inquit, *copiosa est in coelis* (Matth. v, 12). Et S. Pater Ignatius dum vult ut « studeamus servire et placere divinae Bonitati propter se ipsam », simul etiam vult ut juvemur spe praemiorum. (Summ. R. 17.)

Quapropter promissa nobis a Domino praemia consideremus. 1. Quanta erit boni operarii merces? 2. Qualis erit? 3. Quomodo promerenda?

I. Quanta merces promissa? — Operario evangelico qui gnaviter suo munere fungitur, promissa est merces magna jam in hac vita, maxima vero in futura, proportionata tamen cujusque merito.

1° In hac vita Christus Dominus relinquentibus omnia propter se et propter Evangelium promittit *centuplum cum persecutionibus* (Marc. x, 30): i. e. bona magna et vera, quae nullis persecutionibus vel tribulationibus auferri possint. Et sane recte quidem Kempensis dicit: « Si est gaudium in hoc mundo, id utique possidet puri cordis homo »; at majori ratione dici potest, verum gaudium habitare in corde apostolico.

Hoc enim non modo purum est, sed zelo ardens ut peccatoribus puritatem communicet. Hinc Apostolus Paulus scribit se gaudio superabundare in omni tribulatione sua. (2 Cor. vii, 4.)

Gaudium autem illud internum est, a Spiritu sancto in anima diffusum, quod idem Apostolus describit, ubi dicit: *Exhibeamus nos*

sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus... in laboribus... in jejuniis... quasi morientes, et ecce vivimus... quasi tristes, semper autem gaudentes... tanquam nihil habentes, et omnia possidentes. (2 Cor. vi.)

2º In vita futura merces maxima. Omnibus quidem servis suis Deus mercedem divino Remuneratore dignam retribuet: regnum videlicet pro misericordia praestita pauperi, pro calice aquae porrecto sitiendi; adeo ut infimus in coelo locus gloriae culmina superet hujus mundi, et melior sit dies una in atriis Domini super millia: i. e. melior quam omnia gaudia mundi hujus. Sicut enim in inferno una hora erit gravior in poena quam super terram centum anni in gravissima poenitentia, ita in coelo melior est una hora in felicitate sanctorum quam centum anni hic in omnibus deliciis mundanorum.

Quod si tanta dabit minimis suis fidelibus Dominus, quid electis suis cooperatoribus, ministris Evangelii sui?... *Amen, dico vobis, quoniam super omnia bona sua constituet eum. (Matth. xxiv, 47.)*

3º Merces utique copiosa, ineffabilis, qua nunc fruitur S. Franciscus Xav. innumerique successores ejus, quaeque nobis, FF. dilecti, omnibus et singulis reservatur; non tamen omnibus aequalis. Nam *unusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem* (1 Cor. iii, 8). Scilicet proportionata erit merces, non scientiae nec applausui humano nec splendori muneris impleti, sed virtutibus, sacrificiis, laboribus.

Laboremus ergo, FF. mei, omniaque sacrificemus ac toleremus libenter pro Evangelio:

Non enim sunt condignae passionēs hujus temporis ad futuram gloriam quae revelabitur in nobis. (Rom. VIII, 18.)

II. Qualis erit illa merces ? — Quae viro apostolico, post consummatum missionis suae cursum, merces a Christo promittitur, in eo consistit ut admittatur in domum Dei, in societatem omnium Sanctorum, et in participationem summi Boni per visionem beatificam.

1° Laetemur ergo, FF. in Christo dilecti, quoniam in domum Domini ibimus, in domum Patris nostri qui est in coelis, ut semper cum ipso habitemus tanquam filii charissimi, omnibusque bonis ejus fruamur in aeternum ! *Quoniam super omnia bona sua constituet eum.*

Quando autem id erit ? Quando veniam et apparebo ante faciem Dei ?... Adhuc modicum, inquit, et videbitis me. Modicum adhuc laborandum, et veniam *et accipiam vos ad me ipsum : ut ubi ego sum, et vos sitis.* (Joan. XIV, 3.)

Velociter currit tempus, et post modicum ac momentaneum tribulationis nostrae assumemur ad terram viventium : et intrabimus... et videbunt oculi nostri...

2° Quid autem videbimus ? Tunc videbimus quaecumque nunc non videntes credimus : gloriosos incolas coeli, omnes Angelos omnesque Sanctos, nobis tanquam amantissimos fratres occurrentes. Quam jucundum mihi erit, si in vita SS. Angelos coluero, nunc ruere in amplexum eorum ! Quam jucundus occursus S. Patris Ignatii, si fideliter et adamussim regulas ejus custodiero ! Quam jucunda congratulatio S. Francisci Xaverii, si

sicut ipse laboravero, et sequi studuero vestigia ejus !...

Sed ipsi ducent nos ad B. Virginem, quam nunc ut matrem amamus, videntes eam tantum sub velamine fidei ; tunc revelata facie contemplabimur in splendore suo, in tota amabilitate matris, aperientis nobis brachia tanquam filiis Cordis sui. Ipsa porro ducet nos ad suum Filium, Dominum nostrum Jesum Christum.

3° In illa hora tandem revelata facie Jesum cernere dabitur, quem nunc velatum dumtaxat aspicio. Quam ineffabilis consolatio erit mihi, cum intuebor gloriosa vulnera ejus, si in terris crucem ejus portavero, mortificationem Jesu in corpore meo circumferendo ! (2 Cor. iv, 10.) Quanta consolatio, si post vitam pro salute animarum consumptam, dicere possum : « Domine, quinque talenta, duo talenta, tradidisti mihi : ecce alia quinque, alia duo, superlucratus sum ! » Quid autem ubi respondebit mihi : *Euge, serve bone et fidelis : quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam : intra in gaudium domini tui ?*

Dicendo : *Intra in gaudium domini tui*, ducet me ad Patrem suum : « Pater, inquit, hic est fidelis servus et prudens, quem constitui super familiam meam » (Matth. xxiv, 45). Et dicet Pater : « Ego ero merces tua magna nimis » (Gen. xv, 1). Simulque paterna bonitate et ineffabili amore omnes divinitatis suae thesauros aperiens, semetipsum clare intuentum dabit. Videbimus eum sicuti est, facie ad faciem, et similes ei erimus, gloriae ejus et infinitae beatitudinis participes. (1 Joan. III, 2.)

III. **Quomodo promerenda?** — Tanta merces profecto promerenda est omni labore, omnique sacrificio. Agitur enim de summo bono. Pro inaestimabili margarita prudens negotiator cum gaudio vendit universa quae habet...

Quodnam autem pretium a nobis Dominus postulat? Nonne illud requirit ut participes simus calicis sui, i. e. ut labores apostolicos ac tribulationes pro salute animarum cum ipso sustineamus?

1° Sustinendi nostri labores usque ad finem, exemplo Apostoli: *Tempus resolutionis meae instat: bonum certamen certavi, cursum consummavi... in reliquo reposita est mihi corona justitiae* (2 Tim. iv). Delectet igitur, ut S. Gregorius inquit, magnitudo praemiorum, sed non deterreat certamen laborum.

2° Sustinendae tribulationes, per quas oportet nos intrare in regnum Dei. *Gaudete itaque in illa die (tribulationum) et exultate; ecce enim merces vestra multa est in coelo.* (Luc. vi, 23.)

Quoties igitur in officiis vel ministeriis meis gravamen occurret, recogitabo verba S. Pauli: *Momentaneum et leve tribulationis nostrae aeternum gloriae pondus operatur.* (2 Cor. iv, 17.)

46. FIDES.

Justus ex fide vivit. (Rom. I, 17.)

Nihil a Christo Domino magis commendatur quam fides. Et merito quidem, cum fides

religionis christianae fundamentum sit, conditio salutis, et ita essentialis Christi discipulis ut ab ipsa fide nomen habeant et vocentur *fideles* seu *credentes*.

Fides autem duplici sensu accipitur: pro *virtute* qua credimus, et pro *doctrina* quam credere debemus. De fidei virtute nobis dumtaxat agendum.

Jam vero, ut ea quae ad fidei virtutem pertinent rite ac practice intelligantur, consideranda, 1. notio, 2. necessitas, 3. acquisitio fidei.

I. Fidei notio. — Quid est fides?

Non quaeritur hic de fide humana, qua creditur alicui homini loquenti; sed de fide divina, qua credimus Deo: estque *assensus mentis Deo loquenti nobis*.

An itaque Deus loquitur vel locutus est nobis? Et quid est locutus?

1° Deus utique locutus est hominibus quos creavit: et hic quidem maximus est totius humanae historiae eventus, qui vocatur Revelatio. Nec tantum locutus est Deus olim, sed et nunc porro loquitur mundo, omnibusque generationibus loquetur usque ad finem.

Quomodo autem Deus locutus est? *Multi-fariam multisque modis olim Deus loquens patribus in prophetis; novissime diebus istis locutus est nobis in Filio.* (Hebr. 1, 1.)

Et quomodo Deus loqui continuat? Per Ecclesiam, quam Christus infallibilem verbi sui praeconem constituit: ita ut qui eam audit, Christum audiat; qui eam spernit, Christum spernat, adeoque ipsum Deum contemptui habeat.

2° Et quid Deus est locutus? Si summatim

spectemus, quidquid Deus tum in vetere tum in N. Testamento revelavit, ad hoc magnum documentum reduci potest : *Salutem aeternam per peccatum perditam, Christi morte esse hominibus restitutam, si modo credere voluerint et mandata servare.*

Quod si sumatur explicatius, verbum Dei, quo Deus homines docere dignatus est, omnia solvit aenigmata atque mysteria circa mundum hunc aspectabilem, circa Deum et circa hominem ; omniaque continet quae homini scire utilia sunt et jucunda, praesertim de hominis origine et fine.

O quam pulchra, quam benefica divina fides, quae nostras tenebras ita illuminat !... Quam bonus Deus, qui sic hominem docere dignatus est !... Quanta gloria, quanta felicitas homini sic a Deo viam aeternae vitae doceri !... At quanta miseria, quanta stultitia hominibus superbis, qui fidem respuunt, et Dei sui disciplinam accipere nolunt !...

II. Fidei necessitas. — Est ne fides homini necessaria ?

Utique fides necessaria est, et quidem fides viva ; haec tamen gradus perfectionis admittit.

1° Fides necessaria prorsus est vitae christianae et saluti sicut radix arbori, fundamentum aedificio. « Fides, ait Conc. Trid., est humanae salutis initium, fundamentum et radix omnis justificationis. » (Sess. 6, c. 8.)

Qui fidem non acceptat, vel acceptam perdit, vel juxta fidem acceptam non vivit, salvari non potest ; non enim radicem salutis seu aeternae vitae habet.

Sed radix arboris non est arbor ; atque ita infirma esse radix potest ut fructum producere nequeat. E contra, fieri potest ut sit tam sana et vivax, ut fructum faciat eumque uberimum. Simili modo fides potest esse sterilis ac sine fructu operum, et tunc *fides mortua* est. Hanc Dominus ostendit nobis in figura ficulneae in vinea plantatae et fructum nullum afferentis (Luc. XIII). E contra, fides potest esse fructifera, et dicitur *fides viva*, quae per charitatem operatur.

2° Sed haec fides viva suos gradus habet, sicut lumen, quod tenue et languidum quandoque conspicitur, vel clarum, et claritate crescens usque ad meridiem. Jam vero fide languida veritates christianae videntur quidem, sed quasi a longe, aut sub obscuro velamine ; fide autem clara et vivaci eaedem veritates quasi prope, sub velo tenuissimo ac sine velamine conspiciuntur. *Fide Moyses... invisibilem tanquam videns sustinuit* (Hebr. XI, 27). Haec clara fides vocatur etiam *vivida*, et a Domino grano sinapis comparatur : quod, licet minimum, producit arborem habetque in se vim quamdam igneam qua infirmitates sanat. Similem vim fides vivida continet, et victrici potentia montes transferre valet.

Quanto itaque fides vividior, tanto ad omne bonum efficacior ; ita ut haec statui regula possit : *Qualis fides, talis vita* ; talis scilicet vita christiana, vita religiosa, vita apostolica.

Quam studiose ergo debemus fidei perfectionem sectari, ex qua fervor charitatis totaque sanctificatio oritur !

III. **Fidei acquisitio.** — Quomodo virtus

fidei acquiritur ? Quomodo efficitur vivida et perfecta ?

Fides gratuitum Dei donum est : a Deo hominibus datur, vel saltem offertur ; at ex parte hominis oportet ut humiliter et cum gratitudine recipiatur, servetur caute, et foveatur atque augeatur studiose.

1° Recipienda fides humiliter : Qui enim *non receperit regnum Dei sicut parvulus, non intrabit in illud* (Marc. x, 15). Quo refertur etiam istud : *Confiteor tibi, Pater, Domine coeli et terrae, quia abscondisti haec a sapientibus et prudentibus, et revelasti ea parvulis.* (Matth. xi, 25.)

At quantam gratitudinem Deo pro fidei dono debemus ! Praesertim si miseriam eorum conspiciamus qui hoc dono sunt orbatii...

2° Servanda fides caute. Novimus quomodo mundani plurimi fidem amittant ; sed et nos, si minus fidem amittimus, ejusdem vigorem debilitare, nisi caveamus, omnino possumus. Debilitatur enim fides et obscuratur, si nimiam habemus in nostra intelligentia fiduciam ; aut si defectu recollectionis et unionis cum Deo, mentis obtutum solemus in res externas defigere, et vix intendimus ad internas ; si nihil nisi rerum externam speciem carnali oculo spectamus, et oculo mentis sub rerum visibilium velamine invisibilem Deum non intuemur. *Animalis homo non percipit ea quae sunt Spiritus Dei... et non potest intelligere* (I Cor. ii, 14).

3° Fovenda et augenda fides. Quomodo et quibus mediis fides roboratur, perfecta et vivida evadit ? Supposita humilitate, crescit fides per orationem et exercitium.

Oratio requiritur, quia donum Dei est, gratuitum ac pretiosum ; ideoque suppliciter et instanter expetendum, dicendo cum Apostolis : Domine *adauge nobis fidem* (Luc. xvii, 5) ; et cum patre lunatici : *Credo, Domine, adjuva incredulitatem* (fidem debilem) *meam* (Marc. ix, 23).

Requiritur exercitium. Habitus enim virtutum sicut habitus artium neglectu vel cessatione debilitantur, roborantur autem et perficiuntur exercitio : prout in pictore et musico facile patet. Jam vero multa sunt fidei exercitia. Exercetur enim omni actu fidei eliciendo : *Credo, Domine, ex toto corde...* Exercetur per orationem quamlibet, per omnem conversationem atque unionem cum Deo, imo per omne pietatis officium... Exercetur per devotionem erga SS. Eucharistiam, quod est *mysterium fidei...* Exercetur per illam veram obedientiam, qua Deum in Superioribus intuemur... Exercetur demum in conformitate cum divina voluntate, qua, sicut sub speciebus eucharisticis Christum videmus latentem, ita sub externa specie omnium rerum occurrentium, Deum ejusque manum ac voluntatem intuemur. Quo spectat illud S. Ignatii : « In omnibus quaerant Deum... eum in omnibus creaturis amando et omnes in eo, juxta sanctissimam ac divinam ipsius voluntatem. » (Summ. R. 17.)

Studiose itaque fidem nostram ac pretiosissimum Dei donum, adhibitis his mediis, fovere et corroborare satagamus.

47. SPES ET FIDUCIA.

Modicae fidei, quare dubitasti : (Matth. XIV, 31.)

Secunda virtus theologica, spes, media est inter fidem et charitatem, fere sicut arboris truncus inter radicem et ramos medium occupat. Spes a fide nascitur, et una cum fide generat charitatem. Est autem ea virtus quae a Dei bonitate expectat vitam aeternam et omnia media quae ad salutem consequendam conducant.

Porro expectatio spei perfectionis gradus admittit, prout majorem vel minorem securitatem consequendi desideratum bonum obtinet. Ubi securitas tanta est ut dubitatio excludatur et animus in quadam certitudine quiescat, qualis in filiis habetur expectantibus a parente panem, vocari solet *fiducia* : adeo ut fiducia proprie sit ipsa virtus spei, in gradu perfectiore accepta.

Haec divina virtus velut mensura nobis exhibetur donorum quae Deus nobis largitur : ita ut quo perfectior nostra spes, tanto magis in nos Dei misericordia abundet : *Fiat misericordia tua, Domine, super nos, quemadmodum speravimus in te.* (Ps. xxxii, 22.)

Consideremus, 1. spei ac fiduciae necessitatem ; 2. ejusdem fundamenta ; 3. praxim.

I. Fiduciae necessitas. — Quam necessaria nobis sit magna in Deo fiducia, intelligimus ex Christi Domini verbis, ex nostra indigentia, et ex particulari missionis nostrae arduitate.

1° Divinus Magister in Evangelio non minus fiduciam praecipit quam fidem : *Confidite,*

inquit, *ego vici mundum* (Joan. xvi, 33) : i. e. ego omnem mundi violentiam sustinendo et vincendo merui ut et vos vincatis, dummodo in auxilio meo confidatis.

Propterea iterum iterumque commendat nobis ne timeamus, ne terreamur, neve solliciti simus aut conturbemur, in maximo etiam discrimine.

Cum ad discipulos in mari navigantes veniret, ambulans super aquas, et Petrus quoque, Domino annuente, fiducialiter ad eum super aquas veniret ; mox autem fiducia deficiente mergi inciperet, arripiens Jesus manum ejus, dixit : *Modicae fidei, quare dubitasti ?...* Similiter tempestate magna periclitantibus discipulis dixit : *Quid timidi estis, modicae fidei ?...* Imperavit ventis et mari, et facta est tranquillitas magna. (Matth. viii, 26.)

Modicae fidei dicit, non *modicae fiduciae* ; fiduciam tamen significat. Scilicet, commendans in Evangelio fidem Dominus passim intelligit, non tantum fidem praestitam suae doctrinae divinae, verum etiam suae divinae potentiae et beneficentiae. Et revera, spes et fiducia, etsi a fide formaliter distincta, in fide tanquam flos in sua gemma continetur, ex eaque sponte procedit. Qui enim credit Deum habere omnia bona in manu, et paternam erga nos bonitatem in corde, quomodo non eo ipso fiduciam filialem concipiet ?

2º Necessaria nobis in Deo fiducia ob insufficientiam et miseriam nostram. Insufficientes, seu potius prorsus impotentes sumus, sive ad progrediendum in spiritu : quod est velut ambulare super aquas, nec sine Jesu

feri potest : *Quia sine me nihil potestis facere* (Joan. xv, 5) ; sive ad opera externa pro salute animarum. De conversione Corinthiorum, quam ipse erat operatus, Paulus loquens, quid dicit ? Num sese aliquid sua potentia fecisse hac in re existimat ? Imo, ne cogitationem quidem sibi adscribere audet. *Non quod sufficientes simus*, inquit, *cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis ; sed sufficientia nostra ex Deo est.* (2 Cor. III, 5.)

Nihil in nobis ex nobis invenimus nisi miseriam ; sed in Deo atque in sancta fiducia habemus omnia bona, et omnibus malis, indigentis, miseriisque remedia. O quam bonum est sperare in Domino ! Quam suavis, quamque jucunda in coelesti Patre fiducia !

3° Necessaria nobis fiducia est ob particulares Missionis nostrae arduitates. Nam posuit nos Dominus ut fructum afferamus in agro sterili valde. Difficultates obstantes sunt velut montes transferendi. Amplitudo regionis saepe inviae, insalubritas coeli, multitudo idololatrarum ad viginti et unum millones, inveterata castarum et superstitionum praejudicia, protestantismi divitis et gubernantis prestigium et oppositio, scandala ipsorum christianorum, rerum temporalium penuria, idiomatum diversitas... nonne sunt obstacula, quae velut montes humanis viribus dimoveri non possunt ?

Ergo necessaria est fiducia in eo qui dixit : *Ecce ego mitto vos... Ego vobiscum sum...*

II. Fiduciae fundamenta. — Haec sunt quinque sequentia.

1° Omnipotentia Dei. *Apud Deum omnia possible sunt* (Matth. XIX, 26) ; imo facilia :

et *potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ.* (Matth. III, 9.)

Omnia in manu ejus sunt : omnia potest dare, omnia facere... Quæ sunt res quibus indigemus ? Num spirituales ? Num temporales ? Quænam difficultates occurrunt ? Quæ obstacula adversantur ? Quo timore, quibus angustiis premimur ?... Ecce omnia in manu ejus : omnia remedia, omnia subsidia, omnia consilia, omnium difficultatum ac dubiorum solutio, omniumque operum successus, conversio omnium peccatorum...

2º Dei bonitas. Nonne Deus pater noster est ? Quid solliciti estis ? *Scit Pater vester quia his omnibus indigetis* (Matth. VI, 32). *Numquid oblivisci potest mulier infantem suum ?... Et si illa oblita fuerit, ego tamen non obliviscar tui. Ecce in manibus meis descripsi te.* (Isaï. XLIX, 15, 16.)

3º Dei promissio. *Accedite ad eum et illuminamini, et facies vestrae non confundentur* (Ps. XXXIII, 6). *Amen dico vobis, quia quicumque... non haesitaverit in corde suo, sed crediderit quia quodcumque dixerit fiat, fiet ei* (Marc. XI, 23). Quoties Christus Dominus urget nos ad veniendum ad se, ad petendum ut ab eo reficiamur, saturemur, accipiamus aquas divinas quibus omnia animæ nostræ desideria expleantur !...

4º Christi merita. Haec ut novimus sunt infinita, et talia ut iis omnia pro nobis coemerit et solverit. Omnia ergo *nostra* sunt (I Cor. III, 22), et sufficit coelestem Patrem in nomine Jesu adire ut nobis tradantur... Itaque omnia speremus : imprimis salutem consequendam, et mox in paradiso nos fore cum

Jesu et Maria confidamus... Confidamus, inquam, non obstantibus peccatis et indignitate nostra ; quia humiliter confiteri debemus non nostris, sed Jesu Christi meritis nos inniti.

5° Dei ac Domini nostri J.-C. nobiscum praesentia. *Ecce, inquit, ego vobiscum sum omnibus diebus... Ego sum, nolite timere* (Matth. xxviii, ult. ; xiv, 27.) Quomodo Jesu praesente, nos, pro ipso laborantes, timeamus?... Quid solliciti simus?...

III. **Praxis.** — Quandonam fiduciam in Deo habere nos oportet ? et quomodo ?

1° In Deo confidere, in Deo inniti debemus semper, omnibus in rebus, praesertim in rebus arctis et arduis. Quare semper ? Quia animum despondere, modicae fidei esse nihil prodest, imo nocere solet. Iterum, quare in Deo confidendum semper ? Quia Deo semper indigemus, quia nihil ex nobis efficere possumus ; nihil, inquam, etiamsi omne talentum, omnia subsidia praesto sint, omnemque laborem adhibeamus. Si enim soli, sine Jesu, procedimus, per totam noctem laborando nihil capiemus. Nihil ex nobis, praeterquam res pessumdare et corrumpere possumus...

In Deo itaque adjutore confidere nos oportet in omnibus.

At praesertim in rebus arduis et desperatis : in penuria, in adversitate, in aegritudine, in persecutione, in calamitate qualibet, in tentatione, imo et in peccato, in negotio inextricabili, in morte... Tunc, in angustia qualibet, cavendum ne animo cadamus ; tunc sperandum, tunc ad Dominum clamandum... Tunc enim est hora Domini, qui adjutor est in

opportunitate, in tribulationibus : *Qui ducit ad inferos, et reducit.* (I Reg. II, 6.)

Itaque in Domino confidendum semper, Dominus semper cum fiducia exorandus.

2º Secundum exempla Sanctorum, ita debemus in Deo confidere, ut ex parte nostra id quod Deus requirit faciamus. Requirit autem duo. Primum, ut praestemus quod in nobis est. « Sic in Deo fidendum, aiebat S. Ignatius, quasi Deus solus, nos nihil possimus ; et interim sic laborandum quasi nos soli, Deus nihil operari deberet. »

Alterum requisitum, ut respectu coelestis Patris ac Domini nos ut veros filios ac servos fideles exhibeamus. *Quaerite, inquit, primum regnum Dei et justitiam ejus, et haec omnia adjicientur vobis* (Matth. VI, 33). Simus vere filii Dei, filii obedientes, filii humiles ac paupertatis amatores, secundum exemplar Filii Dei Unigeniti, et nihil nobis deerit, *omnia adjicientur nobis.* Num Pater coelestis minus faciet quam patres terreni ? *Si vos, inquit Dominus, cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris, quanto magis Pater vester de coelo dabit spiritum bonum petentibus se ?* (Luc. XI, 13.)

Simus servi boni et fideles, gnaviter negotiantes cum pecunia Domini nostri, gnaviterque laborantes ; et postquam fecerimus omnia quae praecepta sunt nobis, dicentes : *Servi inutiles sumus ;* et optimus Dominus non deerit nobis. Maxima cum fiducia ei dicere poterimus quotidie cum Psalmista : *Tuus sum ego, salvum me fac.* (Ps. 118.)

48. PIETAS IN SOCIETATE JESU.

Exerce te ipsum ad pietatem. Nam... pietas ad omnia utilis est, promissionem habens vitae quae nunc est, et futurae. (1 Tim. IV, 7, 8.)

Quod Apostolus Timotheum, et in persona Timothei nos omnes viros apostolicos monet de pietate, idem S. P. Ignatius nobis commendat his verbis: « Omnes suum tempus rebus spiritualibus impendant, et devotioni quaerendae, pro mensura gratiae Dei ipsis communicatae insistant. » (Summ. R. 21.) His enim etsi non iisdem verbis, cum Apostolo nobis praescribit ut nos exerceamus ad pietatem, quae virtus necessaria nobis est. Nam quoniam vocatione nostra pietatis magistri sumus, quomodo pietatem docebimus alios, nisi prius ipsimet pietate repleamur?

1. Quid autem pietas est? 2. Quare pietatem amare debemus? 3. Quod exercitium pietatis Societas postulat?

I. Pietatis notio. — Quid est pietas ut virtus? Quodnam principium quo pietas generatur? Quinam actus ejus?

1° Quod pietas filialis est erga patrem et matrem, idem fere est, etsi altiore ordine, pietas religiosa erga Deum. Sicut bonus filius sibi complacet in honorandis parentibus, ita homo qui Patrem suum coelestem amat, ejus cultu, rebusque omnibus quae ad ejus gloriam aliquo modo pertinent, delectatur. Unde pietas dici potest amor divini cultus rerumque sanctarum omnium; et tanquam objectum suum complectitur, non solum Deum, sed et omnes sanctos, sed Ecclesiam Dei omnesque personas et res sacras, in quibus

Deus, auctor omnis sanctitatis, honoratur et colitur. Adeo ut *pietas* cum virtute *religionis* fere confundatur.

2° Principium pietatis generativum est fides. Da mihi hominem fide plenum, et homo ille erit pius. Quare omnes Sancti, omnes Patres nostri qui pietate fuere conspicui, erant viri fidei magnae. Lumine scilicet fidei apprehendimus quaecumque Deus de se, de sua magnitudine ac bonitate, deque operibus suis, de Christo et Ecclesia revelavit. Ex hac fide pietas omnesque pietatis actus procedunt; et quo vividior fides est, eo pietas ardentior.

Vivida enim fides mundum invisibilem velut apertum intuetur, Deum ac Christum Dominum velut oculis cernit praesentem. Quis autem potest Deum videre praesentem, quin pia reverentia repleatur? Si Jesum video in Eucharistia, sicut eum videbant Apostoli in ultima coena, an non cor meum ei se totum subjicit? Si video B. Virginem quasi mihi coram adstantem, dum eam deprecor; si angelum Custodem semper mecum; si sacram Scripturam intueor ut ipsissimum verbum Dei, quod vere est; si res sacras omnes conspicio tanquam vestimenta quaedam Christi, ejus contactu sanctificata: fierine potest ut fides haec non me totum reverentia pietatis penetret?

3° Actus porro pietatis sunt tum interni tum externi. Omnes enim actus fidei et fidei in Deum, amoris et gratitudinis pro beneficiis ejus, humiliationis et contritionis pro peccatis nostris ad pietatem pertinent, suntque actus interni. Externe autem pietas

exercetur per orationem, per omne corporale obsequium erga Deum et Sanctos, per genuflexionem ritusque religiosos, per omnem significationem reverentiae erga res sacras, praesertim in loquendo de iis.

II. Pietatis amor. — Pietatem ex animo amare debeo, cum haec virtus sit praestantissima, nobisque omnino necessaria.

1° Pietas virtus praestantissima est, ut quae directe ad Deum, cui tanquam Patri obsequia reddit, refertur; simulque nos vere filios Dei corde et operibus efficit. Quid dico? Nos similes reddit Angelis, qui semper Deum laudant, *semperque vident faciem Patris qui in coelis est.* (Matth. XVIII, 10.)

Nonne SS. nostri Stanislaus, Aloysius, Joannes, erant angeli pietatis? Nonne omnes Patres nostri, eximii operibus suis, fuere imprimis pietate insignes? Nonne pietas principium est successus omnisque felicitatis in Societate?

2° Sed eadem virtus mihi quoque necessaria ut sim dignus religiosus, sacerdos, missionarius, prout mea vocatio requirit.

Religiosus scilicet est homo qui mundo rebusque externis renuntiavit, ut vitam interiorum ac spiritualem duceret; sed absque pietate vita interior non datur, nec profectus in spiritu. Pietas enim conjunctio quaedam est animae cum Deo, qua velut palmes cum vite, sic anima cum Deo, vitae suae principio, unitur. Adeo ut e pietate vim suam omnem et efficaciam vir religiosus hauriat.

Sacerdos vero absque pietate sacerdotalia munia digne implere nullo modo potest. Hujusmodi quippe munia cuncta sacra sunt, et

ad cultum Dei spectantia, quae essentialiter spiritum pietatis requirunt.

Sacerdos insuper, praesertim si missionarius sit, vi vocationis suae *vir pietatis* est : scilicet vir pietati addictus, sicut miles militiae ; imo pietatis magister constitutus, quam verbo et exemplo spargere ac promovere tenetur.

Praeterea *fructum afferre* debeo : ideo enim posuit me Dominus (Joan. xv, 16). Pietas autem est velut arbor vitae, producens in mea anima et in externis meis ministeriis fructus omnigenos. *Pietas enim ad omnia utilis est, promissionem habens vitae* : praeservat nos a periculis, producit virtutes omnes, felicitatem parit in hac vita et in futura : *Promissionem habens vitae quae nunc est et futurae.*

III. **Pietatis exercitium.** — Externum pietatis exercitium procedere debere ab interna fide et spiritu pietatis, satis patet : secus enim esset vana pietatis species, non vera ac solida pietas. At vero quando et in quibus pietatem exercere et manifestare nos homines Societatis debemus ?

Ad hanc quaestionem responderi potest : In omnibus. Omnia enim quae externe facimus, religiose et pie facienda sunt. Praecipue tamen, exemplo Patrum nostrorum, quorum pietatis vestigia ubique manent, pietatem ostendere debemus in surgendo et decumbendo, in oratione, in Missae sacrificio, in sacramentis, in praedicatione, in schola, in conversatione, in epistolis, atque in officio nostro adimplendo.

Pietas obtinet in orando, si frequenter oratur, si magna reverentia, lente et distincte oratur : praesertim dum oratio fit publice, ut

in Litaniiis vespertinis, ut ad mensam, omnia verba bene pronuntiando. Ipsum signaculum crucis devote factum pietatem prodit.

Pietas tum interna tum externa in Missa, sive celebranda sive audienda, facile aderit, si quis mysteria quae in altari peraguntur vivida fide contemplatur...

In sacramentis, praesertim Poenitentiae et Eucharistiae, sive recipiendis sive administrandis, pietas deesse non poterit, si quis eorumdem characterem divinum spectet, et ministrum principalem ipsum Christum.

In praedicatione, in doctrina christiana docenda, in scholaribus praelectionibus pro alumniis pietas spirare debet; nec desiderabitur, dummodo ferveat in corde: *Ex abundantia enim cordis os loquitur.* (Matth. XII, 34.)

In conversatione nostra pios nos, ut religiosos decet, exhibere debemus, quemadmodum regulis praescribitur. Imo, cum externis nunquam loquendum quin verbum aliquod de Deo, quod eos aedificet, admisceatur. Id a nobis, utpote religiosiis hominibus, expectare solent.

In epistolis speciatim curandum est ut quaecumque scribuntur, digna sint homine qui se Dei ministrum profitetur; nihilque litteris mandetur nisi quod legentes aedificet.

Demum, officium nostrum, quodcumque sit, pie implere debemus: non solum intentione pura, sub oculis Dei; sed ita ut opus nostrum omnibus aedificationem pariat, et quasi de Deo loquatur.

Suppliciter exoremus, FF., Spiritum sanctum, qui Spiritus pietatis est, ut nos hoc dono pietatis suae implere dignetur.

49. RATIO CONSCIENTIAE.

Dixit Ananias : Saule frater, Dominus misit me
Jesus... ut videas et implearis Spiritu sancto.
(Act. IX, 17.)

Sanctissima quaedam divinae Sapientiae ordinatio est, ut homines per homines regantur, salventur et sanctificentur. Hinc videmus, cum Saulus prostratus et conversus diceret : *Domine, quid me vis facere ?* noluisse Jesum per se docere eum, sed misisse ad Ananiam. *Surge, inquit, et ingredi civitatem, et ibi dicetur tibi quid te oporteat facere* (Act. ix, 7). Hanc divinam ordinationem sequens S. P. Ignatius nobis constituit ut ratio conscientiae, non confessario tantum, sed etiam Superiori statis temporibus reddatur : quo melius singuli religiosi ad suum spirituale bonum, totumque Societatis corpus ad majorem Dei gloriam gubernetur.

Ut ea quae ad rationem conscientiae pertinent ab unoquoque nostrum rite et fructuose impleantur, consideremus, 1. quid de ratione conscientiae reddenda in Societate constitutum sit ; 2. quare haec constitutio religiose servanda ; 3. quomodo observatio hujusmodi facilis evadat.

I. Statuta de ratione conscientiae. — 1° Ratio conscientiae prout a Congr. 5. Decr. 58 declaratum est, ad Constitutiones *substantiales* pertinet, quae mutari nequaquam possunt. Quo significatum est, hoc esse unum e mediis Instituti necessariis, quod tolli nequit quin tota Societas delabi incipiat.

2° Haec autem est praescriptio : « Quicumque hanc Societatem in Domino sequi volet,

sub sigillo confessionis, vel secreti, vel quacumque ratione ei placuerit, debet conscientiam suam magna cum humilitate et charitate manifestare, re nulla qua Dominum universorum offenderit celata : et totius anteactae vitae rationem integram, vel saltem rerum majoris momenti, Superiori qui tum fuerit Societatis, vel cui ex inferioribus ille injungeret, reddat. Et sexto quoque mense rationem hanc sui, ab ultima quam reddiderit incipiendo quisque reddet. Sic etiam videtur, quod coadjutores formati et professi, singulis annis, vel crebrius si Superiori videbitur, suae conscientiae rationem dicto modo ei reddant.

» Nullam igitur debent celare tentationem, quam praefecto rerum spiritualium, vel confessario, vel Superiori non aperiant; imo vero totam animam suam illis integre manifestam esse pergratum habeant. Nec solum defectus aperiant, sed etiam poenitentias et virtutes omnes; et praeterea quae Provincialis in visitatione duxerit interroganda. » Porro distincta instructio de punctis manifestandis codici Regularum inserta est.

Etsi licet in sacramentali confessione conscientiam Superiori aperire, summopere tamen laudandi sunt ii qui, semotis rebus quae proprie ad confessionem pertinent, extra sacramentum id faciunt.

3° Quo melius haec servantur, in exhortationibus crebro explicanda sunt et commendanda. Dein graviter Superioribus praecipitur ut spirituale subditorum bonum summopere cordi habeant; eis facilem ad se accessum praebeant; eos paterne et amanter semper

excipiant; secreti autem sint tenacissimi adeo, atque in ejusdem usu discreti, ut inferiores circa secretum hoc naturale non minus sint securi, quam circa sigillum sacramentale confessionis. Prohibetur illis scilicet ne quidquam omnino de ratione conscientiae alicui, ac ne ipsi quidem Generali, manifestent vel insinuent.

Atque haec est summa eorum quae de ratione conscientiae in Instituto sunt praescripta. (Epit. Instit. p. 4, c. 2, sect. 4.)

II. Quare haec religiose servanda? — Ideo servanda quia ingentes utilitates inde nobis singulis totique Societatis corpori derivantur.

1° Ratio conscientiae est remedium efficax, imo necessarium contra tentationes. Has in spirituali quoque vita occurrere novimus; quas nisi vincamus, ipsimet vincimur et perimus. At vero soli vincere non possumus. *Vae soli*, ait Spiritus sanctus, *quia cum ceciderit, non habet sublevantem se.* (Eccl. iv, 10). Indigemus scilicet consilio; et huc praecipue spectat quod alibi dicitur: *Consilium semper a sapiente perquire* (Tob. iv, 19); et quod S. Pater docet in *Ep. de obed.*, ubi dicit, gravissimum esse spiritualis viae periculum, cum sine freno consilii directionisve in ea decurritur.

Quot vocatione exciderunt eo quod tentationes ac difficultates suas occultarunt?... Quod cum diabolus optime noverit, eos quos perdere nititur, a manifestanda tentatione deterret: idque saepe sub praetextu quod res quae aperienda videtur, parvi sit momenti.

At vero tentatio parva gravis periculi principium esse potest. Simpliciter itaque difficultas quaecumque occurrat manifestetur : si scrupulus fuerit, id certo cognoscetur et evanescet ; sin laqueus diaboli, dissipabitur. Omnia enim diaboli molimina manifestatione frustrantur, ut S. Ignatius in *Regulis de Discret. spir.* docet.

2º Est medium efficax progressus. Progredimur enim in via spirituali emendando vitia nostra et acquirendo virtutes ; ad utrumque autem egregie juvat conscientiae apertura. Peccata sunt vulnera, quae si detegantur, curantur ; occultata vero remedium accipere non possunt. Virtutes autem praecipue acquiruntur per obedientiam, quae virtutes ceteras menti inserit. At vero obedientia egregie exercetur ubi consilio ac directioni spiritualis patris obtemperamus. Cui humili obedientiae Deus benedicere solet.

3º Manifestatio conscientiae magnam dat animae tranquillitatem et pacem, suavemque in tristitia infundit consolationem. Omnes in hac vita tribulationibus sumus obnoxii, et amico indigemus qui consolari nos et juvare possit. « Sine amico, ait Kempensis, sine amico non potes bene vivere » (*Imit.* II, 8) ; atque ideo Spiritus sanctus dicit : *Amicus fidelis medicamentum vitae et immortalitatis... Qui invenit illum, invenit thesaurum... Et qui metuunt Dominum invenient illum* (*Eccli.* VI, 14, 16). In mundo rarissime amicus hujusmodi invenitur ; in religione autem tot amici veri inveniuntur, quot Superiores religioso spiritu, qui spiritus charitatis est, animati : i. e. passim omnes.

4° Quanto exactius Superiores suorum omnia, sive interna sive externa noverint, tanto majore cum diligentia eos poterunt juvare; nec in periculis vel laboribus gravioribus quam quae in Domino suaviter ferre possint, illos constituent. Ad singula quoque officia aptiores designare poterunt: unde patet, accuratam conscientiae rationem non tantum unicuique in particulari, sed Societati universae prodesse.

III. **Facilitas.** — Etsi negari non potest simplicem illam aperturam conscientiae non esse secundum hominem et in se arduam esse, valde facilis tamen in Societate evadit, ut ex praxi omnium et experientia patet. Cujus facilitatis causae sunt imprimis gratia vocationis; deinde, paterna Superiorum bonitas eorumque charitas, qua majorem habent subditorum aestimationem, ubi simpliciorum vident fiduciam; accedit exemplum confratrum et injunctum Superioribus inviolabile secretum.

De quo secreto explicatio data est a P. Antonio Anderledy, litteris 8 maii 1889, quam non abs re erit hic in memoriam revocare.

Si conscientiae ratio, inquit, in confessione sacramentali redditur, nullatenus ea notitia extra sacramentum Superiori uti licet, nisi subditus poenitens id sponte ac diserte permiserit.

Rationis conscientiae extrasacramentalis notitiis uti potest Superior propter spirituale bonum subditi, et commune bonum Societatis, secreto tamen religiose servato, nisi forte subditus expresse consentiat. Ergo potest

Superior, 1° cum subdito de rebus manifestatis ab eo tractare, ut eum moneat, dirigat, etc. 2° Item potest, nisi expresse subditus id denegaverit, consequenter ei providere quoad locum, officium, etc. At hic Superior prudentiae causa saepe expressum consensum petet. 3° Quod si negetur consensus, quidquid sit de jure Superioris, tunc ab usu absteineat si tantum *major* subjecti vel Societatis *utilitas* agitur. Si autem non utilitas tantum agitur, sed *necessitas*, Theologiae moralis principia sunt sequenda.

Atque haec de ratione conscientiae scienda sunt, et cum divina gratia fideliter observanda.

50. SACRAMENTUM POENITENTIAE.

Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos. (Matth. XI, 28.)

Haec suavissima Domini verba non ad coevos tantum dicta sunt, qui cum eo, dum in terris visibiliter ageret, vivebant; verum ad omnes omnino homines, etiam ad nos, qui eum non amplius visibilem intuemur, a Domino dicuntur. Nobis utique Jesus singulis dicit: *Venite ad me... et ego reficiam vos.*

Ubi autem Dominus est ut eum adeamus?... Oculis fidei, Fratres, Dominum Jesum videmus nobiscum manentem usque ad consummationem saeculi, praesertim in duplici sacramento, Eucharistiae nempe et Poeni-

tentiae. Beati qui vivida fide vident eum et eo adeunt ! Ipsi vere ab eo reficientur.

De Poenitentia nunc loquamur : et ut hoc sacramentum rite semper et cum fructu pleno recipiamus, aliisque ministremus, considere-mus, 1. quantum id nobis beneficium sit ; 2. quomodo recipiendum ; 3 quomodo admini-strandum.

I. Magnum beneficium. — Sacramentum Poenitentiae unum est ex maximis beneficiis a Christo Ecclesiae suae collatis. Est enim sanctificationis medium efficacissimum, fons puritatis et pacis animae.

1° Sacramento Poenitentiae non tantum remittuntur peccata et gratia sanctificans in-funditur, verum etiam gratia actualis con-fertur ad peccata vitanda in posterum, et con-stanter in viis Domini progrediendum. Tan-taque est ejusdem efficacia, ut quicumque fideles confessionem pie frequentant, eosdem bonos christianos esse videamus. Qualis enim confessio, talis vita.

Similiter dici potest : qualis confessio talis religiosus ; et in qua communitate sanctus usus confessionis regnat, ibi etiam fervor et disciplina regnabit. Sicut itaque omnibus passim fidelibus confessio est magnum me-dium salutis, ita et religiosus praecipuum existit vitae spiritualis subsidium : dummodo recte juxta mentem divini Institutoris adhi-beatur.

2° Magna animi puritas nobis necessaria est qui sumus Deo consecrati, et velut angeli in domo Dei habitamus. Nonne debemus ambulare in sanctitate et justitia coram ipso, ita ut nihil in nobis oculos ejus offendat ?...

Deinde, tam frequens communio, imo sacrosanctum corporis et sanguinis Domini sacrificium, si sacerdos sum, quantam conscientiae puritatem postulat ! Ea de causa viri sanctissimi, ut S. P. Ignatius, S. Philippus Neri, S. Carolus Bor., S. Franciscus Sales., alii-que non pauci de nostra Societate, divino sane Spiritui obedientes, quotidie sacramento Poenitentiae expiabantur. Demum, quomodo alios cordis munditiam docebimus, si non ipsimet eam possideamus ?

Atqui in sacramento Poenitentiae Christus Dominus animas nostras abluit et mundat.

3° Pax et tranquillitas animae in spirituali vita pretiosissima est, sicut omnis perturbatio nociva esse solet. *Non in commotione Dominus, sed factus est in pace locus ejus* (3 Reg. xix, 11 ; Ps. lxxv, 3). Pax velut serenitas firmamenti est, in qua Spiritus sancti gratia, nullis nebulis praepedita, animae illucescit.

Jam vero sacramentum Poenitentiae hanc pacem confert ; in eo Dominus animae dicit : *Remittuntur tibi peccata... Vade in pace.* (Luc. vii, 50.)

II. Pia sacramenti Poenitentiae receptio.
Ad mentem regularum nostrarum confitendum est frequenter, cum dispositione debita, et piorum methodum sequendo.

1° Regula vult ut ii qui sacerdotes non sunt, confiteantur octavo quoque die ; sacerdotes autem, ut quotidie merito celebrare possint, monet saepius in hebdomada confiteri.

2° Quo perfectior dispositio recipientis, tanto uberior est fructus sacramenti. Nam, ut Tridentinum dicit, gratia Dei in sacramento

recipitur *secundum propriam cujusque dispositionem et cooperationem* (S. 6, c. 7). Porro ut dispositio perfecta habeatur, praeparatio requiritur, quae in examine conscientiae et contritione elicienda praecipue sita est.

Conscientia ita est examinanda, ut inde accusatio integra et clara fiat. Non difficile profecto est nostra peccata cognoscere, qui tam frequenter nos examinamus; sed illud curandum ut de peccatis quoque levibus et de omni violatione regularum nos accusemus. Expediit etiam tentationes non celare et confessario totam nostram animam aperire; ut nihil ignorando quod ad nos pertineat, melius in Domino possit nos juvare (Summ. R. 7).

Insistendum enixius est in contritione elicienda, considerando motiva, quae in coelo, inferno ac purgatorio, atque in Calvario inveniuntur...

3° Ut facile semper optimaque dispositione sacramentum Poenitentiae recipiatur, piorum methodus sequenda: haec autem in duplici consideratione consistit. Prima est, quod haec mea confessio erit fortassis ultima, adeoque instituenda quasi ad moriendum. Quid si angelus Custos mihi diceret, eam non possibiliter, sed certo fore ultimam?... Secunda consideratio est, ut in spiritu videam Christum Dominum principalem sacramenti ministrum in persona confessarii praesentem; adeo ut minus me ad pedes hominis projiciam quam ad pedes ipsius Christi: cui meas infirmitates aperiarn, et a quo recipiam quod promisit, dicens: *Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.*

Quam suavis, quam salutifera fit confessio, quando in hoc spiritu fidei perficitur !

III. Administratio sacramenti Poenitentiae. — Sicut uberrimus est hujus sacramenti fructus, ita ejusdem ministratio maxime meritoria ; simul autem difficultatibus et periculis non carens. At vero ut pericula caveantur, utque cum consolatione ac pleno fructu ministerium suum confessarius impleat, praesidia dantur et regulae.

1° Confessarii nostri non tantum legant frequenter, sed stricte observent quaecumque in regulis Sacerdotum de confessionibus audiendis praescribuntur, a Reg. 8 usque ad 28.

2° Non sufficit confessario ut theologiam moralem bene possideat : quia non tantum est *judex* et *doctor* ; sed *pater* amantissimus et *medicus* prudens esse debet. Praeter scientiam librorum, opus ei est scientia sanctorum.

3° Si poenitens ipse sit sacerdos aut religiosus, peculiari zelo et cura tractandus est et juvandus.

4° Studeat confessarius induere viscera misericordiae ipsius Patris filii prodigi, cujus locum tenet, et assumere sensus cordis ejus : praecipue sensus patientissimae charitatis...

5° Accessurus ad sacrum tribunal breviter oret Deum ; et recordetur se ibi non esse solum : *Ecce ego vobiscum sum...*

6° Prout res feret, fortitudine utatur et suavitate. Quo pertinent verba haec : *Noli quaerere fieri judex, nisi valeas virtute irrumpere iniquitates ; ne forte extimescas faciem potentis* (Eccli. vii, 6). Et illa : *Si praeoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spirituales estis, hujusmodi*

instruite in spiritu lenitatis : considerans te ipsum ne et tu tenteris. (Galat. vi, 1.)

7° Quoad confessiones Nostrorum audientias, peculiaria commendantur a P. Claudio *De spiritu ad Superiores*, cap. 5 ; et in Epist. P. Beckx *De angelica virtute in NN. custodienda* (12 Martii 1861). In Instructione praefata, doceantur confessarii, inquit P. Claudius, ne ex pia quadam opinione quam habent de Nostris, venialia omnia aut levia atque extra periculum esse ducant ; sed ut considerantes quo tandem res possint evadere, nimis liberas conscientias exstimulent.

Studeamus ex animo, FF. mei, quaecumque nobis in Societate tam sapienter praescripta sunt fideliter custodire : sic enim fiet ut sacramentum Poenitentiae pleno fructu et recipiamus ipsi et aliis ministremus.

51. SACRA COMMUNIO.

Qui manducat me et ipse vivet propter me.

(Joan. VI, 58.)

Hujus Dominici eloquii sensus est quasi diceret : qui me digne in sacra Communione recipit, vivet vita quam ei communicabo, et quae participatio est meae aeternae ac immortalis vitae, a Patre mihi communicatae. Vivet itaque quasi eadem vita qua ego ; et ego aliquo modo vivam in ipso ; ita ut dicere possit cum Apostolo : *Vivo autem, jam non ego ; vivit vero in me Christus. (Galat. ii, 20.)*

Nos quidem, FF. in Christo dilecti, Christum in sacra Communione frequenter recipimus; sed an ita ut Christus vivat in nobis? Num vetus homo in nobis moritur, ut novus homo, Christus, in ejus loco vivat?

Ad gravem hanc quaestionem ut quisque pro se respondere possit, consideremus distincte, 1. quid sacra Communio sit, 2. qui effectus ejus, 3. quid faciendum ut hi effectus plene obtineantur.

I. Quid sacra Communio? — S. Communio est corporis Christi sacramentalis receptio in memoriam passionis ejus.

Familiaris omnibus est haec responsio; ejusdem vero sensus a paucis bene intelligitur.

1° Recipitur corpus Christi, aliena quidem specie velatum, verissime tamen corpus illud humanum, quod aeterni Patris Filius pro nobis incarnatus assumere dignatus est. Sub velamine sacramentali intuetur fides verum corpus natum de Maria virgine, vere passum, immolatum in cruce pro homine. Corpus illud divinum fuit immolatum utique in cruce, et adhuc quasi immolatum et in statu victimae manducatur. Dico quasi immolatum: non tantum quia crucifixionis vulnera retinet, sed quia in sacrificio Missae incruente immolatur priusquam in Communione a fidelibus recipitur. De hoc Joannes scribit: *Vidi, et ecce Agnum stantem tanquam occisum* (Apoc. v, 6).

Dicitur *tanquam occisus*: quia nequaquam mortuus in Sacramento est Dominus Jesus, sed vivus plane: *Panis vivus qui de coelo descendit* (Joan. vi, 41). Sub mortua specie panis idem ille Jesus praesens est, quem Maria et

Joseph adorarunt in stabulo, qui dedit se ipsum discipulis manducandum in coenaculo et nunc ad dexteram Patris sedet in coelo : unde venturus est judicare in die novissimo.

2° Receptio. Quomodo Christus in Sacramento recipitur? Ita mirabiliter recipitur ut intime nobiscum uniatur. In Evangelio eum excepit Martha in domum suam, excepit eum quoque Zachaeus in domum : et salus eorum domui facta est... Accepit eum Simeon in ulnas suas, et omnia ejus in hoc mundo desideria expleta sunt. Acceperunt quoque et tenuerunt in ulnis Joseph et Maria : quorum propterea beatitudo nulla lingua enarrari potest.

Jam vero nobis eundem Jesum in sacra Communione recipere datur : imo excellentiore quodam modo datur. Non enim tantum in domum, sed sub tectum animae eum recipimus ; nec in brachiis externis, sed in intimo corde amplectimur... Quid ? Non amplectimur dumtaxat, sed cum eo ita intime unimur ut, quemadmodum Patres loquuntur, concorporei cum Christo et consanguinei efficiamur. Neque tantum corpori nostro, sed praecipue animae divinus Hospes unitur. *Qui manducat, inquit, meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo* (Joan. VI, 57).

3° In memoriam passionis ejus. In hunc enim finem SS. Eucharistia instituta est. *Quotiescumque enim, scribit Apostolus, manducabitis panem hunc et calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis donec veniat* (1 Cor. XI, 26). Quapropter ubi sacram Communionem recipimus, nunquam immemores simus id esse

memoriale mortis Domini, ejusque vulnera veneremur...

II. **Effectus.** — SS. Eucharistia est *panis vitae* (Joan, VI, 35), cibus animarum, in iis vitam gratiae sustentans et perficiens; fere sicut cibus corporalis in corpore agit. Id autem divina Eucharistia operatur debilitando et extinguendo in nobis veterem hominem, corroborandoque hominem novum; nosque perfecte secum uniendo.

1° Veterem hominem cum vitiis et concupiscentiis suis paulatim extinguit et eliminat; non tamen sine nostra cooperatione. Scilicet concupiscentiae vires debilitat, datque gratiam actualem, quacum cooperando facilius inordinatos affectus omnes superamus, animumque moderamur. Semper enim urget nos praeceptum Apostoli: *Mortificate membra vestra quae sunt super terram* (Coloss. III, 5).

2° Corroborat ac perficit hominem novum: i. e. sanctificantem gratiam et virtutes omnes, quae hominem novum ac coelestem constituunt. Auget igitur fidem, fiduciam filialem, praecipue autem charitatem, unde et Sacramentum amoris appellatur. Auget virtutes morales, praesertim castitatem; unde dicitur *frumentum electorum et vinum germinans virgines* (Zachar. IX, 17). Auget virtutes externas, modestiam, temperantiam et quaecumque ad sensus pertinent. Si enim contactus vestimenti ejus olim conferebat sanitatem corporalem, quanto magis caro et sanguis ejus conferet corporibus nostris sanitatem moralem omnemque sanctitatem.

3° Nos unit secum unione illa perfecta, quae conformativa et transformativa vocatur; quia

per eam una res ita cum altera conjungitur ut eam in se veluti transmutet. Sic ignis ferrum cui unitur, sibi simile atque ignitum reddit. Idem Christus per Sacramentum operatur in homine : eum vita gratiae et charitatis ita penetrat ut ipsum qua Dominus, prout vere est, possideat permanenter : *In me manet*, inquit, *et ego in illo* ; ipsique communicet suam vitam : *Et ipse vivet propter* (per) *me*.

In illo itaque Christus manet, vivit et regnat. Vivit in intellectu et in omni voluntate ejus ; in verbis et in omnibus operibus ejus : toto homine ipsi perfecte obediente, adeo ut homo S. Communionem rite refectus, non tam ipse vivat quam Christus in eo : *Vivo autem, jam non ego ; vivit vero in me Christus* (Gal. II, 20).

O quanto sacrae Communionis desiderio teneremur, si ejusdem fructus melius perspectos haberemus !

III. **Requisita.** — Quid faciendum ut hujusmodi fructuum, non triginta vel sexaginta partes, sed centum, i. e. plenitudinem percipiamus ? Quid divinus Auctor Sacramenti requirit ut praestemus ante, in ipso actu, et post ejusdem susceptionem ?

1° Ante requiritur magna animae puritas et vivida fides de reali Christi praesentia.

Nihil sit in domo animae, quod oculos divini Hospitis offendat. Utinam intelligerent omnes quantopere veniale peccatum, negligentia, inobservantia modestiae et regularum influxum gratiae praepediat ! Deinde fides excitanda ut sit vivida : haec enim omnis devotionis radix est. Fides enim vivida facit ut Christum quasi absque velamine intueamur.

Ita eum intuebatur Xaverius, et a terra sublimis elevabatur. Ne tangamus Dominum sicut turba, quae eum affligebat ; sed sicut mulier illa quae tangens vestimentum ejus cum fide, inde virtutem eliciebat, et sanabatur. (Luc. VIII, 46.)

2° In ipsa Communione praecipue curanda est gratiarum actio. Quid faceres si Dominus Jesus te visibiliter visitaret in cella tua ?... Idem fac postquam invisibiliter introivit in sanctuarium animae, tuae. Temetipsum in spiritu prosterne ad pedes ejus, adorans eum ut Deum salvatorem tuum... Osculare vulnera pedum, venerare vulnera manuum, ac praecipue vulnus lateris ejus... Deinde gratias age et, humilians te profunde, veniam pete de peccatis ; omnesque necessitates, pro te, pro aliis, pro vivis atque defunctis expone... Loquere ad Cor ejus de officio tuo... de opere animarum...

Quod si praesens devotio hujusmodi colloquia non suggerat, statutas saltem habere orationes vocales, ut tempus non brevius quam decet cum Domino Deo tuo devote expendas.

3° Post acceptum hoc ineffabile Domini beneficium, oporteret nos semper in gratiarum actione manere... Illud saltem efficere conemur, ut nunquam obliviscamur corpus nostrum et animam fuisse corpore et sanguine Domini consecrata ; ut nunquam in verbis aut sensibus quidquam profani admittamus.

52. SACROSANCTUM MISSAE SACRIFICIUM.

Ab ortu solis usque ad occasum...sacrificatur et offertur nomini meo oblatio munda.(Malach. I, 11.)

Si sacra Communio res sacra est ac prorsus ineffabilis, in qua Christus recipitur ; quid de sacrosancto sacrificio Missae dicemus, in quo Christus pro gloria divinae Majestatis nostraque sanctificatione immolatur ?

Merito S. Franciscus Salesius illud nuncupabat « exercitiorum spiritualium solem, centrum christianae religionis, cor devotionis, pietatis animam ; denique ineffabile mysterium, quod ipsummet divinae charitatis abyssum continet. » (In Philoth. P. 2, c. 14.)

Merito quoque regulae nostrae sacerdotes monent ut sacrificium Missae digne celebrent, ceteros vero ut eidem intersint decenter. Ut autem intelligatur et vere fiat quod dicitur *digne et decenter*, consideremus in lumine fidei : 1. quid sit sacrificium Missae ; 2. quomodo nos deceat illud celebrare ; 3. quomodo deceat audire.

I. Quid sacrificium Missae ? — Magnum hoc fidei nostrae mysterium est, quod spectari potest tum in se, tum respectu nostri.

1° Est magnum fidei mysterium, in quo mysteria reliqua, SS. Trinitatis, Incarnationis, Redemptionis continentur, recoluntur et quasi sensibilia fiunt. Nec tantum fidei, sed totius cultus christiani summa est ac centrum ad quod omnia referuntur.

2° In se spectatum Missae sacrificium est impletivum omnium sacrificiorum Veteris

Legis ; est ipsum sacrificium crucis, olim in Calvario oblatum et nunc in altari incruente renovatum. « In divino hoc sacrificio, inquit Trid., quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur et incruente immolatur, qui in ara crucis semel se ipsum cruenta obtulit... Una eademque est hostia, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui se ipsum tunc in cruce obtulit, sola offerendi ratione diversa. » (S. 22, c. 2.)

Renovatur autem magnum Calvarii mysterium simplici quodam et humili modo, quoad externam speciem ; oculis vero fidei idem celebratur magnifice, in conspectu Ecclesiae terrestris et coelestis, ipsa superna curia invisibiliter assistente. Locus altari vicinus, inquit S. Joan. Chrysostomus, plenus est angelorum choris, in honorem illius qui immolatur. (De sacerdotibus. l. 6, c. 4). Et S. Gregorius : « Quis enim fidelium habere dubium possit, in ipsa immolationis hora, ad sacerdotis vocem coelos aperiri, in illo Jesu Christi mysterio angelorum choros adesse, summis imasociari, terrena coelestibus jungi ? » (Dial. l. 4, c. 58.)

O si oculos haberemus angelorum ad intuendum ea quae invisibiliter in altari peraguntur ! Videremus supra altare coelum apertum et majestatem Dei... in ipso autem altari Agnum Dei quasi occisum, quem angeli circumfusi adorant, qui vulnera sua ostendit aeterno Patri, eique per manus sacerdotis sese in victimam offert pro nobis... Utinam Dominus fidei nostrae oculos aperire dignetur !...

3º Respectu nostri sacrificium Missae inter maxima Dei beneficia est computandum,

omnigena continens bona. Est enim medium quo dignas Deo adorationes et gratiarum actiones offerre possimus. Fons est tum auxilii spiritualis et temporalis, quo assidue indigemus ; tum remissionis ac veniae pro vivis atque defunctis. Demum velut focus gratiae est, unde fides, fiducia, charitas, omnesque virtutes in animas diffunduntur.

II. Missae celebratio. — Ut Missae sacrificium digne offeratur, requiritur mysterii hujus debita intelligentia, in actione ipsa diligentia summa, demum fuga defectuum.

1º Ut in Sacro celebrando devotio semper ferveat, nec unquam, quod maxime nocivum, intepescat, essentialis et prima conditio est ut alte insideat menti hujus rei sublimitas. Quapropter in ordinatione presbyteris dicitur: *Agnoscite quod agitis... quatenus mortis Dominae mysterium celebrantes, mortificare membra vestra a vitiis et concupiscentiis omnibus procuratis.*

Expedit igitur meditari haec Tridentini verba : « Quanta cura adhibenda sit ut sacrosanctum Missae sacrificium omni religionis cultu ac veneratione celebretur, quivis facile existimare poterit qui cogitarit maledictum in sacris Litteris eum vocari qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessario fatemur nullum aliud opus adeo sanctum a Christi fidelibus tractari posse quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo vivifica illa hostia qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur ; satis etiam apparet omnem operam et diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia et puri-

tate atque exteriori devotionis ac pietatis specie peragatur » (Sess. 22).

2° In ipsa celebratione adhibenda diligentia summa : quo refertur praeparatio, celebrandi actio, et actio gratiarum.

Praeparatio *remota* in vita sancta consistit et conscientia pura. « Ita vivere studeant, ut quotidie merito celebrare possint. » (Reg. Sac. 3.) « Quo non oportet, inquit S. Joan. Chrysost., esse puriorem tali fruente sacrificio? quo solari radio non splendidiorem manum, carnem hanc dividente? os quod igni spiritali repletur, linguam quae tremendo nimis sanguine rubescit? » (Homil. 60 ad pop. Antioch.) « Ad id conducet, dicit regula, saepius in hebdomada confiteri. »

Praeparatio *proxima* erit meditatio ferventer instituta, post quam procedendum ad altare in spiritu divini Pontificis, i. e. ut sacerdos et victima... Quod si Missa non immediate sequatur, praemittenda brevis animi recollectio, qua de actione peragenda deque propria indignitate humiliter cogitetur. Procedatur dein sub auspiciis B. Virginis, cruci adstantis : *Per te accessum habeamus ad Filium, o Benedicta !*

Ad altare servantur adamussim ceremoniae, verba pronuntientur distincte et pie ; ideoque debitum tempus impendatur, nempe semi-hora saltem integra (Sacerd. reg. 4).

Gratiarum actio devote nec perfunctorie fiat. Theologi tenent quadrantem ut minimum esse obligatorium. Num homo Societatis Jesu hunc quadrantem stricte obligatorium divino Hospiti tribuet dumtaxat? Num putabit tempus suum cum Domino Jesu

expensum suis occupationibus externis fore perditum ?...

3° Defectus vitandi praecipue sunt : nimia festinatio, quae reverentiae sacris mysteriis debitae contraria est, ut et aedificationi assistentium. Item, truncatio ceremoniarum, corporis aut capitis inclinationes non prout praescribuntur accurate perficere...

In Missa solemni, ubi haec celebranda, omnes ritus praescripti quoad cantum et ceremonias accurate sunt servandi ; ut divina Mysteria digne, decenter et cum aedificatione exhibeantur. Idcirco praeparatio praemit-tenda. Turpe enim foret si sacerdotes Societatis, qui omni ex parte exemplares esse debent, in his deficerent.

III. Missae auditio. — Ut Nostri secundum regulam « quotidie Sacro decenter intersint », opus est ut ad illud pie accedant et sacram Actionem pie sequantur.

1° In accessu vivida fide recogitent quo se conferant, et quam ineffabile mysterium sit in altari peragendum. « Imaginare tibi viva fide, dicit Diarium, te in montem Calvariae ascendere, ubi Jesu Christi sacrificium iterum renovabitur. » Deinde, quoniam sacerdos nomine Ecclesiae et assistentium sacrificium offert, oportet ut assistentes cum sacerdote sese conjungant, et una cum eo divinam Victimam et semetipsos offerant aeterno Patri.

2° Dum Sacrum peragitur, preces quaelibet recitari possunt, vel meditatio fieri de Dominica passione, genibus flexis : nisi quis prae corporis debilitate sedere cogatur. « Circumstantes in Missis privatis, dicit Missale,

semper genua flectunt, etiam tempore paschali ; praeterquam dum legitur *Evangelium.* » (Rubr. gen. tit. 17.)

Ubi ad Consecrationem ventum est, coeloque aperto divina Victima in altare descendit, praecipua devotione utendum, ut copiosae gratiae quas assistentibus affert recipiantur.

Multum denique proderit identidem perlegere *Praxim devote audiendi Missam*, quae in *Diario* (seu *Documentis vitae spiritualis*) invenitur.

53. EXAMEN CONSCIENTIAE.

Si nosmetipsos dijudicaremus, non utique judicaremur. (1 Cor. XI, 31.)

Examen conscientiae quod S. P. N. Ignatius in libro Exercitiorum tam accurate describit, quodque in Constitutionum p. 3 et 4 omnibus praecipit adhibendum, prima reg. inter *Communes* sic ordinatur : « Singuli praefinitum sibi tempus suae conscientiae his quotidie examinandae, orationi, meditationi, lectionique impendant cum omni diligentia in Domino. »

Notetur primo loco, ante reliqua exercitia spiritualia poni conscientiae examen. Imo in Instituto sancitum est ut tempore examinis singulorum cubiculi visitatio fiat, quo Superiori constet exercitium istud fideliter ab omnibus adimpleri.

Ex his patet conscientiae examen prima-

rium quoddam esse pietatis exercitium, peculiari cura a nobis usurpandum. Quod ut ab unoquoque nostrum praestetur, considerare proderit : 1. quod et quale sit hoc nostrum examen ; 2. cur tam stricte nobis praescribatur ; 3. quomodo sit peragendum.

1. **Examinis recta notio.** — Examen conscientiae de quo loquimur, est exercitium asceticum, ceu oratio, ad emendanda vitia praecipue intentum.

1° Est exercitium asceticum, quod tanquam medium ad perfectionem acquirendam adhibetur, nec ordinatur per se ad Poenitentiae sacramentum. Differt itaque ab examine confessioni sacramentali praemittendo.

2° Nec est sicut examen sacramentale nuda peccatorum et defectuum recogitatio ; sed excellentissima quaedam oratio coram Deo, in qua huiusmodi examinatio velut pars includitur. Scilicet hoc examinis exercitio homo humiliter coram Deo vias suas considerat, Deique veniam et gratiam efflagitat, ut ei digne valeat servire.

3° Ad emendandos defectus praecipue assumitur ; non tamen unicus hic examinis effectus est. Juvat etiam egregie ad virtutes inserendas et excolendas. Quod clarius intelligitur ex duplici examinis modo, qui examen *generale* et *particulare* vocatur.

Examine *generali* revisuntur omnes actiones diei, ut videatur utrum in iis omnia recta sint, non solum externe, verum etiam interne et quoad intentionem ; an non offenderim alicubi cogitatione aut affectu cordis, verbo vel opere.

Examine *particulari* attentionem ac studium

defigimus in vitium particulare quod extirpare volumus ; vel in virtutem aliquam selectam quam acquirere exoptamus : ita ut successive defectus singuli impugnentur, et virtutes singulae excolantur.

4° Quod autem ad tollenda vitia et virtutes acquirendas apte examen assumitur, eo patet quod omnes defectibus abundamus et multis virtutibus caremus ; quod in removendis illis et comparandis istis spiritualis progressus consistit ; quodque ad finem hunc attingendum suapte natura examen asceticum est medium proprium : prout similitudine cum ratione reddenda in temporalibus negotiis intelligitur.

II. **Necessitas.** -- Necesse est ut praecipuo studio examen conscientiae adhibeamus : et quidem necessitate praecepti et necessitate medii.

1° Praecipitur enim nobis strictissime Instituto nostro ac Regula : adeo ut ipsi meditationi examen anteponatur ; et ubi aegritudinis tempore vel alia de causa meditatio omittenda est, examen adhuc fieri debeat. Quid ? Nonne ab ipso Christo Domino suadetur ? Quid enim est *vigilantia* illa quam ab omnibus requirit ? Nonne idipsum quod per examen efficitur ? Et ubi Apostolus vult ut *judicemus nosmetipsos*, nonne idipsum commendat quod examine praestamus ?

2° Medium est, et quidem efficax et necessarium ad perfectionem consequendam quam nostra vocatio requirit, quamque sine hoc examine nequaquam consequemur. Propterea tam instantanter commendatum est a S. Basilio aliisque passim Patribus et Ordinum funda-

toribus, ut efficacissimum emendandae vitae medium. Illud adhibitum videmus, non tantum a sanctis et monachis omnibus, sed a fidelibus passim, quotquot profectus spiritualis fuerint studiosi. « Mane propone, dicit indiscriminatim omnibus auctor *Imitationis*, mane propone, vespere discute mores tuos, qualis hodie fuisti in verbo, opere et cogitatione; quia in his saepius forsitan offendisti Deum et proximum. » (L. I, c. 19.)

Nonne debeo progressum facere et negotiari donec Dominus veniat? Gnavi autem et providi mercatores singulis diebus tum lucra tum dispendia supputant. Quanto magis id nos facere decet in negotiatione coelesti?

Nonne eximia conscientiae puritas requiritur a nobis, qui sumus domestici Dei et divinorum mysteriorum ministri? Sed absque bono usu examinis conscientiae hanc puritatem non obtinebimus. Qui vult agrum suum ab herbis mundum servare, debet sarculum et runconem semper manu tenere. Nonne id in agro spirituali multo magis necessarium est? Nonne in eo inimicus homo zizania seminat assidue? Quis negare potest per examen excitari attentionem, et sustentari vigilantiam super sensus et affectus nostros, tantopere commendatam, et cujus defectu plurima peccata committi et irrepere pravae consuetudines solent?

Examen itaque studiose faciendum undequaque necessarium est. Nec adeo difficile esse invenitur, modo propria methodus et praxis teneatur.

III. **Praxis.** — Modus faciendi utrumque examen, generale et particulare, ab ipso S. P.

Ignatio in libro Exercit. exponitur, nobisque omnibus familiaris est. Quo tamen melius ac fructuosius illam methodum sequamur, sequentia conducere poterunt.

1° Quinque puncta examinis generalis in praesentia divinae Majestatis per modum orationis fiant : Deum imprimis adorando ac laudando pro tot ac tantis beneficiis, a creatione usque ad beneficia praesentis diei. Quod quidem vere dignum et justum est, prout Ecclesia quotidie proclamat.

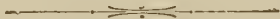
Similiter cum magno fervore Spiritus sancti gratia est imploranda : gratia luminis, ut cognoscam meas misérias ; et gratia compunctionis, ut corde vere contrito et humiliato eas coram Deo defleam et emendem.

Dein fit ipsa examinatio : quae tertium punctum constituit.

In quarto et quinto puncto, humilis oratio fieri quoque potest, ut actus contritionis eliciatur et propositum innovetur. Quae oratio protrahi usque ad finem atque etiam referri potest ad propositum meditationis matutinae.

2° Ut examen particulare cum fructu fiat, nitide determinanda est materia : sive haec fuerit certus defectus, sive virtus ; et post examen generale, i. e. ejusdem punctum tertium, inquiratur quot lapsus, quotve boni actus inveniantur ; eorumque numerus in libello notetur. Quod si non semper actuum hujusmodi externa occurrat occasio, produci semper possunt actus per modum orationis. Quotiescumque enim dico : « Domine, da mihi emendare defectum istum, vel : Domine, da mihi virtutem hanc », toties actum produco quem in libello notare possum.

3º Praecipua causa cur exercitium tam essentialiale non raro oscitanter et sine fructu fiat, est segnities ac socordia, qua diabolus utitur ut magno nos spirituali bono privet. Socordia autem haec et pigritia mortificatione vincenda est. Si enim mortificatione est utendum ut regulae serventur, id imprimis faciendum ut servetur primaria regula de examine faciendo « cum omni diligentia in Domino ».

54. ORATIO IN HOMINE SOC. JESU.

Nos vero orationi et ministerio verbi instantes erimus. (Act. VI, 4.)

En vita Apostolorum divisa in duas partes: orationem et ministerium sacrum: *Orationi*, inquit, *et ministerio verbi instantes erimus*. Praeter orationem et sacrum ministerium tertia pars non datur: nihil profani habet apostolica vita, tota est consecrata Deo, sicut vita ipsius Christi Domini. De se dicebat Dominus: *in his quae Patris mei sunt oportet me esse*. Nonne tota Domini vita occupata fuit partim in oratione ad coelestem Patrem, partim in operatione externa pro Patre, i. e. pro salute animarum?

Similiter et nos, viri apostolici atque Christi imitatores, non tantum laborare externe pro Deo, sed imprimis orationi instantes esse debemus.

Quapropter consideremus, 1. qualis esse debeat oratio nostra ; 2. quomodo orationis spiritum simus obtenturi ; 3. quae obstacula.

I. Qualis oratio nostra ? — Non sufficit nobis oratio, seu orationis usus communis, qualis ab omni christiano requiritur ; sed qualis nostrae peculiari vocationi congruit. Sicut enim fidelibus omnibus oratio medium magnum salutis est, ita religiosis magnum est medium perfectionis : quam nisi orandi exercitio peculiariter sint addicti, nunquam consequentur.

Nos autem religiosi Societatis quae salutem animarum pro fine habet, eminenter viri orationis esse debemus, spiritu orationis animati : quales fuisse videmus Patres, qui ab initio nobis exemplo praeierunt, et quorum memoria quotidie in *Menologio* recolitur.

Porro hujus orationis Societati propriae non tantum methodus in Libro Exercit. data est, sed perfectionis ejusdem normam quamdam S. P. Noster in Constitutionibus proposuit, cui omnes se pro viribus conformare debent. Normam scilicet dedit in perfectione illa, quam de Societatis Praeposito Generali loquens describit, dicens : « Cum Deo quam maxime conjunctus et familiaris, tam in oratione quam in omnibus suis actionibus sit. » (P. 9, c. 2). Haec autem conjunctio et familiaritas cum Deo supponunt orationis spiritum a quo procedunt.

Jam vero tria haec : spiritus orationis, familiaritas cum Deo et cum Deo conjunctio, quid sunt ? Quomodo intelligenda ?

1° *Spiritus orationis* plus dicit quam simplex

oratio : est enim ipsa orandi virtus, seu habitus orandi, quo inclinatur homo et movetur ad frequenter et devote orandum ; idque ex motivo fidei, non quia oratio placet, sed quia utilis animae et necessaria. Hoc donum Dei est, quod Spiritus sanctus concedere solet iis qui orationis exercitio sese ex animo impendunt.

2° *Familiaritas cum Deo* in oratione similis est familiaritati qua filius familias conversari solet cum amantissimo patre. Itaque religiosus familiariter agit cum Deo, si non secus ac bonus filius cum parente, aut fidelis servus cum domino, facili et amica conversatione cum coelesti suo Patre ac Domino agere solet.

3° *Conjunctio* seu unio *cum Deo* intime cum praefata familiaritate est connexa, et ad operationem refertur. Etenim de concionatoribus loquens S. Ignatius, familiaritatem cum Deo tanquam medium indicat, quo uniantur velut instrumenta manui Dei, ut Deus per ipsos salutem in animabus operetur. In eo itaque praecipue haec sancta conjunctio sita est, ut homo a Deo, sicut operarius a duce operis, perpetuo petat accipiatque mandata ; eaque eodem Domino usque assistente, fideliter exequatur.

Hunc autem orationis spiritum quomodo consequemur ?

II. **Media.** — Quoniam spiritus orationis donum Spiritus sancti est, qui *postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus* (Rom. viii, 26) ; illud imprimis perseveranter petendum, dicendo cum Apostolis : *Domine, doce nos orare*

(Luc. xi, 1), doce meditari. Non sane negabit coelestis Pater spiritum bonum petentibus se. At nostram cooperationem requirit, quae in adhibendis mediis et removendis obstaculis sita est. Sunt autem media praecipue tria : solitudo, fides, exercitium.

1° *Solitudinis* nomine intelligenda tum externa solitudo, qua in loco secreto se religiosus solus cum solo Deo, quantum fieri potest contineat ; tum praesertim illa interna solitudo, quae per silentium, modestiam et animi recollectionem obtinetur. De hac S. Frater noster Alphonsus discipulo suo S. Petro Claver dicebat : « Qui vult loqui cum Deo, parum loquatur cum hominibus. » Idem ipse Christus Dominus nos docuit, ubi *ascendit in montem solus orare* (Matth. xiv, 23) ; et cum dixit : *Tu autem cum oraveris, intra in cubiculum tuum, et clauso ostio, ora Patrem tuum in abscondito.* (Ib. vi, 6.)

2° *Fides* hic intelligenda est fides ac recognitionis vivida de praesentia Dei, propriaque nostra indigentia. Istud : *Credidi, propter quod locutus sum* (2 Cor. iv, 13), verum quoque est de locutione cum Deo. Qui Deum visibiliter, vel Christum in sua humanitate adstantem intueretur, quomodo posset non procumbere et orare?... Aut si videret B. Virginem, Angelum custodem, Sanctos?... Crede fide vivida et videbis eos...

Crede fide vivida et videbis quoque tuam parvitatem, tua peccata, tuam paupertatem omnimodamque indigentiam coram Deo ; humiliabis te, fies parvulus et mendicus ad pedes ejus. Nonne puer parvulus loquitur facile cum patre et matre ? Nonne homo pauper,

qui friget, esurit, sentitque omnem egestatem suam, facile petit, orat, mendicat?... Praesertim, si adstat sibi homo beneficus et dives?... Similiter homo *credens* et humilis facile orabit, et ad familiaritatem cum Deo admittetur: Cum humilibus enim *et simplicibus sermocinatio ejus*. (Prov. III, 32).

3° Exercitium frequenter ac perseveranter repetitum consuetudinem seu habitum parit; sicut in omni arte, ita in arte coelesti orandi. Et sicut pueri balbutiendo et loquendo loqui assuescunt, ita sese res habet in orando. *Oportet* itaque multum orare, imo *semper orare et non deficere*, prout Dominus monet.

Id autem mortificationem postulat; adeo ut merito statuatur regula: sine mortificatione non datur oratio.

III. **Obstacula.** — Non tamen tot media sufficient nisi obstacula removeantur: Quare non raro quidam frustra laborant; media adhibent, sed frustra. Successum scilicet impediunt certi defectus non emendati, praesertim hi duo: dissipatio et sensualitas.

1° Obstat dissipatio, qua religiosus homo modestiae regulas negligens, indulget curiositati, recreationibus, distractionibusque superfluis; vel mentem occupat rebus quae ad suum officium non spectant; vel iis quae sui officii sunt nimio aestu, nec pacate et moderate se tradit. Hinc fit ut mentem non habeat serenam et tranquillam, qualis ad precandum requiritur; sed velut aquam vento agitatam, in qua solis imago relucere non potest. Nec silentium regnat in anima, sed strepitus, tumultus, commotio. At *non in commotione Dominus*; vox enim Domini est *sibilus aurae*

tenuis, qui solum in animae silentio auditur.
(3 Reg. XIX, 11.)

2° Obstat sensualitas, qua quis indulget gulae, otio et commoditatibus, sensuumque appetitui vario, sub praetextu forte valetudinis; vel laborat affectu aliquo cordis inordinato, amorem fovens vel desiderium alicujus personae, loci, officii, vel creaturae cujuslibet; aut e contra, aliquam id genus antipathiam servans. Atqui quamdiu hoc obstaculum non generose destruitur, nec venenum evomitur, spiritus orationis in anima habitare non potest. Quo spectant haec Spiritus sancti eloquia: *Non permanebit spiritus meus in homine in aeternum, quia caro est* (Gen. VI, 3). *Animalis homo non percipit ea quae sunt Spiritus Dei.* (1 Cor. II, 14.)

Itaque ut veri S. P. Ignatii filii, generoso animo destruamus obstacula, mediaque cuncta adhibeamus ut orationis spiritum, tam pretiosum tamque necessarium nobis, consequi mereamur.

55. SACRATISSIMUM ROSARIUM.

Ego flos campi et lilium convallium.
(Cant, II, 1.)

Si quis B. V. Mariam vere amat et colit, obsequium illi offerre studebit ipsi acceptissimum: illud scilicet quod prae ceteris ipsa requirit, quoque prae omnibus oblationibus et canticis delectatur, sacratissimum dico Rosarium. Propterea sicut nostra Societas

singulari devotione B. Virginem semper coluit, ita quoque Rosarium ut primarium quoddam devotionis exercitium semper usurpavit. Vult S. P. Ignatius ut ipsi FF. Coadjutores doceantur mysteria Rosarii meditari (Const. 4, c. 4.) S. Joannes Berchmans cum rosario in manu se mori velle dicebat. S. Fr. Xaverius, ut passim omnes antiqui patres, semper e collo vel e cingulo rosarium suspensum ferebat.

Et nos omni cura studere oportet, ut SS. Rosarium digne ac devote B. Virgini offeramus. Ad hoc considerare juvabit, 1. SS. Rosarii excellentiam; 2. fructus; 3. recitandi praxim.

I. **Excellentia.** — Inter cetera pietatis exercitia altiorem locum tenet SS. Rosarium: quia in se praestantissimum est, et prae ceteris ab Ecclesia commendatum.

1° In se. Pia precandi forma, quae a tempore S. Dominici in Ecclesia viguit, tam mirabilis est in sua simplicitate, ut ab ipsa B. Virgine eidem S. Dominico existimetur fuisse revelata ut ex traditione ordinis Praedicatorum habetur.

Ut enim hac traditione perhibetur, S. Dominicus revelationem B. Virginis accepit circa annum 1206; et exinde devotionem Rosarii magno zelo multisque miraculis propagare coepit. Quo tempore quoque SS. Rosarii confraternitas erecta est.

Jam vero Rosarium, quod et *Psalterium B. Virginis* appellatum est, quia secundum psal-morum numerum 150 *Ave Maria* constat, dividitur in 15 decades, correspondentes 15

Christi et B. Virginis mysteriis. Unamquamque decadem praecedit Oratio Dominica, sequitur Doxologia, et comitatur recogitatio correspondentis mysterii. Vocatur Rosarium, quia repetita Oratio Dominica et Salutatio Angelica ab Ecclesia spectantur ut totidem spirituales rosae, in 15 fasciculos compositae, ex quibus spiritualis concinnatur corona, Reginae coelorum in odorem suavitatis offerenda.

Quid hujusmodi oratione pulchrius? Quid in sua simplicitate sublimius? Quidque in praxi omnibus fidelibus facilius? Si quidem nullum librum, nullam scientiam requirat. Nonne revera coelestem originem donotat? Si orationes spectentur quibus constat, *Oratio Dominica* ab ipso divino Magistro est nobis tradita; *Salutatio Angelica* similiter a Spiritu sancto dictata; *doxologia* sanctissimae Trinitati gloriam tribuit, quae fuit ab aeterno et in aeternum durabit. Si mysteria consideraveris quae recoluntur, haec totam Religionem continent; imo ita quaecumque credenda et agenda sunt insinuant, ut simul eruditis et rudibus sint accommodata.

Merito igitur SS. Rosarii exercitium universis fidelibus, et quidem coelitus commendatur.

2° Commendatur enim a S. Matre Ecclesia, quae a Spiritu sancto regitur; commendatur, inquam, per SS. Rosarii festivitatem solemnem, per Confraternitatem celeberrimam, per praeconium Litaniis Lauretanis additum: *Regina sacratissimi Rosarii, ora pro nobis.*

Commendatur Encyclicis Leonis XIII plurimis, quibus Rosarium ut magnum fidelium subsidium laudat et proponit.

Commendatur locupletissimis indulgentiis, in favorem SS. Rosarii concessis.

Commendatur innumeris gratiis, etiam miraculosis, quas Deus recitantibus Rosarium concedere non cessat. Quod praecipue nunc videre est in ecclesia SS. Rosarii Vallis Pompei.

Commendatur insigni apparitione Lapurdina, ubi Virgo Immaculata Rosarium gestans mundo apparuit... quasi dicens : *Rosarium, en mundi labentis spes ultima !*

Commendatur exemplo omnium Sanctorum qui a tempore S. Dominici floruerunt ; inter quos S. Frater noster Alphonsus conspicuus est.

Commendatur demum fructibus miris, qui jam fusius sunt exponendi.

II. Fructus. — Abundantissimi sunt et pretiosi fructus SS. Rosarii, tam spirituales quam temporales, tum illud recitantibus, tum aliis provenientes.

1° Recitantes Rosarium in eo inveniunt velut perpetuam praedicationem, qua religionis cognitio et scientia sanctorum fovetur, fidesque roboratur : ideo quod fidei mysteria assidue eis ob oculos versantur. Inveniunt incrementum pietatis omniumque virtutum, quas exempla Christi et B. Virginis eos docent. Inveniunt amorem Jesu et Mariae, consolationem in omni afflictione, protectionem B. M. Virginis in omni periculo et tentatione, auxilium in omni necessitate, confidentiam in morte, ac demum salutem animae : *Qui me invenerit inveniet vitam, et hauriet salutem a Domino.* (Prov. VIII, 35.)

Nonne e SS. Rosario suam scientiam sanctorum omnesque virtutes hausit S. Frater Alphonsus? Nonne per Rosarium omnia impetrabat, praesertim conversionem peccatorum? Nonne ita per hanc devotionem B. Virgini et Deo charus fuit, ut miris, quaeque pene incredibiles videntur, gratiis fuerit cumulatus? Assidua Rosarii contrectatio, ut in ejus Officio legitur, callum digitis ejus induxerat; quam devotionem a puero frequentaverat tanta cum pietate, ut quantopere ea Deo placeret, meruerit sibi per miraculum significari. Nam cum adhuc Segoviae degeret, et Rosarium recitaret, ad singulos *Pater Noster* vidit ante oculos apparere pulcherrimam rosam rubri coloris; ad singulos vero *Ave Maria*, rosam niveam; quas rosas intellexit efformare ex orationibus suis diadema floridum, Reginae coelorum acceptissimum.

Si volumus itaque sicut S. Alphonsus magnas accipere a B. Virgine gratias, S. Fratris nostri devotionem emulemur.

2° Sed et pro aliis, vivis et defunctis, Rosarium potentissima supplicatio est. Mirabiles ejus effectus ipsa Ecclesia in publicis suis precibus testatur. Victoriam ad Echinadas insulas de Turcarum tyranno potentissimo, sub S. Pio V Pontifice relatum, alteramque victoriam de Turcis in Hungaria reportatam sancto Rosario adscribit; hisque verbis concludit: « Sanctissimam ergo Dei Genitricem cultu hoc eidem gratissimo jugiter veneremur; ut quae toties Christi fidelibus Rosarii precibus exorata, terrenos hostes profligare dedit et perdere, infernos pariter superare concedat. » (in solemnit. S. Rosarii).

Leo XIII quoque, insignis S. Rosarii promotor, Ecclesiae auxilium in praesentibus necessitatibus inde exspectat.

Quid autem dicam de Rosarii efficacia respectu defunctorum? Si quis vult animas purgatorii multum juvare, recitet Rosarium, eique annexas locupletes indulgentias eis applicet.

III. Praxis. — Juxta exemplum piorum, sacrosanctum Rosarium recitandum est rite ac frequenter, et praesertim congrua devotione; deinde idem exercitium pro viribus promovendum.

1° Ut rite recitetur recolenda sunt mysteria: saltem initio cujusque decadis correspondens mysterium in memoriam revocando. Hoc supponit 15 tripartita mysteria nobis familiaria esse. Quare eadem frequenter coram populo recensere et explicare utile, imo audientibus gratissimum esse solet.

Notandum tamen, eos qui absque recogitatione mysteriorum Rosarium recitant, bonam quoque et B. Virgini gratam offerre orationem.

Laudabilis est consuetudo, etsi non de rei essentia, ut per modum praeambuli dicatur *Credo, Gloria Patri*, et *ter Ave*, ad impetrandum fidei, spei et charitatis augmentum.

2° Ut oratio sit devota, fiat imprimis in praesentia Dei et B. Virginis: ita ut non quasi a longe, sed coram alloquamur coelestem Patrem, et B. Virginem, amantissimam Matrem: quippe quae per divinam Essentiam quam contemplatur, non minus nobis adest orantibus, quam si ipsam oculis nostris coram

adstantem videremus. Hinc nascetur debita reverentia et fiducia.

Ad devotionem quoque confert ut verba Orationis Dominicae, Salutationis Angelicae et Gloria Patri, bene intelligantur, et subinde meditatione perpendantur.

Si recitetur Rosarium publice, id lente, distincte ac digne, non vero indecenti velocitate fiat.

Ad praxim quoque nostram pertinet, ut S. Rosarium exemplo nostro, praedicatione et coronarum distributione propagemus. S. Petrus Claver quotannis octo vel novem millia coronarum Rosarii distribuebat; imo recreationis tempore ipsemet easdem conficere globulos annectendo consuevisse perhibetur.

Tot motivis urgentibus ferveat in cordibus nostris sacratissimi Rosarii devotio.

56. VIA CRUCIS.

Christus passus est pro nobis, vobis relin-
quens exemplum ut sequamini vestigia ejus.
(1 Pet. II, 21.)

Quid magis dignum et justum, quidve magis est salutare quam D. N. Jesu Christi recolere passionem? Quid etiam Christi voluntati magis conforme; quandoquidem ipse, ut mortem suam assidue prae oculis habeamus, sacrificium Missae in memoriam suae passionis instituerit: quo licet incruento, cruenta ipsius in cruce immolatio perenniter renovatur.

Post sacrificium autem Missae, nullum pietatis exercitium datur, quo melius ac salubrius Dominica passio a fidelibus honoretur, quam exercitium *Viae crucis*.

Beati qui Viam crucis obire amant ! Thesaurum ibi spiritualium bonorum invenient.

Quo ut plenius fruamur, consideremus : 1. in quo exercitium hoc consistat, 2. qui fructus ejus, 3. quae praxis.

I. Notitia Viae crucis. — Hoc exercitium tum antiquitate tum excellentia primum pietatis exercitium dici potest.

1° Origo antiqua. Via crucis *ipsa via* est qua Salvator, crucem bajulans, ivit ad Calvarium ; vel, ejusdem viae *imago*, aliis in locis signata, quamque fideles post Christum ipsius passionem recolendo perambulant.

Post Domini ascensionem, sanctissima ejus Mater, quamdiu Jerosolymis mansit, viam hanc (quis dubitare possit ?), sive sola, sive cum sanctis mulieribus, aut cum S. Joanne, venerabunda frequentare consuevit. Ejus exemplum secuti sunt primum Palaestinenses christiani ; deinde etiam alii ex variis christiani orbis partibus, magno numero : adeo ut S. Hieronymus testetur tempore suo maximam fuisse peregrinorum multitudinem, qui loca sacra, praesertim Calvarium et cruentam Calvariae viam venerabantur. Eorum devotionem fovit ac promovit Ecclesia, eam indulgentiis remunerando.

Cum autem fideles plurimi in Palaestinam exire longo itinere non valerent, permiserunt RR. Pontifices ut aliis in locis per pias imagines Via crucis Hierosolymitana repraesent-

taretur : et mediante canonica erectione, eisdem ac illa indulgentiis gauderet.

Via crucis etiam vocatur per metaphoram ipsum exercitium, quo Viam crucis pie percurrendo Domini passio honoratur.

2° Jam vero hujus exercitii excellentia intelligitur ex indulgentiis, quibus Ecclesia quanto in pretio illud habeat manifeste ostendit. Sunt autem tales, ut iis quaevis alia pietatis opera *Via crucis* longe superet. Qui sacras Stationes, ubicumque sunt erectae peragunt, omnes indulgentias lucrantur quas obtinerent, si in ipsa civitate Jerusalem stationes *Viae* dolorosae percurrerent. Et quamvis quantae sint illae indulgentiae non diserte determinetur, constat tamen numerosas eas esse, tum partiales tum plenarias, quae Jerosolymitanis stationibus fuerunt concessae ; quae cunctae nunc nostratibus stationibus annexae sunt ; et quotidie, imo partiales toties quoties obtineri possunt.

Quod si spectetur ipsa devotio in se, statim percipitur cur eam Ecclesia tanto in pretio habeat. Refertur enim ad objectum religionis primum, ad mysterium omnium mysteriorum divinissimum, Jesu Christi passionem et mortem. Hanc devotionem qui colunt vere christiani sunt, veri Christi crucifixi discipuli ; se divinum Magistrum vere sequi velle, se pro beneficio Redemptionis ei gratitudinem referre eumque amare ostendunt.

Hos amat vicissim Dominus ut fideles in afflictionibus suis consolatores ; hos amat sicut charissimam Matrem suam et dilectum discipulum, quos ad Calvarium secutos, juxta crucem suam adstantes aspiciens amavit.

II. **Fructus.** — Nec minus benefica animabus haec devotio quam accepta Deo est. Duo sunt genera fructuum ejus, indulgentiae videlicet, quibus debita nostra Deo solvuntur; et gratiae salutare, quibus animae nostrae sanctificantur. Licet enim copiosae sint indulgentiae maximique pretii, aliae praeterea gratiae dantur tam pretiosae, ut si casu quopiam Stationes indulgentiis suis carerent, essent nihilominus obeundae propter fructus alios eosque potiores.

1° Indulgentiae omnes Viae crucis, quas esse diximus locupletissimas, animabus purgatorii applicari possunt. Hinc, post sacrificium Missae, hoc praecipuum medium est, vel unum saltem e praecipuis, quo defunctos nostros possumus adjuvare.

2° Alterum genus fructuum sunt gratiae quae, dum passionem Domini recolimus, e vulneribus ejus velut apertis fontibus effunduntur. Huc spectant verba Prophetæ : *Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris* (Isaï. xii, 3). Gratiae scilicet omnigenae hic dantur fidelibus : gratia compunctionis de peccatis, gratia poenitentiae et conversionis, gratia in omni virtute progrediendi ; gratia luminis in dubiis et tenebris animae ; gratia roboris ad superandas omnes tentationes inimici ; gratia demum fiducia et consolationis in omni afflictione atque angustia.

« Inter devotiones quibus Christi passio honoratur, inquit Bened. xiv, una ex praecipuis est Via crucis, quae efficacissima est ad convertendos peccatores, excitandos tepidos, et justos ad perfectionem deducendos. » Viam

crucis indesinenter obibat S. Benedictus Labre, et in ea eminentem sanctitatem invenit.

Et re quidem vera, quis potest assidue Jesu patientis mansuetudinem, fortitudinem, charitatem contemplari, quin divina haec exempla imitetur?... Quis Viam crucis devote frequentavit et in vitiis vel tepore remansit?...

S. Leonardus a Porto Mauritio O. S. F. non solum huic devotioni maxime addictus fuit, sed ejusdem studiosissimus promotor. Eam in omnibus locis quantum potuit constituebat. Ipse solus 572 Vias crucis canonice erexit. Solebat autem dicere, hoc solum Viae crucis exercitium sufficiens esse in quacumque parochia, ut haec sanctificetur, et Dei benedictionibus etiam temporalibus impleatur.

III. Praxis. — Ut rite fiat exercitium Viae crucis, simulque obtineantur indulgentiae, fieri potest vel publice vel privatim.

1º Publice fit processionaliter cum cruce, cantu et precibus alta voce recitandis. Hic modus, dummodo preces distincte et audibiliter proferantur, magnae aedificationis est et valde commendandus.

2º Si fiat privatim, movendum est ab una statione ad alteram, quantum circumstantia loci id permittit. Ad stationes singulas recogitandum est, quocumque tamen modo, de Domini passione. Praeterea, quod quidem essenziale non est pro indulgentiis, laudabilis consuetudo viget recitandi unum *Pater* et *Ave* cum *Gloria Patri* vel actu contritionis. Confessio et Communio non sunt praescriptae; sufficit status gratiae: ac propterea expedit, ut saltem actus contritionis praemittatur.

Quoad crucifixi imagines quibus indulgentiae Viae crucis sunt annexae, iis uti possunt infirmi, viatores, alique in impossibilitate visitandi stationes constituti. Qui ut indulgentias lucrentur, crucifixum benedictum manu tenere debent, et recitare 20 *Pater* et *Ave* cum *Gloria Patri* : primum, 14 pro 14 stationibus ; dein 5 in honorem 5 vulnerum Domini ; demum 1 pro Romano Pontifice. Haec valent pro plurimis personis simul, dummodo una teneat crucifixum, et omnes communiter preces recitent.

Iis qui ob morbi gravitatem 20 *Pater* etc. recitare nequeunt, P. Generalis Franciscanorum dictas preces commutare potest ; et earum loco permittit, ut ante crucifixum recitetur *Actus contritionis* ; vel haec brevis oratio : *Te ergo quaesumus, tuis famulis subveni, quos pretioso sanguine redemisti.* (*)

57. PERFECTIO RELIGIOSA UNIVERSIM SPECTATA.

Vos qui (relictis omnibus) secuti estis me....
sedebitis super sedes duodecim. (Matth. XIX, 28.)

Sicut in regnis hujus mundi dantur cives tum nobiles tum plebei ; ita in regno coelorum, quae est Ecclesia, Christus duos ordines fidelium instituit, quorum uni sunt communes christiani, alteri christiani perfecti.

(*) Cf. Beringer S. J. *Les indulgences.*

Qui ad altiorem hunc gradum vocantur in terra, ad altiorem quoque gloriam destinantur in coelo : *Ut sedcant super sedes duodecim, cum sederit Filius hominis in sede majestatis suae.* Quae vocatio, ut patet, specialis et magna gratia est, magna vicissim gratitudine rependenda.

Porro eam quam Dator requirit gratitudinem reddemus, si ad vocationis nostrae perfectionem totis viribus contendamus.

Hunc in finem consideremus, 1. in quo perfectio religiosa consistat, seu ejusdem perfectionis notionem ; 2. quae sit ejusdem praxis.

I. Perfectionis notio. — Perfectio religiosa plus est quam vita perfecte christiana : est enim vita totaliter Deo dicata et consecrata.

1° Vita christiana quae et qualis est ? Dicendum, eam esse quae rebus hujus mundi utitur, sed ita ut simul Dei mandata custodiat. Quae vita in Baptismo suscipitur ac spondetur degenda, cum baptizando petenti ab Ecclesia Baptismum et vitam aeternam, Ecclesia respondet : *Si igitur vis ad vitam ingredi, serva mandata.*

Quicumque itaque baptizatus Dei mandata violat, peccata mortalia committit et in iis vivit, Baptismi sui fidem frangit et malus christianus est ; qui autem in conversatione sua et usu omnium rerum legem Dei respicit ac servat, hic vitam vere christianam ducit.

At hic dantur gradus. Sunt enim qui ita mandata servant ut nunquam peccent mortaliter ; vel, si quando infeliciter lapsi fuerint, sine mora surgunt a lapsu : hi dicuntur boni christiani. Sunt qui etiam leviora delicta

conantur vitare : et hi sunt ferventes. Demum inveniuntur qui bonis operibus sese quoque impendunt : et hi sunt exemplares. Vita tamen hujusmodi quamvis exemplaris et perfecta in saeculo, perfectionem non attingit, per se, vitae religiosae.

2° Vita enim religiosa est Deo consecrata totaliter, ita ut homo sese et omnia sua Deo devoveat, nihilque omnino in hoc mundo sibi retineat. Sequitur enim verbum Christi : *Si vis perfectus esse, vende quae habes... et veni, sequere me.* In quo habentur duo : renuntiatio omnibus rebus terrenis, et sequela Christi.

Renuntiatio, sequelae Christi praevia, velut conditio est. Quamdiu enim quis rebus terrenis adhaeret vel iis oneratur, sequi Christum saltem expedite non potest. Retinacula autem et impedimenta quae per renuntiationem removeri debent, non solum sunt externa bona, sed peccata omnia et vitia ac defectus ; imo desideria affectusque inordinati : quae cuncta *veterem hominem* constituunt. Hic vetus homo quo plenius mortificatur, eo Christi discipulus paratior est ut divinum Magistrum sequatur.

At vero sequi Christum, humanae perfectionis exemplar, quid est ? Christum sequi est ejus vitam moresque imitari : est vivere sicut ipse vixit, agere quod egit ; est me gerere sicut Christus se gereret in verbo et opere, si ipse in meo loco, officio et circumstantiis esset.

Vita porro Christi fuit catena aurea omnium virtutum, secundum voluntatem et beneplacitum Patris, quod in omnibus perfecta obedientia sequebatur. Fuit itaque vita obedientiae, humilitatis, patientiae, laboris, charitatis

et orationis atque omnimodi contemptus mundi. Ita paupertatem et temperantiam coluit, ut vix iis rebus quae victui necessaria essent uteretur.

Haec vita Christi exemplaris sui, in statu et circumstantiis sibi propriis, homini religioso imitanda est. Propterea virtutes omnes officio, in omni negotio, actione, verbo, respicere ad exemplar suum et quaerere : Quid hic Christus Dominus faceret?... Quomodo se gereret?... Quomodo loqueretur?... Quomodo taceret?...

II. **Praxis.** — Quomodo tanta perfectio assequenda? Quomodo homo, peccator, infirmus, vitiis et concupiscentiis subditus, ad eum perfectionis apicem perveniet, ut Christo simillimus ac velut alter Christus evadat? Id fit per gratiam Dei et generosam hominis, cum gratia cooperationem : *Non ego, sed gratia Dei mecum.* (7 Cor. xv, 10.)

1° Gratia Dei omnino necessaria est. Quid enim de se caro nostra producere potest nisi corruptionem et peccata? Eadem autem caro per gratiam Spiritus sancti mundatur, roboratur ac fecundatur ita ut mirabiles sanctitatis fructus afferat. Jam vero haec gratia unicuique cum ipsa vocatione datur, et *gratia vocationis* seu *religionis* dici solet. Deus enim impossibilia non vult; et si hominem infirmum in culmen vocat montis excelsi, simul etiam ei vires suppeditat ut eo valeat pervenire. Atque ita fit ut religiosus omnibus specialis gratia detur, etsi non aequali omnibus mensura, qua imaginem sanctitatis Christi in se fulgentem exhibeant. Sic omnes stellae coeli, licet non eadem splendeant claritate, omnes tamen sunt luci-

dae, et aliquatenus lucentis solis similitudinem referunt.

2° Cooperatio autem cum gratia ex nostra parte requiritur; quae cooperatio summatim in observatione fideli votorum et regularum sita est. Omnia enim media a nobis adhibenda, sacramenta nimirum et exercitia sive corporalia sive spiritualia, in votis et regulis continentur. Quicumque igitur requisitam cooperationem praestare vult, vota et regulas diligenter observet.

At ipsa haec observatio ut accurate et constanter habeatur, oratio adsit necesse est et mortificatio.

Oratio necessaria est ut auxilio Dei constanter perfruamur. Auxilium quidem gratiae ipsa vocatione nostra, ut dictum est, promittitur nobis et dabitur; sed petendum est et indesinenter petendum, juxta legem a Christo constitutam: *Oportet semper orare et non deficere*. Illud autem notandum, non sufficere ut petitio obiter et identidem fiat; utque, aliquoties, fere sicut communiter pii fideles in saeculo orant, oretur: quibus tamen Apostolus dicit: *Sine intermissione orate* (1 Thess. v, 17); oratio assidua, et quantum fieri potest, continua, atque incessabilis cum Deo consuetudo requiritur. Denique oportet ut religiosus, secundum status sui professionem, sit *vir orationis*.

Cum oratione jungenda est mortificatio: ea, inquam, mortificatio, qua nosmetipsos vincimus ad faciendum constanter, non quae placet sed quae facere oportet, dicentes cum Jesu: *Non sicut ego volo, Pater, sed sicut tu*; mortificatio qua, nedum sensibus indulgeamus et quaeramus quae suaviora sunt, libenter

aliquid amaritudinis de calice Domini gustemus. Hujusmodi mortificatio omnino necessaria est, ut ea quae perfectio votorum ac regularum postulat constanter praestemus. Quotiescumque enim committimus aliquam culpam, vel a stricta fidelitate deflectimus, id defectu patientiae et generosae mortificationis fieri experimur.

Mortificationem itaque, FF., prout aliunde regulae nostrae praescribunt, viriliter exerceamus ; nec specie ejusdem spinosa sicut mundani homines terreamur. A Christo docti sumus sub specie amaritudinis latere suavitatem et omne spirituale bonum. Mortificatio enim forma quaedam crucis est, quam Dominus jugum suum appellat et suavem esse dicit : *Tollite jugum meum super vos... jugum enim meum suave est* (Matth. XI, 30).

Nonne omnes Patres nostri, qui praeclaris nos exemplis praeierunt, mortificationem ex animo amplexi sunt, et per eam vocationis suae perfectionem veramque felicitatem assecuti ?

Simus et nos viri mortificationis et orationis : sic quoque fiet ut perfecte vota regulasque servando ad vocationis nostrae apicem feliciter pertingamus.

58. PERFECTIO NOBIS PROPRIA.

Estote vos perfecti, sicut et Pater vester coelestis perfectus est. (Matth. V, 48.)

Sicut datur *status perfectionis*, qui status religiosus est ; ita etiam *perfectio status*, quae ad

omnes pertinet Christianos. Ad omnes enim loquitur Dominus, dum dicit : *Estote perfecti*.

Perfectus porro quisque in suo statu est, si obligationes omnes implet et virtutes exercet quae ad eum pertinent ; sicut ipse Christus Dominus, in eodem statu ac loco positus impleret. Hinc intelligitur quae sit perfectio patrisfamilias, magistratus, sacerdotis, religiosi, pastoris animarum, missionarii... Qui vero, ut contingit nobis, plures hujusmodi gerit qualitates vel munera, in singulis perfectus sit oportet.

Unde cum nos in hac Bengalensi missione non tantum religiosi simus et sacerdotes (saltem futuri), sed etiam missionarii ; nostra perfectio in hoc sita est, ut simus, 1. religiosi perfecti, 2. perfecti sacerdotes, 3. perfecti missionarii.

1. Religiosi perfecti. — Ad hoc ut sim religiosus perfectus non sufficit ut sim perfectus christianus, sed oportet ut relinquam omnia et Christum sequar.

1° Bonus christianus est qui sponsionem baptismalem fideliter implens, Dei mandata custodit, eaque nunquam gravi peccato transgreditur. Imo, si quandoque humana fragilitate in lethalem culpam labitur, non ideo malus christianus dicendus est ; dummodo in hoc statu mortis et inimicitiae Dei non immoretur, sed quamprimum poeniteat et resurgat. Quod si non mortalia tantum evitet, verum etiam venialia studeat cavere, christianus fervens erit. Sunt qui longius adhuc procedunt, et non solum minimas offensas fugiunt ; sed etiam bonis operibus, sive charitatis sive devotionis aut poenitentiae sese

impendunt, rebusque hujus mundi honeste et temperanter utuntur. Hi sunt christiani perfecti et exemplares. Haec autem perfectio simplicis christiani religioso non sufficit.

Quid ergo ultra requiritur?

2° Oportet ut terrena cuncta relinquat, secundum verbum S. Petri : *Ecce nos reliquimus omnia*. Haec est renuntiatio et abnegatio omnimoda, quae a nobis requiritur ut *homines Dei*, Deo penitus devoti et consecrati esse possimus. Nihil enim mundani, nihil profani in nobis remanere potest, postquam nos ut vasa sacra Dei cultui dicavimus, nos Deo consecravimus et in holocaustum obtulimus, dicentes in facie Ecclesiae terrestris et coelestis : *Voveo divinae Majestati tuae paupertatem, castitatem et obedientiam perpetuam in Societate Jesu : omnia intelligendo juxta ipsius Societatis Constitutiones*.

Nonne haec nostra religiosa professio omnimodam requirit renuntiationem, ut simus vere nec vano nomine tantum pauperes, carne mortificati et obedientes? quales fuisse videmus primaevos Patres nostros?...

3° Oportet ut, terrenis rebus et affectibus expediti, sequamur Christum, imitando virtutes ejus : praesertim pietatem ac studium orationis, humilitatem ac mansuetudinem, patientiam ac fortitudinem, charitatem ac zelum, laborem pure gratuitum et spiritum sacrificii. Ita imitando Christum Dominum, ejusque imaginem in nobis exprimendo, eum vere sequemur, velut alteri Christi, Deo consecrati; perfectique religiosi erimus.

II. **Sacerdotes perfecti.** — Ut tales simus, oportet ut perfecte impleamus triplex

sacerdotale ministerium : altaris, sacramentorum et verbi.

1º Quomodo ero minister altaris dignus ac perfectus ? Quomodo incruentum Corporis et Sanguinis Christi sacrificium, quod ipse Pontifex aeternus cruenta obtulit in cruce ; quomodo, inquam, homo peccator illud, circumstantibus cum tremore Angelis, digne offeram?... « Satis apparet, dicunt PP. Tridentini, omnem operam et diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia et puritate, atque exteriori devotionis ac pietatis specie peragatur. » (Sess. 22 in Decr.)

Idcirco Institutum nostrum Sacerdotes monet ut saepius in hebdomada confiteantur ; et ita vivere studeant ut quotidie *merito* celebrare possint.

2º Ut sacramenta digne et cum fidelium aedificatione ministrentur, prae oculis habendum Apostoli verbum dicentis, nos esse *ministros Christi et dispensatores mysteriorum Dei*. Oportet autem ut dispensator inveniatur fidelis (1 Cor. iv, 1). Ad hoc requiritur non tantum animae puritas et maxima reverentia, ut sancta sancte tractentur ; sed accurata quoque scientia Ritualis, et eorum omnium quae ad unumquodque sacramentum pertinent. Ideo in Reg. 10 Sacerdotum legitur : « Modum ea sacramenta ministrandi quae sacerdotes nostrae Societatis tractare possunt, perspectum omnes habeant. »

Peculiare studium postulat sacramentum Poenitentiae ; ideoque commendatur sacerdotibus nostris (Reg. 11), ut in casibus conscientiae sese diligenter exercent. In India

ea quoque quae ad sacramentum Baptismi nec non Extremae Unctionis rite in variis circumstantiis administrandum, et quae ad Matrimonii impedimenta spectant, accuratissime teneri debent.

3° Ut ministerium verbi perfecte, secundum Christi mentem impleatur, sciendum est, non illam praedicationem esse perfectam quae humana eloquentia excellit; sed eam, quae vere efficax est ad animas instruendas et salvandas. *Sermo meus*, inquit Apostolus, *et praedictio mea non in persuasibilibus humanae sapientiae verbis, sed in ostensione spiritus et virtutis* (1 Cor. II, 4). Jam vero talis revera praedictio erit, si sacerdos fuerit vere *humilis*, nullatenus semetipsum praedicans; si vere *docet*, secundum Domini mandatum: *Docete omnes gentes*, ea nempe quae ad salutem sunt necessaria, et auditorum indigentiae respondent; si ea docet clare, distincte et ad captum, cum vera charitate et zelo animarum; si demum se praeparat secundum spiritum regulae: « Ea quae dicturi sunt diligenti praemeditatione, et peculiari ad Deum recurso (quatenus per tempus licebit) paranda erunt. » (R. Concion. 17.)

III. **Perfectio missionarii.** — Quoniam peculiari gratia Dei munus evangelizandi infideles in Bengalia nobis concreditum est, hanc apostolicam missionem quoque perfecte implere debemus. Ad hoc necesse est ut quisque officium suum sancte suscipiat et sancte exequatur.

1° Opus evangelicum in hac Missione pluribus constat partibus: videlicet collegiis, quasi-parochiis, et stationibus inter infideles.

Quae variae operis partes si singulae rite impleantur maximus producet fructus animarum. Quapropter unusquisque officium sibi a sancta obedientia assignatum, sancte, i. e. tanquam de manu Dei acceptet.

Quod si fecerit in vero spiritu fidei, officium suum quodcumque fuerit, et ubicumque, sive in collegiis sive extra collegia sit exercendum, cum amore et gratitudine amplectetur. Quomodo enim non amaret quod sibi ab ipso Domino Jesu donatur?

2º Officium porro sancte susceptum, sancte quoque est adimplendum. Id autem facile fiet, si vere in spiritu fidei, ut dictum est, fuerit acceptum, et ametur ex animo. Tunc enim Dei auxilio innixus, in illud omne studium omnemque laborem impendet; et in unione cum Christo, cum Superioribus et confratribus operando, nihil omittet ut cum felicissimo successu opus Domini sibi commissum perficiat.

Atque ita fiet, ut aliquando dicere possit cum Domino Jesu: *Pater, te clarificavi super terram: opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam.* (Joan. xvii, 4.)

59. VOCATIO NOSTRA.

Quapropter, fratres, magis satagite ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem faciatis. (2 Pet. I, 10.)

Ubi Deus, qui natura sua bonitas est, creaturam vocat et eligit, vocatio haec et electio

gratia est et beneficium creaturae collatum. Datur autem beneficium hujusmodi majus vel minus, datur vocatio varii gradus : nimirum vocatio ad existentiam, vocatio ad fidem et vitam christianam, et vocatio ad perfectionem seu vitam religiosam.

Haec tertia, quae duas priores continet et excellentia superat, vocatio nostra est, de qua sola nobis loquendum. Cumque hoc magnum sit nobis bonum, ideo magnopere amandum. At bonum idem est amissibile, ideo custodiendum. Quoniam autem rationem habet operis adimplendi, considerandum quomodo illud ad perfectam impletionem deducere debeamus.

Hinc, 1. de vocationis nostrae amore, 2. de ejusdem amissione, 3. de ejusdem adimplentione.

I. Vocationis amor. — Cur et quomodo debemus vocationem nostram amare ?

1° Cur ? Quia res undequaque justa est et bona ut vocationem nostram amemus. In hoc enim vocatio nostra consistit, quod speciali Dei gratia religiosam vitam professi sumus in Societate Jesu, et facti hujus religiosae familiae membra. Jam vero unusquisque familiam suam amare debet ; eoque magis quo haec familia beneficentior sibi existit, quoque eadem illustrior ac sanctior.

Quis est qui familiam non amet, in qua natus est et nutritus, in qua patrem et matrem habet fratresque et res omnes charissimas, in qua innumera bona recepit ; quis, inquam, hanc suam familiam carnalem non amet ? At quanto magis hanc nostram familiam spiritualem diligere debemus, in qua nati et renati

sumus in veros filios Dei ; et educati *in viros perfectos in mensuram aetatis plenitudinis Christi!* (Eph. iv, 13.)

Beneficia autem Societatis erga filios suos quis enarrabit?... Quoad ipsas res corporales ita eis providet, ut nullam ipsis sollicitudinem relinquat. Quam pauci in saeculo ita sunt ab omni sollicitudine circa temporalia liberi! Quot e nobis fateri debent se plura in Societate invenisse quam in saeculo habuissent!...

Sed omittamus beneficia temporalia. De bonis spiritualibus quae in vocatione nostra invenimus, quid dicemus? Quanta securitas de salute, si comparetur periculis eorum qui in saeculo vivunt!... Qui novit quid sit Babylon hujus mundi id existimare potest... Quot et quanta sanctificationis media, a novitiatu ad professionem, imo usque ad mortem!... Quin, et post mortem quam copiosa suffragia defunctum prosequuntur!... Ut non loquamur de speciali gloria coelesti iis reservata, qui secundum S. J. Institutum perfecte Christum Dominum sequuntur...

Nec tantum benefica nobis, sed et illustrissima familia nostra est. Quid enim de Societatis gloria ab ipsa sua origine Historia testatur? Nonne merito dici potest, societatis historiam esse panegyricum? Quanta opera in variis mundi partibus pro Dei gloria perfecit! Quot viros scientia et virtute, scriptis et laboribus, opere et sermone insignes progenuit!...

Nec tantum illustris est Societas Jesu, sed et sanctissima, tum suo fine, tum membris suis. Quid enim sanctius, quidve pulchrius, quam non tantum saluti et perfectioni pro-

priae vacare ; verum simul etiam impense cooperari Deo ad salutem omnium hominum ? Quomodo autem Societatis filii hoc sanctificationis opus prosecuti sint, testantur tot Sancti ab Ecclesia glorificati, tot viri apostolici, quorum sudores et sanguis omnes orbis plagas irrigarunt...

Quis igitur Societatem Jesu non amet ? Quis non exclamet cum Xaverio : O sancta Societas Jesu ! *Si oblitus fuero tui, oblivioni detur dextera mea ; adhaereat lingua mea faucibus meis si non meminero tui ; si non proposuero te in principio lætitiæ meæ !* (Ps. cxxxvi, 5, 6.)

2º Quomodo amanda ? Amanda est vocatio nostra practice et humiliter. Scilicet non affectu tantum et verbis Societatem amare debemus, sed opere et veritate : per custodiam omnium regularum, per labores nostros gratitudinem rependendo, Societatem ut matrem nostram honorando, nosque dignos ejus filios exhibendo... Dixi gratitudinem : quid enim Domino reddere possumus pro tanto vocationis nostræ beneficio ?...

At simul cum humilitate : i. e. nunquam *Societatem hanc minimam* super alios Ordines exaltando, qui et antiquitate venerabiles, et propria sua gloria Ecclesiam adornant. Cum humilitate : Si Societatis, antiquæ præsertim, gloria in nos redundat, caveamus gloriari quasi illa nobis esset propria. Si enim tot tamque illustres numeramus Sanctos, Beatos, Martyres, viros apostolatu, scientia insignes, quorum nomina in historia fulgent ; nonne ad antiquam Societatem pertinent fere omnes ? Nonne nostrum est humiliare nos, nosque indignos agnoscere qui illis associemur ?

Simulque satagere ut tantorum Patrum virtutes aemulemur?

Laetabantur utique Israelitae, inquit P. Roothaan (*Encycl.* de anno saeculari), cum novum aedificaretur templum; seniores autem qui viderant magnificentiam templi prioris, lacrymabantur.

II. Vocationis amissio. — Hoc vocationis nostrae ineffabile bonum amittere possumus ut exempla deflenda nimis testantur: Quod quidem maximum malum est, cujus causae sunt investigandae.

1° Maximum malum est vocationis amissio. Qui enim divina misericordia ad tam sublimem statum electus et in eum adductus, eum deserit, est velut fructus ab arbore ante maturitatem decidens... Nec tantum ejus vitae curriculum disrumpitur; sed derelicta via qua ad salutem vocabatur, aliam viam ex-religiosus ingreditur qua ire non debuit, et salutis periculum incurret.

Praeterea in nova via in quam a Domino non est vocatus, benedictione Domini non fruetur, successu carebit, notam et quasi stigma in fronte geret desertoris militis qui vexillum turpiter dereliquit. In conscientia autem semper vituperationem audiet ingratitude erga Deum, et erga Societatem a qua fuit alitus et educatus. In hora autem mortis amariore memoria torquebitur.

2° Tanti infortunii quaenam causae sunt? Causae esse solent variae, quae sic recenseri possunt.

Primo, inobservantia regularum, praecipue earum quae ad pietatem pertinent. « Omnis apostasia a Societate, aiebat S. J. Berchmans,

incipit a neglectu orationis. » Oratio intelligatur de orationis spiritu, et in particulari de oratione pro perseverantia.

Secundo, defectus humilitatis. Ubi quis non vult esse parvus et minimus in domo Dei, sed eminere, praeesse, speciosa officia exercere, ad altiorem gradum extolli; tunc si frustratur, vel in inferiore loco, in humiliore officio constituitur, vel acrius reprehenditur, prae superbia eligit potius frangi quam incurvari.

Tertio, defectus obedientiae. Qui verae obedientiae spiritum habet, nunquam de vocatione periclitabitur.

Quarto, defectus aperturae in ratione conscientiae. Qui sincere, juxta regulam, animae tentationes et miserias spirituali Patri manifestat, remedium inveniet et periculum evadet.

III. Vocationis implementum. — Correspondere vocationi nostrae eamque implere omnes ex animo volumus. Quid autem est vocationem implere? Quae media ad hunc effectum adhibenda?

1° Implere vocationem nostram est ejusdem assequi finem: i. e. propriam sanctificationem operari, et proximorum procurare salutem, secundum mensuram gratiae unicuique concessae. Hoc quicumque facit, divinae gratiae perfecte cooperatur, et consilio Dei circa se ipsum perfecte respondet; in hoc mundo fructum producit quem Deus ab ipso requirit, et omnes animas, quae per ipsum salvandae sunt, revera salvat, ita ut nulla ex iis pereat; idemque perveniet ad sanctitatis gradum in terra et ad thronum gloriae in coelo, ad quem

a Deo praedestinatus est. Id Apostolus vocat consummare cursum : *Dummodo*, inquit, *consummem cursum meum et ministerium verbi quod accepi a Domino Jesu.* (Act. xx, 24 ; 2 Tim. iv, 7.)

2° Media reduci possunt ad tria, quae sunt : observatio regularum, oratio, labor.

Sicut Institutum nobis finem nostrae vocationis praefigit, ita viam signat qua eundem assequi debeamus. Via autem haec non alia est quam via regularum...

Oratio, i. e. oratio assidua, orationis spiritus requiritur ut Dei auxilio muniamur, sine quo nihil, cum quo omnia perficere possumus.

Labor accedere debet : Christus enim, ubi nobiscum est piscantibus, non eximit nos a labore ; sed vult ut jactemus retia, piscandi et remigandi laborem sustineamus.

Humiliter oremus quotidie pro perseverantia ; et gratiam efflagitemus ita vocationem nostram amandi, ut dignam pro tanto beneficio gratitudinem exhibeamus.

60. PRAEPARATIO AD MORTEM.

Et vos estote parati, quia qua hora non putatis Filius hominis veniet. (Luc. XII, 40.)

Ad omnes quidem, sed peculiari quadam ratione ad nos haec verba pertinent, qui idcirco religionem ingressi sumus, ut in ea aliquando sancte moriamur. Intelleximus enim per Dei gratiam, mortem sanctam esse maximum hujus vitae temporalis bonum, beatæ immortalitatis principium ; et quidem

bonum prorsus necessarium sine quo perimus. Nisi enim moriamur morte justorum, aeternam ruinam evadere non possumus.

Oportet itaque rem tanti momenti in tuto ponere, et mortem nobis bonam ac optimam certo parare. Ad hoc autem praeparatio requiritur; quare Dominus monet: *Estote parati*.

Duplex distinguitur ad mortem praeparatio: remota et proxima. Utraque cognoscenda et intelligenda. Quapropter videamus, 1. quae sit praeparatio ad mortem remota, 2. quae praeparatio proxima.

I. Praeparatio remota. — Remota ad mortem praeparatio illa est quae per totam vitam fieri debet. Vita enim christiana alia non est quam praeparatio ad adventum Domini: i. e. ad mortem. Hanc vitam discipulorum suorum Christus describit ubi dicit: *Vos similes hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur a nuptiis; ut cum venerit et pulsaverit confestim aperiant ei...* Quapropter *sint lumbi vestri praecincti et lucernae ardentes in manibus vestris*. Scilicet, *sint lumbi praecincti* per abnegationem et abstentionem a malo; et *lucernae ardentes in manibus* per bona opera (Luc. xii, 35).

Sumus ergo in tota vita sic *expectantes*. Atque ut hoc practice secundum Domini mentem fiat, ter quaterve in anno seligat unusquisque diem, in quo omnes suas res internas et externas disponat, quasi moriturus. Praeterea tria requiruntur: mortis cogitatio, mortis qua mori volo electio, et vita huic electioni consentanea.

1° Mortis cogitatio. Haec enim necessaria est et efficacissima ut bene vivam: adeo ut

vel ipsi ethnici Philosophi statuerent, fundamentum sapientiae esse mortis memoriam.

Et revera, nonne mortis consideratio omnes dissipat illusiones vitae?... Nonne docet humilitatem, rerum terrenarum contemptum?... et fore ut nihil nos hinc auferamus, praeter opera nostra, tum bona, tum etiam mala, nisi haec praevie et sine mora destruamus? Nonne recogitatio mortis stimulat fervorem, quia tempus breve esse et incertum ostendit?... Nonne ad patientiam roborat, quia omnia transeunt cito, tam gaudia quam aerumnae?... Qui vero mortis immemores vivunt, nonne omnes in illusionibus mundi versantur?...

Non immerito itaque Dominus mortis meae recordationem tam instanter commendat.

2° Mortis meae electio. Num mortis meae conditio et circumstantiae a me pendent, ut eas mihi eligere possim? A me nequaquam pendent quatenus mors externa est et apparet oculis hominum; at quatenus interna et visibilis oculis Dei bona est vel mala, in mea utique posita est potestate. Eligere possum mortem peccatorum, quae est porta inferni; vel mortem tepidorum, quae est porta purgatorii; vel mortem fervidorum et sanctorum, quae est porta paradisi.

Electio, dicit quis, obvia est et facilis...

Obvia quidem et facilis, si electionem sumas pro simplici optione ac desiderio, pro sterili velleitate...

At non velleitas hic intelligenda, sed determinata ac firma atque efficax voluntas, quae dicit: Volo absolute, quovis pretio, volo mori morte sanctorum... Nolo absolute, quidquid

ad hoc requiratur a me, nolo mori morte tepidorum.

Atque hujusmodi electio, seu firmissimum propositum, necessarium omnino est, secus in negligentiam ac teporem deflectar, nec ad mortem sanctorum perveniam.

3° Consentanea vita. *Qualis vita, finis ita* notum adagium est, et nimis verum. Si itaque mori volo morte sanctorum, quae in conspectu Domini pretiosa est, oportet ut vitam religiosi fervidi ac sancti constanter ducam.

Ad hoc quid requiritur? Respectu mortis sanctificandae requiritur vita obedientiae, humilitatis, patientiae cum Jesu patiente, vita pietatis et unionis cum Deo...

Tria praefata si praestiterimus, videlicet de mortis memoria, de electione mortis et de consentanea vita, consequenter fiet ut vita nostra sit continua ad mortem praeparatio prout a Christo commendatur. At praeter hanc remotam praeparationem, necessaria est praeparatio proxima.

II. Praeparatio proxima. — Haec fieri debet ubi gravi aliquo morbo mors in proximo esse significatur; et complectitur tria: ut morbus ac mors sancte acceptetur, ut sacramenta tempestive recipiantur, et infirmitas sancte toleretur usque ad emissionem spiritus.

1° Acceptatio morbi et mortis. Morbus, juxta Summ. R. 50, acceptandus est cum gratitudine « ut donum de manu Creatoris: quandoquidem non minus donum est quam sanitas ». *Non minus donum est quam sanitas*: non sic loquuntur mundani homines... Religiosi vero oculis fidei percipiunt pretium infirmitatis et dolorum, quibus Pater coelestis

misericorditer concedit nobis facilius hic quam in purgatorio debita solvere ; simulque in participatione crucis Dominicae pretiosa merita comparare. Atque propterea pro infirmitatibus suis Deo gratias agunt.

Similiter ipsa mors ut donum maximum acceptanda, in unione cum sanctissima morte Christi Salvatoris. Etenim oculis fidei, et nequaquam carnis, si spectetur, mors occasionem nobis praestat ut possimus sacrificium vitae reddere Christo Domino, qui suam vitam pro nobis obtulit, sicque Salvatori vitam pro vita, mortem pro morte offerre.

Beatos dicimus martyres qui pro Christo sanguinem fundunt : quod privilegium non conceditur omnibus ; sed omnes aliquo modo martyrii meritum habere possumus, si mortem incruentam de manu Domini suscipiamus cum dilectione amici *qui animam dat pro amico suo...* Nec ipsa Regina martyrum martyrium pertulit cruentum...

Ut autem mortem ita acceptem, oportet ut eam propinquam esse sciam. Quapropter necesse omnino est, ut ab illusionibus reconvalescentiae tam frequentibus caveam. (Cf. supra, 15.)

2º Sacramentorum tempestiva receptio. Nihil ad aegritudinem sanctificandam et sancte moriendum tantum juvat, quantum sacramenta, in hunc finem a Christo parata, ut discipulos suos ultimatim ad suum adventum disponant, et recta etiam via, ac sine purgatorio in coelum illi admitti possint. Sacramenta enim pie suscepta aegrotanti conferunt, non tantum conscientiae puritatem ; sed in

doloribus patientiam, obedientiam, fiduciam, pietatem omnesque virtutes, quibus sanctorum e vita exitus est ornandus, juxta exemplum Christi, sanctissime morientis.

At sacramenta recipienda sunt debita pietate, et propterea tempestive et quam primum. Quod ut fiat, et non nectantur morae, ipse aegrotus petat ut, ubi periculum probabile adest quod ad sacrum Viaticum et Extremam Unionem sufficiat, haec sibi sacramenta ministrentur, et quidem solemniter, ad aedificationem Communitatis. (1)

Proh dolor ! Dilationes hic et negligentiae non sunt infrequentes. Cur autem sacramenta differre, quod sine gravi detrimento fieri nequit?... In saecularibus hominibus haec incuria intelligitur ; sed in hominibus religiosis...

Diligenter quoque curandum ut conferatur indulgentia plenaria in articulo mortis, illa praesertim quae datur per formulam Ritualis, in Constit. Ben. xiv *Pia Mater* praescriptam (supra, 15.)

3° Infirmitatis sanctificatio usque ad mortem. Sanctificanda usque ad mortem infirmitas per patientiam in unione cum Jesu patiente, ab horto olivarum usque ad spiritus emissionem in cruce.

Patientia tanto facilius erit quanto fuit per decursum vitae constantior. Qui patienter leviora ferre assuevit, ad graviora paratus est. Unio cum Jesu tanto perfectior erit, quanto per decursum vitae fuit intimior. Et quo ma-

(1) Solemnitas adhibenda in administrandis ultimis sacramentis, praescribitur in libello *Consuetud. prov. Belgicae* n. 83.

gis devotus fuit infirmus Dominicae passioni, tanto facilius nunc, in hac nova via crucis Dominum sequetur. Erit cum Jesu in horto, et orabit ut Patris voluntas, non sua fiat cum ipso. In doloribus capitis, totiusque corporis cum Jesu erit, et non aperiet os suum; sed humiliter obediens erit usque ad consummationem.

Ideo crucifixi imago sit in conspectu collocata, et rosarium in manu, ut juxta crucem aegroti adstet consolatrix Mater dolorosa.

Pie recitentur preces agonizantium. Ardeat cereus benedictus, symbolum fidei, spei et charitatis.

Quamplurimi adsint morienti qui de communitate adesse possunt. (Reg. Infirm.)

B. Virgo, ora pro me; S. Angele Custos, ora pro me; Pie Jesu, moriens pro me, concede mihi ita mori, ut mors mea pretiosa sit in conspectu tuo.

61. SUCCESSUS ANNI SCHOLARIS.

Posui vos ut eatis et fructum afferatis et fructus vester maneat. (Joan. XV, 16.)

In omni quod suscipimus opere successum intendere debemus, omnique studio conari ut illum quam maximum assequamur. Id verbo Domini ex Evangelio Joannis allato indicatur; id ipsa natura et ratio suadet. Nonne laudabiliter agricola copiosam exoptat messem? miles plenam victoriam? mercator magnum lucrum?... Quanto magis nos in nobiliore negotio successum persequi debemus?

At vero qualem nos successum hujus anni scholaris intendere oportet? Num temporalem quempiam? Num ut cum laude examina subeamus?... Non istud solum S. J. Scholastici successum constituit: altius quid et majus ipsi proponitur: ut scilicet id assequatur in scholasticatu, quod Deus, quod Societas vult et jure merito ab ipso expectat.

1. Quid illud? Quis successus noster est?
2. Num successus a me pendet? 3. Quae conditiones a me requiruntur ut successum obtineam?

I. Quis successus S. J. scholastico proponitur? — Successus intelligi potest latiore vel strictiore sensu.

1° Sensu lato, successus in hac domo, ut in omni operatione creaturae, est facere voluntatem Creatoris Dei: ut scilicet haec a nobis impleatur, juxta petitionem Orationis Dominicae: *Fiat voluntas tua sicut in coelo et in terra*. Haec autem Dei voluntas non est alia quam ut, secundum Instituti regulas, tum religiosae perfectioni, tum studiis ex animo et pro viribus nos impendamus; quaecumque demum mensura nostri profectus e labore sequatur.

2° Sensu strictiore, successus simulque finis Scholasticatus est, ut Scholastici nostri inde aliquando exeant, sicut Apostoli e coenaculo in die Pentecostes: i. e. ut viri apostolici, ad missionem suam implendam parati, et, juxta verbum S. Pauli, ut homines Dei perfecti, ad omne opus bonum instructi (2 Tim. III, 17): instructi scilicet ea scientia et sanctitate quam missio nostra in India requirit.

Successus itaque includit profectum, tum in scientia tum in sanctitate. Errant ergo, qui

profectum in scientia, illum praesertim qui externus est et cum laude apparet oculis hominum, successum constituere per se solum existimant. Scientia enim, i. e. profectus in scientia, non nisi pars successus est, et quidem pars secundaria. Successus plenus scientiam simul et sanctitatem complectitur.

Sanctitas hic intelligitur quae in virtutibus *religiosis*, videlicet, puritate conscientiae, sui abnegatione et perfecta obedientia sita est; simul autem quae virtutibus *apostolicis* pollet: zelo nimirum et subsidiis quibus zelus exercetur, labore, patientia, unione cum Deo. Quicumque in his virtutibus progressum facit, is verum obtinet successum.

At in scientia quoque progredi debet. Haec enim etiam voluntas Dei est et Instituti ordinatio, ut Scholastici nostri quam optime scientiis informentur. Quamvis scilicet virtus viri apostolici anima sit et scientia dumtaxat corpus, haec tamen etiam necessaria est. Prae oculis utique semper habere debemus Reg. Summ. 16, qua jubemur primas dare partes virtutibus et rebus spiritualibus; easque doctrinae et aliis donis naturalibus et humanis praeponere: eo quod illa interiora sunt ex quibus efficaciam ad exteriora permanare ad finem nobis propositum, quod est lucrum animarum, oportet. At vero, supposita interiore virtute, tanto potentior opere et sermone vir Societatis erit, quanto perfectius scientia excultus.

Successus itaque verus quem intendere et precibus implorare debemus, in virtutibus simul et scientia consistit; utque in sanctitate

et scientia, quae viris apostolicis necessariae sunt, quam maxime proficiamus.

II. Num successus pendet a me? —

Utique successus a me pendet, sed non totaliter neque principaliter; imo si spectetur successus, quem modo dicebamus, externus et secundarius, nequaquam semper a me pendet.

1° Non pendet a me totaliter. Omnis enim creaturarum operatio bona primario a Deo pendet qui creaturis dat potentiam operandi; sed ut opus fiat, earum cooperationem requirit.

Creatura operari debet, i. e. Deo *cooperari*: si enim sola laboraret, nihil proficeret. *Per totam noctem laborantes*, inquit Petrus, *nihil cepimus*; cum autem Jesum secum haberet, in navi, *conclussit piscium multitudinem copiosam* (Luc. v). Quo spectat et illud: *Nisi Dominus aedificaverit domum, in vanum laboraverunt qui aedificant eam.* (Ps. cxxvi, 1.)

2° Successus itaque pendet a me quatenus debeo cooperari cum Deo et laborare; pendet autem a Deo quatenus non solum praestat laborandi potentiam, sed etiam dat labori meo benedictionem. Quod exemplo agricolae manifestum est, qui si terram suam, quamvis optimam non excoluerit, nec seminaverit, messem non habebit: hanc Deus per miraculum non largietur. Quod si laboraverit, sed Deus labori non benedixerit, seges ad maturitatem non perveniet; verum vel frigore, vel grandine, vel incursu animalium corrumpetur.

3° Quaeri potest hoc loco, utrum Deus, sicut laborem semper requirit, ita quoque labori semper benedicat? Respondendum autem, Deum non semper id facere, propter rationes

sapientia et misericordia sua dignissimas. Ordinarie tamen, fructum dare solet secundum laborem : praesertim si benedictio ejus humiliter imploratur. Et hoc quidem de successu secundario et externo intelligendum est.

Quod si quaeratur de successu illo altiore et primario, qui in voluntate Dei perficienda consistit, semper a nobis pendet ; siquidem Deus semper gratiam concedit humiliter petenti, ut divina voluntas ab homine fiat *sicut in coelo et in terra*. Et haec profecto magna consolatio est homini Societatis, qui cupit sese omni studio aptum reddere instrumentum gloriae Dei, in hac sua missione ; sed vel infirmitate valetudinis, vel ingenii, vel aliis de causis impeditur.

III. Quae conditiones a me requiruntur ? — Datur imprimis conditio generalis ; dein particularia requisita in regulis praescribuntur.

1° Generalis conditio quae omnia complectitur, est perfecta custodia regularum, tum vitae religiosae totius, tum Scholasticorum. Haec enim cooperatio est quam Deus a nobis postulat, et via qua incedere nos vult, ut ad successum quem ipse intendit perveniamus.

2° In particulari autem tria nobis praecipua in ipsis Regulis praescribuntur : recta intentio, animi puritas, methodus in studiis sequenda.

Intentio requisita ea est qua Nostri in studiis nihil aliud quam divinam gloriam et animarum fructum quaerant ; ad hunc enim scopum studia Societatis diriguntur. (R. Schol. 1.)

Ergo unice ad majorem Dei gloriam, quae cum ipsa Divina voluntate identificatur, laborandum est; et nihil aliud, dicitur, quaerendum.

At istud *aliud* quod quaerere prohibemur, quid est?...

Dein praescribitur custodienda *conscientiae puritas*. Haec obtinebitur magis magisque perfecta, si exercitia spiritualia cum fervore impleantur...

Postremo *methodus sequenda* explicatur, et continet duo: diligentiam in studendo, et studiorum materiam.

Serio et constanter, dicitur, ad studia animum adjiciant; et in suis orationibus gratiam ut in doctrina proficiant, crebro petant. (R. Schol. 2.) Sine labore non surgit messis, ne in optima quidem terra; sed spinae et tribuli.

Studiorum materia ea est quae a Superioribus assignatur: Iis facultatibus singuli operam dabunt quas Superior assignabit. Nec aliis quam ab eo sibi traditis utantur libris. Non ergo studiis alienis tempus impendent, ad quae forte suo genio feruntur.

Quid, si tempus aliquod liberum detur? Nonne tunc possum meo genio indulgere? lectioni recreativae, picturae, photographiae, musicae vacare? Non enim haec ab intento proposito videntur plane aliena. Hic ne in illusionem versemur, prae oculis habendus est Societatis finis, bonum animarum; semperque quaerendus fructus utilitatis non flosculi vanitatis. Dein recordandum, missos nos esse a Christo ad lucrandas animas per Evangelii praedicationem et doctrinae christianae explicationem, non vero per humanas artes:

Docentes eos servare omnia quaecumque mandavi vobis.

Illa mere humana subsidia aliquando, sobrie, necessitatis causa, ubi non melius ad Christi doctrinam tradendam procedere possumus, adhibere licet; sed secundario et subsidiario prorsus modo. Ea autem quae directe ad nostrum ministerium pertinent, sunt catechismus, linguae atque idiomata, quibus catechismum docere, confessiones audire, et quovis modo indigenas nostros spiritualiter juvare possimus; atque in hujusmodi imprimis exercitati esse debemus.

A Domino petamus, FF. dilectissimi, ut ita semper tempus omne, sive liberum sive studiis assignatum, impendere curemus: tunc enim successum Dei oculis plenissimum consequemur.

62. ENCYCLICA A. R. P. GENERALIS
4 OCTOBRIS ANNI 1896
DE ALIQUIBUS NOSTRORUM
TEMPORUM PERICULIS
CAVENDIS.

Obedite praepositis vestris et subjacete eis: ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus vestris reddituri. (Heb. XIII, 17.)

Quotiescumque A. R. P. N. Generalis per Encyclicas Litteras universam Societatem alloquitur et hortatur, non communis, sed solemnis et peculiariter sancta haec exhortatio est. Eae autem quas nuper ab Ejus

Paternitate accepimus, tam graviora tamque salubria documenta continent, ut religiosae nostrae pietatis esse censeam easdem attentius considerare; quo melius eas intelligere, earumque fructum plenius percipere possimus.

Magna Dei misericordia fieri videmus, ait A. R. P., ut Societas Jesu post suppressionem restituta conservetur, propagetur et ubique cum zelo laboret; non obstantibus omnigenis impedimentis, quae pravus moderni temporis spiritus ei opponere non cessat. At vero ex eodem moderni temporis spiritu pericula renatae Societati prodeunt, eaque gravissima, quae ipsum Societatis genuinum spiritum corrumpere minitantur. Eo enim tendunt ut Societatis filii ab excelsis cogitationibus ac probatis virtutibus Majorum degenerent.

Haec pericula sunt duo praecipua: animi levitas, et falsae libertatis amor. Ab his ut caveamus omnes, sitque moderna Societas Jesu Societatis antiquae genuina nec degenera continuatio, docet nos A. R. P. Generalis utriusque periculi naturam, prae effectus et remedia; agiturque

1. de animi levitate, 2. de falsae libertatis amore.

I. De animi levitate. — Quid est animi levitas de qua hic agitur? Quis effectus ejus? Quae remedia?

1° Animi levitas vitium est quo animus, tum quoad intellectum tum quoad voluntatem, in rerum superficie manet; nec debitam descendit in altitudinem ac soliditatem. Haec animi levitas ab ipso Domino indicatur, dum dicit: *Semina ceciderunt super petrosa, ubi*

continuo exorta sunt, quia non habebant altitudinem terrae... et quia non habebant radicem, aruerunt (Matth. XIII, 5). Eadem levitas signatur dum *virum stultum esse dicit qui aedificavit domum suam, non super petram sed super arenam.* (Matth. VII, 26.)

Hinc deducere licet quae sint res *superficiales*, quae res *altae seu profundae*, et quae res *solidae*.

Res *superficiales* sunt res terrenae. In iis autem animus haeret, dum terrena aestimat et amat, dum ea quaerit quae hominibus placent, quae sensualitati et curiositati blandiuntur, potius quam ea quae placent Deo, quaeque Institutum et vocatio nostra requirunt.

Res *profundae seu altae* sunt res divinae et aeternae, quaeque ad finem Societatis pertinent. Ad eas autem animus descendit, ubi per orationem assiduam viva fide veritates penetrat quae Libro Exercitiorum continentur: ita ut eadem veritates in ipso radicem agant et fructificent.

Res *solidae* sunt quae ad virtutes solidas et ad solidas scientias spectant. Ad virtutes nimirum solidas et spiritualium rerum studium incumbere jubemur, quia in iis majus momentum est quam in doctrina vel aliis naturalibus donis. (Summ. R. 16.) Jam vero solidae virtutes censentur abnegatio omnimoda, spiritus orationis, etc. Studia vero litteraria et scientifica ea sola sunt solida, quae ab Instituto praescripta sunt et ad finem nostrae vocationis referuntur.

2º Effectus pravi praefatae levitatis sunt multiplices, omnesque Sociorum classes afficiunt.

Et quidem hujusmodi effectus ab A. R. P. N. enumerati ad tria capita reduci possunt : futilitatem, sensualitatem et mundanitatem.

Futilitas facit ut tempus nostrum, quod totum Deo debetur, inutiliter rebus vanis, ludicris, praecipue lectione ephemeridum et libellorum perdatur. Vitam totam impendere et consecrare debemus ad animas lucrandas, quae tanti constituerunt Christo : otiari non licet nec tempus dissipare. Nec tantum jactura fit temporis; sed damna sunt ex futile lectione timenda, quae tum legentibus noceant, tum Societati universae : laxatio videlicet vinculi charitatis et obedientiae per spiritum criticismi et diversitatem opinionum, quae praefata lectione generantur.

Sensualitas facit ut in omnibus propria commoda quaerantur, et corporalia blandimenta, in victu, vestitu, habitatione, officio... Hinc, inquit Pater Noster, terrenarum rerum cupiditas, sensuum licentia, inexplibilis commodatum sitis... Quid mirum si immoderata haec propensio ad vitae commoda religiosae vitae severitatem molestam efficiat, et vocationem ipsam in discrimen adducat ?...

Quam turpe hominem qui Christi abnegationem et mortificationem sequi sese proficitur, ita mortificationis oblivisci ! Hac sensualitate religiosum spiritum, et speciatim spiritum orationis extinguere facile patet.

Mundanitas facit ut ea quaerantur quae mundani homines quaerunt : ea videlicet quae curiosa sunt, quae hominibus placent, hominumque existimationem conciliant. Hinc horror recessus et solitudinis, amor iter habendi, musea et momumenta publica cupide

invisendi...ita ut in iis locis et exhibitionibus Nostri inveniantur ubi viri religiosi et clerici praesentia videntibus scandalum pariat.

Quae quam opposita sint religiosae modestiae, quamque dedeçant homines qui se mundo mortuos profitentur, nemo non intelligit.

Atqui hujusce levitatis effectus varias afficiunt Nostrorum classes : scholasticos, operarios et officiales domesticos. Diabolus enim eodem levitatis spiritu solerter utitur, ut omnes ab agendi ratione Societati propria deterreat.

Scholasticis suadet ut, relictis Patrum nostrorum in studiis ratione, recentiorem rationem sequantur, et modernis scientiis atque investigationibus se tradant, cum detrimento philosophiae et theologiae, quarum solidum studium ab Instituto ad finem vocationis nostrae praescribitur. Via Instituti nobis sequenda, qua et animas juvabimus, et nos ipsi periculum naufragii in vocatione, imo in fide, evademus.

Operariis similiter inimicus suadet, hodie dum ad animarum bonum expedire, ut mediis quibus Patres nostri juxta Institutum tanto cum fructu usi sunt, non ita inhaereant. Hujusmodi Societatis media sunt doctrina christiana seu catechismo pueros et rudes erudire, Evangelium cum simplicitate praedicare et solide fideles instruere ; confessiones audire, aegrotos in hospitalibus et in suis domibus visitare, Exercitia spiritualia ad mentem S. Parentis tradere... Iis autem substituere volunt nova opera, sermones, scripta moderno spiritui magis accommodata, sed evangelicae

simplicitati nostroque Instituto minus conformia... Quod quidem in detrimentum vergit animarum et ipsius operarii.

Non quod Spiritus Sanctus novis necessitatibus nova juvamina non suggerat ; sed haec illusioni sunt obnoxia, nec admittenda nisi caute et approbantibus Superioribus.

Officialibus domesticis demum inimicus suadet, ut officio suo taliter qualiter fungentes, aliis operibus vacent, extra domum versentur, alienis occupationibus distrahantur ; idque cum detrimento disciplinae domesticae et verae obedientiae. Etenim vera obedientia postulat, ut officium impositum primum et principaliter omni sollicitudine omnibusque numeris absolvatur.

3º Remedia. Ad hoc unum omnia remedia reducuntur, ut resuscitemus in nobis S. P. Ignatii spiritum, qui levitati modernae est prorsus oppositus. Hunc S. Pater in Constitutionibus et Libro Exercitiorum expressit, simulque exemplo suo nobis monstravit. Hunc spiritum sequendo Patres nostri tam uberes pro gloria Dei fructus protulerunt ; hunc similiter sectando tantorum Patrum digni posteri evademus.

Jam vero hic S. Ignatii spiritus tum excelsis cogitationibus tum solidis operibus manifestatur.

Quae Ignatii *cogitationes* ? « Erat, inquit P. Laynez, homo paucarum veritatum » : sed hae excelsae, fecundissimae, alteque animo impressae, ut semper ei prae oculis versarentur, totamque ejus vitam illuminarent.

Inter paucas hujusmodi veritates duas eminare videmus, nimirum : Nihil in hoc mundo

quaerendum nisi quae *ad gloriam Dei* pertinent et *ad salutem animarum*. Dein : Ad verum spiritualem profectum necesse esse *omnino et non ex parte* abhorrere ab omnibus quae mundus amat et amplectitur, et admittere et concupiscere totis viribus quidquid Christus Dominus noster amavit et amplexus est.

Ad haec duo ea quae de fine hominis ac Societatis, de zelo animarum, de Christi exemplo et passione, de obedientia, mortificatione, humilitate, de oratione et conjunctione cum Deo docet nos, facile reducuntur.

Quae S. Ignatii *actiones* ? Hae fuere praefatis veritatibus plane consentaneae. Dei gloriam et salutem animarum tamquam finem unicum intendens, eo omnia consilia sua, cogitationes, verba, opera et preces dirigebat. A rebus futilibus ac ludicris abhorrens, quae solida ac divina sunt unice, et quidem assiduo constantique labore, cum Deo semper conjunctus, persecutus est usque ad mortem.

Quem spiritum nobis in Instituto reliquit; eoque veri Societatis filii sunt dignoscendi.

Hunc S. Patris spiritum ita resuscitemus in nobis, FF., ut a spiritu mundanae levitatis praeservemur.

II. De amorè falsae libertatis. — Libertas, ut omnes norunt, est immunitas entis ab impedimento perfectionis sibi propriae. Distinguitur a S. Thoma quadruplex : libertas videlicet a coactione seu necessitate ; libertas a miseria ; libertas a peccato ; et libertas a justitia seu a poena peccati.

Datur autem libertas *vera* et *falsa*. Vera libertas filiorum Dei est, et nostra esse debet ; falsa vero, filiorum hujus saeculi et munda-

norum, quae nequaquam hominis perfectionem respicit. Ne falsa haec libertas nos invadat, Adm. R. P. Generalis notionem ejus nobis indicat, ut et exitiales effectus atque remedium.

1° Notio. Falsa libertas quaedam independentia est, quae oritur ex superbia et spiritui Instituti nostri prorsus opponitur ; hic enim spiritus *verae* libertatis est, qua Christus nos liberavit.

Dicitur independentia : nempe in judicando et in agendo. Quasi omnia cognosceret et intelligeret, idque melius quam ceteri, etiam melius quam Superiores ; ita falsa libertas omnia dijudicat et improbat : omnia, inquam, improbat, exceptis suis gestis. Quasi nullum auctoritatis ductum sequi deberet, ita in agendo sola et modo suo procedit. Etiam res illas quas ex officio praestare deberet, suo modo praestabit, quasi nulla sibi regula praescripta existeret.

Quam independentiam ex superbia nasci facile intelligitur. Homo enim humilis a proprio sensu diffidit ; obediens est, nec tantum Deo, sed omni potestati et auctoritati legitima ex animo est subditus ; imo, omni creaturae, juxta verbum S. Petri : *Subjecti estote omni humanae creaturae propter Deum.* (1 Pet. II 13.)

Hunc porro independentiae spiritum spiritui nostri Instituti, qui spiritus humilitatis est, atque obedientiae tum voluntatis tum judicii, prorsus oppositum esse patet. Et haec nostra obedientia et abnegatio propriae voluntatis et judicii veram inducit libertatem. Facit enim ut homo nulli jam servituti aut impedimento, neque carnis, neque mundi

neque diaboli obnoxius, soli Deo, optimo Patri omnisque boni largitori obediat : quae hominis perfectio est.

2° Effectus falsae libertatis est adulteratio spiritus Societatis, adeoque Societatis exitium. Scilicet Societatis spiritus, obedientiae nempe et humilitatis, si corrumpitur vel extinguitur, ipsum Societatis corpus omne robur suum ac fecunditatem amittit.

Atqui per falsam libertatem perit spiritus obedientiae : quia quae ab auctoritate ordinata sunt ad crisim vocantur. Religiosus illa peste infectus nec officium sibi injungendum tamquam de manu Dei expectat et accipit, sed sibi eligere nititur. Neque illud quod habet implendum secundum Regulam ac Superioris mentem religiose implere studet ; sed quasi nulla sibi esset Regula sequenda, suo modo suoque arbitrio in omnibus procedit, salva dumtaxat apparentia.

Perit spiritus humilitatis, qua Societas ducem suum Jesum, usque ad mortem crucis humiliatum, se imitari profitetur ; perit, inquam, per vanitatem et jactantiam. Ita enim in se vane confidit falsa libertas, ut omnia se scire et intelligere praesumat ; ideoque sine modestia loquitur, suam peritiem ostentat ut hominum applausus sibi lucretur. Est et alia jactantia aequae damnabilis, qua de nobis quidem modeste, de Societate vero superbe sentiamus et loquamur. Quod funestissimum vitium jam P. Roothaan in *Encycl. de anno saeculari* vehementer insectatus est ; idemque similiter successores ejus PP. Beckx et Anderledy fecerunt.

3° Hujus mali remedium est, ut relicta

hominibus mundanis ista mundana libertate, Institutum nostrum pro unica regula sequamur, et S. Patris Ignatii aliorumque SS. Patrum nostrorum vestigiis insistamus.

Institutum sequendum, quod mundanae libertati prorsus est oppositum. Requirit enim et praescribit nobis obedientiam perfectissimam, non executionis tantum, sed voluntatis quoque et judicii. Requirit ut expugnemus in nobis omnem affectum inordinatum amoris sensualis et mundani, nec non voluntatis propriae et judicii proprii. Requirit ut in omni officio nobis commisso, in omni ministerio exercendo, non agamus modo nostro, sed modo Societatis : i. e. secundum sanctas et sapientissimas regulas pro singulis officiis et ministeriis ordinatas. Requirit ut conemur *omnino et non ex parte* abhorreere ab omnibus quae mundus amat et amplectitur ; ea autem quae Christus amavit et amplexus est, totis viribus concupiscere et amplecti. Requirit ut « summo studio media illa adhibeamus quae instrumentum cum Deo conjungunt : cujusmodi sunt solidae virtutes, ac praecipue charitas, pura intentio divini servitii, familiaritas cum Deo in spiritualibus devotionis exercitiis, et zelus sincerus animarum ad gloriam divinae Majestatis. » (Reg. Conc. 2.)

Alterum remedium est ut exempla Patrum nostrorum sequamur ; et imprimis exemplum S. Patris Ignatii. Tota vita S. Parentis majori gloriae Dei et animarum saluti procurandae fuit devota. Quam ut revera procuraret, ex una parte nitebatur omnino in Deo, ex altera parte, proprias vires omnes exercebat et intendebat. A Deo per orationem accipiebat

lumen, ut id quod faciendum esset cognosceret, viresque ac media ut idem exequi valeret. A semetipso vero requirebat laborem impensissimum et perseverantiam. Atque ita agendo factum est ut tam magna pro gloria Dei effecerit, nobis exemplum quod imitemur relinquens.

Respiciamus deinde exempla aliorum Patrum nostrorum. Hi omnes tanto majora fecerunt et meliora, quanto propius S. Ignatium secuti sunt. Hinc videmus Xaverium ceterosque Sanctos, usque ad recens glorificatos BB. Rodolphum Aquaviva cum sociis, Antonium Balducci, Bernardinum Realino, omnes, inquam, fuisse amatores et custodes Regularum, viros abnegationis perfectae, obedientiae et orationis; homines acerrime laborantes, simulque humillimos ac modestissimos, humanas laudes nequaquam captantes, sed eas suis laboribus merentes; ab omnidemum mundana levitate et libertate alienos.

Itaque, FF. mei, si magna nobis occurrunt pericula, certa quoque adsunt remedia et munimina. Duo nobis a Patre nostro Generali signata sunt pericula gravissima: mundana videlicet animi levitas et falsa moderni temporis libertas: duo vitia spiritui Societatis Jesu e diametro opposita. Ab utroque diligenter abhibitis mediis nobis est cavendum.

Media porro adhibenda a Patre Nostro quoque indicantur: nimirum ut resuscitemus in nobis S. Patris Ignatii spiritum, ut Institutum in omnibus pro regula sequamur, utque Patrum, qui nobis exemplo praefulserunt, vestigiis insistamus.

Haec igitur, FF. salutaria Patris Nostri monita, ut dociles filii ex animo cum divina gratia custodiamus; et Domini benedictionibus, quas tam abunde ab initio Societas accepit, nos quoque perfrui mereamur.

63. VITA NOVI HOMINIS.

Consepulti sumus cum illo per baptismum in mortem: ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate vitae ambulemus. (Rom. VI, 4.)

Nos omnes per sacrum Baptismum regenerati, et praesertim per religiosam professionem Deo consecrati, deposita vita veteris hominis, nova quadam vita animari et vivere debemus.

Nova haec vita vocatur etiam ab Apostolo vita coelestis. *Primus homo, inquit, de terra, terrenus: secundus homo de coelo, coelestis. Qualis terrenus, tales et terreni: et qualis coelestis, tales et coelestes. Igitur, sicut portavimus imaginem terreni, portemus et imaginem coelestis.* (I Cor. xv, 47, sqq.)

Homo qui dicitur *de coelo, coelestis*, Christus est, qui vitam coelestem nobis in sua persona ostendit, tum ante tum post resurrectionem suam. Ante resurrectionem eam demonstrat moribus suis; postquam autem gloriose surrexit a mortuis, eam etiam in nova sua cum discipulis conversatione, velut in visibili figura manifestat. Non enim jam ut antea assidue cum discipulis commoratur, neque in terra velut terrae adhaerens ambulat; sed per intervalla dumtaxat apparet eis, visitat eos, ut

loquatur de Regno Dei : habitualiter absconditus in Deo (Coloss. III), in coelo conversatur donec in coelum ascendat.

Secundum hoc Christi exemplum vult Apostolus ut in novitate coelestis vitae ambulemus, et hominis coelestis imaginem in nobis exhibeamus.

Jam vero, quoniam humana vita cogitatione, loquela et operatione exercetur, si cogitatio, loquela et opera coelestia fuerint, tota vita coelestis erit.

Quapropter consideremus in quo practice consistat, 1. coelestis cogitatio, 2. coelestis loquela, 3. coelestis operatio ; et quomodo talem habere possimus.

I. Coelestis cogitatio. — Cogitatio hic intelligenda est latiore sensu, de quovis actu interno animae, tum intellectus tum voluntatis.

Jam quae et qualis est cogitatio coelestis ? et quomodo cogitatio nostra coelestis erit ?

1° Coelestis cogitatio non est sicut in filiis hujus saeculi ; sed qualis in Christo Jesu.

Mundani scilicet homines de quibus cogitare deberent, de fine existentiae suae, de Deo colendo... non cogitant ; cogitationes autem eorum, a spiritu hujus mundi suggestae, passim sunt erroneae, vanae, vel peccaminosae.

Mens enim eorum notionibus erroneis plena est. Terram hanc existimant esse suam stabilem mansionem ; vitam suam sibi fingunt perpetuo duraturam ; mundum aspiciunt ut hominis dominium independens a Deo... Quae totidem sunt notiones erroneae...

Quibusnam autem cogitationibus occupari solent ? Cogitant de se, de sua excellentia, de

suo interesse temporali, quod morte destruetur ; cogitant de aliis, saepissime malitiose ; cogitant de rebus vel personis quas amant aut oderunt, aut concupiscunt : quae plerumque prava sunt et peccaminosa...

Nihil hujusmodi, nihil mundanum ac terrenum in homine coelesti, Christo, invenitur. Sanctissimae animae ejus cogitatio tota est in veritate et charitate : unice Deum et hominum salutem pro objecto habens.

Prae oculis mentis ejus versatur ante omnia Deus, Creator universorum, a quo creata cuncta procedunt et ad quem referuntur.

Deum spectat ut dominum ac regem mundi, ubique ut in suo dominio praesentem ; eundemque patrem omnium hominum, quos omnes vult salvos fieri. Mundum intuetur ut Dei regnum, sed rebellione creaturarum perturbatum ; totaque voluntas ejus in hoc regnum restaurandum inflammatur, ut creaturae Deum suum agnoscant eique serviant. Homines videt, ad vitam aeternam creatos, per peccatum ad aeternam mortem ruentes ; hinc charitate accensus, id unum meditatur ac studet, ut eos salvos faciat.

Et haec Christi Jesu coelestis cogitatio est.

2º Jam vero ut nostra cogitatio similiter sit coelestis, defaecanda est ab omni mundanitate ; et menti atque cordi Christi Domini ita conformanda, *ut hoc sentiamus in nobis quod et in Christo Jesu.* (Phil. II, 5.)

Omnis itaque mundana falsitas et illusio, omnis malitia, vanitas, egoismus, desiderium omne terrenum removeatur ; et sit cogitatio nostra in fidei veritate ; sit pura, sancta, unice de Deo, Deique gloria et salute animarum.

Porro de Deo cogitamus cum Deum videmus praesentem, tunc praecipue cum oramus et Deum alloquimur; et dum in operando ejus voluntatem ejusque auxilium exquirimus.

De animarum salute cogitamus, cum homines aspiciamus ut Christi sanguine redemptos, sed inter salutem et damnationem aeternam expositos. Hinc fit ut tota nostra cogitatio sit unice de nostra proximorumque salute; et impleamus praeceptum Apostoli: De cetero, fratres, quaecumque sancta, quaecumque amabilia, quaecumque pudica, si qua virtus, si qua laus disciplinae haec cogitate. (Phil. iv, 8.)

Hac ratione cogitatio nostra coelestis erit.

II. Coelestis loquela. — Quae et qualis est loquela coelestis? Et quomodo nostra loquela coelestis erit?

1° Coelestis loquela est sicut in Christo Jesu, aliena a loquela mundanorum.

Hominum mundanorum sermones, cogitationibus eorum consentanei, sunt multi et otiosi, saepe falsi, vani vel peccaminosi.

Mundus repletur verbis et scriptis sermonibus: quo sane in multiloquio non desunt neque peccata, neque otiosa illa verba de quibus in judicio ratio erit reddenda. Quot effunduntur falsa et fallacia!... Quot vana et prava!... prout a passionibus suggeruntur: *Ex abundantia enim cordis os loquitur.* (Matth. xii, 34.)

Alius prorsus est sermo Christi, sive spectentur verba ejus, sive ratio ac modus loquendi. Nam imprimis a loquendo abstinet et tacet quamdiu loquendi ratio non datur; tacet sancto et mirabili silentio. Multum

autem loquitur ad patrem, orando. Ad homines vero dumtaxat verba facit ut eos instruat de Regno Dei; ut eos consoletur eisque beneficiat, mira semper charitate et suavitate. Ideo de ipso scriptum est : *Diffusa est gratia in labiis tuis.* (Ps. XLIV, 3.)

2° Jam vero nostra loquela coelestis pariter erit, si abstinemus a sermonibus mundanorum et imitamur loquelam Christi, tum quoad verba tum quoad modum loquendi.

Evitemus itaque multiloquia, verbaque otiosa, falsa, vana, Deo vel proximo offensiva...

Imitemur autem Christi silentium — et ubi loquendum, sanctitatem et suavitatem sermonis — omniaque verba nostra sicut Christi Domini, a charitate procedant.

III. **Coelestis operatio.** — Quae et qualis est? et quomodo mea operatio coelestis erit?

1° Coelestis operatio non est sicut in filiis hujus saeculi, vana et peccaminosa. Etenim mundani homines solliciti sunt circa plurima, et negligunt *unum necessarium*. Quaerunt multa, et quidem magno cum aestu, temporalia nempe, pecuniam, sive victui necessariam sive superfluum et copiosam; hominum aestimationem suique exaltationem; sua commoda et oblectamenta... eaque assequi student modo licito et illicito... atque persequuntur sicut umbram usque ad sepulchrum... Rem autem unice necessariam, ut nempe sibi provideant pro vita futura, ut bona opera faciant quae secum ferre in aeternitatem possint, minime curant...

E contra hominis coelestis operatio tota pro Deo et aeterna vita est. Quid enim quaerit? quid facit in mundo?

Quaerit gloriam Patris et salutem animarum. Quaerit facere semper voluntatem et beneplacitum Patris. Quaerit omnibus hominum miseriis afferre medelam : hinc *pertransiit benefaciendo*. Amat et diligit omnes homines : *Dilexit nos et tradidit semet ipsum pro nobis.* (Eph. v. 2.)

2° Nostra quoque operatio coelestis erit, si fugiamus peccata et vanitates mundanorum ; quaeramus autem quae Christus Dominus quaesivit, solam Dei voluntatem ac gloriam, proximorum vero utilitatem et salutem...

Atque ita fiet ut, secundum Apostoli monitum, *portemus imaginem hominis coelestis.*

INDEX.

	Pag.
1. Votum paupertatis . . .	5
2. Votum castitatis . . .	11
3. Votum obedientiae . . .	16
4. Regulae generatim spectatae . . .	21
5. Regulae cujusque officii propriae . . .	27
6. Regulae Scholasticorum . . .	32
7. Sacerdotium . . .	37
8. Praeparatio ad sacerdotium . . .	42
9. Regulae Sacerdotum . . .	48
10. Regulae Magistrorum . . .	52
11. Regulae Concionatorum . . .	57
12. Regulae itinerantium et missionariorum . . .	62
13. Regulae infirmorum . . .	67
14. Regulae modestiae, recreationis, commercii epistolariis . . .	73
15. Regulae obedientiae . . .	78
16. Regulae charitatis . . .	84
17. Regulae mortificationis . . .	89
18. Sui abnegatio, contemptus, crucifixio . . .	94
19. Regulae humilitatis . . .	100
20. Regulae pietatis, recollectionis, silentii . . .	106
21. Spiritus religiosus, apostolicus . . .	111
22. Spiritus Societatis Jesu . . .	117
23. Zelus animarum . . .	122
24. Zeli exercitium . . .	128
25. Zeli exercitium in scholasticatu . . .	133
26. Zeli exercitium in collegiis . . .	139
27. Zeli exercitium in residentiis parochialibus . . .	144
28. Zeli exercitium in stationibus inter infideles . . .	150
29. Zelus erga miserabiles personas . . .	155
30. Stimuli et fomenta zeli . . .	160
31. Exemplum S. P. N. Ignatii . . .	166
32. Exemplum S. Franç. Xaverii, B. Joannis de Britto aliorumque martyrum . . .	171
33. Nativitas D. N. Jesu Christi . . .	177
34. Passio D. N. Jesu Christi . . .	182

	Pag.
35. Resurrectio Domini	188
36. Ascensio Domini	193
37. Festum Pentecostes	198
38. Festum SS. Corporis Christi	204
39. SS. Cor Jesu	209
40. B. Virgo Maria	214
41. S. Joseph	219
42. SS. Angeli Custodes	225
43. Animae purgatorii	230
44. Tres missionariorum classes	235
45. Boni operarii merces	240
46. Fides	245
47. Spes et fiducia	251
48. Pietas in Societate Jesu	257
49. Ratio Conscientiae	262
50. Sacramentum Poenitentiae	267
51. Sacra Communio	272
52. SS. Missae Sacrificium	278
53. Examen conscientiae	283
54. Oratio in homine Societatis Jesu	288
55. SS. Rosarium	292
56. Via crucis	299
57. Perfectio religiosa universim spectata	304
58. Perfectio nobis propria	309
59. Vocatio nostra	314
60. Praeparatio ad mortem	320
61. Successus anni Scholaris	326
62. Encyclica A. R. P. Generalis de temporis nostri periculis	332
63. Vita novi hominis	343

06023
Sch 68

SCHOUPE, S.J.

6561

AUTHOR

Exhortationes Domesticae

TITLE

DATE
LOANED

BORROWER'S NAME

ROC
NUM

W. Lucini

Fr Howard

Pocash, P.J.

M. Hays

STORAGE -

6561

